

Polskie Towarzystwo
Turystyczno-Krajoznawcze

XVII Walny Zjazd PTTK

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO

z XVI kadencji 2005-2009

Warszawa
4-6 września 2009 r.

Wydawnictwo PTTK „Kraj”

Opracowanie graficzne okładki:
Andrzej Wielocha

ISBN 978-83-7005-509-7

Warszawa, lipiec 2009 r.

Wydawnictwo PTTK „Kraj”
00-075 Warszawa, ul. Senatorska 11
tel. (0-22) 826-16-91; poczta@kraj.pttk.pl

SPIS TREŚCI

I. Wstęp.....	7
II. Aktualny stan Towarzystwa oraz sprawozdanie z prac realizowanych w minionej kadencji.....	11
1. Sytuacja prawna.....	11
2. Informacje organizacyjne.....	18
2.1. Praca Zarządu Głównego PTTK.....	18
2.2. Składy Komisji, Rad i Zespołów ZG PTTK.....	28
2.3. Reprezentowanie turystów.....	36
2.4. Członkostwo w organizacjach krajowych.....	39
2.5. Członkostwo w organizacjach międzynarodowych i kontakty zagraniczne.....	40
3. Stan organizacyjny.....	44
3.1. Członkowie.....	44
3.2. Kadra.....	46
3.3. Oddziały.....	49
3.4. Jednostki regionalne.....	52
3.5. System informacji wewnętrznej.....	54
4. Budowanie wizerunku.....	56
4.1. Dokumentowanie historii.....	56
4.2. Działania na rzecz utrwalania tożsamości.....	57
4.3. Promocja.....	58
5. Działalność programowa.....	62
5.1. Synteza.....	62
5.2. Zrealizowane kampanie i akcje.....	62
6. PTTK w rozwijaniu krajoznawstwa i kultury.....	74
6.1. Przygotowania do VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego.....	74
6.2. Rozwijanie aktywności krajoznawczej.....	76
6.3. Działalność w sferze kultury.....	80
7. PTTK w rozwijaniu turystyki kwalifikowanej.....	94
7.1. Pozycja PTTK.....	94
7.2. Rola PTTK w zwiększaniu udziału osób niepełnosprawnych w turystyce.....	97
8. PTTK w górach.....	98
8.1. Kontynuacja tradycji Towarzystwa Tatrzańskiego, Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.....	98
8.2. Turystyczne szlaki górskie.....	99
8.3. Baza.....	100
8.4. Nowe inicjatywy.....	106
8.4.1. Salon Turystyki Aktywnej „Wierchy”.....	106

8.5. Ośrodki PTTK kształtowania turystyki górskiej.....	108
8.5.1. Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK.....	108
8.5.2. Komisja Turystyki Narciarskiej ZG PTTK.....	111
8.5.3. Górską Turystyką Jeździecką.....	117
8.5.4. Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK.....	119
9. PTTK w turystyce wodnej.....	139
9.1. Potencjał „wodny” PTTK.....	139
9.2. Imprezy.....	142
9.3. Ośrodki kształtowania turystyki wodnej.....	143
9.3.1. Komisja Turystyki Kajakowej, Komisja Turystyki Żeglarskiej, Komisja Działalności Podwodnej.....	143
9.3.2. Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK.....	148
9.3.3. Centrum Turystyki Wodnej PTTK.....	149
10. PTTK w działalności na terenach nizinnych.....	151
10.1. Synteza.....	151
10.2. Turystyka piesza.....	152
10.3. Turystyka kolarska.....	155
10.4. Turystyka jeździecka.....	158
10.5. Imprezy na orientację.....	159
10.6. Turystyka motorowa.....	161
11. PTTK dla przyszłości.....	163
11.1. Edukacja dla turystyki i krajoznawstwa.....	163
11.2. Działalność PTTK w szkołach.....	163
11.3. Działalność PTTK w środowisku akademickim.....	167
12. PTTK w rozwijaniu krajoznawstwa i turystyki w środowiskach.....	169
12.1. Środowiska zawodowe i osiedli mieszkaniowych.....	169
12.2. Działalność w Wojsku Polskim.....	170
12.3. Działalność w środowisku policji, straży granicznej, osiedli mieszkaniowych i na obszarach wiejskich.....	171
13. Działalności gospodarcza.....	175
13.1. Warunki prowadzenia.....	175
13.2. Potencjał.....	177
13.3. Stan prawny majątku.....	181
13.4. Formy zarządzania majątkiem.....	182
13.5. Nadzór nad sprawami majątkowymi.....	183
13.6. Kierunki prac inwestycyjnych PTTK, efekty.....	184
13.7. Ubezpieczenie majątku PTTK.....	191
13.8. Przygotowanie do nowych wyzwań.....	192
14. Gospodarka finansowa PTTK.....	193
14.1. Dokumentacja i sprawozdawczość finansowa.....	193
14.2. Realizacja zobowiązań podatkowych.....	195

14.3. Źródła finansowania działalności PTTK.....	197
14.4. Sytuacja finansowa.....	199
III. Sprawozdanie z realizacji uchwał przyjętych przez XVI Walny Zjazd PTTK oraz wniosków zgłoszonych w trakcie jego trwania.....	201
1. Realizacja Uchwały XVI Walnego Zjazdu PTTK o kierunkach działań programowych Towarzystwa w XVI kadencji.....	201
2. Realizacja Uchwały XVI Walnego Zjazdu PTTK w sprawie obchodów Jubileuszu 100-lecia powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.....	206
3. Realizacja Uchwały XVI Walnego Zjazdu PTTK w sprawie obchodów 100-lecia turystyki akademickiej w roku 2006.....	207
4. Realizacja Uchwały XVI Walnego Zjazdu PTTK w sprawie ustanowienia Roku Szlaków Turystycznych PTTK.....	207
5. Realizacja zadań wynikających z Uchwały XVI Walnego Zjazdu PTTK w sprawie rozwoju gospodarczego.....	209
6. Realizacja Uchwały XVI Walnego Zjazdu PTTK w sprawie wspierania działalności gospodarczej oddziałów PTTK.....	229
7. Informacja o realizacji wniosków dotyczących spraw programowych.....	233
IV. Załączniki.....	239
Aneks Lista zwycięzców ogólnopolskich przedsięwzięć programowych, organizowanych przez PTTK, kierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej w latach 2006–2009.....	241
tabela nr 1 Oddziały PTTK.....	245
tabela nr 2 Koła i kluby PTTK.....	247
tabela nr 3 Kluby turystyczno-krajoznawcze PTTK oraz liczba zrzeszonych w nich członków.....	248
tabela nr 4 Komisje społeczne PTTK.....	249
tabela nr 5 Kadra programowa PTTK i jej uprawnienia.....	250
tabela nr 6 Liczba kursów szkoleniowych i ich absolwentów wg rodzajów.....	251
tabela nr 7 Wycieczki i imprezy turystyki kwalifikowanej wg dyscyplin oraz ich uczestnicy.....	252
tabela nr 8 Wycieczki i imprezy turystyki powszechnej oraz ich uczestnicy.....	253
tabela nr 9 Odznaki turystyczne zdobyte w latach 2005–2008.....	254
tabela nr 10 Stan organizacyjny w województwach; uprawnienia kadry; aktywność programowa (stan na 31.12.2008).....	255
tabela nr 11 Procentowy udział poszczególnych województw w wynikach całego Towarzystwa (stan na 31.12.2008).....	256
tabela nr 12 Oddziały PTTK w województwach: stan organizacyjny; kadra programowa; aktywność programowa (na 31.12.2008).....	257

tabela nr 13	Amortyzacja w latach 2005–2008 wg stanu na koniec grudnia każdego roku.....	272
tabela nr 13A	Wartość majątku trwałego PTTK w latach 2005–2008 wg stanu na koniec grudnia każdego roku.....	273
tabela nr 14	Wartość majątku trwałego PTTK w latach 2005–2008 w spółkach z większościovym kapitałem PTTK.....	274
tabela nr 15	Zmiany kapitału funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2005–2008.....	275
tabela nr 16	Wyniki działalności funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2005–2008.....	277
tabela nr 17	Wykaz szkód w obiektach PTTK.....	280
tabela nr 18	Zbiorcze zestawienie nakładów poniesionych w okresie kadencji 2005–2008 na realizację zadań inwestycyjnych i remontowych finansowanych ze środków PTTK, dotacyjnych i dzierżawców w obiektach PTTK, znajdujących się w ewidencji ZM PTTK.....	282
tabela nr 19	Zbiorcze zestawienie nakładów poniesionych w okresie kadencji 2005–2008 na realizację zadań inwestycyjnych i remontowych w obiektach aportowych.....	284
tabela nr 20	Informacja o wysokości składek ubezpieczeniowych w latach 2005–2008.....	285
tabela nr 21	Bilans analityczny Zarządu Głównego PTTK za lata 2005–2008.....	286
tabela nr 22	Bilans analityczny Zarządu Głównego PTTK za lata 2005–2008.....	287
tabela nr 23	Analiza rachunku zysków i strat Zarządu Głównego PTTK za lata 2005–2008.....	288
tabela nr 24	Realizacja budżetu Zarządu Głównego PTTK w latach 2005–2008.....	289
tabela nr 25	Wskaźniki płynności finansowej i źródła finansowania majątku ZG PTTK w latach 2005–2008.....	291
	Skan o niezaleganiu w Urzędzie Skarbowym.....	292
	Skan o niezaleganiu w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.....	294

I. WSTĘP

Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w XVI kadencji obejmuje okres od XVI Walnego Zjazdu PTTK do czerwca 2009 r. i opiera się na danych statystycznych za lata 2005–2008. Zarząd Główny postanowił przedłożyć XVII Walnemu Zjazdowi Towarzystwa materiał pozwalający na wszechstronną ocenę aktualnej sytuacji PTTK, szans i zagrożeń, inicjatyw i tendencji. Nie jest to sprawa prosta. Jej złożoność wynika z tradycji, kontynuacji wielorakiej aktywności Towarzystwa, a także konieczności ukazywania procesów zależnych w dużej mierze od uwarunkowań zewnętrznych.

Prezentowany portret własny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego wynika przede wszystkim z przekonania o znaczącej roli PTTK w wielu sferach życia społecznego i gospodarczego. Dotyczy Towarzystwa, które ciągle potwierdza swoją tożsamość i ważność dla członków PTTK, a wynika z przekonania o wartości naszej misji ogólnospołecznej. Wiąże się to z tradycjami Towarzystwa Tatrzańskiego, a później Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, a także dotychczasowej sześćdziesięcioletniej tradycji PTTK.

Jesteśmy dużym stowarzyszeniem, w którym swoje pasje realizują dla Polski i dla siebie dziesiątki tysięcy osób, w dużej mierze autorsko kształtując program, formy i metody działalności. W tym sensie jesteśmy ważnym ogniwem życia społecznego, zrzeszającym ludzi świadomie kształtujących idee społeczeństwa obywatelskiego. Jesteśmy – zgodnie z naszymi tradycjami – stowarzyszeniem ludzi o różnych światopoglądach i orientacjach politycznych skupionych wokół służenia Polsce poprzez turystykę. Szczególnie krajoznawczą. Nasza działalność potwierdza wagę wartości, dla których Towarzystwo istnieje i, z czego się bardzo cieszymy, owocuje.

Towarzystwo skupia (wg stanu na 31.12.2008 r.) 72 492 członków zrzeszonych w 314 oddziałach. Od dwóch lat członkowie PTTK ze specjalnie rozpoznaną odznaką organizacyjną Towarzystwa uczestniczą w wielorakich przedsięwzięciach korzystając z uruchomionego w tej kadencji systemu ubezpieczeń NNW i OC (dla kadry Towarzystwa).

Jesteśmy w Polsce głównym ośrodkiem kształtowania turystyki aktywnej. Czujemy się odpowiedzialni za rozwijanie aktywności turystycznej od najmłodszych poczynając, za ochronę ojczyźnej przestrzeni i szlaków turystycznych, na których ciągle masowo poznajemy Polskę. Sprawozdanie przedstawia nasz dorobek i pozycję, nasze zwycięstwa i porażki. Konkretnym wymiarem tej aktywności jest w tej kadencji 93 825 imprez turystyki kwalifikowanej, w których wzięło udział 2 572 641 osób wędrując w większości po ponad 65 tysiącach kilometrów szlaków turystycznych wytyczonych, wyznakowanych i monitoro-

wanych przez PTTK. Nie można w Polsce mówić o turystyce kwalifikowanej, a w szczególności górskiej, pieszej, wodnej, kolarskiej i jeździeckiej bez podkreślenia kluczowej roli Towarzystwa. W tej kadencji, wzorując się na dobrych doświadczeniach Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie działającego pod hasłem „Wszystko o górach, wszystko dla gór”, powołaliśmy Centrum Turystyki Wodnej PTTK rozpoczynające podobną misję w odniesieniu do wody i turystyki wodnej.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest głównym ośrodkiem kształtowania krajoznawstwa w Polsce, ważnym społecznym ośrodkiem kultury oraz ochrony naszego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Upowszechniając postawy krajoznawcze związane z umiłowaniem Polski, Towarzystwo nadaje w dużej mierze polskiej turystyce głęboki, społeczny sens, daleko wykraczający poza uproszczone sprowadzenie jej do towaru czy produktu turystycznego. Bez kadry polskich krajoznawców skupionych w PTTK nie byłoby tysięcy imprez i przedsięwzięć, wystaw i produkcji wielonakładowych przewodników, folderów i monografii ukazujących krajoznawcze skarby Polski, jej regionów czy wręcz małych ojczyzn. Szczególnie wartościowy jest nasz dorobek w dziedzinie fotografii krajoznawczej. W nawiązaniu do tradycji, przypomnieniu patriotycznej treści naszych działań służyły obchody 100-lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z bogatym programem centralnym oraz jubileusze 100-letnich już Oddziałów. Towarzystwo upowszechnia Kanon Krajoznawczy Polski. W tej kadencji większość 30 tysięcznego nakładu Kanonów, wydane go w wersji CD-ROM, trafiło do szkół wspomagając ich wychowawczą misję. Ciągłej trosce o odnajdywanie właściwych drogowskazów służą organizowane przez PTTK co dziesięć lat Kongresy Krajoznawstwa Polskiego łącznie z przygotowywanym VI Kongresem w Olsztynie, planowanym na 10–12 września 2010 r.

W kadencji nastąpiły istotne zmiany w pozycji PTTK w dziedzinie ochrony przyrody oraz działalności w środowisku osób niepełnosprawnych. Dzięki przedsięwzięciom podejmowanym w „Roku Przyrody w PTTK”, w tym realizacji projektu „Przyroda uczy najpiękniej” i edukacji kadry Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, jesteśmy postrzegani jako znaczący ośrodek edukacji ekologicznej i ochrony przyrody. Realizacja sesji, imprez i wydawnictw spowodowała wzrost prestiżu PTTK w środowiskach naukowych i ekologicznych. Znakomicie, dzięki inicjatywom Rady ds. Osób Niepełnosprawnych oraz realizowanym projektem „Turystyka dla wszystkich”, a także sesjom w Białej Podlaskiej, Sulechowie, Załęczu, jak również Międzynarodowym Targom Sprzętu Rehabilitacyjnego w Łodzi, znacząco wzmocniła się pozycja Towarzystwa w środowisku osób niepełnosprawnych oraz ośrodków, w tym naukowych, zajmujących się niepełnosprawnymi.

Jesteśmy jako Towarzystwo ośrodkiem społecznej aktywności kilkudziesięciotysięcznej kadry polskiej turystyki skupiającej 90% czynnych przewodni-

ków, posiadających uprawnienia zawodowe oraz pilotów wycieczek, a przede wszystkim działających w oparciu o uprawnienia PTTK przodowników i instruktorów różnych dyscyplin turystyki kwalifikowanej, instruktorów krajoznawstwa, społecznych opiekunów przyrody, zabytków. Ważną częścią kadry są nauczyciele – członkowie PTTK, opiekunowie Szkolnych Kół Krajoznawczo-Turystycznych PTTK.

Tej kadry zawdzięcza PTTK ciągle prowadzoną edukację krajoznawczo-turystyczną, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Obejmujemy nią corocznie, w ramach turystyki powszechnej, setki tysięcy osób, pozwalając im pewniej, mądrzej i radośniej odnajdywać się na turystycznych szlakach Polski i świata. Zachęcamy również młodzież do realizacji w PTTK swoich autorskich propozycji turystycznych i krajoznawczych.

Do sprawozdania dołączamy aneks zawierający listę laureatów – zwycięzców ogólnopolskich konkursów organizowanych w sposób ciągły przez PTTK, adresowanych do młodzieży. Aneks zawiera listę laureatów za lata 2005–2009: Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego i Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę” oraz konkursów krasomówczych w Golubiu-Dobrzyniu i w Legnicy.

PTTK działa aktywnie w różnych środowiskach: placówkach oświatowych, Wojsku Polskim, zakładach pracy, na wsi i osiedlach mieszkaniowych, będąc tam głównym ośrodkiem krzewienia turystyki.

Towarzystwo samodzielnie, przy niewystarczającej w stosunku do potrzeb pomocy Państwa, tworzy model bazy dla turystyki kwalifikowanej. To PTTK prowadzi większość schronisk w rozumieniu ustawy o usługach turystycznych. W polskich górach Towarzystwo posiada ich 60. Nasze schroniska są nie tylko obiektami noclegowymi. Pełnią ważne funkcje dla bezpieczeństwa wędrujących i ochrony przyrody, są również ośrodkami promocji turystyki. Działacze PTTK są także aktywnymi uczestnikami przekształceń w gospodarce turystycznej. Przewodnicy PTTK, na podstawie zleceń z biur podróży, tylko w 2008 r. obsłużyli 20 133 wycieczki, w których uczestniczyło 698 490 osób. Kształtowaniu ruchu turystycznego służy działalność 108 punktów informacji turystycznej prowadzonych przez PTTK, które w 2008 r. obsłużyły 326 586 osób.

W tej kadencji zwrócono szczególną uwagę na porządkowanie stanu prawnego Towarzystwa poświęcając temu specjalne szkolenia, w tym z prawa finansowego oraz przygotowując odpowiednie wydawnictwo „Rachunkowość i podatki w jednostkach PTTK”.

Porządkowano także stan prawny nieruchomości, który w prawie 95% jest uregulowany. Dokonano znaczącej poprawy stanu bazy należącej do PTTK przeznaczając w latach 2005–2008 ponad 25 mln zł na prace inwestycyjno-modernizacyjne, głównie w sferze ekologicznej. Symbolem prac modernizacyjnych jest Schronisko na Markowych Szczawinach w Beskidzie Żywieckim.

Sukcesem w naszej gospodarce finansowej jest pokrycie w tej kadencji, dzięki dobrym wynikom gospodarczym, straty z lat ubiegłych w wysokości 1,7 mln zł oraz spłata długu zewnętrznego w wysokości 3,4 mln zł. Towarzystwo ma uregulowane wszelkie zobowiązania publiczno-prawne, co umożliwiło ubieganie się, z sukcesem, w konkursach o środki zewnętrzne na działalność programową i inwestycyjną.

To, co robimy w sferach programowych i gospodarczych decyduje o naszym poczuciu satysfakcji i o znaczeniu naszych działań dla Polski.

Sprawozdanie prezentuje swoisty raport o Towarzystwie obejmujący różne sfery aktywności oraz realizację uchwał przyjętych przez XVI Walny Zjazd PTTK, a także tabelaryczne załączniki dotyczące spraw organizacyjno-programowych, gospodarczych i finansowych.

Przy przyjęciu takiej konstrukcji sprawozdania występują w nim również powtórzenia. Nie można tego uniknąć prezentując jednocześnie stan Towarzystwa w danej dziedzinie, jak i omówienie realizacji uchwał Zjazdu. Podobne powtórzenia występują także w prezentacjach konkretnych sfer aktywności i realizacji akcji programowych PTTK oraz wykonywanych przez Towarzystwo projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych. Stąd w jednej części jest tylko skrócony opis zdarzenia z jednoczesnym odwołaniem do tej części, w której omawiane jest ono szerzej.

Przedstawiając XVII Walnemu Zjazdowi PTTK niniejsze sprawozdanie dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji wielu przedsięwzięć Towarzystwa. Dziękujemy Koleżankom i Kolegom członkom Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK i Głównego Sądu Koleżeńskiego PTTK, komisji rad i zespołów Zarządu Głównego. Dziękujemy wszystkim oddziałom i jednostkom regionalnym, które podejmowały i realizowały ogólnopolskie przedsięwzięcia. Podziękowania kierujemy także do zawodowej kadry programowo-organizacyjnej i gospodarczej Towarzystwa, do gospodarzy schronisk i innych obiektów PTTK.

II. AKTUALNY STAN TOWARZYSTWA ORAZ SPRAWOZDANIE Z PRAC REALIZOWANYCH W MINIO-NEJ KADENCJI.

1. SYTUACJA PRAWNA.

- 1) Powstałe w 1950 r. z połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, zostało zarejestrowane jako stowarzyszenie zgodnie z wówczas obowiązującym prawem, tj. wydanym przez Prezydenta Rzeczypospolitej w dniu 27 października 1932 r. rozporządzeniem z mocą ustawy – prawo o stowarzyszeniach. Na mocy tego samego prawa Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w latach 1976–1989 było stowarzyszeniem wyższej użyteczności.
- 2) W rozumieniu ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym pod Nr KRS 0000100817, zawierającym oznaczenie Sądu: Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Wpis do KRS wskazuje organy uprawnione do reprezentowania Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, w tym aktualną listę członków Zarządu Głównego, a także listę oddziałów, informacje o statucie, informacje o organie nadzoru ze składem GKR, informację o przedziale i przedmiocie działalności gospodarczej.
W KRS odnotowano złożenie opinii biegłego rewidenta do sprawozdań za lata 2005, 2006, 2007 i 2008 oraz złożenie przez ZG PTTK uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania za rok 2005, 2006, 2007, 2008.
- 3) Organem nadzorującym, w rozumieniu prawa o stowarzyszeniach, nad PTTK jest Prezydent m. st. Warszawy.
- 4) Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest stowarzyszeniem wpisanym również do rejestru przedsiębiorców.
W dziale 3 wpisu do KRS zgodnie z Polską Kwalifikacją Działalności (wg stanu prawnego z 2007 r.) zawarto następujące zapisy dot. zakresu przedmiotowego naszej działalności gospodarczej:
94.99.Z Działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana
55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania
55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania
55.30.Z Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe
55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie

- 56.10.A Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne
- 56.10.B Ruchome placówki gastronomiczne
- 56.29.Z Pozostała usługowa działalność gastronomiczna
- 56.30.Z Przygotowywanie i podawanie napojów
- 58.11.Z Wydawanie książek
- 58.12.Z Wydawanie wykazów oraz list (np. adresowych, telefonicznych)
- 58.13.Z Wydawanie gazet
- 58.19.Z Pozostała działalność wydawnicza
- 68.10.Z Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek
- 68.20.Z Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi
- 68.32.Z Zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie
- 91.01.A Działalność bibliotek
- 91.01.B Działalność archiwów
- 91.02.Z Działalność muzeów
- 93.19.Z Pozostała działalność związana ze sportem
- 82.30.Z Działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów
- 77.21.Z Wypożyczenie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego
- 73.1 Reklama
- 74.20.Z Działalność fotograficzna
- 79.11.A Działalność agentów turystycznych
- 79.11.B Działalność pośredników turystycznych
- 79.12.Z Działalność organizatorów turystyki
- 79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych
- 79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej
- 79.90.C Pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji, gdzie indziej niesklasyfikowana.

- 5) Do Krajowego Rejestru Sądowego nr KRS 000100817 wpisane są także oddziały Towarzystwa. Organem nadzorującym nad oddziałami na podstawie prawa o stowarzyszeniach są właściwi terenowo starostowie.
- 6) Podstawowym dokumentem wewnątrzorganizacyjnym, mającym znaczenie prawne zgodnie z art. 10 Prawo o stowarzyszeniach, jest statut. Obecnie obowiązujący Statut PTTK, uwzględniający zmiany dokonane przez XVI Walny Zjazd PTTK, został wpisany do KRS 23 lutego 2006 r. i został rozpowszechniony w jednostkach PTTK.
- 7) Zgodnie z art. 41 ust. 1 p. 3 organem interpretującym przepisy statutu oraz orzekającym o zgodności uchwał ze Statutem PTTK, statutami oddziałów oraz przepisami prawa jest Główny Sąd Koleżeński PTTK. W tej kadencji GSK PTTK podjął 4 uchwały interpretacyjne.
- 8) Zgodnie ze Statutem (art. 19) najwyższą władzą PTTK jest Walny Zjazd, a władzami naczelnymi Zarząd Główny, Główna Komisja Rewizyjna i Główny Sąd Koleżeński.

- 9) W okresie między walnymi zjazdami całościowo działalność PTTK kieruje Zarząd Główny, który odpowiada za swą działalność przed Walnym Zjazdem.
- 10) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa nakłada na członków zarządu odpowiedzialność materialną za zobowiązania podatkowe. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości nakłada odpowiedzialność za prowadzenie rachunkowości na zarząd art. 4 ust. 5 ustawy. Za majątek Towarzystwa i nim gospodarowanie odpowiada Zarząd Majątkiem jako jednostka specjalistyczna PTTK.
- 11) W Zarządzie Majątkiem PTTK znajduje się:
- Aktualna dokumentacja zobowiązań publiczno-prawnych:
 - deklaracje podatku od nieruchomości, podatku leśnego, podatku rolnego, decyzje właściwych urzędów miast i gmin,
 - decyzje o wysokości opłat za wieczyste użytkowanie (użytkowanie, zarząd) gruntu,
 - sprawozdania z gospodarczego korzystania ze środowiska;
 - aktualna dokumentacja dotycząca nieruchomości:
 - wypisy z ksiąg wieczystych,
 - wypisy z ewidencji gruntów,
 - wypisy z map ewidencyjnych,
 - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.
- 12) Zarząd Główny PTTK nadzoruje sprawy majątkowe Towarzystwa. Zgodnie ze Statutem PTTK wszystkie sprawy prawno-majątkowe (obciążanie hipoteki, sprzedaż, nabycie itp.) pozostają w wyłącznej gestii Zarządu Głównego PTTK. Realizacją uchwał Zarządu Głównego PTTK podejmowanych w sprawach majątkowych zajmują się: Biuro Zarządu Głównego PTTK, Zarząd Majątkiem PTTK lub inne jednostki organizacyjne PTTK oraz spółki z większościovym udziałem kapitału PTTK. Realizacja uchwał odbywa się pod nadzorem sekretarza generalnego lub skarbnika Zarządu Głównego PTTK.
- Kwartalnie prezentowane są na posiedzeniach Zarządu Głównego PTTK informacje o wynikach działalności spółek z większościovym kapitałem PTTK, informacje o stanie rozrachunków spółek z Zarządkiem Majątkiem PTTK z podziałem na tytuł zobowiązań, wykaz zaległości spółek w stosunku do Zarządu Majątkiem PTTK.
- 13) Funkcjonujący system zarządzania majątkiem PTTK stwarza dobre zabezpieczenie przed jego utratą. Wynika to z następujących przesłanek prawnych i organizacyjnych:
- w przypadku upadłości spółki utracony może być tylko ten wcześniej wniesiony aportem majątek, cały majątek oddany w dzierżawę wróci do właściciela – PTTK w Warszawie;

- wszystkie nieruchomości PTTK są ubezpieczone od żywiołów, a uzyskane w wyniku ewentualnych szkód odszkodowania przeznaczone są na odtwarzanie majątku;
- centralnie prowadzony jest pełen nadzór płatności podatków od nieruchomości i opłat z tytułu wieczystego użytkowania (to znaczy tych czynności, za które w świetle obowiązujących przepisów i tak ryzyko ponosi właściciel, a nie jednostka, której powierzono nad nią zarząd);
- PTTK sprawuje pełną kontrolę przy wszelkich ruchach prawnych na naszych nieruchomościach (obciążanie hipoteki, sprzedaż, podział działek itp.);
- prowadzony jest bieżący monitoring działalności spółek PTTK;
- we wszystkich spółkach PTTK oraz w jednostkach wchodzących w skład bilansu zbiorczego funkcjonuje jednolity system oprogramowania finansowo-księgowego (wdrożenie wszędzie jednakowego programu komputerowego pracującego na bazie wzorcowego planu kont), co znacznie ułatwia prowadzenie nadzoru.

Corocznie prowadzona jest przez Zarząd Majątkiem PTTK analiza ekonomiczna działalności obiektów PTTK, obejmująca nieruchomości będące w ewidencji PTTK oraz nieruchomości będące w ewidencji spółek PTTK. Analiza ekonomiczna przeprowadzana jest na szczeblu jednostki zarządzającej (spółka, oddział) oraz Zarządu Majątkiem PTTK. W analizie uwzględniana jest część ekonomiczna, obejmująca przychody uzyskiwane z danego obiektu, koszty jego działalności, nakłady remontowe i inwestycyjno-modernizacyjne w obiekcie, oraz część informacyjna zawierająca m.in. informacje o czasie trwania umowy, obłożeniu, itp.

14) Zarząd Majątkiem PTTK, koncentruje się na:

- zapewnieniu zaplanowanych wpływów do budżetu Zarządu Głównego PTTK;
- zarządzaniu obiektami, będącymi własnością PTTK (na koniec 2008 r. liczba obiektów nadzorowanych bezpośrednio przez Zarząd Majątkiem PTTK lub poprzez spółki wynosiła 107, w tym 102 to obiekty stanowiące bazę turystyczną);
- bezpośrednim zarządzaniu 14 nieruchomościami PTTK (stan na koniec roku 2008);
- nadzorze nad realizacją przyjętych planów inwestycyjno-remontowych w obiektach PTTK ze środków własnych i dotacyjnych;
- nadzorze nad płatnościami podatków od nieruchomości, opłatami za wieczyste użytkowanie i innymi zobowiązaniami publiczno-prawnymi;
- porządkowaniu spraw własnościowych nieruchomości będących w ewidencji Zarządu Majątkiem PTTK;

- prowadzeniu dokumentacji oraz przygotowywaniu projektów uchwał i postanowień Zarządu Głównego PTTK wraz z opiniami prawnymi;
 - ubezpieczeniu majątku PTTK wraz z realizacją likwidacji szkód;
 - prowadzeniu sprawozdawczości (w tym m.in. wynikającej z wymogów Ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej);
 - sprzedaży majątku PTTK.
- 15) Zgodnie z uchwałami ZG PTTK chronione są nazwy i znak Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Na podstawie ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. o ochronie własności przemysłowej chronione są:
- znak słowny PTTK – użytkowany nieprzerwanie od I Zjazdu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego; zgłoszony 8 lipca 1994 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem R – 101380;
 - znak słowno-graficzny PTTK – użytkowany nieprzerwanie od I Zjazdu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego; zgłoszony 12 lutego 1993 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem R – 88368;
 - znak słowno-graficzny PTK – użytkowany nieprzerwanie od I Zjazdu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego; zgłoszony 8 lipca 1994 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem R – 99348;
 - znak słowno-graficzny GOT PTTK – użytkowany nieprzerwanie od I Zjazdu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego; zgłoszony 12 lutego 1993 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem R – 88363;
 - znak słowno-graficzny Przewodnik Tatrzański – użytkowany przez przewodników tatrzańskich PTTK przed wejściem w życie Ustawy „O usługach turystycznych”; zgłoszony 12 lutego 1993 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem R – 88364;
 - znak słowno-graficzny Przewodnik Sudecki – użytkowany przez przewodników sudeckich PTTK przed wejściem w życie Ustawy „O usługach turystycznych”; zgłoszony 12 lutego 1993 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem R – 88365;
 - znak słowno-graficzny Przewodnik Beskidzki – użytkowany przez przewodników beskidzkich PTTK przed wejściem w życie Ustawy

- „O usługach turystycznych”; zgłoszony 12 lutego 1993 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem R – 88369;
 - znak słowno-graficzny Przewodnik Turystyczny Zakładowy – użytkowany przez przewodników turystycznych zakładowych PTTK przed wejściem w życie Ustawy „O usługach turystycznych”; zgłoszony 12 lutego 1993 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem R – 88366;
 - znak słowno-graficzny Przewodnik Turystyczny Miejski – użytkowany przez przewodników turystycznych miejskich PTTK przed wejściem w życie Ustawy „O usługach turystycznych”; zgłoszony 12 lutego 1993 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem R – 88367;
 - znak słowno-graficzny Gościniec Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego zgłoszony 24 maja 2001 r. do Urzędu Patentowego jako znak towarowy; zastrzeżony na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego pod numerem 162331.
- 16) PTTK posiada zastrzeżone domeny oraz eurodomeny: pttk.pl, pttk.org.pl, pttk.biz.pl, pttk.info.pl, pttk.travel.pl, pttk.turystyka.pl, pttk.net.pl, pl-pttk.eu, velo-pttk.eu, water-pttk.eu, mountains-pttk.eu, turystykadlawszystkich.pl, kdp-pttk.org.pl.
- 17) Na sytuację prawną Towarzystwa wpływają także toczące się postępowania sądowe. Głównie w sprawach cywilnych, w których PTTK jest albo powodem, albo pozwanym. Obsługę prawną ZG PTTK realizuje Kancelaria Prawna Bielski, Białas i Wspólnicy s.c. W skomplikowanych sprawach własnościowych dot. majątku w Karpatach (m.in. w sprawach schroniska na Połoninie Wetlińskiej) prowadzi je Kancelaria Labe i wspólnicy z Krakowa. Sprawy prawne Zarządu Majątkiem PTTK (jest tych spraw sądowych i administracyjnych aktualnie 44) prowadzą mec. Tomasz Gatlik lub kancelarie obsługujące spółki PTTK.
- 18) Zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze:
- wypełnia sprawozdanie TK-0, którego fragmenty znajdują swoje odbicie od wielu lat w Roczniku Statystycznym GUS (sprawozdanie TK-0 przyjmuje ZG PTTK);
 - druk SOF1 sprawozdanie z działalności fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych.
- 19) Na Towarzystwie spoczywają również obowiązki z tytułu podpisywanych umów. Największe wynikają z umów o dotację ze środków Skarbu

Państwa lub pozyskiwania środków unijnych. Informacje o aplikacjach o środki przedstawiane są Zarządowi Głównemu PTTK i przyjmowane na posiedzeniach plenarnych. Jeśli tryb aplikowania tego wymaga, przedstawiany jest projekt odpowiedniej uchwały Zarządu Głównego PTTK. Umowy z podmiotami dofinansowującymi nasze projekty podpisywane są przez osoby do tego upoważnione. Informacja o podpisanych umowach przedstawiana jest na posiedzeniach Zarządu Głównego PTTK. To samo dotyczy informacji o realizacji i rozliczeniach. Obecnie nie zgłoszono do Zarządu Głównego PTTK zastrzeżeń co do wykonania lub rozliczenia z tytułu podpisanych umów.

20) Pracownicy zatrudnieni w biurze ZG PTTK na podstawie umowy o pracę otrzymują wynagrodzenie zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym zawartym w dniu 25.03.1994 r.

W Zarządzie Głównym PTTK jest zatrudnionych 25 osób, zaś w jednostkach specjalistycznych PTTK:

- Zarządu Majątkiem PTTK – 11 osób;
 - Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK – 9 osób;
 - Okręgowego Zespołu Gospodarki Turystycznej PTTK – 6 osób;
 - Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK – 4 osoby;
 - Centrum Turystyki Wodnej PTTK – wyłącznie umowy cywilno-prawne;
 - Ogólnopolskiego Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK – 2 osoby.
- Dokumentacja pracownicza prowadzona jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracowników.

W biurze Zarządu Głównego PTTK obowiązuje Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, wprowadzona w życie jako obowiązująca do stosowania, zarządzeniem sekretarza generalnego Zarządu Głównego PTTK nr 5/2007 z dnia 6.06.2007 r., oraz Instrukcja Bezpieczeństwa i Higieny Pracy dla pracowników biura Zarządu Głównego PTTK, wprowadzona w życie jako obowiązująca do stosowania zarządzeniem sekretarza generalnego Zarządu Głównego PTTK nr 11/2007 z dnia 29.06.2007 r.

Wszyscy zatrudnieni pracownicy oraz osoby kierujące pracownikami, w 2007 r. ukończyli szkolenie okresowe z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

W biurze wyznaczono pracownika odpowiedzialnego za wykonywanie czynności w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji pracowników oraz wstępnych szkoleń nowo zatrudnionych osób.

21) Biuro Zarządu Głównego PTTK jest odpowiedzialne za:

- wystawianie zaświadczeń Rp-7 stanowiących oficjalne potwierdzenie zatrudnienia i płac, do celów ustalenia podstawy świadczeń emerytalnych lub rentowych i kapitału początkowego;
- świadectw pracy byłym pracownikom PTTK;
- nadzór nad wystawianiem takich zaświadczeń i świadectw przez osoby zatrudnione na podstawie umów cywilno-prawnych i sprawujących w terenie opiekę nad archiwami, głównie po zlikwidowanych zakładach PTTK;
- wyjaśnienia ww. spraw w ZUS;
- przygotowywanie dokumentów do sądu.

W Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym zatrudnionych było w różnych latach ponad 100 tys. osób. Ciągłe część z nich domaga się korekty dokumentów lub wystawiania zaświadczeń niezbędnych do uzyskania należnych świadczeń emerytalnych lub rentowych (co miesiąc wystawia się obecnie kilkadziesiąt zaświadczeń, świadectw i wyjaśnień). Zaświadczenia i świadectwa muszą mieć oparcie w zgromadzonej dokumentacji pracowniczej i płacowej. Każdy z takich dokumentów wymaga osobnej, niejednokrotnie żmudnej pracy.

2. INFORMACJE ORGANIZACYJNE.

2.1. Praca Zarządu Głównego PTTK.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest najliczniejszą organizacją skupiającą turystów i jedną z najliczniejszych organizacji społecznych w kraju. Kierujący nim Zarząd Główny PTTK wybrany na XVI Walnym Zjeździe PTTK, obradującym w dniach 16–18 września 2005 r. w 20-osobowym składzie ukonstytuował się następująco:

– Lech Drożdżyński	prezes
– Roman Bargieł	wiceprezes
– Adam Gostyński	wiceprezes
– Edward Kudelski	wiceprezes
– Marek Staffa	wiceprezes
– Andrzej Gordon	sekretarz generalny
– Jerzy Kapłon	skarbnik
– Cecylia Jabłońska	członek
– Adam Jędras	członek
– Andrzej Konarski	członek
– Zbigniew Kresek	członek
– Edward Kutyla	członek
– Włodzimierz Łęcki	członek
– Henryk Miłoszewski	członek

- Stanisław Sikora członek
- Zofia Sikora członek
- Jolanta Śledzińska członek
- Andrzej Tereszkowski członek
- Agnieszka Wałach członek
- Andrzej Wasilewski członek

Obowiązki związane z działalnością w Zarządzie Głównym PTTK podzielone zostały wśród członków ZG w sposób następujący:

Kol. Lech Drożdżyński – prezes ZG PTTK

- kierowanie pracami ZG PTTK;
- kontakty zewnętrzne, reprezentowanie PTTK;
- zadania wynikające ze Statutu PTTK, w tym składanie oświadczeń w zakresie praw i obowiązków PTTK oraz udzielanie pełnomocnictw we współdziałaniu ze Skarbnikiem ZG PTTK;
- reprezentowanie ZG PTTK wobec Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK i Głównego Sądu Koleżeńskiego PTTK;
- współpraca z Kapitułą Odznaczeń PTTK;
- nadzór nad realizacją uchwał ZG PTTK.

Kol. Roman Bargieł – wiceprezes ZG PTTK

- zastępowanie prezesa, wykonywanie prac powierzonych przez ZG, w tym kierowanie dziedzinami działalności Towarzystwa wynikającymi z podziału zadań;
- reprezentowanie PTTK na zewnątrz w zakresie ustalonym przez prezesa;
- sprawy organizacyjne (w tym oddziały i woj. porozumienia);
- przewodniczenie Grupie roboczej ds. statutowo-regulaminowych;
- całokształt spraw młodzieży;
- współdziałanie z Radą Programową ds. Młodzieży Szkolnej;
- współdziałanie z Komisją Akademicką;
- obchody 100-lecia turystyki akademickiej w 2006 r.;
- współdziałanie z resortem edukacji;
- kontakty z organizacjami działającymi na rzecz młodzieży;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. członkowskich.

Kol. Adam Gostyński – wiceprezes ZG PTTK

- zastępowanie prezesa, wykonywanie prac powierzonych przez ZG, w tym kierowanie dziedzinami działalności Towarzystwa wynikającymi z podziału zadań;
- reprezentowanie PTTK na zewnątrz w zakresie ustalonym przez prezesa;
- całokształt spraw związanych z przewodnictwem turystycznym;

- przewodniczenie Grupie roboczej ds. wspierania działalności oddziałów;
- współdziałanie z Komisją Przewodniczą;
- współdziałanie z Komisją Turystyki Pieszej;
- współdziałanie z Komisją ds. Współpracy z Wojskiem Polskim;
- współdziałanie z MON i MSWiA.

Kol. Edward Kudelski – wiceprezes ZG PTTK

- zastępowanie prezesa, wykonywanie prac powierzonych przez ZG, w tym kierowanie dziedzinami działalności Towarzystwa wynikającymi z podziału zadań;
- reprezentowanie PTTK na zewnątrz w zakresie ustalonym przez prezesa;
- monitoring realizacji uchwały programowej Zjazdu;
- monitoring realizacji wniosków Zjazdowych;
- nowelizacja spraw szkolenia;
- funkcjonowanie schronisk PTTK i nadzór nad nimi;
- sprawy karpackie;
- ochrona znaku PTTK;
- przewodniczenie Grupie roboczej ds. członkowskich;
- ubezpieczenia w PTTK;
- współdziałanie z Komisją Historii i Tradycji;
- współdziałanie z Zespołem ds. szkolenia;
- udział z ramienia ZG PTTK w Zespole ds. przejść granicznych oraz Radach Naukowych Tatrzańskiego i Babiogórskiego Parku Narodowego.

Kol. Marek Staffa – wiceprezes ZG PTTK

- zastępowanie prezesa, wykonywanie prac powierzonych przez ZG, w tym kierowanie dziedzinami działalności Towarzystwa wynikającymi z podziału zadań;
- reprezentowanie PTTK na zewnątrz w zakresie ustalonym przez prezesa;
- całokształt spraw górskich;
- sprawa szlaków turystycznych;
- Rok Szlaków Turystycznych;
- sprawy zagraniczne (w tym Zespół ds. współpracy i kontaktów zagranicznych);
- nadzór nad COTG;
- współdziałanie z Komisjami: Turystyki Górskiej i Turystyki Narciarskiej;
- sprawy sudeckie;
- sprawy inwestycyjne;
- „Wierchy”;
- współpraca z GOPR i TOPR;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. członkowskich.

Kol. Andrzej Gordon – sekretarz generalny ZG PTTK

- reprezentowanie PTTK na zewnątrz w zakresie ustalonym przez prezesa;
- nadzór nad realizacją uchwał ZG PTTK;
- nadzór nad przygotowaniem posiedzeń Zarządu Głównego PTTK;
- wydawanie zarządzeń wykonawczych do uchwał ZG PTTK oraz z własnej inicjatywy w sprawach nie wymagających uchwał Zarządu Głównego PTTK;
- kierowanie pracą Biura ZG PTTK;
- realizacja uchwały budżetowej ZG PTTK;
- nadzór nad COTG i OZGT w Krakowie;
- nadzorowanie przestrzegania Statutu, uchwał i regulaminów oraz koordynowanie prac w zakresie ich przygotowywania, uchwalania oraz ewentualnego uzupełnienia;
- składanie oświadczeń w zakresie praw i obowiązków PTTK w ramach posiadanych pełnomocnictw;
- podpisywanie uchwał ZG PTTK;
- podejmowanie w uzgodnieniu z prezesem decyzji o wystąpieniu ze sztandarem PTTK na uroczystościach i imprezach oraz prowadzenie ewidencji tych wystąpień;
- wykonywanie innych działań powierzonych przez ZG PTTK;
- sprawy prawne Towarzystwa;
- współpraca z Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych;
- wdrażanie systemu łączności komputerowej;
- „Gościńiec PTTK”;
- przewodniczenie Grupie roboczej ds. współdziałania w tworzeniu Narodowego Planu Rozwoju i Strategii Rozwoju Turystyki.

Kol. Jerzy Kapłon – skarbnik ZG PTTK

- reprezentowanie PTTK na zewnątrz w zakresie ustalonym przez prezesa;
- nadzór nad działalnością finansowo-gospodarczą PTTK;
- nadzór nad opracowywaniem projektów budżetów oraz rocznych sprawozdań finansowych ZG PTTK;
- reprezentowanie PTTK wobec władz i instytucji w sprawach gospodarczych;
- składanie oświadczeń w zakresie praw i obowiązków PTTK oraz udzielenie pełnomocnictw we współdziałaniu z prezesem;
- podpisywanie uchwał Zarządu Głównego i Prezydium Zarządu Głównego PTTK w sprawach finansowych;
- Fundusz Gwarancyjny;
- przewodniczenie Grupie roboczej ds. rozwoju aktywności gospodarczej i bazy turystycznej PTTK;
- współdziałanie z Zespołem ds. Działalności Gospodarczej Oddziałów PTTK.

Kol. Cecylia Jabłońska – członek ZG

- nadzór nad realizacją uchwały w sprawie wspierania działalności gospodarczej oddziałów PTTK;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. rozwoju aktywności gospodarczej i bazy turystycznej PTTK;
- współdziałanie z Komisją Górską Turystyki Jeździeckiej.

Kol. Adam Jędras – członek ZG

- nadzór nad Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. rozwoju aktywności gospodarczej i bazy turystycznej PTTK;
- współpraca z ramienia PTTK z PFCiC;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. promocji PTTK.

Kol. Andrzej Konarski – członek ZG

- ochrona krajobrazu kulturowego;
- sprawy przewodniczące, w tym nadzór nad organizacją konkursów krasomówczych przewodników;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. rozwijania motywacji i działań krajoznawczych.

Kol. Zbigniew Kresek – członek ZG

- przewodniczenie Grupie roboczej ds. unormowań dotyczących kadr dla turystyki;
- sprawy statutów oddziałów;
- udział z ramienia ZG PTTK w pracach Rady Naukowej Gorczańskiego Parku Narodowego.

Kol. Edward Kutyla – członek ZG

- udział w pracach Grupy roboczej ds. wspierania działalności oddziałów;
- współdziałanie z Komisją Fotografii Krajoznawczej;
- współdziałanie z Komisją Turystyki Kolarskiej.

Kol. Włodzimierz Łęcki – członek ZG

- przewodniczenie Grupie roboczej ds. krajoznawstwa;
- współdziałanie z Komisją Krajoznawczą;
- współdziałanie z Komisją Ochrony Przyrody;
- udział w pracach nad przygotowaniem Regulaminu ZG PTTK;
- udział w pracach Rady Naukowej Wielkopolskiego Parku Narodowego;
- udział w pracach obchodów jubileuszu 100-lecia PTKraj.

Kol. Henryk Miłoszewski – członek ZG

- przewodniczenie Grupie roboczej ds. aktywności młodych w PTTK;
- akcja „Sadzimy Lasy”;
- współdziałanie z Komisją Imprez na Orientację;
- współdziałanie z Komisją Turystyki Motorowej;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. członkowskich.

Kol. Stanisław Sikora – członek ZG

- udział w pracach Grupy roboczej ds. rozwijania motywacji i działań krajoznawczych;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. rozwoju aktywności gospodarczej i bazy turystycznej PTTK;
- współdziałanie z Komisją Działalności w Miejscu Zamieszkania i Zakładzie Pracy;
- współpraca z ramienia PTTK z Krajową Federacją Sportu dla Wszystkich.

Kol. Zofia Sikora – członek ZG

- muzealnictwo w PTTK;
- współdziałanie z Komisją Opieki nad Zabytkami;
- udział w pracach Zespołu ds. współpracy i kontaktów zagranicznych;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. promocji PTTK.

Kol. Jolanta Śledzińska – członek ZG

- przewodniczenie Grupie roboczej ds. promocji PTTK;
- nadzór nad pozyskiwaniem środków pomocowych;
- współdziałanie z Komisją Turystyki Jeździeckiej;
- udział w Grupie roboczej ds. współdziałania w tworzeniu Narodowego Planu Rozwoju i Strategii Rozwoju Gospodarczego;
- konkurs na najlepszy produkt turystyczny PTTK;
- udział w pracach Grupy roboczej dot. aktywności młodych w PTTK.

Kol. Andrzej Tereszowski – członek ZG

- całokształt spraw związanych z turystyką wodną;
- współdziałanie z Komisją Turystyki Kajakowej;
- współdziałanie z Komisją Turystyki Żeglarskiej;
- współdziałanie z Komisją Działalności Podwodnej;
- współdziałanie z WOPR;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. rozwoju aktywności gospodarczej bazy turystycznej PTTK;
- udział w pracach Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych.

Kol. Agnieszka Wałach – członek ZG

- sprawy sprzętu i ekwipunku turystycznego;
- nadzór nad Kartą rabatową;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. aktywności młodych w PTTK;
- udział w pracach Grupy roboczej ds. członkowskich;
- monitoring strony internetowej PTTK;
- nadzór nad konkursem „O dotację na imprezę programową oddziału PTTK”.

Kol. Andrzej Wasilewski – członek PTTK

- współpraca z samorządami;
- uchwała Zjazdu w sprawie jubileuszu 100-lecia powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego;
- sprawy związane z Centralną Biblioteką PTTK im. K. Kulwiecia w Warszawie;
- współdziałanie z Radą ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych;
- udział w pracach związanych z obchodami 100-lecia PTKraj;
- udział w pracach Rady Poleskiego Parku Narodowego.

Powołano także następujące grupy robocze:

Grupa ds. współdziałania w tworzeniu Narodowego Planu Rozwoju i Strategii Rozwoju Turystyki; przewodniczący – Andrzej Gordon, członkowie – Jolanta Śledzińska.

Grupa ds. unormowań dotyczących kadr dla turystyki; przewodniczący – Zbigniew Kresek.

Grupa ds. członkowskich; przewodniczący – Edward Kudelski, członkowie – Roman Bargieł, Marek Staffa, Henryk Miłoszewski, Agnieszka Wałach.

Grupa ds. krajoznawstwa; przewodniczący – Włodzimierz Łęcki, członkowie – Andrzej Konarski, Stanisław Sikora.

Grupa ds. rozwoju aktywności gospodarczej i bazy turystycznej PTTK; przewodniczący – Jerzy Kapłon, członkowie – Cecylia Jabłońska, Adam Jędras, Stanisław Sikora, Andrzej Tereszowski.

Grupa ds. wspierania działalności oddziałów; przewodniczący – Adam Gościński, członkowie – Edward Kutyla.

Grupa ds. statutowo-regulaminowych; przewodniczący – Roman Bargieł, członkowie – Zbigniew Kresek.

Grupa ds. aktywności młodych w PTTK; przewodniczący – Henryk Miłoszowski, członkowie – Jolanta Śledzińska, Agnieszka Wałach.

Grupa ds. promocji PTTK; przewodnicząca – Jolanta Śledzińska, członkowie – Adam Jędras, Zofia Sikora.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości w działalności kol. Adama Gostyńskiego z dniem 19 maja 2006 r. wszczęte zostało wobec niego postępowanie przez Główny Sąd Koleżeński PTTK, a kol. Adam Gostyński zawiesił swoją działalność w pracach Zarządu Głównego PTTK. Z dniem 18 listopada 2006 r. Zarząd Główny PTTK przyjął jego rezygnację z funkcji wiceprezesa ZG PTTK, co znalazło swoje odzwierciedlenie w protokole nr 15/XVI/2006 z tego posiedzenia. Efektem postępowania Głównego Sądu Koleżeńskiego PTTK było ostateczne orzeczenie z dnia 26 maja 2007 r. o wykluczeniu z PTTK kol. Adama Gostyńskiego przyjęte do wiadomości przez ZG PTTK na posiedzeniu w dniu 1 września 2007 r.

Wykluczenie z PTTK kol. A. Gostyńskiego oraz rezygnacja sekretarza ZG PTTK kol. Jolanty Śledzińskiej z funkcji członka ZG PTTK przyjęta uchwałą nr 263/XVI/2008 przez Zarząd Główny PTTK w dniu 26 kwietnia 2008 r. wymusiły rozszerzenie dotychczasowych zakresów obowiązków na ww. członków Zarządu Głównego PTTK o następujące tematy:

Kol. Andrzej Gordon:

- nadzór nad Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi;
- nadzór nad Centrum Turystyki Wodnej w Warszawie;
- współdziałanie z Komisją Turystyki Pieszej;
- nadzór nad pozyskiwaniem środków zewnętrznych.

Kol. Cecylia Jabłońska:

- współdziałanie z Komisją Turystyki Jeździeckiej.

Kol. Adam Jędras:

- przewodniczenie Grupie roboczej ds. promocji PTTK.

Kol. Stanisław Sikora:

- współdziałanie z Komisją ds. Współpracy z Wojskiem Polskim;
- współdziałanie z MON i MSWiA.

Kol. Agnieszka Wałach:

- przewodniczenie Grupie roboczej ds. wspierania działalności gospodarczej oddziałów;
- konkurs na najlepszy produkt turystyczny PTTK.

Kol. Andrzej Wasilewski:

- całokształt spraw związanych z przewodnictwem turystycznym;
- współdziałanie z Komisją Przewodnicką.

Zasady i efekty pracy Zarządu Głównego.

Przyjęty system pracy Zarządu Głównego opierał się na:

- zebraniach plenarnych;
- pracy w zespołach stałych, takich jak: Zespół ds. Oceny Zadań Inwestycyjno-Remontowych, Zespół ds. Ekonomicznych, Zespół ds. Szkolenia;
- pracy w zespołach powoływanych ad hoc (dotyczyły one głównie przygotowań stanowisk PTTK wobec projektów aktów normatywnych oraz innych konkretnych spraw.

W XVI kadencji tj. od października 2005 r. do czerwca 2009 r. Zarząd Główny odbył 41 posiedzeń w tym 5 wyjazdowych: w Nowym Sączu, Toruniu i Brodnicy (Bachotek), Szczawnie Zdroju, Pszczynie i Chorzowie. Frekwencja na posiedzeniach w poszczególnych latach przedstawiała się następująco:

Rok	Ilość posiedzeń ZG	Frekwencja w %
2005 m-c X–XII	5	85,0%
2006	11	75,5%
2007	10	83,5%
2008	9	85,0%
2009 m-c I–VI	6	78,0%

Wszystkie posiedzenia były prawomocne. Nieobecności na zebraniach były wcześniej usprawiedliwiane, co znajduje swoje odbicie w protokołach z posiedzeń Zarządu Głównego.

Posiedzenia Zarządu odbywały się na ogół przy udziale zaproszonych prezesów GKR PTTK i GSK PTTK, były protokołowane, a uchwały wymagające podpisów wszystkich członków Zarządu były przez nich podpisywane. W biurze Zarządu znajduje się pełna dokumentacja zebrań Zarządu Głównego z protokołami podpisanymi po ich przyjęciu przez prezesa ZG i protokołującego.

Podczas swoich obrad Zarząd Główny podjął (na dzień 31 maja 2009 r.) wiele uchwał, w tym:

- 286 dot. spraw programowo-organizacyjnych;
- 41 dot. spraw finansowych;
- 99 dot. spraw gospodarczych;

oraz przyjął 309 informacji w sprawach działalności programowo-organizacyjnej, finansowej i gospodarczej.

Ponadto odbył spotkania:

- z przewodniczącymi Komisji, Rad i Zespołów ZG w dniach: 26 XI 2005 r. 18 XI 2006 r., 15–16 XII 2007, 23 XI 2008 r. i 30 V 2009 r.;
- z przewodniczącymi Jednostek Regionalnych w dniach: 16 XII 2005 r., 20 X 2006 r. i 30 V 2009 r., 15–16 XII 2007 r., 26 X 2008 r. i 30 V 2009 r.

Zarząd Główny zajmował się:

- realizacją uchwał i wniosków XVI Walnego Zjazdu PTTK;
- podejmowaniem i realizacją uchwał podjętych w trakcie kadencji;
- opracowywaniem i przyjmowaniem aktów normujących działalność Zarządu Głównego oraz kół i klubów PTTK;
- wypracowaniem zasad ubezpieczenia członków PTTK i majątku Towarzystwa;
- współpracą z resortami oraz realizacją zadań zleconych;
- pozyskiwaniem środków na zadania zlecone;
- umacnianiem gospodarki PTTK (Porządkowanie spraw z tym związanych oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na niezbędne inwestycje, remonty i modernizacje zmierzające do podniesienia standardu obiektów i świadczonych usług);
- powołaniem Samorządu Przewodnickiego PTTK;
- powołaniem Centrum Turystyki Wodnej PTTK;
- organizacją i oceną ogólnopolskich imprez programowych;
- przygotowaniem do VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego;
- działaniami związanymi z informatyzacją w Towarzystwie;
- przygotowywaniem opinii nt. projektów aktów prawnych dot. działalności Towarzystwa.

W związku z tym, że od 2007 r. przy wystąpieniach o środki zewnętrzne wymogiem stało się załączanie sprawozdania Zarządu Głównego z działalności PTTK, Zarząd Główny przyjmował w marcu również skrócone sprawozdania ze swojej działalności.

W celu pełnej realizacji zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem XVII Walnego Zjazdu PTTK powołany został w kwietniu 2008 r. Komitet Organizacyjny, w skład którego, oprócz innych osób, weszli przedstawiciele trzech władz PTTK. W posiedzeniach Komitetu uczestniczyli wszyscy członkowie Zarządu Głównego PTTK.

Zawsze na posiedzeniach Zarządu Głównego zapraszani byli prezesi GKR i GSK oraz wskazani przez nich inni przedstawiciele tych władz. Zaznajamiano się z korespondencją od Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK aprobując projekty odpowiedzi. Zgodnie ze Statutem PTTK Zarząd Główny przed przyjęciem sprawozdań finansowych zapoznawał się z opinią GKR PTTK. Zarząd Główny występował do Głównego Sądu Koleżeńskiego PTTK o interpretację Statutu PTTK.

Cenna dla Zarządu Głównego PTTK była współpraca z Główną Komisją Rewizyjną PTTK w zakresie wspólnego rozwiązywania spraw dot. różnych sfer

działalności Towarzystwa oraz Głównym Sądem Koleżeńskim PTTK, głównie w zakresie interpretacji przepisów obowiązujących w naszym Towarzystwie.

2.2. Składy Komisji, Rad i Zespołów ZG PTTK.

Zarząd Główny odbywał również swoje posiedzenia z inspiracji Komisji, Rad i Zespołów, których celem było załatwienie spraw związanych z ich funkcjonowaniem, m.in.:

- zatwierdzanie terminów i regulaminów Krajowych Narad Aktywu i zatwierdzanie składów komisji wybranych na tych naradach;
- powoływanie pozostałych Komisji, Rad i Zespołów i zatwierdzanie ich regulaminów;
- zatwierdzanie regulaminów uprawnień nadawanych przez Komisje;
- ustanawianie odznak turystycznych i zatwierdzanie ich regulaminów.

W posiedzeniach ZG uczestniczyli zapraszani przewodniczący Komisji, których sprawy były przedmiotem obrad.

Przewodniczący Komisji uzyskiwali także informacje o pracy Zarządu Głównego PTTK z przesyłanych im protokołów z posiedzeń ZG.

W minionej kadencji działało 25 Komisji, Rad i Zespołów ZG PTTK. Komisje otrzymywały corocznie określone środki z budżetu na swoje potrzeby organizacyjne. W sumie za 4 lata kwota ta wyniosła 457 649,45 zł oraz zmienne w swej wysokości środki na dofinansowanie wybranych przez Komisje imprez wiodących.

W posiedzeniach Komisji uczestniczyli również współpracujący z nimi członkowie Zarządu Głównego.

W kadencji Komisje odbyły łącznie 326 posiedzeń, z których protokoły znajdują się w dokumentacji komisji.

W Komisjach, Radach i Zespołach pracowało społecznie w minionej kadencji 217 osób. Były to Komisje:

- wybierane (składy osobowe wybrano na Krajowych Naradach Aktywu, których regulaminy były zatwierdzane przez ZG PTTK): Komisja Turystyki Jeździeckiej Nizinnej, Komisja Turystyki Kajakowej, Komisja Turystyki Kolarzkiej, Komisja Turystyki Motorowej, Komisja Turystyki Pieszej, Komisja Turystyki Żeglarskiej, Komisja Działalności Podwodnej, Komisja Imprez na Orientację, Komisja Krajoznawcza, Komisja Ochrony Przyrody, Komisja Opieki nad Zabytkami, Komisja Przewodnicka, Komisja Turystyki Górskiej, Komisja Turystyki Narciarskiej, Komisja Fotografii Krajoznawczej;
- powoływane przez Zarząd Główny PTTK (uchwały o powołaniu, składzie osobowym i zatwierdzeniu regulaminu podejmowane były przez ZG): Rada ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych, Zespół ds. Działalności Gospodarczej Oddziałów PTTK, Zespół ds. Współpracy i Kontaktów Zagranicznych, Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej, Komisja Turystyki

Górskiej Jeździeckiej, Komisja Akademicka, Komisja Działalności w Miejscu Zamieszkania i Zakładzie Pracy, Komisja ds. Współpracy z Wojskiem Polskim, Komisja Historii i Tradycji, Kapituła Odznaczeń.

Komisje, Rady i Zespoły kończyły swoją pracę w XVI kadencji w następujących składach:

Komisja Imprez na Orientację:

- Waldemar Fijor – przewodniczący
- Zbigniew Tarnowski – wiceprzewodniczący
- Dariusz Walczyna – sekretarz
- Iwona Strzelecka
- Andrzej Krochmal
- Jakub Kaczyński
- Marek Pacek
- Andrzej Wysocki
- Jacek Gdula

Komisja Turystyki Żeglarskiej:

- Edward Kozanowski – przewodniczący
- Wojciech Skóra – wiceprzewodniczący
- Leszek Mulka – wiceprzewodniczący
- Barbara Kalinowska – sekretarz
- Mirosław Czerny
- Paweł Czudowski
- Maciej Grzemski
- Wiesław Łagiewski
- Tadeusz Warszzycki

Komisja Turystyki Narciarskiej:

- Andrzej Stróżecki – przewodniczący
- Krzysztof Assbury – wiceprzewodniczący
- Aleksander Niżnikiewicz – wiceprzewodniczący
- Maciej Brylski – sekretarz
- Michał Chruściel
- Edmund Brzozowski
- Jan Jabłoński
- Antoni Piotrowski
- Piotr Szucki

Komisja Działalności w Miejscu Zamieszkania i Zakładzie Pracy:

- Ryszard Kunce – przewodniczący
- Barbara Konieczna
- Jerzy Kapuściński
- Jerzy Kotowski
- Jadwiga Korzeniewska
- Andrzej Kuper
- Włodzimierz Mięzał
- Grzegorz Serbakowski
- Andrzej Mastoń

Kapituła Odznaczeń:

- Tadeusz Martusewicz – przewodniczący
- Jerzy Kapuściński
- Franciszek Midura
- Zbigniew Malinowski
- Tadeusz Stefański
- Aniela Szlompek
- Mieczysław Woźniak
- Leonard Budniak
- Bronisław Zathey

Komisja Przewodnicka:

- Stanisław Kawęcki – przewodniczący
- Barbara Kopydłowska-Kaczorowska – wiceprzewodnicząca
- Wiesław Piprek – wiceprzewodniczący
- Ewa Samiec – wiceprzewodnicząca
- Wiesław Kędzierawski – sekretarz
- Ewa Stangrodzka
- Barbara Ząbczyk-Chmielewska
- Witold Brol
- Eugeniusz Kuśmierz
- Eugeniusz Taradajko

Komisja Fotografii Krajoznawczej:

- Jerzy Maciejewski – przewodniczący
- Andrzej Danowski – wiceprzewodniczący
- Wilhelm Szarżanowicz – sekretarz
- Henryk Hadasz
- Piotr Joszko
- Krzysztof Maciejewski

- Inga Nowakowska
- Paweł Wojtyczka
- Marcin Czerwiński

W trakcie XVI kadencji w pracach Komisji Fotografii Krajoznawczej uczestniczyła także, wiceprzewodnicząca kol. Zofia Lubczyńska – zmarła w styczniu 2008 r.

Komisja Turystyki Jeździeckiej:

- Andrzej Ruta – przewodniczący
- Piotr Kwiatkowski – wiceprzewodniczący
- Piotr Wodzyński – sekretarz
- Piotr Badowski
- Jakub Ciemnoczołowski
- Sławomir Niedbalski
- Wiesław Orłowski
- Marek Tetela
- Wawrzyniec Wichrowski

Komisja Działalności Podwodnej:

- Wiesław Wachowski – przewodniczący
- Stanisław Chomentowski – wiceprzewodniczący
- Krzysztof Kuszewski – wiceprzewodniczący
- Grzegorz Czernek – sekretarz
- Marcin Dąbrowski
- Michał Górny
- Jacek Piechocki
- Błażej Pruski
- Witold Skrodzki

Komisja Ochrony Przyrody:

- Alicja Gotowt-Jeziorska – przewodnicząca
- Ryszard Kapuściński – wiceprzewodniczący
- Jolanta Czapiga – sekretarz
- Henryk Hadasz
- Andrzej Kucia
- Jadwiga Kuśmierk
- Andrzej Ruszkowski
- Ferdynand Szafrąński
- Andrzej Wąsikowski

Komisja Opieki nad Zabytkami:

- Andrzej Danowski – przewodniczący
- Franciszek Midura – honorowy przewodniczący
- Jerzy Kowalski – wiceprzewodniczący
- Marek Rubnikowicz – wiceprzewodniczący
- Barbara Stanek-Wróbel – sekretarz
- Barbara Cichecka
- Jarosław Dolat
- Andrzej Ruszkowski
- Wanda Szpielewska

Komisja Turystyki Motorowej:

- Zbigniew Biedny – przewodniczący
- Zbigniew Abramek – wiceprzewodniczący
- Ryszard Dobrzyński – wiceprzewodniczący
- Jarosław Smolarek – sekretarz
- Andrzej Kuligowski
- Łukasz Cichocki
- Tadeusz Dziadzio
- Andrzej Guska
- Tadeusz Miera

W trakcie XVI kadencji w pracach Komisji Turystyki Motorowej uczestniczył także kol. Henryk Antkowiak.

Komisja Górskiej Turystyki Jeździeckiej:

- Marek P. Krzemień – przewodniczący
- Witold Rosa – wiceprzewodniczący, sekretarz
- Aleksander Jarmuła
- Jerzy Pokój
- Kazimierz Kocjan
- Ryszard Krzeszewski
- Paweł Wysocki
- Józef Mos

W trakcie XVI kadencji w pracach Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej uczestniczyli także kol. kol. Joanna Sarata i Wojciech Adamczyk.

Komisja Akademicka:

- Łukasz Pisarek – przewodniczący
- Rafał Kwatek – wiceprzewodniczący
- Michał Zieliński – sekretarz
- Bartosz Bynowski

- Natalia Figiel
- Daria Kaczmarek
- Paweł Marciniszyn
- Magdalena Miętała
- Jakub Pasieka

W trakcie XVI kadencji w pracach Komisji Akademickiej uczestniczyli także kol. kol. Jarosław Wójcik i Wojciech Lipowski.

Komisja Turystyki Kajakowej:

- Krzysztof Książek – przewodniczący
- Andrzej Pawlewski – wiceprzewodniczący
- Elżbieta Gomulska – sekretarz
- Maciej Skarbek
- Andrzej Piasecki

Komisja Turystyki Kolarskiej:

- Waldemar Wiczorkowski – przewodniczący
- Jerzy Winsze – wiceprzewodniczący
- Stanisław Karuga – wiceprzewodniczący
- Marian Kotarski – wiceprzewodniczący
- Krzysztof Borkowski – sekretarz
- Michał Raczyński
- Jerzy Grochowski
- Wojciech Malinowski
- Krzysztof Mieczkowski

Komisja Turystyki Pieszej:

- Włodzimierz Majdewicz – przewodniczący
- Konrad Bielecki – wiceprzewodniczący
- Stanisław Łuś – wiceprzewodniczący
- Jadwiga Zwierz – sekretarz
- Henryk Antkowiak
- Ryszard Bałabuch
- Roman Cholewa
- Elżbieta Nowak
- Andrzej Stróżecki

Komisja Krajoznawcza:

- Krzysztof R. Mazurski – przewodniczący
- Wojciech Napiórkowski – wiceprzewodniczący
- Małgorzata Pawłowska – sekretarz

- Danuta Grodzka
- Pola Kuleczka
- Maciej Maśliński
- Henryk Paciej
- Józef Partyka
- Robert Respondowski

W trakcie XVI kadencji w pracach Komisji Krajoznawczej uczestniczyła także kol. Anna Głowinkowska.

Komisja Historii i Tradycji:

- Wanda Skowron – przewodnicząca
- Marian Czyżewski – wiceprzewodniczący
- Edward Wieczorek – sekretarz
- Zbigniew Lewandowski
- Stanisław Osman
- Barbara Twaróg
- Janusz Umiński
- Andrzej Wasilewski
- Dariusz Mariusz Zając

Wiceprzewodniczący Komisji Historii i Tradycji Marian Czyżewski zmarł w marcu 2008 r.

Komisja Turystyki Górskiej:

- Jerzy W. Gajewski – przewodniczący
- Wojciech Kacperski – wiceprzewodniczący
- Maciej Michalik – wiceprzewodniczący
- Andrzej Matuszczyk – sekretarz
- Andrzej Grzybowicz
- Jerzy Mróz
- Józef Kaczor
- Zdzisław Górywoda
- Jacek Dobosz

Komisja ds. Współpracy z Wojskiem Polskim:

- Waldemar Osypiuk – przewodniczący
- Jerzy Kufel – sekretarz
- Paweł Skrzeczkowski
- Andrzej Ptasiński
- Krzysztof Osiak
- Marek Gałęzowski
- Andrzej Zubelewicz

- Antoni Marchwicki
- Ryszard Fierek

W trakcie XVI kadencji w pracach Komisji ds. Współpracy z Wojskiem Polskim uczestniczyła także kol. Katarzyna Jabłońska.

Rada ds. Młodzieży Szkolnej:

- Henryk Miłoszewski – przewodniczący
- Paweł Zań – wiceprzewodniczący
- Paweł Mordal – sekretarz
- Mariusz Dzimira
- Dariusz Fijałkowski
- Jerzy Kwaczyński
- Piotr Niewiadomski
- Łukasz Machniak
- Lech Tota

Rada ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych:

- Maria Maranda – przewodnicząca
- Justyna Czachara
- Eugeniusz Jacek
- Małgorzata Wasilewska
- Dariusz Nazarczyk
- Antoni Szczuciński
- Jarosław Żbikowski
- Andrzej Tereszkowski
- Helena Bęben-Jaworska

Zespół ds. Działalności Gospodarczej Oddziałów PTTK:

- Agnieszka Wałach – przewodnicząca
- Marian Zapa
- Tadeusz Blok
- Joanna Czerniak
- Marzena Martyńska
- Janusz Samoć
- Henryk Zajączkowski

W trakcie XVI kadencji w pracach Zespołu ds. Działalności Gospodarczej Oddziałów PTTK uczestniczyli także kol. kol. Ewa Śmiechowska i Adam Jakubowski.

Zespół ds. Współpracy i Kontaktów Zagranicznych:

- Marek Staffa – przewodniczący
- Wojciech Biedrzycki

- Piotr Dąbrowski
- Ryszard Karuga
- Krzysztof R. Mazurski
- Zofia Sikora
- Wiesław Wachowski

2.3. Reprezentowanie turystów.

Zarząd Główny dokładał starań, aby dobrze reprezentować interesy naszego stowarzyszenia oraz całej społeczności turystów. Realizował to poprzez:

- opiniowanie rządowych projektów aktów dot. turystyki lub organizacji społecznych;
- inicjowanie zmian i propozycji oraz organizowanie do tego społecznego poparcia;
- inicjowanie i odbywanie spotkań z przedstawicielami Rządu, między innymi Ministerstwa Gospodarki, a później Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego;
- udziały w pracach Komisji Sejmu RP oraz zaznajamianie posłów, parlamentarzystów z ważną dla nas problematyką i przyjętym stanowiskiem;
- występowanie w kluczowych sprawach do marszałków województw RP.

Opiniowaliśmy projekty zmian lub projekty ustaw o: usługach turystycznych, działalności pożytku publicznego i wolontariacie, bezpieczeństwie i ratownictwie w górach.

W kadencji wystosowano kilkadziesiąt listów, zgłoszeń projektów i opinii w sprawach regulacji prawnych.

W sprawie zmian w ustawie o usługach turystycznych podkreślaliśmy, że niezasadne jest obciążanie podmiotów niekomercyjnych obowiązkami rejestracji i ubezpieczeń oraz tworzenie rejestru agentów. Szczególną uwagę poświęciliśmy regulacjom prawnym przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, przedstawiając w tej mierze propozycje opracowane przez aktyw przewodnicki PTTK. W wyniku m.in. naszych działań obecne propozycje zmian tych niekorzystnych unormowań nie przywidują.

W sprawie zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, działając wspólnie ze Związkiem Harcerstwa Polskiego, Polskim Towarzystwem Schronisk Młodzieżowych, Polską Federacją Campingu i Carawaningu, a także Forum Organizacji Pozarządowych oraz Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Polskim Czerwonym Krzyżem i Caritas, protestowaliśmy przeciwko nieuznawaniu działalności członka stowarzyszenia na rzecz swojego stowarzyszenia jako działalności wolontarialnej. Poza tym zwracaliśmy uwagę na konieczność uregulowania partnerstwa publiczno-społecznego, pozwalającego na wspólne działania samorządów i organizacji pozarządowych.

Do projektu ustawy o ratownictwie i bezpieczeństwie w górach na zorganizowanych terenach narciarskich zwróciliśmy uwagę, że projekt pomija profilaktykę i szlaki turystyczne oraz propozycje uzupełnienia ustawy o regulacje dot. szlaków turystycznych oraz określanie roli schronisk górskich w sferze bezpieczeństwa turystów z wszystkimi wynikającymi z tego konsekwencjami.

Należy podkreślić, że przygotowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji projekt ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach jest kontynuacją wcześniej zgłaszanych przez ten resort propozycji zmian rozporządzenia Rady Ministrów z 6 maja 1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, kąpiących się i uprawiających sporty wodne. Wówczas zgłaszaliśmy uwagi, a także przesłaliśmy materiały ze zorganizowanego przez COTG w Krakowie wspólnego seminarium PTTK – GOPR-TOPR pt. „Bezpieczeństwo i profilaktyka w turystyce górskiej”.

Opiniowaliśmy również ministerialny (Ministerstwa Edukacji Narodowej) projekt zmiany rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać organizatorzy wycieczek dla dzieci i młodzieży szkolnej a także zasad jego organizowania i nadzorowania. W zaprezentowanym stanowisku stwierdziliśmy, że niesłuszne jest rezygnowanie z pojęcia placówki wychowawczej i dziękowaliśmy za uwzględnienie w projekcie naszej kadry programowej przewodników, przodowników i instruktorów turystyki kwalifikowanej.

Obok tych projektów aktów normatywnych, mających istotne znaczenie dla turystów podejmowane były przez ZG PTTK inicjatywy i prace:

- jeszcze tworzenia, przed wejściem w życie układu z Schengen, nowych przejść turystycznych, zgłaszając to w ramach międzypaństwowej Komisji;
- przyjęcie przez Radę Ministrów w trybie art. 4 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie rozporządzenia o ujęciu wśród zadań publicznych wytyczania, znakowania i monitorowania szlaków turystycznych wraz z powierzeniem koordynacji realizacji tego zadania Polskiemu Towarzystwu Turystyczno-Krajoznawczemu. Spowodowaliśmy tym samym podjęcie przez Ministra Gospodarki, jako wówczas właściwego ds. turystyki, prac nad założeniami ustawy o szlakach turystycznych. W przygotowywanym założeniu do tej ustawy w zespole pod kierownictwem dr Jerzego Gospodarka uczestniczyli jako eksperci działacze PTTK zajmujący się szlakami pieszymi nizinnymi i górskimi oraz rowerowymi;
- zgłosiliśmy do Komisji „Przyjazne Państwo” postulaty innego niż dotychczas usytuowania schronisk w systemie podatkowym tak, aby uwzględnić ich sezonowość, funkcje i fakt, że istnieją w większości na terenach chronionych, a także ograniczenia biurokracji sprawozdawczej do KRS;
- wspólnie z Polską Izbą Turystyki, popierając ich propozycje, nie dopuściliśmy do niekorzystnych dla turystyki zmian w regulacjach podatku VAT;

- dotyczące regulacji turystyki jeździeckiej zgodnie z wnioskiem naszej Komisji;
- dotyczące właściwego uregulowania spraw działalności podwodnej.

Ważnym elementem naszego działania w interesie turystów i polskiej turystyki było uczestnictwo w posiedzeniach sejmowych Komisji Polityki Społecznej, Obrony Narodowej i Ochrony Środowiska. Nasi przedstawiciele uczestnicząc w takich posiedzeniach zawsze prezentowali stanowisko PTTK wynikające głównie z troski o rozwój turystyki społecznej.

W tej kadencji Sejmu RP wystosowaliśmy dwa listy do posłów i senatorów współpracujących albo deklarujących współpracę z naszym Towarzystwem. Jeden dotyczył uregulowania szlaków turystycznych w przestrzeni turystycznej, a drugi wprowadzenia instytucji partnerstwa publiczno-społecznego. Mimo częstych zmian podsekretarzy stanu odpowiadających za turystykę spotkaliśmy się z nimi prezentując nasze problemy i stanowisko. Zapewniano nas o swojej dla PTTK życzliwości, co zresztą potwierdzała praktyka przyznawania zadań i środków oraz wyróżniania działaczy PTTK, ale niestety proponowane przez nas rozwiązania strategiczne na przykład dot. szlaków i kadry – mimo że powtarzane – nie doczekały się realizacji. Natomiast na nasz wniosek powołano naszego przedstawiciela prof. dr hab. Adama Massalskiego do Rady Polskiej Organizacji Turystycznej. Włączono również naszych przedstawicieli do resortowych prac legislacyjnych. Dobra była i jest współpraca z Departamentem Turystyki Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Staraliśmy się o dobrą współpracę z Polską Organizacją Turystyczną. Spotkaliśmy się z każdym z kolejnych czterech prezesów POT. Zgłaszaliśmy w czasie tych spotkań propozycje wspólnych, wielkich przedsięwzięć w sferze turystyki np. wielkiego międzynarodowego granicznego szlaku turystycznego w Sudetach i Karpatach oraz nowego modelu turystycznego zagospodarowania szlaków wodnych, a także niefunkcjonujących już tras i dworców kolejowych. Liczyliśmy bardzo na to, że przygotowany przez PTTK program „Perły w koronie polskich wód” zyska, jako rzeczywiście ponadregionalny, aprobatę w ramach projektu 6.4. Innowacyjna Gospodarka – programu „Perły w koronie wód polskich – szansą poznania wspaniałej wodnej przyrody i przeżycia przygody” opracowano przez Centrum Turystyki Wodnej PTTK. Niestety tak się nie stało, mimo energicznych wystąpień naszych przedstawicieli na ogólnopolskiej konferencji. Zgłosiliśmy propozycję współdziałania z Polską Organizacją Turystyczną w organizacji VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego oraz wydania wspólnie nowego Kanonu Krajoznawczego Polski – również w wersjach obcojęzycznych. Znamiennym jest fakt, że kierownictwo Polskiej Organizacji Turystycznej konsekwentnie włącza naszych przedstawicieli do jury organizowanych przez POT konkursów.

Wobec rosnącej – z czego się ogromnie cieszymy – roli samorządów terytorialnych, staraliśmy się budować dobre relacje z przedstawicielami ich orga-

nów na różnych szczeblach. Dzięki współdziałaniu z Marszałkiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego panem Jackiem Protasem, dwukrotnie prezes ZG PTTK kol. Lech Drożdżyński prezentował nasze stanowisko wobec Konwentu Marszałków RP m.in. w sprawie Kongresu, sejmików przedkongresowych oraz wojewódzkich kanonów krajoznawczych, wnosząc o pomoc, patronat i współdziałanie.

Zarząd Główny PTTK podjął w minionej kadencji kilkakrotne rozmowy z partnerami, których stanowisko jest niezwykle ważne dla ruchu turystów. Odbywaliśmy dwukrotnie rozmowy z Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych, ustalając zasady współpracy oraz stanowiska w sprawach spornych dot. zarządzanych przez PTTK nieruchomości w lasach.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze ściśle współpracuje z dyrekcjami parków narodowych. Przedstawiciele PTTK są członkami rad naukowych i uczestniczą w pracach nad planami ochrony parków. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze posiada wiele nieruchomości na terenach parków narodowych i dlatego Zarząd Główny PTTK podkreśla w swoich działaniach wkład PTTK w sprawy ochrony przyrody i jednocześnie stale zabiega o utrzymanie sieci szlaków turystycznych w parkach narodowych. Należy podkreślić, w tym miejscu bardzo duże i kosztowne zaangażowanie Towarzystwa w proekologiczne inwestycje w schroniskach znajdujących się na terenach parków.

W 2007 roku Polska dołączyła do krajów objętych umową podpisaną w Schengen. W poprzedzających latach przedstawiciele PTTK aktywnie uczestniczyli w pracach zespołów do spraw przejść granicznych, zabiegając o zwiększenie ilości przejść i liberalizację ruchu turystycznego.

2.4. Członkostwo w organizacjach krajowych.

Celem wzmocnienia naszej pozycji i podkreślenia tożsamości programowej Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest członkiem zbiorowym lub wspierającym Stowarzyszenia Autorów Polskich, Polskiego Związku Żeglarskiego, Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”, Krajowej Federacji Sportu dla Wszystkich oraz Klubu Żeglarskiego ARCUS.

W odniesieniu do dwóch ostatnich, do których przystąpiono już w tej kadencji, członkostwo jest na zasadach wzajemności. Z tytułu przynależności zapłaciliśmy w tej kadencji składki w wysokości 4 920 zł.

Należy dodatkowo podkreślić, że ze Stowarzyszeniem Autorów Polski łączy nas przynależność wielu naszych członków – publicystów krajoznawców, którzy z racji przynależności do tego Stowarzyszenia mają status twórcy. Ze Stowarzyszeniem Trenerów i Instruktorów Kajakarstwa i Polskim Związkiem Kajakowym podpisaliśmy porozumienie o współpracy. Wynikiem współdziałania Polskiej Federacji Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” jest zamieszczenie w katalogu (nakład 20 tys.) ich gospodarstw pełnej informacji o odznakach tu-

rystyki kwalifikowanej i krajoznawczych PTTK, o szlakach i adresach oddziałów PTTK. W Ośrodku Klubu Żeglarskiego ARCUS w Rajgrodzie organizowane są z udziałem PTTK szkolenia wodniackie dla osób niepełnosprawnych.

W gronie organizacji pozarządowych szczególnie blisko współpracowaliśmy z Polskim Towarzystwem Schronisk Młodzieżowych i Polską Federacją Campingu i Caravaningu oraz Związkiem Harcerstwa Polskiego. Wspólnie wypracowaliśmy stanowisko przyjęte później w Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007–2013 dotyczące przestrzeni turystycznej i jej zagospodarowania oraz społecznej turystyki i jej kadr.

Nasi przedstawiciele uczestniczyli w zjazdach współpracujących z nami organizacji: Polskiej Federacji Campingu i Carawaningu, Związku Harcerstwa Polskiego i Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych.

9 marca 2006 r. podpisaliśmy porozumienie o współpracy pomiędzy PTTK a Związkiem Harcerstwa Polskiego. Na podstawie tego porozumienia, podejmowane były działania w sferze kształcenia kadr turystycznych i wspólnych imprez.

Szczególny wymiar ma nasza współpraca z Zarządem Głównym Związku Powstańców Warszawy, z którym współdziałamy w zakresie upowszechniania czynu powstańczego oraz organizacji imprez turystycznych ze Złotem Turystycznym „Palmiry” na czele.

2.5. Członkostwo w organizacjach międzynarodowych i kontakty zagraniczne.

Współcześnie trudno sobie wyobrazić działalność Towarzystwa bez szerokich kontaktów międzynarodowych. PTTK swoją pozycję w tej dziedzinie zawdzięcza tradycyjnie dobrym stosunkom z organizacjami z Czech – Klubem Czeskich Turystów (KČT) i Słowacji – Klubem Słowackich Turystów (KST), aktywnemu udziałowi w organizacjach międzynarodowych.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze było na początku kadencji członkiem następujących organizacji:

- Confederation Mondiale des Activites Subaquatiques – CMAS (Światowa Federacja Działalności Podwodnej) skupiającej 106 krajów i organizacji, które za cel stawiają sobie poznawanie i ochronę środowiska podwodnego. Udział w niej pozwala na wystawianie międzynarodowych licencji CMAS.
- Federation of Nature Parks of Europe – EUROPARC Federation (Europejska Federacja Parków Narodowych i Krajobrazowych) jej celem jest pomoc obszarom chronionym w spełnianiu ich roli, zachęcanie do współpracy, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk wśród swoich członków. Do EUROPARC-u PTTK wstąpiło w latach 80. Udział w tej organizacji pozwala na uczestnictwo w organizowanych przez nich konferencjach i szkoleniach po obniżonych kosztach.
- Europäische Wandervereinigung – EWV (Europejski Związek Wędrownictwa) skupia 55 organizacji członkowskich. Jego celem jest propagowanie

turystyki pieszej, ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Członkiem EWW PTTK jest od 1990 r. EWW m.in. wyznakowuje piesz szlaki międzynarodowe. Na terenie Polski jest 5 takich szlaków o oznakowaniu E-3, E-8, E-9, E-11 i I-23 (szlak pielgrzymi).

- Naturfreunde Internationale (NFI) – Międzynarodowe Stowarzyszenie Przyjaciół Przyrody składa się z 21 organizacji członkowskich i 23 organizacje partnerskie. Od 1999 r. PTTK jest członkiem partnerskim a od 2002 r. pełnoprawnym. Celem tej organizacji jest głównie ochrona środowiska oraz prowadzenie bazy noclegowej, w której członkom Towarzystwa udzielane są rabaty. Wybrane obiekty PTTK również udzielają zniżek członkom NFI. International Young Naturefriends (IYNF) Międzynarodowe Stowarzyszenie Młodych Przyjaciół Przyrody – młodzieżówka NFI.
- Union Européenne de Cyclotourisme – UECT (Europejski Związek Turystyki Rowerowej) skupia 4 organizacje członkowskie (z Francji, Belgii, Portugalii i Polski) oraz 6 organizacji aspirujących (z Holandii, Austrii, Danii, Hiszpanii, Słowacji i Czech). Dla swoich członków oferują zniżki na imprezy organizowane przez UECT.

Ważnymi dokonaniem było wybranie kol. Krzysztofa R. Mazurskiego na wiceprezesa NFI oraz Stanisława Karugi na wiceprezesa UECT

Na działalność międzynarodową (składki + inne) Zarząd Główny PTTK przeznaczył w latach 2006–2009 ok. 100 000 zł. Z uwagi na rosnące koszty składek Zarządu Głównego PTTK oraz na wniosek Zespołu ds. Współpracy i Kontaktów Zagranicznych PTTK postanowił wystąpić z EUROPARC.

W mijającej Kadencji PTTK reprezentowane było przez kol. Wiesława Wachowskiego w CMAS. Uczestniczył on m.in. w roboczym, przedkongresowym spotkaniu przedstawicieli krajów europejskich, należących do CMAS, w Brukseli, 5–6 lutego 2006 r. W Walnym Zgromadzeniu CMAS, które odbywało się w dniach 25 kwietnia – 1 maja w Sewilli, wzięli udział kol. kol. Krzysztof Kuszewski i Wiesław Wachowski. W dniach 25–26 czerwca 2006 r. kol. Wiesław Wachowski brał udział w odbywającym się w Brukseli Kongresie Założycielskim CMAS EUROPA. W ramach współpracy PTTK gościło, podczas Zlotu Instruktorów na Kalatówkach w dniach 8–12 stycznia 2006 r., przedstawiciele z Federacji SPCR w Republice Czeskiej, z Federacji Podwodnej Słowacji. W Konferencji dla lekarzy i instruktorów płetwonurkowania w Gdyni w dniach 3–5 czerwca 2006 r. wzięli udział: prof. Franciszek Novomesky (Federacja Podwodna Słowacji), Bob Cole – dyrektor Komitetu Technicznego CMAS (Wielka Brytania), dr Hans Örnhagen (Szwecja). 19–28 stycznia 2007 r. w ramach współpracy KDP – VDST zorganizowano stoisko KDP w pawilonie VDST na Targach BOOT Dusseldorf. W trakcie trwania targów przeprowadzono rozmowy na temat bieżącej współpracy trójstronnej KDP PTTK, VDST (Niemcy) i SPCR (Czechy). 26–28 maja 2007 r. w Rzymie odbyło się Walne Zgromadzenie – delegatem

PTTK był kol. W. Wachowski. Przewodniczący KDP został wybrany członkiem Komitetu Technicznego CMAS w latach 2006–2009 i w kadencji 2009–2013.

Z EUROPARC Federation nie podjęto żadnej współpracy w XVI Kadencji ZG PTTK.

EWV w dniach 7–10 września 2006 r. w Czeskich Budziejowicach przeprowadził zlot turystów z całej Europy podsumowujący Eurorando 2006. Od czerwca do sierpnia 2006 r. w całej Europie odbywały się rajdy turystyczne na szlakach długodystansowych oznaczonych symbolami od E1 do E11, w których brali udział również członkowie PTTK. Polską grupę na zlocie w Czeskich Budziejowicach reprezentowali laureaci Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego ze Szczecina i Biłgoraja oraz Klub Krajoznawców z Zielonej Góry. Z Wałbrzycha uczestniczyli uczniowie II LO i studenci szkół wyższych. PTTK na Eurorando oficjalnie reprezentowali kol. Marek Staffa i kol. Zofia Sikora. W dniach 13–17 września 2007 r. odbył się coroczny kongres EWV w Laulasmaa w Estonii. Delegatami PTTK byli M. Staffa i J. Kapton. Zdecydowano na nim o ustanowieniu, w każdy drugi weekend września dorocznego święta „Dnia Wędrówek”, w którym powinny wziąć udział wszystkie organizacje zrzeszone z EWV. W 2008 r. w 39. Kongresie EWV w Blansku w Czechach wzięli udział M. Staffa i J. Kapton.

W NFI Towarzystwo reprezentowane było w kontaktach i pracach głównie przez Krzysztofa R. Mazurskiego i Piotra Dąbrowskiego. W dniach 6–9 października 2005 r. odbył się XIX Kongres NFI w Ismaningen k. Monachium. Pierwszego dnia odbyła się Konferencja Prezesów, podczas której podjęto decyzję, że Krajobrazem Roku 2007–2008 będzie Delta Dunaju, przyjęto zmiany statutowe, dokonano wyboru nowych władz. Prezydentem został ponownie Herbert Brückner. W 2006 r. powołano Zespół ds. nowelizacji składek z NFI na którego czele stanął K. Mazurski. 14–16 kwietnia 2007 r. we Wrocławiu i na Ślęży zorganizowano posiedzenie Komisji Obiektowej (Häuserkommission), na którą przyjechał Sekretarz Generalny NFI Christian Baumgartner. W 2008 r. podczas XX Kongresu NFI w Libercu PTTK reprezentowała młoda, 11-osobowa grupa członków PTTK z: Gorlic, Katowic, Krakowa, Lublina, Olsztyna, Przeworska, Warszawy, Wrocławia, Zduńskiej Woli. Delegacja ta przyczyniła się do wybrania kol. K. Mazurskiego na wiceprezesa NFI. Pod koniec tej kadencji podjęta została kwestia wysokości składki jaką PTTK wpłaca do kasy NFI. W omawianym okresie w kontaktach z IYNF przeprowadzono w maju 2006 r w Krakowie XXI Międzynarodowy Kongres Młodzieżowy NFI. Całość spraw organizacji Kongresu nadzorował kol. Piotr Dąbrowski – prezes Oddziału Akademickiego PTTK w Krakowie. Kongres jednogłośnie zaakceptował aplikację PTTK jako pełnoprawnego członka, który uzyskał wszelkie prawa z tego tytułu mu przysługujące. Na kongresie tym jedną z najważniejszych decyzji było przyjęcie nowego statutu IYNF. Stronę polską PTTK reprezentowali delegaci Oddziału

Akademickiego PTTK w Krakowie, a kol. Barbara Świąch została wybrana jednym z trzech wiceprezesów IYNF. W maju 2007 r. w Łodzi odbyło się spotkanie przedstawicieli IYNF z władzami PTTK: prezesem Lechem Drożdżyńskim i członkiem ZG kol. Jolantą Śledzińską. Na spotkaniu podjęte zostały rozmowy dotyczące wspólnej przyszłości PTTK i IYNF. Do ponownego spotkania przedstawicieli IYNF z władzami PTTK, które tym razem reprezentowali sekretarz generalny kol. Andrzej Gordon i zastępca sekretarza kol. Ryszard Kunce, na którym omówiono bieżące sprawy doszło przy okazji odbywania się statutowego spotkania – Council IYNF w Warszawie (7–9 grudnia 2007 r.). W 2008 r. z powodów osobistych z funkcji wiceprezesa IYNF zrezygnowała kol. Barbara Świąch.

W UECT PTTK reprezentują kol. kol. Stanisław Karuga pełniący funkcję vice prezydenta UECT i Waldemar Wiczorkowski będący członkiem zarządu UECT. Zgodnie z postanowieniem Zarządu UECT z 2005 r. PTTK w roku ubiegłym było organizatorem Drugiego Europejskiego Tygodnia Turystyki Rowerowej, który odbył się w dniach 22–29 lipca 2006 r. w Krajence. W imprezie uczestniczyło ok. 500 turystów-kolarzy. 29 września 2007 r. w Paryżu odbyło się posiedzenie Zarządu UECT. PTTK reprezentowane było przez wiceprzewodniczącego KTK S. Karugę (wiceprezydenta UECT). Przedstawiciel PTTK przedstawił propozycję organizowania Tygodnia UECT w 2010 r. w Prudniku. We wrześniu 2008 r. odbyła się oficjalna wizyta w Prudniku przedstawicieli Zarządu UECT.

Zgodnie z wieloletnią tradycją Towarzystwo współdziałało roboczo na podstawie odnawianych porozumień z Klubem Czeskich Turystów (KČT) i Klubem Słowackich Turystów (KST).

W kontakty z KČT i KST w tej kadencji zaangażowani byli i reprezentowali Towarzystwo głównie: Marek Staffa i Jerzy Kapłon. Na spotkaniu kierownictw PTTK, KČT i KST 2 czerwca 2007 r. prezes Lech Drożdżyński podpisał porozumienie z KČT i KST dotyczące: stworzenia wspólnej sieci szlaków turystycznych na terenach nadgranicznych, powołania międzynarodowego zespołu w celu koordynowania wspólnych prac, zwiększenia wymiany informacji o podejmowanych działaniach. W czerwcu 2008 r. odbyło się spotkanie z KST w Sromowcach Niżnych (k. Spiskiej Starej Wsi), na którym omawiano zakres współpracy przy wyznakowywaniu wspólnych szlaków po wejściu do strefy Schengen. Przeprowadzono 2 Międzynarodowe Zloty Turystów, IV w dniach 26–29 stycznia 2006 r. w Dolnym Kubinie na Słowacji i V w dniach 31 stycznia – 3 lutego 2008 r. w Jabłonkowie – Czechy.

Zarząd Główny PTTK na swoich posiedzeniach problematyką międzynarodową zajmował się 4 razy, a powołany przez niego Zespół ds. Współpracy i Kontaktów Zagranicznych odbył 3 spotkania, na których poruszano sprawy związane z lepszym wykorzystaniem obecności PTTK w wyżej wymienionych organizacjach.

3. STAN ORGANIZACYJNY.

3.1. Członkowie:

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest najliczniejszą organizacją skupiającą turystów i jedną z najliczniejszych organizacji społecznych w kraju. Wg stanu na 31 grudnia 2008 r. do PTTK należy 72 492 członków zwyczajnych. W stosunku do roku 2005 nastąpił jednak spadek liczby członków Towarzystwa o 5 894 osoby (7,5%). 60 909 członków (w tej liczbie znajduje się 2 351 członków zwolnionych z opłaty składki członkowskiej) opłaciło składkę członkowską, co stanowi 84% ogólnego stanu członków. Składkę członkowską za rok 2008 w terminie do 31 grudnia nie opłaciły 11 583 osoby, co stanowi 16% ogółu członków Towarzystwa.

Podkreślić należy, że w minionej kadencji do PTTK, zaznajamiając się z Towarzystwem, wstąpiło 53 767 osób, w tym większość to młodzież szkolna. Z analizy usytuowania oddziałów PTTK w strukturach administracyjnych kraju wynika, że:

- na 308 powiatów ziemskich oddziały PTTK działają w 147 powiatach, w tym w 26 powiatach działa więcej niż jeden oddział. Na terenie tych powiatów działa 190 oddziałów PTTK;
- na 65 powiatów grodzkich oddziały PTTK działają w 61 powiatach, w tym w 29 powiatach działa więcej niż jeden oddział. Na terenie tych powiatów działają 124 oddziały PTTK.

Najliczniejsze jest Towarzystwo w woj. śląskim – 11 933 członków w 43 oddziałach (19,6% stanu), następne w województwie mazowieckim, zrzeszającym w 35 oddziałach 9 033 członków (14,8% ogólnego stanu członków), w województwie małopolskim: 28 oddziałów zrzesza 7 071 członków (11,6% ogólnego stanu członków). W dalszej kolejności znajdują się województwa zrzeszające następujące ilości członków PTTK: wielkopolskie (4 528), dolnośląskie (4 160), kujawsko-pomorskie (3 631), podkarpackie (3 040), łódzkie (3 333), pomorskie (2 826), zachodniopomorskie (2 439), lubelskie (2 013), opolskie (1 985), warmińsko-mazurskie (1 736), świętokrzyskie (1 284), lubuskie (1 032) oraz podlaskie (865).

Struktura członkowska w poszczególnych środowiskach przedstawia się następująco:

- w środowisku młodzieży szkolnej zrzeszonej w szkolnych kołach i klubach PTTK (15 229); młodzież szkolna w tych jednostkach stanowi 25% ogólnego stanu członkowskiego;
- Nadmienić jednak należy, że ogólna liczba młodzieży szkolnej opłacającej składkę członkowską PTTK oraz młodzieży zwolnionej z opłaty składki, we wszystkich rodzajach środowisk łącznie wynosiła na koniec kadencji 19 551, co stanowiło 32,1% ogólnego stanu członków PTTK.

- w środowisku kół terenowych i miejskich (16 107); członkowie PTTK w tym środowisku stanowią 26,4% stanu członkowskiego;
- w środowisku zakładów pracy (8 346); członkowie PTTK z tego środowiska stanowią 13,7% stanu członkowskiego;
- w osiedlach mieszkaniowych (974); członkowie z tego środowiska stanowią 1,6% stanu członkowskiego;
- w środowisku akademickim (996); członkowie w tym środowisku stanowią 1,6% stanu członkowskiego;
- w Wojsku Polskim (2 182), członkowie z tego środowiska stanowią 3,6% stanu członkowskiego;
- emerytów, rencistów, inwalidów (1 935); emeryci i renciści stanowią 3,2% stanu członkowskiego;
- w środowiskach „innych” (11 811); członkowie PTTK w tych środowiskach stanowią 19,4% stanu członkowskiego.

Rozmieszczenie członków PTTK na terenie kraju jest zróżnicowane i nierównomierne. Stan członków i ich rozmieszczenie obrazują tabele nr 2, 10–12.

Członkowie Towarzystwa działają przede wszystkim w kołach i klubach, których jest 2 383. Zgodnie ze statutem Towarzystwo oferuje swoim członkom szereg udogodnień ułatwiających turystyczne wędrowanie. Członkowie PTTK mają prawo do pierwszeństwa oraz rabatu w 180 obiektach należących do PTTK oraz partnerów, w prawie 1000 obiektów mogą korzystać z rabatów (od 10% do 30%) takich samych jak członkowie innych organizacji zrzeszonych w Naturfreunde Internationale (NFI), na podstawie porozumień zawartych przez ZG PTTK z HiMountain mogą skorzystać z rabatów (od 10% do 15%) w 41 sklepach firmowych tej sieci przy zakupach sprzętu i ekwipunku turystycznego.

Niezwykle ważną sprawą rozwiniętą w tej kadencji było zapewnienie członkom PTTK odpowiedniego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków. Obecnie wszyscy członkowie PTTK niezależnie od wieku są ubezpieczeni od NNW przez 24 godz. na dobę. Legitymacja PTTK stanowi swoisty rodzaj polisy zapewniający ochronę ubezpieczeniową w zakresie trwałego uszczerbku na zdrowiu do wysokości 12 000 zł, śmierci 6 000 zł i 5 000 zł dla członka PTTK który w czasie ubezpieczenia uległ udarowi mózgu lub zawałowi serca.

Dzięki współpracy z Biurem Brokerskim Maxima Fides sp. z o.o. udało się wynegocjować dobre warunki ubezpieczenia. Niezależnie od ubezpieczenia od NNW członkowie PTTK także są ubezpieczeni od kosztów akcji ratowniczych w wysokości do 3 tysięcy EUR w czasie imprez i wycieczek PTTK (ujętych w kalendarzach imprez Towarzystwa) na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i krajów sąsiadujących.

Od 2008 r. wszyscy wstępujący do PTTK otrzymują odznakę organizacyjną Towarzystwa. W 2008 r. taką odznakę otrzymali wszyscy dotychczasowi członkowie PTTK.

3.2. Kadra.

Najaktywniejsi i najlepiej przygotowani do wędrowania członkowie PTTK posiadający potwierdzenie swoich kwalifikacji tworzą społeczną kadre programową Towarzystwa. Bez ich pasji i zaangażowania niemożliwe byłoby wypełnianie przez PTTK swojej misji w sferze krajoznawstwa i turystyki. Różnych uprawnień kadra programowa PTTK posiada 32 359. W odniesieniu do liczby kadry uprawnienia te obecnie posiada 16 948 osób. Oznacza to, że co czwarty członek PTTK jest członkiem kadry programowej.

Kształtowanie się liczebności kadry programowej w latach 2005–2008 przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Osoby fizyczne	2005	2006	2007	2008	wskaźnik
						(2005 = 100%)
1	Ogółem	17 291	17 587	17 442	16 948	98,0%
w tym:						
a)	przodownicy i instruktorzy	8 226	7 973	7 895	7 629	92,7%
b)	przewodnicy	7 219	7 196	7 281	7 370	102,1%

Szczególną grupę wśród kadry stanowią przewodnicy turystyczni. Zgodnie z ustawą o usługach turystycznych są główną grupą kształtującą charakter usług turystycznych. Uzyskanie uprawnień przewodnickich wymaga spełnienia, obok ukończenia kursu oraz zdania egzaminu, wielu wymogów formalnych. W systemie prawnym Rzeczypospolitej Polskiej oraz Unii Europejskiej zawód przewodnika turystycznego jest zawodem regulowanym. W polskim systemie prawnym istnieją przewodnicy turystyczni: górscy (którzy dzielą się w zależności od kwalifikacji na klasy), miejscy i terenowi. Rozporządzenie Rady Ministrów z maja 1997 r. przewiduje, że grupie wędrującej w górach powyżej 1 000 m. n.p.m. musi towarzyszyć przewodnik górski z właściwymi uprawnieniami.

Trudno przecenić rolę przewodników turystycznych w edukacji społeczeństwa, w tym w szczególności w sferze krajoznawstwa i turystyki. Stąd ważna rola przewodników turystycznych będących członkami PTTK. Kontynuując tradycje z Towarzystwa Tatrzańskiego od 1875 r., traktują swój zawód jako misję o wielu funkcjach związanych z patriotycznym przesłaniem przewodnictwa – rozbudzaniem postaw ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego i zapewnieniem bezpieczeństwa podopiecznym.

7 370 przewodników turystycznych PTTK skupionych w 5 oddziałach przewodnickich, 178 kołach PTTK jest grupą, która:

- w sposób ciągły i systematyczny prowadzi doskonalenie zawodowe;
- szeroko interesuje się turystyką osób niepełnosprawnych;
- organizuje dla przewodników, w tym polonijnych, Konkursy Krasomówcze (z finałem w Golubiu-Dobrzyniu);
- duże znaczenie przywiązuje do kultury pracy i do stroju przewodnickiego;

- organizuje corocznie integracyjno-szkoleniowe rajdy przewodnickie;
- kultywuje tradycje przewodnictwa;
- systematycznie organizuje społeczne akcje „Przewodnik czeka” stanowiące ważną formę zainteresowania społeczeństwa rodzinnym miastem i regionem.

Ilość poszczególnych uprawnień przewodnickich przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008
Miejskie	1 312	1 401	1 316	1 371
Terenowe	3 342	3 306	3 275	3 346
Górskie	2 565	2 489	2 690	2 653

Część przewodników posiada również uprawnienia pilotów wycieczek:

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008
Pilotów wycieczek	4 160	3 972	3 752	3 916

Podkreślić należy, że uprawnienia przewodnickie z potwierdzoną znajomością języków obcych posiada aktualnie w PTTK 1 561 osób.

Z inicjatywy Komisji Przewodnickiej ZG PTTK:

- Zarząd Główny PTTK przyjął rozwiązania w sferze organizacji samorządu przewodnickiego PTTK;
- opracowane zostały rozwiązania dot. zmian w ustawie o usługach turystycznych w części dotyczącej przewodnictwa;
- zgłoszony został do Ministerstwa Sportu i Turystyki projekt seminariów dla członków Komisji Egzaminacyjnych działających przy marszałkach województw;
- podjęte zostały prace nad opracowaniem historii przewodnictwa PTTK oraz vademecum przewodnika turystycznego.

Komisja Przewodnicka ZG PTTK odbyła w kadencji 8 posiedzeń, z czego wszystkie wyjazdowe: w Łopusznej, Pszczynie, Ustroniu, Starachowicach, Krakowie, Wrocławiu i Szklarskiej Porębie.

Ważnym wydarzeniem minionej kadencji był zorganizowany we wrześniu 2007 r. w Sopcie przez Gdański Oddział PTTK i Pomorską Federację Przewodnicką PTTK I Międzynarodowy Sejmik Przewodnicki pt. „Przewodnictwo turystyczne i pilotaż wycieczek w Polsce, a standardy europejskie”, w którym udział wzięło ponad 200 przewodników z kraju i zagranicy.

Dokonano na nim, w oparciu o referaty: Andrzeja Gordona, Zbigniewa Kreska, Stanisława Sikory, Piotra Gryszela, Zygmunta Kruczka, Sigrid Pokorny-Peters, Małgorzaty Nowak, Diany O’Readon, Gabrieli Skolaut, Aleksandry Ols-son i Władimira Gordijewa, przeglądu sytuacji przewodników w Polsce oraz w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Austrii, Danii i Rosji.

Ważnymi grupami kadry programowej Towarzystwa są przewodnicy i instruktorzy turystyki kwalifikowanej, kadra ochrony przyrody, zabytków, znakarze i opiekunowie SKKT PTTK. W tabeli poniżej przedstawiono rodzaje uprawnień posiadanych przez kadrę PTTK. Dane oparte są na sprawozdaniach oddziałów uwzględniających informacje uzyskane od kadry skupionej w oddziałach PTTK.

L.p.	Rodzaj uprawnień	2005	2006	2007	2008	wskaźnik
						(2005 = 100%)
1	przewodnicy i instruktorzy w tym:	11 226	11 128	10 794	10 594	94,4%
2	przewodnicy turystyki górskiej	2 787	2 738	2 722	2 646	94,9%
3	przewodnicy turystyki jeździeckiej nizinnej	102	127	148	50	49,0%
4	przewodnicy turystyki jeździeckiej górskiej	73	83	91	106	145,2%
5	przewodnicy turystyki kajakowej	652	612	569	519	79,6%
6	przewodnicy turystyki kolarskiej	1 189	1 203	1 103	1 173	98,7%
7	przewodnicy turystyki motorowej	381	393	374	365	95,8%
8	przewodnicy turystyki narciarskiej	232	197	335	198	85,3%
9	przewodnicy turystyki pieszej	2 550	2 530	2 252	2 341	91,8%
10	przewodnicy turystyki żeglarskiej	280	354	320	311	111,1%
11	przewodnicy imprez na orientację	265	270	251	264	99,6%
12	instruktorzy narciarstwa	90	90	103	99	110,0%
13	instruktorzy nurkowania swobodnego	131	118	112	126	96,2%
14	instruktorzy krajoznawstwa	1 399	1 308	1 271	1 292	92,4%
15	instruktorzy fotografii krajoznawczej	49	62	73	53	108,2%
16	instruktorzy ochrony przyrody	269	298	304	308	114,5%
17	instruktorzy ochrony zabytków	112	97	111	118	105,4%
18	instruktorzy przewodnictwa	665	648	655	625	94,0%
19	strażnicy ochrony przyrody	1 081	913	821	739	68,4%
20	opiekunowie przyrody	693	690	667	565	81,5%
21	społeczni opiekunowie zabytków	1 075	1 049	1 015	908	84,5%
22	organizatorzy turystyki	6 766	7 253	7 085	6 496	96,0%
23	znakarze	1 016	1 062	1 054	1 096	107,9%
24	opiekunowie SKKT	1 654	1 617	1 594	1 498	90,6%
25	przewodnicy	10 189	10 027	9 979	10 463	102,7%
	Ogółem kadra programowa PTTK:	33 700	33 739	33 009	32 359	96,0%

Należy zwrócić uwagę na różne unormowanie statusu kadry. Przewodnicy, przewodnicy i instruktorzy turystyki kwalifikowanej PTTK posiadają uprawnienia do prowadzenia wycieczek młodzieży szkolnej oraz pełnienia funkcji kadry w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży na mocy:

- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wycieczek dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad organizowania i nadzorowania;
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki.

Uprawnienia opiekunów zabytków, przyrody nadają z mocy prawa starostowie.

Opiekunowie SKKT są wyznaczani przez dyrektorów szkół w porozumieniu z oddziałami PTTK. Przedstawiane w tabeli wielkości dotyczą nauczycieli członków PTTK prowadzących Szkolne Koła Krajoznawczo-Turystyczne PTTK.

Zarząd Główny PTTK, doceniając znaczenie i rolę kadry, objął ją ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej w odniesieniu do imprez turystycznych organizowanych przez Towarzystwo i ujętych w kalendarzach imprez prowadzonych przez Zarząd Główny, jednostki regionalne i oddziały PTTK.

3.3. Oddziały.

Działalność PTTK prowadzona jest w terenie przez 314 posiadających osobowość prawną Oddziałów PTTK. Na początku kadencji w PTTK działało 329 oddziałów. Na skutek zaniku działalności nastąpiło zlikwidowanie 25 oddziałów. Powstały 3 nowe oddziały.

Oddziały dzięki swojej działalności programowej stanowią na swoich terenach ważne ośrodki edukacji społeczeństwa. Najwięcej oddziałów PTTK znajduje się w województwie śląskim, gdzie w 43 oddziałach zrzeszonych jest 11 933 członków. Liczebność oddziałów jest zróżnicowana, największe obecnie oddziały to:

- Oddział Stołeczny PTTK w Warszawie (2 059);
- Oddział „Krakowski” PTTK w Krakowie (1 500);
- Oddział PTTK w Rzeszowie (1 425);
- Regionalny Oddział PTTK w Częstochowie (1 416);
- Oddział PTTK w Żyrardowie (1 302);
- Oddział PTTK w Bielsku Białej (1 217);
- Oddział PTTK „Beskid” w Nowym Sączu (1 217);
- Górnośląski Oddział PTTK w Katowicach (1 115);
- Oddział Miejski PTTK w Płocku (795);
- Oddział PTTK „Marynarki Wojennej” w Gdyni (718).

Statuty oddziałów i ich zmiany są zatwierdzane przez Zarząd Główny PTTK, w tej kadencji zatwierdzono nowe statuty lub zmiany w statutach 57 oddziałów.

Oddziały PTTK mają znakomite tradycje. W trakcie kadencji jubileusze działalności obchodziły:

115-lecia: Oddział „Pieniński” PTTK w Szczawnicy.

100-lecia: Oddział Kujawski PTTK we Włocławku, Oddział Miejski PTTK w Lublinie, Oddział Puławski PTTK w Puławach, Oddział „Łódzki” PTTK im. J. Czerszkiewicza w Łodzi, Oddział PTTK w Łowiczu, Oddział PTTK im. M. Rawity Witanowskiego w Piotrkowie Tryb., Oddział PTTK w Miechowie, Oddział PTTK „Beskid” w Nowym Sączu, Oddział Miejski PTTK im. ks. J. Wiśniewskiego w Radomiu, Oddział PTTK „Podlasie” w Siedlcach, Oddział PTTK im. A. Chętnika w Łomży, Oddział PTTK w Suwałkach, Oddział Miejski PTTK im. dr. W. Biegańskiego w Częstochowie, Oddział „Babiogórski” PTTK w Żywcu, Oddział „Świętokrzyski” PTTK w Kielcach, Oddział „Świętokrzyski” PTTK im. St. Jeżewskiego w Ostrowcu Świętokrzyskim, Kaliski Oddział PTTK im. S. Graewego w Kaliszu.

95-lecia: Oddział PTTK im. A. Janowskiego w Olkusz, Oddział PTTK „Beskid Śląski” w Cieszynie, Oddział PTTK im. A. Janowskiego w Sosnowcu, Oddział PTTK im. A. Janowskiego w Zawierciu, Oddział PTTK im. A. Patkowskiego w Sandomierzu, Oddział PTTK w Koninie, Oddział Poznański PTTK im. B. Chrzanowskiego.

W znaczącej większości obchodów tych jubileuszy uczestniczyli przedstawiciele ZG PTTK.

Ważnym elementem symboliki PTTK są sztandary. W tej kadencji otrzymały je oddziały: Oddział PTTK „Podlasie” w Siedlcach, Oddział PTTK w Brodnicy, Oddział PTTK przy Klubie Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy. Obecnie 54 oddziały posiadają swoje sztandary.

Oddziałami kierują zarządy oddziałów liczące od 5 do 20 członków. Ich działalność podlega kontroli oddziałowych komisji rewizyjnych. W oddziałach działają też sądy koleżeńskie. Większe oddziały powołują specjalistyczne komisje (999–7 928 członków). Ogółem we władzach oddziałów i komisjach w tej kadencji działało społecznie 14 208 osób. Ich praca jest wspierana przez relatywnie mało liczną kadrę etatową realizującą biurową część zadań organizacyjno-programowych. Jej liczba obecnie to ok. 794 osoby zatrudnionych łącznie na 264 etatach.

Znaczne zwiększenie obowiązków prawnych i innych spoczywających na oddziałach zmusza zarządy oddziałów do podejmowania wielu prac sprawozdawczych i biurokratycznych. Zarząd Główny w tej kadencji podejmował działania wspomagające oddziały. Rozesłano do zarządów oddziałów specjalną ankietę pozwalającą na zorientowanie się w treści i formie spoczywających na nich obowiązkach prawnych wynikających m.in. z przepisów ustawy o KRS, ordynacji podatkowej, ustawy o stowarzyszeniach, ustawy o usługach turystycznych, Statutu PTTK oraz innych aktów normatywnych. W celu wsparcia oddziałów w prowadzeniu właściwej gospodarki i dokumentacji finansowej ZG PTTK wydał i rozpowszechnił wśród oddziałów książkę kol. Andrzeja Michalika pt. „Rachunkowość i podatki jednostek PTTK”.

Większej dyscyplinie i formalnej poprawności dokumentacji w oddziałach służyła praca zespołu rewizji oraz komórki organizacyjnej pionu programowo-organizacyjnego w sprawach prawno-statutowych. W minionej kadencji dokonano na zlecenie ZG kontroli w niektórych oddziałach oraz udzielono kilkuset porad. Na stronach informacyjnych ZG PTTK opublikowano wykaz podstawowych unormowań prawnych odnoszących się do działalności oddziałów PTTK. Również na łamach „Gościńca PTTK” opublikowano szereg informacji prawnych.

W celu pozyskania środków na działalność statutową oddziały prowadzą działalność gospodarczą w zakresie usług turystycznych i inną, samodzielnie decydując o jej formach i zakresie, zależnym od posiadanych warunków ekonomiczno-finansowych, uwarunkowań lokalnych, jak również inwencji zarządów oddziałów oraz osób zatrudnionych w biurach oddziałów. Obecnie 170 oddziałów prowadzi działalność gospodarczą, co stanowi około 54% wszystkich oddziałów. Osiągane dochody z tej działalności są niestety niewielkie, co niepozwala na rozwój tej formy aktywności oddziałów.

Podstawowe formy działalności gospodarczej oddziałów to działalność w zakresie usług turystycznych jako organizator turystyki, pośrednik czy agent. Obok działalności turystycznej oddziały prowadzą następujące formy działalności gospodarczej: wydawanie gazet i czasopism, sprzedaż detaliczna książek i pamiątek, działalność hotelarska (pośrednio lub bezpośrednio) 36 oddziałów, usługi transportowe, pośrednictwo w ubezpieczeniach turystycznych i motoryzacyjnych, gospodarowanie nieruchomościami (wynajem własnych pomieszczeń), kształcenie kadry w tym pilotów i przewodników, zarobkowa działalność związana z kulturą i rekreacją.

Według Centralnego Rejestru Zezwoleń na koniec 2008 r. 67 oddziałów posiada wpis do rejestru działalności regulowanej jako organizator lub pośrednik turystyczny, co stanowi około 55,8% wszystkich oddziałów prowadzących BORT-y. Pozostałe działają jako agenci turystyczni. W okresie kadencji 12 oddziałom zostały wygaszone uprawnienia organizatora, pośrednika turystycznego, natomiast 26 oddziałów same je wygasiło, z czego kilka oddziałów ponownie je otrzymało po krótkiej przerwie.

Oprócz oddziałów posiadających uprawnienia organizatora turystycznego lub pośrednika około 50 oddziałów prowadzi biura turystyczne jako agent. Niezależnie od tego ponad 100 oddziałów świadczy nieodpłatnie usługi informacji turystycznej. Większość oddziałów w ramach prowadzonych BORT-ów pośredniczy w usługach pilotażu i przewodnictwa, co jest mocną stroną większości naszych oddziałów.

Zarząd Główny PTTK systematycznie wspierał działalność gospodarczą oddziałów PTTK m.in. poprzez szkolenia, w tym szkolenia dla kadr finansowo-księgowych, stwarzanie warunków do prezentacji ofert turystycznych na krajowych i zagranicznych targach turystycznych, wydawanie ulotek i folderów,

organizację konkursu na najciekawszy produkt turystyczny PTTK. Ponadto ZG PTTK przekazuje bieżąco oddziałom PTTK informacje oraz komentarze do obowiązujących aktów normatywnych. Pracownicy komórki organizacyjnej Biura ZG PTTK udzielali codziennie wielu porad w sprawach organizacyjnych oraz gospodarczych. W sprawach złożonych oddziały mogły liczyć na pomoc prawną.

Działania Biura ZG PTTK oraz Zespołu ZG PTTK ds. Działalności Gospodarczej Oddziałów były ukierunkowane na nawiązanie współpracy między oddziałami w zakresie wspólnej sprzedaży ofert turystycznych. Działania te, jak dotychczas, nie przyniosły zadawalających rezultatów; nie udało się wykorzystać do tego celu zakupionego systemu Voyager Travel PTTK.

W celu uaktywnienia działalności BORT-ów co roku były organizowane konkursy na „Najciekawszy Produkt Turystyczny PTTK”. Laureaci otrzymywali wyróżnienia, dyplomy w czasie krajowych targów turystycznych w Poznaniu lub Warszawie oraz nagrody pieniężne na promocję wyróżnionych produktów.

3.4. Jednostki regionalne.

Na podstawie art. 78 Statutu PTTK oddziały mogą tworzyć jednostki regionalne z osobowością prawną lub bez osobowości prawnej. Aktualnie działają 2 jednostki regionalne z osobowością prawną:

- Mazowieckie Forum Oddziałów PTTK wpisane 13 grudnia 2006 r. do Krajowego Rejestru Sądowego XII Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy pod numerem KRS 0000269647. Regulamin MFO PTTK z osobowością prawną został zatwierdzony Uchwałą Nr 100/XVI/2006 ZG PTTK z dnia 23 czerwca 2006 r.
- Wielkopolska Korporacja Oddziałów PTTK wpisana 19 grudnia 2007 r. do Krajowego Rejestru Sądowego VIII Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu pod numerem KRS 0000295501. Regulamin WKO PTTK z osobowością prawną został zatwierdzony Uchwałą Nr 184/XVI/2007 ZG PTTK z dnia 12 maja 2006 r.

W pozostałych województwach, zgodnie ze Statutem PTTK i zatwierdzonymi przez ZG PTTK regulaminami, działają jednostki regionalne bez osobowości prawnej i tak w:

- województwie dolnośląskim – Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Dolnośląskiego;
- województwie kujawsko-pomorskim – Sejmik Prezesów Oddziałów PTTK Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- województwie lubuskim – Lubuskie Porozumienie Oddziałów PTTK;
- województwie lubelskim – Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Lubelskiego;
- województwie łódzkim – Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Łódzkiego;

- województwie małopolskim – Regionalne Forum Oddziałów Małopolskich PTTK;
- województwie opolskim – Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Opolskiego;
- województwie podkarpackim – Podkarpackie Forum Oddziałów PTTK;
- województwie podlaskim – Podlaskie Porozumienie Oddziałów PTTK;
- województwie pomorskim – Pomorskie Porozumienie Oddziałów PTTK;
- województwie śląskim – Rada Prezesów Oddziałów PTTK Województwa Śląskiego;
- województwie świętokrzyskim – Wojewódzkie Porozumienie Oddziałów PTTK Regionu Świętokrzyskiego;
- województwie warmińsko-mazurskim – Regionalna Rada Programowa PTTK „Warmia – Mazury”;
- województwie zachodniopomorskim – Rada Oddziałów PTTK Województwa Zachodniopomorskiego.

W 2008 r. na 314 oddziałów PTTK w strukturach jednostek regionalnych działało około 86% ogólnego stanu oddziałów. Władze jednostek regionalnych utrzymywały kontakty ze wszystkimi oddziałami z terenu województwa, włączając je do realizacji wspólnych przedsięwzięć programowych, zapraszały przedstawicieli oddziałów do udziału w posiedzeniach oraz w działaniach innych oddziałów – członków jednostek.

Do podstawowych zadań jednostek regionalnych należały:

- reprezentacja PTTK wobec wojewódzkich władz rządowych i samorządowych, urzędów, instytucji i organizacji w granicach udzielonych pełnomocnictw;
- inspirowanie, inicjowanie i wspomaganie działalności programowej i gospodarczej oddziałów oraz podejmowanie wspólnych przedsięwzięć;
- integracja i koordynacja działalności oddziałów;
- udzielanie pomocy oddziałom w realizacji ich zadań statutowych;
- podejmowanie innych zadań zleconych przez Zarząd Główny lub oddziały.

Poza wymienionymi zadaniami wynikającymi ze Statutu PTTK, wiele jednostek regionalnych podejmowało poprzez swoje specjalistyczne komisje wojewódzkie inne zadania, które wynikały ze zleceń władz administracyjnych i samorządowych.

Wszystkie jednostki regionalne organizowały bądź koordynowały na swoim terenie etapy wojewódzkie ogólnopolskich imprez PTTK, takich jak: Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy, Ogólnopolski Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę”, Ogólnopolskie Konkursy Krasomówcze, Światowe Dni Turystyki. Część z nich (np. dolnośląskie, mazowieckie, łódzkie, kujawsko-pomorskie, pomorskie, lubelskie i zachodnio-pomorskie) wydawały wojewódzkie kalendarze imprez.

Oceniając działalność jednostek regionalnych należy podkreślić, że przyczyniła się ona w znaczący sposób do wzmocnienia więzi między oddziałami w realizacji zadań programowych Towarzystwa.

Zarząd Główny na bieżąco przekazywał jednostkom regionalnym liczne materiały, uchwały oraz dokumenty mające wspomóc ich działalność oraz co-rocennie środki finansowe na podstawową działalność organizacyjną.

Jednostki regionalne korzystały również z zewnętrznych środków finansowych na realizację wspólnych zadań. W wielu województwach środki na realizację zadań były kierowane bezpośrednio do oddziałów wskazanych przez jednostki regionalne i tam też były rozliczane.

Z dniem 13 grudnia 2008 r. na podstawie uchwały nr 315/XVI/2008 ZG PTTK jednostki regionalne zostały upoważnione do reprezentowania Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego wobec wojewódzkich władz rządowych i samorządowych, urzędów, instytucji i organizacji działających w województwie w zakresie realizacji zadań Statutowych PTTK oraz działań Oddziałów PTTK funkcjonujących na tym terenie, jak również realizacji zadań programowych Towarzystwa zgodnie z uchwałami ZG PTTK tj.:

- sprawowania w imieniu ZG PTTK funkcji koordynatora wspólnych poczynań Oddziałów PTTK działających w województwie, niezależnie od faktu przynależności do jednostki regionalnej;
- wykonywania w imieniu ZG PTTK monitoringu i kontroli składanych przez wszystkie oddziały do ZG PTTK (zgodnie z art. 48 ust. 4 Statutu PTTK) sprawozdań rocznych i za kadencję oraz dokumentów ze zjazdów oddziałów;
- funkcji nadzorczych określonych w uchwałach Zarządu Głównego PTTK.

3.5. System informacji wewnętrznej.

Na system informacji wewnątrz organizacyjnej PTTK składa się:

- informacja oparta na serwisie znajdującym się na stronie internetowej **www.pttk.pl**

Serwis dostarcza podstawowych informacji o Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym, formach działalności i strukturze organizacyjnej, zawiera przydatne każdemu turyście wykazy obiektów noclegowych i regulaminy odznak turystycznych PTTK.

Serwis ma duże znaczenie wewnętrzne, udostępniając uchwały ZG PTTK, regulaminy organizacyjne i formularze (druki) oraz wykazy aktów normatywnych przydatnych w pracy jednostek PTTK. Serwis internetowy obsługuje nieodpłatnie oddziały PTTK, obecnie na serwerze PTTK znajduje się 350 subdomen (w 2006 było to 260) wykorzystywanych przez oddziały, kluby, koła w celu zamieszczania swych stron informacyjnych. Użytkownicy korzystają z kont e-mailowych. Serwer jest dedykowany,

czyli przeznaczony tylko dla PTTK, z szybkim dostępem do sieci internetowej, z dobrym zabezpieczeniem antywirusowym.

PTTK posiada kilkanaście różnych domen (prócz głównej pttk.pl) związanych z różnymi projektami i jest właścicielem kilku eurodomen. Dowodem zainteresowania treściami umieszczonymi w serwisie internetowym PTTK są statystyki odwiedzin – dotyczące tylko domeny pttk.pl odnotowały w lutym 2009 r. ponad 45 000 odwiedzin, w maju ponad 49 800.

- periodyk „Gościńiec PTTK” wraz z wkładkami tematycznymi.

„Gościńiec” jest źródłem informacji dla jednostek organizacyjnych i działaczy PTTK. Stanowi znakomite forum prezentacji własnych dokonań i wymiany doświadczeń.

W czasie XVI kadencji ukazały się następujące numery „Gościńca PTTK” – 3(20)/2005, 4(21)/2005, 1(22)/2006, 2(23)/2006, 3/4(24/25)/2006, 1/3(26/28)/2007, których łączna objętość wynosi 1148 stron. W numerach tych były stałe rubryki, takie jak: „Na szlakach PTTK”, „Sprawy oddziałów PTTK”, „Z teki krajoznawcy”, „Trybuna komisji”, „Tacy sami”, „Z myślą o następcach”, „Sylwetki”, „Z historii Towarzystwa”, „Odeszli od nas”, „Od naszych korespondentów”, „Sprawy organizacyjne”, „Kontakty zagraniczne”, „O czym warto wiedzieć”, „Bliżej z paragrafem”, „Propozycje”, „Z księgarskiej półki”.

Zostały wydane również oddzielnie wkładki do „Gościńca PTTK”, niezbędne do funkcjonowania Towarzystwa:

- Bez tytułu, w której zawarte były dokumenty – Zarządzenie nr 4/2005 Sekretarza Generalnego Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z dnia 1 lipca 2005 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania w strukturach PTTK Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej; Polisa nr M 32473 Ubezpieczenie Odpowiedzialności Cywilnej (wyciąg) oraz cztery załączniki do tej polisy wraz z formularzami zgłoszeń szkody osobowej, szkody majątkowej i jednostki organizacyjnej lub obiektu do ubezpieczenia w OC;
 - „Dokumenty XVI Walnego Zjazdu PTTK”;
 - „System wyróżnień członków i jednostek organizacyjnych PTTK”;
 - „Ubezpieczenia Następstw Nieszczęśliwych Wypadków członków Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego”;
 - „Ubezpieczenie Odpowiedzialności Cywilnej członków i jednostek organizacyjnych Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego”;
 - „Kampania Sprawozdawczo-Wyborcza przed XVII Walnym Zjazdem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego”.
- „Wędruj z nami”, wydawnictwo nieperiodyczne ukazało się wiosną 2009 r. Zostało przekazane delegatom na Regionalne Konferencje Oddziałów PTTK, a także Oddziałom PTTK i uczestnikom ważnych zdarzeń w okresie przedjazdowym.

4. BUDOWANIE WIZERUNKU.

4.1. Dokumentowanie historii.

Niezwykle ważną sprawą dla historii Towarzystwa jest ciągłe budowanie własnej tożsamości związanej z tradycjami Towarzystwa Tatrzańskiego, Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, opartej na jasnym systemie wartości takich jak Polska i patriotyzm, prawda, praca i przyjaźń. Jej utrzymanie wymaga popularyzacji pamięci Towarzystwa. Pamięć ta pozwala na kształtowanie dumy i powinności wobec tradycji, ale również ułatwia odpieranie przeróżnych pomówień i uproszczeń dotyczących historii polskiego ruchu turystyczno-krajoznawczego, w tym naszego Towarzystwa. Takie stałe odbudowanie pamięci wymaga konsekwencji i pryncypialności. Przypomnieniu sensu działania, tradycji oraz dokonań konkretnych ludzi służą jubileusze.

W skali całego Towarzystwa najważniejszym jubileuszem w tej kadencji było 100-lecie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, w którego przygotowaniu ważną rolę odegrała Komisja Historii i Tradycji (obchody szerzej omówiono w rozdziale III, w sprawozdaniu z realizacji uchwał XVI Walnego Zjazdu).

Komisji tej zawdzięczamy także zainicjowanie prekursorskich prac badawczych i dokumentacyjnych nad historią polskiego ruchu krajoznawczo-turystycznego. Prace członków komisji i osób z nią współpracujących prezentowane na stronie www.pttk.pl stanowią pionierskie ujęcie tej tematyki. Ważnym dorobkiem tej kadencji, w sferze troski o dobrą pamięć są wydane trzy tomy „Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego”, które służą mądrym utrwalaniu właściwego wizerunku Towarzystwa. Rozbudzaniu pamięci służyły również konkursy ogłaszane w Internecie i konkurs na wspomnienia działaczy Towarzystwa.

Utrwalaniu pamięci o Towarzystwie służyły mądrze zorganizowane jubileusze oddziałów, zapoczątkowane w tej kadencji 100-leciem Oddziału „Beskid” PTTK w Nowym Sączu, połączonym z wartościową monografią i interesującą wystawą. Na wielu jubileuszach oddziałów wygłaszano znakomite odczyty i przedstawiano prezentacje multimedialne poświęcone ich bogatej historii.

Odnotować również należy fakt, opracowanych i wydanych w tej kadencji monografii Oddziałów PTTK w: Piotrkowie Trybunalskim, Kaliszu, Włocławku, Warce, Lublinie, Rzeszowie, Łodzi, Łomży, Radomiu, Siedlcach, Kielcach i Poznaniu.

Cennym przypomnieniem ludzi i ich dokonań były artykuły zamieszczane w tej kadencji w stałych rozdziałach „Gościńca PTTK”: „Sylwetki”, „Z historii Towarzystwa” i „Odeszli od nas”.

Wzrasta liczba przekazywanych do zbiorów Centralnej Biblioteki PTTK im. K. Kulwiecia w Warszawie oraz do Archiwum PTTK w Warszawie dokumentów i opracowań przybliżających zdarzenia z życia poprzedników i samego już PTTK.

Wzruszającym dowodem serdecznego funkcjonowania pamięci w naszym Towarzystwie są uroczystości nadawania imion oddziałom – takim było w tej kadencji nadanie imienia Mariana Czyżewskiego Regionalnemu Oddziałowi PTTK w Gdańsku, poświęcenie kolejnych tablic w Kaplicy PTTK im. Jana Pawła II w Kościele Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych na Warszawskim Żoliborzu, czy symbolicznych wyrazów pamięci o zmarłych przewodnikach PTTK na cmentarzu w Kielcach.

Wyrazem pamięci było także wydanie dwóch, ważnych z wielu powodów, książek Członków Honorowych PTTK Adama Czarnowskiego „Poznawać sercem” i niestety już pośmiertne ks. dr. Jerzego Pawlika pt. „Idziemy razem...”. Obie te pozycje zostały wydane przez ZG PTTK ze znakiem Wydawnictwa PTTK „Kraj”.

4.2. Działania na rzecz utrwalania tożsamości.

Utrwalanie tożsamości ze swojej istoty zależy od ludzi. Na tożsamość stowarzyszeń, a więc i PTTK wpływają, w zasadniczym stopniu wzorce, postawy ludzi, którzy są symbolem stowarzyszenia. Od szacunku i sympatii do nich, poczucia wspólnoty z nimi zależy w dużej mierze więź ze wspólnotą.

W Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym takimi wzorcami są Członkowie Honorowi. Jest ich obecnie 97. Mimo podeszłego wieku, a często i chorób, starają się aktywnie uczestniczyć w życiu Towarzystwa, budować wśród innych szacunek do ludzi i tradycji. Działają, poza aktywnością w macierzystych oddziałach, w Kręgu Seniorów, który w tej kadencji odbył 4 spotkania – w 2005 r. w Warszawie z okazji XVI Walnego Zjazdu, w 2006 r. w Puszczy Kampinoskiej (zorganizowane przy pomocy Oddziału Stołecznego PTTK im. A. Janowskiego w Warszawie), w 2007 r. w Gdańsku (zorganizowane przy pomocy Oddziału Regionalnego PTTK w Gdańsku) i w 2008 r. w Rzeszowie (zorganizowane przy pomocy Oddziału Miejskiego PTTK w Rzeszowie).

Standardy tożsamości określa w dużej mierze Kapituła Odznaczeń powołana przez ZG PTTK. To ona decyduje o wyróżnieniach będących uznaniem dokonania i postaw. W tej kadencji Kapituła przyznała 766 Złotych Honorowych Odznak PTTK, 1 002 Srebrne Honorowe Odznaki PTTK, a także 335 odznak „Zasłużony w pracy PTTK wśród młodzieży” w stopniu złotym i 669 w stopniu srebrnym. Przyznała także 1 228 Dyplomów PTTK. Kapituła, która odbyła 20 posiedzeń opiniowała także kandydatów na Członków Honorowych PTTK.

Do kompetencji Kapituły należy także przyznawanie wyróżnień osobom spoza PTTK, zasłużonym dla współpracy z PTTK. Kapituła przyznała w latach 2005–2008 ogółem 727 Medalii PTTK „Za pomoc i współpracę”.

Kapituła rozpatruje również wnioski o nadanie Odznaki Zasłużony Pracownik PTTK. W tej kadencji przyznano ją w stopniu złotym 18 osobom, w srebrnym 25.

Utrwalaniu tożsamości służą dobrze pomyślane, przygotowane i przeprowadzone imprezy wprowadzające elementy obrzędowości. Warto tutaj

wymienić ceremoniał wręczenia sztandaru opracowany przez Kolegów z Oddziału PTTK w Brodnicy oraz zwyczaj składania ślubowania przez nowych członków połączony z uroczystym wręczeniem legitymacji PTTK w oddziale w Sulechowie.

Ważnym działaniem było rozpowszechnianie flagi PTTK wśród oddziałów i organizatorów imprez. Zarząd Główny zlecił wykonanie kilkuset flag i kilku tysięcy proporzyczków, których część przekazał do jednostek regionalnych oraz do oddziałów organizujących imprezy centralne.

4.3. Promocja.

Zgodnie z przyjętymi uchwałami XVI Walnego Zjazdu w podejmowanych działaniach promocyjnych Zarząd Główny przyjął prezentowanie Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego jako:

- stowarzyszenia turystów samodzielnie organizujących turystykę dla siebie i dla innych zainteresowanych;
- głównego kreatora turystyki aktywnej w Polsce;
- kreatora patriotycznej turystyki z bogatym programem krajoznawczym;
- skupiającego w swoich szeregach doświadczoną kadrę turystyczno-krajoznawczą;
- udostępniającego zróżnicowaną bazę turystyczną;
- towarzystwa ludzi aktywnych i otwartych.

Działania w tych kierunkach były realizowane w różnych formach. Od kilku lat z powodzeniem, dzięki wsparciu i pomocy oddziałów, promujemy nasze Towarzystwo na targach krajowych i zagranicznych. Na targach zagranicznych, w ramach stoiska narodowego Polskiej Organizacji Turystycznej, PTTK promowało się na Międzynarodowych Targach Vacantiebeurs Utrecht (Holandia), ITB w Berlinie i Międzynarodowym Salonie Turystycznym w Kijowie (Ukraina). W okresie sprawozdawczym stoiska Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego były na targach krajowych w: Łodzi, Białymstoku, Krakowie, Gdańsku, Katowicach, Warszawie i Poznaniu. Należy tutaj podkreślić niezwykle ważną rolę, jaką odgrywają Międzynarodowe Targi Turystyczne TOUR SALON w Poznaniu, gdzie odbywa się promocja najciekawszych produktów turystycznych PTTK, a także podsumowanie Konkursu Na Najciekawszy Produkt Turystyczny PTTK poprzez wręczenie dyplomów najlepszym środowiskom. W 2006 r. po raz pierwszy mieliśmy swoje stoisko na Międzynarodowych Targach Rehabilitacyjnych w Łodzi. Inicjatorem pierwszego stoiska była Rada ds. Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK. Stoisko „(Nie)pełnosprawny turysta” promowało m.in. przedsięwzięcia naszego Towarzystwa na rzecz osób niepełnosprawnych. Dodatkowo podczas trwania targów, każdego roku, odbyła się konferencja poświęcona turystyce osób niepełnosprawnych, a także, dzięki wsparciu Oddziału „łódzkiego” PTTK w Łodzi, rajd „Turystyka dla każdego”.

Uznaliśmy, że dla promocji Towarzystwa niezbędne są proste wydawnictwa promujące PTTK oraz sfery jego działalności.

W ramach działań promocyjnych zostały opracowane i wydane:

- folder „Wędruj z nami” w wersjach językowych: polskiej, angielskiej i niemieckiej – łączny nakład 15 000 egz.;
- folder „Znakowane szlaki turystyczne Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego” w wersjach językowych: polskiej, angielskiej i niemieckiej – łączny nakład 20 000 egz.;
- folder „(Nie)pełnosprawny turysta” w polskiej wersji językowej, promujący działalność Towarzystwa w zakresie turystyki wśród osób z różnymi niepełnosprawnościami – nakład 8 000 egz.;
- folder „Przyroda uczy najpiękniej” w polskiej wersji językowej promujący działania Towarzystwa w zakresie ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju – nakład 13 000 egz.

Ważnym elementem propagandy wizualnej były wydane w poszczególnych latach plakaty:

2006 rok:

- Plakat „100-lecie PTK” nakład 2 000 egz.;
- Plakat „Studenckie bazy namiotowe – 2006”, nakład 2 000 egz.

2007 rok:

- Plakat „Rok szlaków turystycznych PTTK”, nakład 10 000 egz.;
- Plakaty „Zanim wyruszysz na szlak” (dwie wersje), nakład 6 000 egz.;
- Plakat „Studenckie chatki i bazy namiotowe”, nakład 2 500 egz.;
- Plakat „Dzień PTTK 2007”, nakład 500 egz.;
- Plakat „Ubezpieczenie członków PTTK”, nakład 2 000 egz.;
- Plakat „Edukacja ekologiczna na szlakach turystycznych”, nakład 5 000 egz.;
- Plakat „Poznajemy Ojczyznę”, nakład 3 000 egz.

2008 rok:

- Plakat „Studenckie chatki i bazy namiotowe”, nakład 2 500 egz.;
- Plakat „Przyroda uczy najpiękniej”, nakład 5 000 egz.;
- Plakaty „Zdobывaj Odznakę Turysta Przyrodnik”, nakład 5 000 egz.;
- Plakat „Czy już zdobyłeś Odznakę Turysta Przyrodnik?”, nakład 5 000 egz.;
- Plakaty „Turystyka dla wszystkich” (komplet 2), nakład 10 000 egz.

2009 rok

- Plakat „Przyroda uczy najpiękniej”, nakład 5 000 egz.;
- Plakaty „Zdobывaj Odznakę Turysta Przyrodnik”, nakład 5 000 egz.;
- Plakat „Studenckie chatki i bazy namiotowe”, nakład 1 000 egz.

Ważnym elementem wizualizacji są kalendarze i kalendarzyki, które promują przede wszystkim turystykę aktywną. W poszczególnych latach wydano:

- Kalendarz trójdzielny „PTTK – Wędruj z nami – 100 lecie PTK” na 2006 r., nakład 1 500 egz.;
- Kalendarzyki listkowe „PTTK – Wędruj z nami” na 2006 r., nakład 10 000 egz.;
- Kalendarz trójdzielny „PTTK – Wędruj z nami – Rok szlaków” na 2007 r., nakład 1 500 egz.;
- Kalendarzyki listkowe „PTTK – Wędruj z nami” na 2007 r., nakład 10 000 egz.;
- Kalendarz trójdzielny „PTTK – Wędruj z nami – Rok przyrody w PTTK” na 2008 r., nakład 1 500 egz.;
- Kalendarzyki listkowe „PTTK – Wędruj z nami” na 2008 r., nakład 10 000 egz.;
- Kalendarz trójdzielny „PTTK – Wędruj z nami – rok dzieci i młodzieży w PTTK” na 2009 r., nakład 1 500 egz.

Inne wydawnictwa wspierające wizerunek naszego Towarzystwa to m.in.:

- Statut PTTK, nakład 7 000 egz.;
- Informatory „Studenckie chaty i bazy namiotowe”, nakład w latach 2007–2008 po 7 000 egz., 2009 – 5 500 egz.;
- Instrukcja znakowania szlaków turystycznych PTTK, nakład 2 000 egz.;
- Katalog bazy noclegowej PTTK, nakład 5 000 egz. (trzy wersje językowe: polska, niemiecka i angielska);
- Informator „(Nie)pełnosprawny turysta” nakład 3 000 egz.;
- Książeczki Odznaki Turysta Przyrodnik, nakład 30 000 egz.

Nową jakością stworzoną w tej kadencji jest biblioteczka CD, z wydanymi w poszczególnych latach tytułami:

- „Ogólnopolska konferencja metodyczna – Kalatówki 2006”, nakład 2 000 egz.;
- „Kanon krajoznawczy Polski”, nakład 30 000 egz., 2007;
- „Wędruj z nami – Rok szlaków turystycznych PTTK”, nakład 30 000 egz.;
- „Powstanie i pierwsze lata działalności Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego”, nakład 2 000 egz.;
- „Informator (nie)pełnosprawnego turysty”, nakład 3 000 egz., 2008;
- „Turystyka dla wszystkich”, nakład 5 000 egz., 2008;
- „Przyroda uczy najpiękniej”, nakład 8 000 egz., 2009;

na płytach tych znalazły się również dwa szkolenia e-learningowe:

- „Zanim wyruszysz na szlak”;
- „Jak zdobywać Odznakę Turysta Przyrodnik?”

Wszystkie informacje zawarte na płytach są również zamieszczone na naszych stronach internetowych, aby jak największa ilość osób mogła z nich korzystać.

W poszczególnych latach wejścia na stronę przedstawiały się następująco (dane zebrane przy pomocy programu Webalizer):

2005 – 754 634

2006 – 974 255

2007 – 960 055

2008 – 1 024 324

Podkreślając ważną rolę Internetu doprowadziliśmy do istotnych zmian ilościowych i jakościowych na stronie **www.pttk.pl**. Mając na uwadze podniesienie jakości zawartości naszych stron, z myślą o osobach młodych i ich wychowawcach opracowaliśmy dwa szkolenia e-learningowe „Zanim wyruszysz na szlak” i „Jak zdobywać Oznakę Turysta Przyrodnik?”, które cieszą się nie słabnącym zainteresowaniem, tak jak prezentowany w wersji elektronicznej „Kanon krajoznawczy Polski” (www.kanon.pttk.pl).

Dla jednostek PTTK opracowano instrukcję do wprowadzania na stronę internetową imprez turystyki kwalifikowanej, organizowanych przez jednostki PTTK. Obecnie jest to najbogatszy (internetowy) kalendarz imprez turystyki kwalifikowanej w Polsce.

Powstały nowe strony internetowe Towarzystwa:

www.turystykadlawszystkich.pl to strona zawierająca dane dotyczące infrastruktury turystycznej dostępnej dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. Strona jest w wersji angielskiej, a także posiada moduł dla osób niedowidzących. Z kolei **www.przyroda.pttk.pl** zawiera szereg informacji dotyczących terenów chronionych, a także przykłady działań, jakie mogłyby być podjęte przez środowiska a związane są z ekologią i ochroną przyrody.

Ukazuje się newsletter informujący o podejmowanych działaniach w Towarzystwie.

Niezwykle trudne w skomercjalizowanym świecie mediów jest przekazywanie niesensacyjnych informacji. Współpracujemy z rozgłośniami radiowymi m.in. Programem 1 PR, Radiową Trójką, Radiem dla Ciebie, Radiem Bis i Radiem Wawa, gdzie zarówno w audycjach na żywo, jak i wywiadach promujemy Towarzystwo, jako stowarzyszenie otwarte na wszystkie grupy społeczne, w tym na osoby z różnymi niepełnosprawnościami. Informujemy, w jaki sposób można zagospodarować czas wolny, jakie formy turystyki można uprawiać z PTTK.

Od wielu lat promujemy Towarzystwo w prasie branżowej m.in. TTG, „Wiadomości Turystyczne”, „Rynek Turystyczny”, prasie oświatowej „Głos Nauczyciela”, „Cogito”, „Przyroda Polska” i wielu innych tytułach, w zależności do aktualnie prowadzonych działań. Współpracujemy z gronem dziennikarzy

rozumiejących przesłanie Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego i systematycznie z nami współpracujących, którzy na łamach prasy (w tym internetowej) informują o naszych najważniejszych programach, przedsięwzięciach czy wydarzeniach m.in. „Poznaj swój kraj”, TTG Poland.

5. DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA.

5.1. Synteza.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w swojej działalności opiera się na społecznej pracy pasjonatów, dla których turystyka kwalifikowana jest sposobem życia, a krajoznawstwo jedną z najcenniejszych wartości. W swojej historii dopracowało się instytucjonalnych rozwiązań jak Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie, Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi, Centrum Turystyki Wodnej PTTK w Warszawie, muzea i izby regionalne, Regionalne Pracownie Krajoznawcze, Centralna Biblioteka im. K. Kulwiecia w Warszawie, Biblioteka Górską PTTK w Krakowie (w ramach COTG PTTK w Krakowie). Wypracowało też formy pracy oparte o zdobywanie odznak, organizację imprez, szkolenie i nadawanie uprawnień kadrze programowej. Istotą pracy w PTTK jest autorskie podejmowanie zadań. Podstawowa działalność odbywa się w ramach istniejących struktur Towarzystwa, jej efekty prezentowane są w ujęciu statystycznym.

Od poprzedniej kadencji Towarzystwo podejmuje szerzej niż dotąd duże przedsięwzięcia programowe adresowane do całego społeczeństwa pozyskując na nie środki zewnętrzne, które uzupełnia własnymi i własnym wolontariatem.

5.2. Zrealizowane kampanie i akcje.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze ciągle podkreśla swoją rolę w zakresie turystyki i krajoznawstwa, szczególnie w kręgu osób, które do tej pory jeszcze się z nim nie zetknęły. Służą temu kampanie i akcje realizowane przez Towarzystwo w tej kadencji, a adresowane do ogółu społeczeństwa. W Uchwale XVI Walnego Zjazdu PTTK ujęto Rok szlaków turystycznych PTTK, jednak analogicznie do akcji realizowanych przez Towarzystwo w poprzedniej kadencji opracowano i zrealizowano nowe kampanie i akcje programowe, były to w kolejnych latach:

2006 – Poznajemy Ojczyznę, Turystyka dla wszystkich;

2007 – Rok szlaków turystycznych w PTTK, Edukacja ekologiczna na szlakach turystycznych, Edukacja ekologiczna kadry programowej PTTK – Natura 2000 I;

2008 – Rok przyrody w PTTK („Przyroda uczy najpiękniej”) oraz Turystyka dla wszystkich, Turystyka i krajoznawstwo niepełnosprawnych, czyli „wędrować każdy może”;

2009 – Rok dzieci i młodzieży w PTTK akcja „Przyroda uczy najpiękniej” – edycja 2009, Edukacja ekologiczna kadry programowej PTTK – Natura 2000 II.

Niezwykle ważne i trudne było to, że Towarzystwo musiało na ich realizację pozyskiwać środki startując w konkursach. Udało nam się pozyskać na te cele 1 032 099,56 zł, co pozwoliło na realizację programów i akcji w niespotykanych dotychczas rozmiarach. Wymagało to jednak ogromnego wysiłku ze strony zespołów odpowiedzialnych za realizację projektów oraz, co należy podkreślić, jednostek PTTK, które aktywnie się do tego przyłączały.

1) Rok szlaków turystycznych

Rok szlaków turystycznych PTTK to nie tylko projekt, ale również szereg działań podjętych w ramach Towarzystwa. Między innymi opracowano i wdrożono nową instrukcję znakowania szlaków turystycznych PTTK. Poszczególne komisje znowelizowały zasady szkolenia kadry znakarskiej. Instrukcję „Znakowanych szlaków turystycznych PTTK” wydano w nakładzie 2 000 egz. oraz umieszczono na stronie internetowej www.pttk.pl i na płycie CD „Wędruj z nami”. Znakomicie te działania rozszerzyła realizacja projektu „Rok szlaków turystycznych PTTK”, na realizację którego środki finansowe Towarzystwo pozyskało ze środków Unii Europejskiej. Zgodnie z uchwałą XVI Walnego Zjazdu PTTK, chcąc zainicjować i zrealizować szereg działań na rzecz poprawy aktualnego stanu sieci szlaków turystycznych i właściwego z nich korzystania przez turystów, Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego opracował i wdrożył specjalny projekt, który uzyskał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. W ramach projektu wydane zostały liczne materiały i publikacje o tematyce związanej ze szlakami turystycznymi. Tworzona jest i ciągle uzupełniana baza danych wszystkich znakowanych szlaków na terenie kraju. W części województw i powiatów odbyły się symboliczne „przejścia” po najstarszych, odnowionych szlakach wytyczonych w regionie. Realizacja projektu trwała od 15 lutego do 15 grudnia 2007 r.

Projekt „Rok szlaków turystycznych PTTK” obejmował następujące rodzaje działań:

- przeprowadzenie programu aktywnej edukacji ekologicznej i prozdrowotnej;
- wsparcie akcji edukacyjnej wydawnictwami i publikacjami;
- prowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej;
- zorganizowanie konferencji popularno-naukowej;
- działania informacyjne z wykorzystaniem Internetu;
- promowanie aktywnych form spędzania czasu, ochrona zdrowia;
- działania związane ze znakowaniem szlaków turystycznych.

Ze sprawozdań, które napłynęły do ZG PTTK wynika, że do projektu włączyło się ponad 150 miast z różnych regionów Polski, oraz 2 263 szkoły i środowi-

ska. W jego ramach odbyły się dwie akcje: „Zanim wyruszysz na szlak”, której celem było propagowanie bezpiecznego wędrowania, a wzięło w niej udział 17 014 osób oraz akcja „Wędruj z nami – szlaki czekają”, która polegała na ogólnopolskim wspólnym przejściu, przejechaniu, przepłynięciu lub zjeździe znakowanym szlakiem pieszym, rowerowym, konnym, wodnym lub narciarskim. Było to przedsięwzięcie adresowane do wszystkich chętnych środowisk na terenie całego kraju, do entuzjastów turystyki kwalifikowanej i początkujących turystów. Centralne spotkanie „Wędruj z nami – szlaki czekają” odbyło się z okazji Dnia PTTK, 9 czerwca 2007 r. na terenie województwa łódzkiego. W akcji tej wzięło udział 45 389 osób. Ponadto na konkursy fotograficzne i plastyczne, które przeprowadzono w ramach projektu, wpłynęło ponad 4 000 prac. Ważnym elementem tego przedsięwzięcia była Międzynarodowa Konferencja „Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczna”, która odbyła się w dniach 17–19 października 2007 r. w Tatrach niedaleko miejsc, gdzie 120 lat temu Walery Eliaszkowski wytyczył pierwszy znakowany szlak w Polsce. Wzięło w niej udział prawie 90 osób. Wśród uczestników Konferencji byli przedstawiciele: Ministerstwa Sportu i Turystyki, Polskiej Organizacji Turystycznej, Straży Granicznej, urzędów marszałkowskich, regionalnych organizacji turystycznych, dyrekcji parków narodowych, Związku Harcerstwa Polskiego, Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Gościliśmy także prezesa Europejskiego Związku Wędrownictwa (EWW) Jana Havelkę, przedstawicieli władz Klubu Czeskich Turystów i Klubu Słowackich Turystów, a także liczne grono przedstawicieli klubów turystycznych z Ukrainy. Ważną grupę osób stanowili przedstawiciele nauki, którzy reprezentowali wyższe uczelnie z Łodzi, Krakowa, Poznania, Warszawy i Zielonej Góry.

W ramach tego programu ukazały się następujące wydawnictwa:

- plakat „Zanim wyruszysz na szlak” informujący o zasadach bezpieczeństwa na szlakach, nakład 8 000 egz.;
- plakat „Rok szlaków turystycznych PTTK” będący jednocześnie plakatem promocyjnym projektu, nakład 5 000 egz.;
- znaczek okolicznościowy „Rok szlaków turystycznych PTTK”, nakład 50 000 szt.;
- certyfikat przejścia pierwszego szlaku, pierwszej wycieczki szkolnejznaczonym szlakiem w nakładzie 50 000 egz.;
- folder „Znakowane szlaki turystyczne w Polsce”, informator o roli i znaczeniu oraz sposobach znakowania poszczególnych szlaków, nakład 5 000 egz.;
- vademecum „ABC bezpiecznego wędrowania”, informator jak przygotować się do wędrowki, zawierający instrukcje bezpieczeństwa na szlaku, nakład po 3 000 egz. w formie drukowanej i na płycie CD;

- mapa turystyczno-krajoznawcza „Polska. Znakowane szlaki turystyczne” przygotowana w językach: polskim, angielskim, niemieckim i rosyjskim, nakład 5 000 egz.;
- wydawnictwo pokonferencyjne „Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczna”, nakład 3 000 egz.

2) Turystyka dla wszystkich

W tej kadencji, w ogromnym wymiarze, podjęliśmy działania związane z turystyką osób niepełnosprawnych. Było to zgodne z proponowanymi i inicjowanymi działaniami Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK. Działania te zostały wsparte czterema projektami:

- 2005 – „Krajoznawstwo i turystyka osób niepełnosprawnych – bez granic i barier” dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 2006 – „Turystyka dla wszystkich” pilotażowy projekt na terenie woj. mazowieckiego, podlaskiego i łódzkiego dofinansowany z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich;
- 2008 – „Turystyka dla wszystkich” dofinansowany ze środków Unii Europejskiej;
- 2008 – „Turystyka i krajoznawstwo niepełnosprawnych, czyli wędrować każdy może” dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Metodyczna „Krajoznawstwo i Turystyka Osób Niepełnosprawnych – Bez granic i barier” dofinansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, to projekt zrealizowany w terminie od 1 września 2005 r. do 31 grudnia 2005 r. Organizatorami i realizatorami projektu byli: członkowie Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK, przedstawiciele Zarządu Głównego i Oddziałów z różnych miast Polski, przewodnicy turystyczni, przodownicy turystyki kwalifikowanej, kadra naukowa i studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Białej Podlaskiej. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Metodyczna „Krajoznawstwo i turystyka – bez granic i barier” odbyła się w dniach 23–25 września 2005 r., wzięło w niej udział ponad 150 osób w tym 40 uczestników niepełnosprawnych oraz 40 studentów wolontariuszy z PWSZ w Białej Podlaskiej.

Konferencja składała się z dwóch części – praktycznej i teoretycznej, przeprowadzone zostały również dwie formy zajęć metodyczno-praktycznych z osobami niepełnosprawnymi, prezentujące przedstawicielom mediów, uczestnikom oraz środowisku naukowemu – sposoby i możliwości realizacji pasji turystycznych i zainteresowań krajoznawczych na zasadzie równości przez osoby o różnym stopniu i rodzaju niepełnosprawności (m.in. rajd rowerowy, spływ kajakowy, wspinanie się i zjazd liną czy strzelanie).

Rezultaty konferencji zostały upowszechnione poprzez wydane publikacji: monografii naukowej w nakładzie 1 500 szt. pt. „Krajoznawstwo i turystyka osób niepełnosprawnych” oraz broszury z CD w nakładzie 3 000 szt. pt. „Społeczne i organizacyjne aspekty aktywności turystyczno-rekreacyjnej osób niepełnosprawnych”.

Projekt „Turystyka dla wszystkich” edycja 2008 (sfinansowany ze środków Unii Europejskiej) powstawał na bazie doświadczeń zdobytych w 2006 r. przy realizacji pilotażowego projektu „Turystyka dla wszystkich” (sfinansowanego ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich). Zakładał on zebranie danych o dostępności dla osób niepełnosprawnych obiektów infrastruktury turystycznej w trzech województwach: mazowieckim, łódzkim i podlaskim. W wyniku jego realizacji w 2006 r. powstała strona internetowa www.turystykadlawszystkich.pl z bazą 329 obiektów noclegowych, 580 gastronomicznych, 49 biur podróży, 20 firm transportowych, 194 obiektów kulturalnych, 24 sportowych, 9 parków narodowych i krajobrazowych, 41 szlaków turystycznych, a także informatory wojewódzkie stanowiące kompleksową informację o dostępności. Realizacja projektu „Turystyka dla wszystkich” w 2008 r. opierała się na doświadczonej kadrze wolontariuszy i koordynatorów, którzy brali udział w projekcie pilotażowym, wzbogaconej o kadrę koordynatorów i wolontariuszy, którzy zgłosili się do projektu w 2008 r.

Badanie dostępności infrastruktury turystycznej dla osób niepełnosprawnych w 2008 r. było prowadzone na terenie całego kraju. Celem tego działania było przygotowanie informacji na temat dostępności infrastruktury turystycznej dla osób niepełnosprawnych w poszczególnych województwach. Badanie zostało przeprowadzone na podstawie „Karty dostępności obiektu”. Dzięki realizacji projektu „Turystyka dla wszystkich” stwierdzono, że na terenie Polski istnieje 5 017 obiektów, które są dostępne dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. Bazę tą stanowi 1 578 obiektów noclegowych, 1 857 lokali gastronomicznych, 234 biura podróży, 126 firm transportowych, 825 placówek kulturalnych, 234 obiekty sportowe, 106 parków (narodowych, krajobrazowych, miejskich) oraz 57 szlaków turystycznych. Wszystkie te obiekty znajdują się na stronie internetowej: www.turystykadlawszystkich.pl. Jest ona kompleksową i rzetelną bazą danych na temat obiektów infrastruktury turystycznej, które są dostępne dla osób z różnymi dysfunkcjami. Do tej pory nie było jeszcze w Polsce tak pełnego źródła informacji dla niepełnosprawnych turystów.

Niezwykle ważnym działaniem, zrealizowanym przez PTTK w ramach projektu był nasz udział w Międzynarodowych Targach Sprzętu Rehabilitacyjnego. W dniach 25–27 września 2008 r., już po raz trzeci, PTTK wzięło udział w Międzynarodowych Targach Sprzętu Rehabilitacyjnego REHABILITACJA w Łodzi. Celem tego działania było spopularyzowanie wśród jak najszerszych kręgów społeczeństwa idei projektu „Turystyka dla wszystkich”, a także propagowanie roli i znaczenia aktywnej turystyki z udziałem osób niepełnosprawnych.

Oprócz stoiska „(Nie)pełnosprawny turysta” PTTK pokazało dobre praktyki turystyki osób niepełnosprawnych poprzez:

- wykłady zaprezentowane podczas konferencji „Turystyka osób niepełnosprawnych”, którą PTTK zorganizowało wspólnie z dyrekcją targów – firmą „Interserwis” oraz Wyższą Szkołą Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi;
- wielodyscyplinową imprezę turystyczną z udziałem osób niepełnosprawnych.

Kolejnym przedsięwzięciem realizowanym w ramach projektu była konferencja popularnonaukowa pt. „Rola krajoznawstwa i turystyki w życiu osób niepełnosprawnych”. Jej współorganizatorami byli Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze i Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi. Konferencja odbyła się w dniach 15–17 października 2008 r. w Załęczu Wielkim k. Wielunia (woj. łódzkie). Głównym celem spotkania naukowców i praktyków była wymiana doświadczeń i informacji na temat efektywnej organizacji turystyki i krajoznawstwa osób niepełnosprawnych, z wykorzystaniem istniejących możliwości oraz wzorców i metod stosowanych w Unii Europejskiej. W trzydniowych obradach wzięło udział 60 zaproszonych gości, w tym osoby niepełnosprawne z terenu całej Polski oraz przedstawiciele instytucji związanych z turystyką osób niepełnosprawnych. Konferencji towarzyszyła wystawa wydawnictw poświęconych turystyce osób niepełnosprawnych oraz integracyjne rajdy (rowerowy i pieszy) po terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Trwałym efektem rzeczowym jest publikacja „Turystyka i krajoznawstwo osób niepełnosprawnych”.

W ramach projektu podejmowano szereg działań promocyjnych wspierających jego realizację. Przygotowano materiały stanowiące kompendium wiedzy na temat dostępności infrastruktury turystycznej dla osób niepełnosprawnych w Polsce. Pełniły one zarówno funkcję informacyjną, jak i promocyjną. Były to m.in.:

- ankieta obiektu dla wolontariuszy, umożliwiająca prawidłowe rozpoznanie dostępności weryfikowanego obiektu pod kątem osób niepełnosprawnych z różnymi dysfunkcjami;
- folder „(Nie)pełnosprawny turysta” poświęcony możliwości uprawiania turystyki przez osoby niepełnosprawne o różnych stopniach niepełnosprawności, nakład 8 000 egz.;
- plakat „Turystyka dla wszystkich”, który podkreślał, że turystyka jest zarówno dla osób sprawnych, jak i osób z dysfunkcjami, nakład 10 000 egz.;
- informator z płytą CD „(Nie)pełnosprawny turysta”, nakład 10 000 egz.;
- wydawnictwo pokonferencyjne „Rola krajoznawstwa i turystyki w życiu osób niepełnosprawnych”, w którym znalazły się referaty wygłoszone podczas konferencji w Załęczu Wielkim (15–17 października 2008 r.), a także stanowisko uczestników obrad w sprawie możliwości i wartości,

jakie niesie turystyka i krajoznawstwo osób niepełnosprawnych, nakład 3 000 egz.;

- płyta CD „Turystyka dla wszystkich”, na której znalazły się wszystkie wydawnictwa promocyjne oraz książka, nakład 5 000 egz.

Kolejnym przedsięwzięciem realizowanym w 2008 r. był projekt „Turystyka i krajoznawstwo niepełnosprawnych, czyli wędrować każdy może...” realizowany od 21 marca do 30 listopada 2008 r. dofinansowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PARTNER III). Projekt realizowano wraz z Klubem PTTK Edukacji Krajoznawczej i Regionalizmu przy PWSZ w Sulechowie, w jego ramach odbyły się:

- konferencja pt. „Turystyka i krajoznawstwo niepełnosprawnych, czyli wędrować każdy może...”, 14 maja 2008 r. w Sulechowie oraz wydawnictwo pokonferencyjne pod tym samym tytułem w nakładzie 800 egz.;
- koncert plenerowy „Odgłosy wiosny” Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Zielonogórskiej im. Tadeusza Bairda;
- warsztaty integracyjne na turystycznym szlaku;
- warsztaty rehabilitacyjne (hippoterapia) dla dzieci i dorosłych z orzeczeniem o niepełnosprawności.

3) Projekt edukacyjno-krajoznawczy „Poznajemy Ojczyznę”

W celu utrwalenia potrzeby pielęgnowania tożsamości narodowej i kulturowej poprzez promocję rodzimej tradycji, popularyzowanie i upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie narodowym w oparciu o „Wielki Kanon Krajoznawczy Polski” w roku 2007 Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze zrealizowało projekt „Poznajemy Ojczyznę”, na który otrzymaliśmy dofinansowanie z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Celem tego zadania było stworzenie współczesnych podstaw do upowszechniania imperatywu zamykającego się w triadzie Poznaj – Pokochaj – Służ, którego odniesieniem jest Polska. Stąd program, którego istotą było zintegrowanie różnych osób i środowisk dla określenia „Wielkiego Kanonu Krajoznawczego Polski”, zawierającego prezentację najważniejszych i najciekawszych miejsc w Polsce, a następnie zintegrowanie organizacji pozarządowych, ośrodków edukacyjnych, kulturowych i promocyjnych w tworzeniu nowoczesnej metodyki i popularyzacji treści zawartych w Kanonie.

Rezultatem projektu było zebranie materiałów dotyczących kultury, sztuki, historii, przyrody, dziedzictwa kulturowego z wszystkich 16. województw. Trwałym efektem projektu był Kanon Krajoznawczy Polski wydany na CD dostępny w 30 000 egzemplarzy. Realizując ten program chcieliśmy, aby CD było pomocą dla tych nauczycieli, którzy zechcą być „Nauczycielami Kraju Ojczyściego”. Egzemplarze CD trafiły także do regionalnych muzeów i pracowni kra-

joznowczych, do jednostek informacji turystycznej oraz do takich organizacji pozarządowych, jak PTTK, ZHP, PTSM (również do szkolnych schronisk młodzieżowych) oraz regionalnych towarzystw kulturalnych. CD było dystrybuowane bezpłatnie. Dodatkowo zawartość CD została zamieszczona na stronie internetowej <http://kanon.pttk.pl>.

4) Rok Przyrody w PTTK

W działalności PTTK zawsze były i są obecne idee ochrony przyrody, gdyż naszą troską jest ochrona wszelkich przyrodniczych wartości, które mają zasadniczy wpływ na uprawianie turystyki i krajoznawstwa. W tej kadencji podejmowaliśmy następujące działania związane z tą tematyką:

2007 – *Edukacja ekologiczna na szlakach turystycznych* dofinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

2007 – *Edukacja ekologiczna kadry programowej PTTK – Natura 2000 I*, dofinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

2008 – Projekt *Przyroda uczy najpiękniej* dofinansowany z Programu Operacyjnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich;

2009 – Projekt *Przyroda uczy najpiękniej* edycja 2009, *Edukacja ekologiczna kadry programowej PTTK – Natura 2000 II* – oba działania dofinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Z inicjatywą ustanowienia 2008 roku Rokiem Przyrody w PTTK wystąpiła Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK. Towarzystwo zainicjowało szereg przedsięwzięć w całym kraju, m.in. wystąpiło z apelem do wszystkich członków PTTK i jednostek organizacyjnych o szczególną aktywność w roku 2008 na rzecz popularyzacji idei ochrony przyrody, kształtowania postaw turystów w poszanowaniu przyrodniczego dziedzictwa, szerzenia wiedzy o przyrodzie i jej kulturowych wartościach, podejmowania w PTTK inicjatyw rozwijania turystyki bezpiecznej dla środowiska przyrodniczego. Komisja wprowadziła jubileuszową odznakę „Turysta Przyrodnik”, a także zorganizowała ogólnopolską konferencję popularno-naukową „Ochrona przyrody w turystyce i krajoznawstwie – tradycja, dzień dzisiejszy, przyszłość”, która odbyła się w dniach 12–14 września 2008 r. w Ustrzykach Górnych. Celem konferencji była popularyzacja idei ochrony przyrody w społeczeństwie poprzez uświadamianie i edukację, szerzenie wiedzy o przyrodzie i jej kulturowych wartościach, a także kształtowanie postaw turystów w poszanowaniu przyrodniczego dziedzictwa.

PTTK w ramach swoich działań związanych z Rokiem Przyrody postanowiło zainteresować tą problematyką nie tylko członków Towarzystwa – stąd pomysł, przygotowanie i przeprowadzenie na terenie całego kraju projektu

„Przyroda uczy najpiękniej” adresowanego do tych osób, dla których dziedzictwo przyrodnicze nie jest obojętne. Mając to na względzie oraz dobrą organizację i prawidłowe przeprowadzenie projektu, postanowiono podzielić jego realizację na kilka działań:

Działanie pierwsze to Akcja „Czyste lasy, czyste wody, czyste góry” przeprowadzona z udziałem społeczności lokalnych. Zrównoważona turystyka to każda forma rozwoju turystycznego, zarządzania i aktywności turystycznej, która podtrzymuje ekologiczną, społeczną i ekonomiczną integralność terenów, a także zachowuje dla przyszłych pokoleń w nie zmienionym stanie zasoby naturalne i kulturowe tych obszarów. Mając to na względzie od wielu lat, pojedyncze oddziały PTTK w Polsce prowadziły lokalne akcje poświęcone trosce o środowisko naturalne, w miejscach szczególnie narażonych na wzmożony ruch turystyczny. Członkowie tych oddziałów, angażując w swoje przedsięwzięcie społeczność lokalną, wędrując z plecakami porządkują górskie szlaki, sprzątają rzeki i jeziora. Niektóre akcje odbywają się już od ponad 30 lat. Zauważyliśmy, że takich inicjatyw jest ciągle za mało. Wielu turystów jest zainteresowanych wspólnymi, odbywającymi się w całej Polsce inicjatywami. Liczba osób, które uczestniczyły w imprezach przerosła nasze najśmielsze oczekiwania. Uczestnicy zostali zaproszeni do przeprowadzenia w swoich lokalnych społecznościach działań, których celem była troska o przyrodę, środowisko, własne zdrowie i pozostawione przez przodków dziedzictwo naturalne. Akcją rozpropagowaliśmy przy pomocy plakatów informacyjnych, internetu, poprzez bezpośredni kontakt ze szkołami. Pomogły nam w tym Kuratoria Oświaty, które we własnym zakresie zachęcały do wzięcia udziału w projekcie poprzez swoją stronę www. Na naszym „zielonym portalu” (www.rokprzyrody.pttk.pl) umieściliśmy dodatkową zakładkę, która zawierała poradnik – przykładowe pomysły na konkretne działania dla poszczególnych grup wiekowych. Zdawali sobie sprawę, że każde środowisko ma inne problemy, stąd nie tylko podpowiadaliśmy, ale i inspirowaliśmy do podejmowania własnych inicjatyw. W działaniach tych wzięło udział 42 744 uczestników z 1 746 środowisk.

Akcja „Na tropie przyrody” to drugie z działań podjętych w ramach realizacji projektu „Przyroda uczy najpiękniej”. Polegała ona na popularyzacji ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju poprzez zdobywanie Odznaki Turysta Przyrodnik. Odznaka została ustanowiona przez PTTK w celu wzbudzenia zainteresowań przyrodniczych wśród turystów (od 7 do 100 lat) oraz inspirowania do podejmowania działań na rzecz ochrony polskiej przyrody. Akcja była adresowana do całego społeczeństwa i skierowana do wszystkich miłośników przyrody skupionych w szkołach, placówkach oświatowych, innych fundacjach i stowarzyszeniach. W procesie zdobywania odznaki uczestnicy akcji otrzymali zadania do wykonania, m.in. odbycie wycieczek przyrodniczych, sporządzenie mapy przyrodniczej gminy czy powiatu z naniesionymi obiektami przyrodni-

czymi (drzewa pomnikowe, rezerваты, parki, itp.), sprawdzenie stanu środowiska na danym terenie, ewentualne uporządkowanie jakiegoś jego fragmentu. Dla nauczycieli i opiekunów, pod których opieką zespoły realizowały działania, zostały przygotowane przykładowe scenariusze przedsięwzięć, zamieszczone na stronach internetowych PTTK, a także w formie pisemnej były wysyłane do zainteresowanych środowisk. Efekty działań uczestników oceniane były na podstawie uzupełnianej przez nich książeczki „Turysta Przyrodnik”, których w ramach projektu rozdaliśmy (nieodpłatnie) 15 000 (zapotrzebowanie było na 19 428, bo tyle osób zgłosiło chęć podjęcia działań w ramach tej akcji). W trakcie realizacji zadania, zgodnie z regulaminem odznaki zdobyło wymaganą liczbę punktów na pierwszy – „popularny” stopień odznaki ponad 3 000 osób. W działaniach realizowanych, w ramach projektu, wzięło udział: 16 województw, 202 miasta, 802 szkoły, 2 263 środowiska, co dało 65 965 uczestników (łącznie z uczestnikami konkursu literackiego, plastycznego i fotograficznego).

Ważnym elementem programu była ogólnopolska konferencja popularnonaukowa „Turystyka zrównoważona i ekoturystyka”, która odbyła się w dniach 22–24 października 2008 r. na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego. Patronat nad konferencją objął Główny Konserwator Przyrody. W konferencji wzięło udział 100 osób rekrutujących się spośród kadry naukowej, przedstawicieli parków narodowych i parków krajobrazowych, obszarów objętych programem Natura 2000, przedstawicieli Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Wojewódzkich Konserwatorów Przyrody, członków PTTK działających w zakresie ochrony przyrody, autorów szczególnie wartościowych rozwiązań z zakresu zrównoważonego rozwoju i ekologii. Jako prelegentów zaprosiliśmy przedstawicieli nauki, lasów państwowych, parków narodowych, jak i praktyków spośród kadry programowej Towarzystwa. Z wygłoszonych referatów powstała publikacja „Turystyka zrównoważona i ekoturystyka”.

W ramach programu powstały następujące wydawnictwa:

- Książeczki „Turysta Przyrodnik” w nakładzie 15 000 egz.;
- Plakaty edukacyjne „Czy już zdobyłeś Odznakę Turysta Przyrodnik” w nakładzie 10 000 egz.;
- Foldery „Przyroda uczy najpiękniej” w nakładzie 8 000 egz.;
- ABC Turysty Przyrodnika – vademecum w nakładzie 5 000 egz.;
- „Przyroda uczy najpiękniej” 10 000 egz. wydanych na CD, ze szkoleniem e-learningowym – „Jak zostać turystą przyrodnikiem?”;
- Publikacja pokonferencyjna „Turystyka zrównoważona i ekoturystyka” w nakładzie 2 000 egz.

Zarząd Główny PTTK zrealizował dwie edycje projektu Edukacja ekologiczna kadry programowej PTTK Natura 2000, dofinansowane przez Narodowy Fun-

dusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zadanie realizowano w terminach: 1 stycznia – 30 czerwca 2007 r. (I edycja) oraz 1 stycznia – 31 lipca 2009 r. (II edycja).

Celem projektu obu edycji była edukacja ekologiczna kadry programowej PTTK: przewodników, przodowników turystycznych, instruktorów turystyki kwalifikowanej, organizatorów turystyki, opiekunów SKKT w zakresie nowej formy ochrony przyrody, jaką są obszary Natura 2000. W II edycji szkolenia (ze względu na ogłoszenie roku 2009 – „Rokiem dzieci i młodzieży”) szczególną uwagę zwrócono na zwiększenie uczestnictwa w tej formie szkolenia opiekunów SKKT.

W 2007 r. edukacja ekologiczna kadry programowej PTTK Natura 2000 realizowana była w czterech oddziałach PTTK, położonych w trzech województwach (mazowieckie, podlaskie, śląskie).

W latach 2008–2009 edukacja ekologiczna kadry programowej PTTK Natura 2000 (II etap) realizowana była w siedmiu oddziałach Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, położonych w siedmiu województwach (warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie, lubelskie, łódzkie, podkarpackie, zachodniopomorskie, dolnośląskie). W ramach obu edycji przygotowana została forma czynnych warsztatów ekologicznych, która obejmowała aktywne zajęcia stacjonarne i wycieczki krajoznawcze, zmierzające do poszerzenia i utrwalenia wśród adresatów zadania praktycznej wiedzy o ochronie przyrody na obszarach objętych programem „Natura 2000”.

W celu uzupełnienia zajęć stacjonarnych i terenowych w I edycji szkolenia wydano w nakładzie 1 000 egzemplarzy materiały, zawierające informacje o programie Natura 2000. W ramach projektu II edycji wykonano plakat (1 000 szt.) dotyczący turystyki zrównoważonej na obszarach objętej ochroną Natura 2000. Plakat zawiera treści dotyczące turystyki przyjaznej środowisku. Uzupełnieniem jest zestaw zdjęć, prezentujących różne formy aktywności turystycznej na obszarach Natura 2000. W ramach projektu II edycji zostały przygotowane i wydane materiały informacyjno-szkoleniowe (3 500 sztuk płyt CD), stanowiące uzupełnienie zajęć stacjonarnych oraz terenowych. Celem opracowania i produkcji płyty edukacyjnej CD było utrwalenie i poszerzenie wiedzy odbiorców zadania, na tematy związane z ochroną Natura 2000 w trakcie szkolenia i po jego zakończeniu. Należy dodać, że szkolenie obu edycji odbyło się łącznie w dziesięciu województwach. Ze względu na wagę zagadnienia oraz na ogromne zainteresowanie, jakim szkolenie cieszyło się w oddziałach, celowa wydaje się realizacja zadania w pozostałych sześciu województwach (kujawsko-pomorskie, lubuskie, małopolskie, opolskie, pomorskie, wielkopolskie).

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w roku 2008 – „Roku Przyrody w PTTK”, realizowało projekt „Przyroda uczy najpiękniej”. Założenia projektu spotkały się z ogromnym zainteresowaniem ze strony szkół, nauczycieli,

a przede wszystkim uczniów. Z różnych względów, nie wszyscy zainteresowani mogli wziąć udział w naszym projekcie. Wychodząc naprzeciw licznym zapytaniom, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w 2009 r. kontynuowało działania związane z edukacją do zrównoważonego rozwoju. Do wzięcia udziału w kolejnej edycji projektu „Przyroda uczy najpiękniej”, zaprosiliśmy wszystkie zainteresowane osoby, gdyż projekt nasz otrzymał dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, co pozwoliło na jego kontynuowanie. Przygotowaliśmy nowe książeczki do zdobywania odznaki „Turysta Przyrodnik” (15 tys.). Zachęcaliśmy do kontynuowania realizacji przedsięwzięć w ramach akcji „Czyste wody, czyste lasy, czyste góry”. Dla wszystkich środowisk, które zgłosiły swój udział w projekcie przygotowaliśmy postery i broszury edukacyjne, szkolenie multimedialne, wademecum „Bądź turystą przyrodnikiem!”.

Ponadto przeprowadziliśmy konkursy: literacki, plastyczny i fotograficzny. Do udziału w projekcie zgłosiło się 380 miast, ponad 1 600 środowisk, w sumie ok. 75 000 osób.

W dniach 5–7 maja 2009 r. na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego w Krutyniu i w Spychowie odbyła się ogólnopolska sesja popularno-naukowa, w której wzięło udział 81 osób. Sesja była podzielona na część referatową oraz na warsztaty, które odbywały się w terenie. Temat sesji „Metodyka oprowadzania wycieczek szkolnych i osób niepełnosprawnych po obszarach chronionych” zadecydowała o doborze osób, które zgłosiły akces uczestnictwa w niej – m.in. przedstawiciele parków narodowych i krajobrazowych, dyrektorzy szkół i nauczyciele, przedstawiciele organizacji pozarządowych współpracujących z osobami niepełnosprawnymi, a także osoby niepełnosprawne. Efektem sesji jest wydawnictwo-poradnik „Metodyka oprowadzania wycieczek szkolnych i osób niepełnosprawnych po obszarach chronionych”.

Dzięki tym wszystkim przedsięwzięciom można stwierdzić, że Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest traktowane jako jeden z najważniejszych ośrodków kształtowania w Polsce społecznej edukacji przyrodniczej oraz jeden z głównych animatorów działań w turystyce wśród i na rzecz osób z różnymi niepełnosprawnościami. Szereg działań przyniosło dodatkowo oczekiwane efekty. I tak:

- wydawnictwa i prezentacje internetowe spowodowały zwiększone zainteresowanie dzieci i młodzieży naszym Towarzystwem;
- wydawnictwa znacząco poprawiły wizerunek Towarzystwa w środowisku naukowym.

5) Rok Dzieci i Młodzieży w PTTK

Z inicjatywy Rady Programowej ds. Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego PTTK, ZG PTTK uchwałą z dnia 24 października 2008 r., ogłosił rok 2009 „Ro-

kiem Dzieci i Młodzieży w PTTK”. W ramach przyjętego harmonogramu zaplanowano i zrealizowano m.in.:

- uruchomienie serwisu „Młodzież w PTTK” na podstronie portalu www.pttk.pl, zawierającego propozycje PTTK kierowane do dzieci i młodzieży;
- zorganizowano duże imprezy związane z turystyką i krajoznawstwem dzieci i młodzieży: Ogólnopolskie Forum Turystyki i Krajoznawstwa w Szkole w dniach 3–5 czerwca 2009 r. w Poznaniu oraz Ogólnopolskie Forum Młodzieżowych Liderów Turystyki w dniach 11–14 czerwca 2009 r. w Biłgoraju, V Ogólnopolski Zlot Młodzieży PTTK ze Środowiska Wiejskiego w dniach 12–14 czerwca 2009 r. w Sulęcinie;
- ustanowiono Dziecięcą Odznakę Turystyczną, przeznaczoną dla dzieci uprawiających dowolną formę turystyki kwalifikowanej. Zaplanowano działania mające na celu wprowadzenie „dziecięcych” stopni wszystkich odznak turystyki kwalifikowanej;
- spopularyzowano odznaki turystyczno-krajoznawcze ustanowione i nadawane przez Zarząd Oddziału PTTK „Ziemi Tarnowskiej” w Tarnowie „Turystyczna Rodzinka”, „Turystka Juniorka”, „Turysta Junior”.

Patronat nad sesją organizowaną w Poznaniu 4 czerwca 2009 r. z okazji 90-lecia zorganizowanego ruchu krajoznawczo-turystycznego w szkolnictwie polskim pt. „O potrzebie krajoznawstwa w edukacji szkolnej” objęli: Minister Edukacji Narodowej Katarzyna Hall i Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza prof. dr hab. Bronisław Marciniak. W ramach sesji przygotowano i zaprezentowano 17 referatów, które zostały upowszechnione w specjalnym wydawnictwie książkowym. Opiekę naukową nad sesją sprawował inicjator przedsięwzięcia, Członek Honorowy PTTK prof. dr hab. Kazimierz Denek.

Istotnym zamierzeniem realizacji trwającego jeszcze „Roku Dzieci i Młodzieży” jest tworzenie przesłanek do rozwoju turystyki oraz do przechodzenia z roli wychowanka do wychowawcy. Sprzyjają temu właśnie działania prowadzące do wprowadzenia młodzieżowych uprawnień kadry programowej PTTK. Udało się w pierwszej kolejności wprowadzić uprawnienia młodzieżowych przodowników turystyki pieszej.

6. PTTK W ROZWIJANIU KRAJOZNAWSTWA I KULTURY.

6.1. Przygotowania do VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest główną siłą w Polsce świadomie kształtującą kulturowy wymiar turystyki. Wynika to przede wszystkim z konsekwentnego kształtowania krajoznawczego programu turystyki i związanego z tym bezpośrednio rozwijania wielorakiej aktywności kulturalnej.

Kadencja ta to okres szczególnie dużej aktywności Towarzystwa w uświadamianiu krajoznawczego programu turystyki. Wiązało się to przede wszystkim z obchodami 100-lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Bogaty program był wynikiem realizacji uchwały XVI Walnego Zjazdu PTTK w sprawie obchodów 100-lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego oraz obchodów 100. rocznicy powstania oddziałów PTTK z rodowodem PTK w Suwałkach, Włocławku, Lublinie, Łodzi, Łowiczu, Piotrkowie, Kaliszu i Kielcach.

Znaczącym elementem aktywności było podjęcie przygotowań do VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego. Ustalono, wspólnie z Zarządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego, który podjął się współorganizacji, że Kongres odbędzie się w Olsztynie w dniach 10–12 września 2010 r. Przygotowaniami kierują wspólnie, Jacek Protas – Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Lech Drożdżyński – Prezes ZG PTTK. Zarząd Główny powołał Komitet Naukowo-Programowy Kongresu pod przewodnictwem prof. dr hab. Janusza Zdebskiego.

VI Kongres Krajoznawstwa Polskiego będzie przebiegał pod hasłem: *Polska w europejskiej rodzinie. Przenikanie kultur, idei, wartości. Powinności krajoznawców*. Zostanie on poprzedzony sejmikami organizowanymi przez poszczególne środowiska Towarzystwa. Tematyka sejmików związana będzie nie tylko z głównym nurtem tematycznym kongresu, ale również ze specyfiką problematyki danego regionu.

W przygotowaniach do Kongresu przyjęto, że ważną rolę spełniać będą odbywane we wszystkich województwach sejmiki przedkongresowe, oraz że podejmie się przygotowanie kanonów krajoznawczych poszczególnych województw.

Z założeń przygotowań sejmików wynika, że powinny zespalać różne ośrodki i osoby w budowaniu podstaw współczesnego, polskiego patriotyzmu. Jesteśmy przekonani, że pozwolą one nie tylko na cenne refleksje, ale dadzą podstawy rozumienia wielu spraw i – co ogromnie istotne – sprzyjać będą budzeniu dumy narodowej wynikającej z dorobku pokoleń oraz sposobu wspólnego myślenia o przyszłości. Przewiduje się, że w trakcie przygotowań do sejmiku w każdym województwie (w oparciu o powiaty) powstaną kanony krajoznawcze województw zawierające listę obiektów szczególnie cennych, mogących być zarówno podstawą wychowania regionalnego jak i tworzenia interesujących ofert turystycznych. Pozwoli to na rozszerzenie Kanonu krajoznawczego Polski.

Odbyły się już pierwsze sejmiki. Oddziały z województwa łódzkiego (łódzki w Łodzi, w Pabianicach oraz w Zgierzu) w kwietniu 2009 r. zorganizowały w Zgierzu sejmik pod patronatem Ministra Sportu i Turystyki Mirosława Drzewieckiego pt. „Wzajemne przenikanie kultur w regionie łódzkim, a nowe możliwości ruchu krajoznawczego”. Wygłoszone podczas sejmiku referaty zostały opublikowane w specjalnym wydawnictwie. Drugi sejmik zorganizował Oddział PTTK w Elblągu w maju 2009 r. pt. „Dziedzictwo Mikołaja Kopernika

a uwarunkowania rozwojowe turystyki we Fromborku” pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, na sejmiku wygłoszono 17 referatów.

6.2. Rozwijanie aktywności krajoznawczej.

Utrwalaniu postaw krajoznawczych, w tej jak i w poprzednich kadencjach, służyły inspirowane i wspomagane przez Komisję Krajoznawczą ZG PTTK:

- coroczne Centralne Zloty Krajoznawców (CZAK) organizowane w tej kadencji w Kaliszu (2006), Gdańsku (2007), Chełmie (2008) i Krakowie (2009);
- stała praca 26 regionalnych pracowni krajoznawczych;
- rozwijanie zdobywania odznak krajoznawczych;
- stymulowanie jakości wydawnictw krajoznawczo-turystycznych poprzez coroczną organizację Przeglądu Książki Krajoznawczo-Turystycznej.

Centralne Zloty Krajoznawcze (CZAK-i) tradycyjnie już stanowią forum, na którym spotykają się krajoznawcy z całej Polski po to, aby dokonywać bilansu dotychczasowej pracy, ustalać kierunki dalszych działań, prezentować swoje inicjatywy i doświadczenia, wymieniać poglądy i nawiązywać kontakty. Dla krajoznawców szczególne znaczenie mają warsztatowe spotkania ludzi realizujących te same cele w różnych zakątkach Polski. W poznaniu i zrozumieniu historii regionów ważną rolę spełniają referaty wygłaszane podczas towarzyszącym im sesji. Większość z ich uczestników to autorzy wydawnictw, nauczyciele (również akademicy), organizatorzy prac krajoznawczych, w tym inwentaryzacji krajoznawczej Polski. W latach 2006–2008 w trzech CZAK-ach wzięło udział 945 osób.

Na rozwijanie postaw krajoznawczych duży wpływ miały realizowane w kadencji tradycyjne już przedsięwzięcia, takie jak:

- organizowane przez Radę Programową ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK kolejne edycje Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”;
- konkursy krasomówcze dla przewodników (organizowane przez Komisję Przewodnicką ZG PTTK) oraz dla dzieci i młodzieży (organizowane przez Radę Programową ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK) z finałami w Legnicy i Golubiu-Dobrzyniu.

Regionalne Pracownie Krajoznawcze PTTK

Trudna do przecenienia jest rola Regionalnych Pracowni Krajoznawczych PTTK będących centrum aktywizacji krajoznawczej poszczególnych regionów, miejscem gdzie najczęściej trafiają krajoznawcy, nauczyciele, studenci przygotowujący wycieczki, prace o regionie i weryfikujący odznaki krajoznawcze. Oddani, w większości społecznie pełniący dyżury, działacze udzielają porad, ale również informacji o Towarzystwie. Są powszechnie znani nie tylko w swo-

im regionie, ale też poza nim. Często są to ludzie-instytucje o szerokiej wiedzy i bogatej działalności, znani także ze współpracy z lokalnymi samorządami, uczelniami, szkołami. Zajmują się promocją walorów krajoznawczych regionu, piszą do lokalnej prasy, bywają autorami przewodników, czy treści informatoryjnych wydawanych w gminie, powiecie, czy województwie.

W minionej kadencji działało 26 pracowni przy Oddziałach PTTK: w Białymstoku (Regionalny), Bydgoszczy („Szlak Brdy”), Częstochowie (Regionalny), Elblągu, Gdańsku (Regionalny), Gorzowie Wlkp., Kaliszu (im. S. Grave), Katowicach (Regionalny), Kielcach, Krakowie (Akademicki), Legnicy, Lublinie (Miejski), Łodzi (CFK), Olsztynie (Warmińsko-Mazurski), Opolu (Regionalny), Płocku (Miejski), Poznaniu (Międzyuczelniany), Radomiu (Miejski), Rzeszowie (im. M. Rachwała), Siedlcach, Suwałkach, Szczecinie (Zachodniopomorski), Wałbrzychu, Warszawie (Wojskowy), Wrocławiu („Wrocławski”), Zduńskiej Woli.

Bardzo zróżnicowany jest potencjał pracowni, Komisja Krajoznawcza ZG PTTK dokonała analizy stanu i uwarunkowań pracy RPK przedstawiając wnioski na posiedzeniach Zarządu Głównego w 2007 i 2008 r. Kierownicy w aż 18 pracowniach pełnią dyżury społecznie, w czterech zbiorowo udostępniają pracownicy biura oddziału PTTK (Lublin, Olsztyn, Radom, Siedlce), w trzech (Gdańsk, Katowice, Wałbrzych) na podstawie umowy o pracę, w Rzeszowie zatrudnione są dwie osoby (umowa o dzieło i umowa o pracę). Brak środków na utrzymanie choćby części etatu na prowadzenie pracowni i szersze ich udostępnianie jest główną przeszkodą w wykorzystaniu potencjału ludzkiego i materialnego RPK. Przyznanie i przekazanie środków finansowych z ZG PTTK w 2008 r. Komisja Krajoznawcza uwarunkowała prowadzeniem przez RPK ksiąg inwentarzowych księgozbioru i sprzętu. Takie postawienie sprawy okazało się wielce mobilizujące i sprawa dokumentacji majątku RPK uległa zdecydowanej poprawie. Księgozbiór RPK liczy ponad 120 000 woluminów. Po analizie corocznie wypełnianych ankiet oraz wizytacji 10 RPK Komisja Krajoznawcza uznała, że wskazane jest znaczniejsze zaangażowanie środków finansowych z budżetu ZG oraz starania o środki zewnętrzne, jak również wsparcie ze strony wojewódzkich porozumień oddziałów PTTK.

W minionej kadencji Zarząd Główny dofinansował działalność RPK na sumę 240 tys. zł (po 60 tys. w 2005, 2006, 2007, 2008) Na rok 2009 zapisano w budżecie ZG kwotę 80 tys. zł. Dzięki temu dokonano zakupów nowości oraz sprzętu m.in. komputerów, rzutników multimedialnych (Rzeszów, Gdańsk, Kielce, Kraków, Katowice, Szczecin, Warszawa), czy mebli do pracowni, które przeżywały kolejną przeprowadzkę (Katowice, Warszawa). W ramach tych środków odbyły się doroczne szkolenia dla kierowników RPK: 2006 r. – w Wałbrzychu z udziałem przedstawicieli 14 pracowni, 2007 r. – w Elblągu z udziałem 22 osób reprezentujących 16 pracowni, 2008 r. – w Warszawie z udziałem 37 osób reprezentujących 24 pracowni, 2009 r. – w Szczecinie. W szkoleniach brali również udział

członkowie Komisji Krajoznawczej i przedstawiciel GKR. W Wałbrzychu rozmawiano o czasopiśmie krajoznawczym oraz wykorzystywaniu różnych narzędzi i metod w pracy krajoznawczej. Na szkoleniu w Elblągu szczególny nacisk postawiono na właściwą dokumentację księgozbioru i wyposażenia pracowni. Szkolenie w Warszawie przygotowano przy współudziale Centralnej Biblioteki PTTK. Omawiano również przygotowane i złożone wystąpienia o środki finansowe na komputeryzację regionalnych pracowni krajoznawczych. Wnioski skierowane przez Zarząd Główny PTTK do Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego zostały rozpatrzone odmownie. Pozytywnie rozpatrzony został wniosek złożony przez Regionalny Oddział PTTK w Białymstoku do Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, którego realizacja przy wydatnym wsparciu ze strony Centralnej Biblioteki Krajoznawczej oraz Komisji Krajoznawczej ZG PTTK pozwoli na objęcie projektem wszystkich pracowni krajoznawczych. Zakończenie projektu przewidywane jest na koniec roku 2009.

Począwszy od 2007 r. realizowano poprzez pracownie w Białymstoku, Suwałkach, Radomiu, Katowicach oraz Elblągu, Rzeszowie, Wałbrzychu i Szczecinie szkolenia w ramach programu NATURA 2000 (środki NFOŚiGW). Program szkoleń obejmował po 40 godzin zajęć teoretycznych i praktycznych, a efektem było przeszkolenie przez każdą z pracowni 120 osób.

Działalność organizacyjna Komisji Krajoznawczej ZG PTTK

Komisja Krajoznawcza w minionej kadencji odbyła 14 posiedzeń:

- 2006 r. – 4: w Warszawie (styczeń, październik), Suwałkach (kwiecień), Kaliszu (CZAK);
- 2007 r. – 4: w Warszawie (luty, grudzień), Gdańsku (2 razy podczas CZAK-u);
- 2008 r. – 4: w Warszawie (luty, kwiecień i listopad), Chełmie (CZAK);
- 2009 r. – 2: w Warszawie (luty) i Szczecinie (kwiecień).

Tematyka spotkań była zgodna z rocznymi planami pracy oraz z zatwierdzonym przez ZG Planem Pracy na kadencję i uwzględniała następującą problematykę: funkcjonowanie RPK, kadra instruktorów, jej szkolenie, współpraca z Regionalnymi Kolegiami Instruktorów Krajoznawstwa (szczególnie od 2007 r. – wymiana legitymacji), organizacja CZAK-ów, Ogólnopolskich Przeglądów Książki Krajoznawczo-Turystycznej, inwentaryzacja krajoznawcza Polski (szkolenia inwentaryzatorów), Kongres Krajoznawstwa Polskiego w 2010 r. – przygotowania, inspirowanie sejmików przedkongresowych, kolekcjonerstwo krajoznawcze, regionalne odznaki krajoznawcze, odznaka krajoznawcza (ROK, OKP) i Zespoły Weryfikacyjne.

Kadra krajoznawcza PTTK

Kadra instruktorów krajoznawstwa powiększyła się w minionej kadencji o 65 Instruktorów Krajoznawstwa Polski oraz 19 Zasłużonych Instruktorów

Krajoznawstwa Polski. Ponadto Regionalne Kolegia Instruktorów Krajoznawstwa mianują, z upoważnienia Komisji – Instruktorów Krajoznawstwa Regionu, oraz prowadzą ewidencję kadry i wymianę legitymacji IKR począwszy od roku 2007. Dzięki wymianie legitymacji ujawniło się wielu instruktorów, którzy zdobyli uprawnienia w latach 80. i później, a nie figurowali w ewidencji Komisji. Tak więc łącznie z nowomianowanymi, w minionej kadencji przybyło ponad 300 instruktorów krajoznawstwa regionu.

Weryfikacja Odznaki Krajoznawczej Polski

Zajmuje się nią 11-osobowy Centralny Zespół Weryfikacyjny, który zweryfikował w kadencji (bez roku 2009) łącznie 139 Odznak Krajoznawczych Polski w tym 73 w stopniu brązowym, 36 – srebrnym, 18 – złotym i 12 – złotym z szafirem. Ponadto funkcjonowało 81 zespołów weryfikujących Regionalną Odznakę Krajoznawczą (ROK).

Odznaki krajoznawcze

Regionalne odznaki krajoznawcze i turystyczne od lat ustanawiane przez Oddziały dają szerokie możliwości zaspokojenia potrzeb wielu turystów o różnych zainteresowaniach, z pewnością były i są niepowtarzalną pamiątką. Aktualnie można zdobywać 332 regionalne odznaki turystyczne. W roku 2005 ustanowiono 24 odznaki turystyczne; w roku 2006 – 19, w roku 2007 – 25, w roku 2008 – 34, a w roku 2009 ustanowiono już 18 odznak. Absolutnym rekordzistą w ustanawianiu regionalnych odznak turystycznych jest Oddział Wojskowy PTTK w Chełmie, który ustanowił i weryfikuje 38 odznak turystycznych. Kolejnym rekordzistą jest Oddział Wolski PTTK w Warszawie, który ustanowił i weryfikuje 16 odznak turystycznych. Najliczniej ustanowiono odznaki w województwach śląskim i mazowieckim – ponad 50. Różnorodność ustanawianych odznak jest bogata, tak bogata jak pomysłowość działaczy turystycznych. Poza klasycznymi „Miłośnikami”, „Sympatykami” czy „Przyjaciółkami” wskazanych miast czy obszarów, ustanawiane są odznaki, w których możemy poznawać np. pomnikowe lokomotywy, wieże ciśnień, wiatraki, arboreta. Ciekawymi inicjatywami lokalnymi, lecz wychodzącymi na zewnątrz, są takie odznaki jak np. „Szlakiem Rynków i Ratuszy w Polsce” (Oddział PTTK w Radlinie) czy „Szlakami wsi – dawnych miast” (SKKT PTTK przy Zespole Szkół w Przyrowie – woj. śląskie). Często inicjatywy lokalne przeradzają się wręcz w międzynarodowe, wymieniane w regulaminie, jak np. odznaka „Beskidy” (Oddziału PTTK w Wiśle i Żywcu), obiekty krajoznawcze, które należy zwiedzić leżą na terenie Polski, Czech i Słowacji.

6.3. Działalność w sferze kultury.

Na szeroką działalność PTTK w sferze kultury oprócz najbardziej widocznego kształtowania literatury krajoznawczej, składają się:

- kształtowanie kultury szlaku;
- działalność w sferze upowszechniania kultury;
- działalność w sferze ochrony i upowszechniania piękna języka polskiego;
- działalność w sferze ochrony zabytków, w tym działalność muzeów i izb regionalnych oraz ośrodków kultury turystyki górskiej;
- działalności w sferze ochrony przyrody i kształtowania postaw proekologicznych.

Interesującą działalność prowadzi Korespondencyjny Klub Kolekcjonerów Krajoznawczych „4xK” działający w Opolu pod kierownictwem kol. Henryka Pacieja.

Towarzystwo upowszechnia wśród wędrujących i przyszłych wędrowców kulturę szlaku. Wynika to przede wszystkim z przestrzegania „Karty turysty” oraz kultywowania wzorców właściwego zachowania się na szlakach górskich, nizinnych i wodnych, poszanowania obiektów sakralnych, zabytków, skarbów przyrody. Jest to ważna sfera naszej działalności, której umacnianiu służą przede wszystkim organizowane przez PTTK imprezy turystyki kwalifikowanej oraz akcje realizowane przez oddziały PTTK pt. „Przewodnik czeka” lub „Przodownik czeka” albo „Wycieczka z zabytkiem”.

Kształtowaniu kultury szlaku sprzyja wystrój naszych schronisk, oraz prowadzona przez PTTK działalność muzealna i wystawiennicza. Towarzystwo upowszechnia również kulturę ludową, na wielu naszych imprezach występują zespoły i prezentują swoją działalność twórcy ludowi. Nieodłącznym elementem turystycznych imprez PTTK jest piosenka turystyczna. Na imprezach upowszechniane są śpiewniki i wspólne śpiewanie.

Działalność krajoznawcza nierozzerwalnie związana jest z upowszechnianiem kultury, w tym w szczególności z organizacją wystaw promujących piękno polskiego krajobrazu i walory krajoznawcze regionów, a także z organizacją odczytów służących głównie zwiększaniu wiedzy o regionach, ich skarbach przyrodniczych, kulturowych, historii, kultury, przypomnianiu wybitnych postaci związanych z daną ziemią.

Cała ta działalność ma ogromne znaczenie dla kształtowania wychowania regionalnego i znakomicie wspiera w tym zakresie działalność edukacyjną szkół. Jednocześnie stanowi forum ważnych kreacji artystycznych i popularyzatorskich działaczy PTTK.

Warto podkreślić zasięg organizowanych przez PTTK wystaw, które były organizowane społecznie, z potrzeby serca i głębokiego przekonania o potrzebie utrwalania polskości. W latach 2005–2008 działalność wystawiennicza przedstawiała się następująco:

Rok	2005	2006	2007	2008
Liczba	2 801	1 043	997	919
Ilość zwiedzających	554 464	366 300	244 417	393 916

Towarzystwo prowadzi także działalność odczytową. Przygotowywane społecznie odczyty zwiększają wiedzę o regionie oraz wprowadzają nowe osoby w krąg uczestniczących w kształceniu ustawicznym. Większość odczytów przygotowana była w formie prezentacji multimedialnych wykorzystywanych później w działalności edukacyjnej. Statystyczne ujęcie ilości odczytów i ich uczestników w latach 2005–2008 przedstawia poniższa tabela:

Rok	2005	2006	2007	2008
Liczba	4 142	3 017	3 575	3 716
Ilość uczestników	101 783	100 938	107 537	104 342

Ochrona dziedzictwa materialnego

Mimo niemałych trudności, w strukturach Towarzystwa nadal funkcjonuje społeczny ruch muzealnictwa. Jego początki kształtowały się już w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym. Zadaniem naszych muzeów jest ochrona zabytków, popularyzacja i udostępnianie zbiorów. Na podkreślenie zasługuje fakt, że niejednokrotnie placówki te są niepowtarzalne w swoim rodzaju, zarówno jeżeli chodzi o specyfikę posiadanych zbiorów, a także rolę jaką pełnią dla społeczności lokalnych, w których funkcjonują. Obecnie przy oddziałach Towarzystwa prowadzona jest działalność wystawiennicza i edukacyjna w 15 Muzeach Regionalnych PTTK:

- Muzeum Regionalne PTTK w Dobczycach;
- Muzeum Regionalne PTTK w Golubiu-Dobrzyniu;
- Muzeum Regionalne PTTK w Gorlicach;
- Muzeum Regionalne PTTK – Urząd Gminy w Iwanowicach;
- Muzeum Regionalne PTTK w Końskich;
- Regionalne Muzeum Młodej Polski PTTK „Rydłówka” w Krakowie-Bronowicach Małych;
- Muzeum Regionalne PTTK w Muszynie;
- Muzeum Podhalańskie PTTK w Nowym Targu;
- Muzeum Regionalne PTTK w Ojcowie;
- Muzeum Regionalne PTTK w Olkusz;
- Muzeum Regionalne PTTK w Puławach;
- Muzeum Pamiątek Turystycznych PTTK w Radomiu;
- Muzeum Regionalne PTTK w Starachowicach;
- Muzeum Miasta i Rzeki Warty PTTK w Warcie;

- Muzeum Regionalne PTTK Zamek „Grodno” (5 stycznia 2009 r. przekazano Gminie w Walimiu).

Muzea te prowadzone są etatowo, jak i społecznie. Muzeum w Warcie, jako jedyne, prowadzone jest jako wspólna instytucja kultury PTTK i Urzędu Gminy. Zarząd Główny, zgodnie z wnioskami Komisji Opieki nad Zabytkami przekazał, w tej kadencji na działalność i wyposażenie muzeów 280 tys. zł.

Mijająca kadencja była okresem kontynuacji działań zmierzających do uregulowania spraw związanych z Muzeum Regionalnym PTTK w Puławach. Interweniowano, z różnymi skutkami, w sprawach Muzeum Regionalnego PTTK w Golubiu-Dobrzyniu i Zamku „Grodno” w Zagórzcu Śląskim. Na wniosek Zarządu Oddziału PTTK w Końskich, po pozytywnej opinii KOnZ ZG PTTK, ZG PTTK podjął uchwałę o przekształceniu Izby Regionalnej PTTK w Końskich w Muzeum Regionalne PTTK. KOnZ ZG PTTK w trakcie kadencji przygotowała i uporządkowała dokumentację związaną z muzealnictwem PTTK, dopasowaniem jej do obecnie obowiązujących wymogów. W dniach 12–14 listopada 2008 r. w Łodzi zorganizowany został kurs kadry muzeów regionalnych PTTK.

Oprócz muzeów przy kilku oddziałach funkcjonują izby regionalne. Swoistą chlubą PTTK i ewenementem w skali kraju są Ośrodki Kultury Turystyki Górskiej – małe muzea, gdzie gromadzone i opracowywane są zasoby kulturowe związane z turystyką górską. Szerzej opisane są one w rozdziale 8.

Działalność na polu troski o dziedzictwo kulturowe nie odbywa się bez problemów. Wspólnie z Zarządkiem Głównym Towarzystwa Opieki nad Zabytkami prowadzone były z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego rozmowy w sprawie unormowań działalności Społecznych Opiekunów Zabytków w świetle ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami z 2003 r.

W Towarzystwie na koniec 2008 r. było 908 osób z takimi uprawnieniami. We wrześniu 2007 r. w Międzyrzeczu miał miejsce Zjazd Społecznych Opiekunów Zabytków i Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków – forma sprawdzona i dobrze służąca upowszechnianiu procesu dbałości o nasze dziedzictwo kulturowe.

Działalność w sferze ochrony przyrody

Troska o dziedzictwo przyrodnicze jest stale obecna w naszej działalności. W minionej kadencji została ona szczególnie uwypuklona poprzez realizację naszych nowatorskich projektów realizowanych ze środków zewnętrznych. (omawiane są one w rozdziale 5). Coraz większą popularnością cieszy się zdobywanie odznaki „Turysta Przyrodnik”, w roku 2008 zdobyło ją 4 109 osób. Po szerokich konsultacjach znowelizowano regulamin tej odznaki. W „Roku Przyrody w PTTK” specjalny jubileuszowy stopień odznaki zdobyły 2 454 osoby.

Przedstawiciele PTTK są obecni w Radach Naukowych Parków Narodowych. W minionej kadencji prowadziliśmy rozmowy z Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych w sprawie ustalenia zasad współpracy.

W zakresie gospodarki majątkiem PTTK prowadzony jest wieloletni program zmniejszania uciążliwości obiektów PTTK dla środowiska naturalnego (omawiany w rozdziale dotyczącym gospodarki).

KOP ZG PTTK w ciągu minionej kadencji znowelizowała regulaminy kadry programowej zajmującej się ochroną przyrody. Komisja prowadziła przygotowania do wydania zeszytu szkoleniowego z tego zakresu. Na wniosek KOP ZG PTTK rok 2008 był „Rokiem Przyrody w PTTK”, do którego komisja przygotowała główne założenia programowe. Dzięki tej inicjatywie i akcji programowej w całym Towarzystwie szeroko rozpropagowane zostały idee, które znajdowały się u podstaw programów naszych poprzedników. W trakcie kadencji KOP ZG PTTK zajmowała stanowiska w sprawie Rospudy, wodospadu Wilczki oraz quadów. Konsekwentnie są realizowane przez Towarzystwo akcje: „Czyste góry”, „Czyste lasy” i „Czyste wody”.

Działalność w sferze ochrony i popularyzacji piękna języka polskiego.

Nasze dziedzictwo nie ogranicza się do kultury materialnej. Są nim również wartości, zwyczaje oraz język. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze od kilkudziesięciu lat jest ośrodkiem ochrony i popularyzacji piękna języka polskiego. Podobnie jak w poprzednich kadencjach organizowane były Konkursy Krasomówcze przewodników w Golubiu-Dobrzyniu oraz dzieci w Legnicy i młodzieży także w Golubiu-Dobrzyniu. Każdy z tych konkursów to spotkanie serdecznych strażników piękna polskiej mowy.

Na konkursach krasomówczych przewodników organizowanych przez Komisję Przewodnicką ZG PTTK wspólnie z Oddziałem PTTK w Golubiu-Dobrzyniu spotykało się w latach 2005–2008 corocznie ponad sto osób, a w konkursach brało udział kilkadziesiąt przewodników turystycznych z różnych stron kraju i z ośrodków polonijnych. Ich zwycięzcami w poszczególnych latach zostali:

- 2005 r. – Adam Jakubowski z Międzyzdrojów;
- 2006 r. – Iwona Skóra z Malborka;
- 2007 r. – Andrzej Długosz z Łasina;
- 2008 r. – Jacek Delert z Warszawy.

O wiele szerszy zasięg mają konkursy krasomówcze dzieci i młodzieży. Legnica i Golub-Dobrzyń są miejscem ogólnopolskich finałów konkursów, w których corocznie bierze udział ponad tysiąc dzieci i kilkaset młodzieży. Same konkursy służą popularyzacji smakowania ojczyściego języka, są okazją do zwracania uwagi na jego piękno i zmuszają do refleksji nad groźącymi mu niebezpieczeństwami.

Pięknie odmalować słowem serdecznie odczuwane cuda polskiego krajobrazu to zadanie trudne. Ważne jest jednak to, że się je podejmuje. Stąd podczas ogólnopolskich finałów toczą się nienazwane seminaria, w których udział biorą finaliści, ich opiekunowie, jurorzy i dziennikarze towarzyszący zмага-

niom konkursowym. Listę laureatów Grand Prix konkursów młodzieżowych prezentujemy w aneksie.

Podkreślić należy kulturotwórczą rolę Oddziałów PTTK w Golubiu-Dobrzyńniu i w Legnicy, a także zorganizowanie warsztatów krasomówczych w Przeworsku.

Kształtowanie fotografii krajoznawczej

Szczególną sferą aktywności kulturalnej PTTK jest fotografia krajoznawcza, która dzięki przedmiotowi swego zainteresowania oraz talentowi uprawiających ją osób stała się w polskiej kulturze zjawiskiem ważnym i już docenianym. Pozycja fotografii krajoznawczej oprócz sztuki, przynosi ogromne wartości w sferze krajoznawczej związanej z pięknem „poznawczym” krajobrazu, a także, dzięki swoim dokumentacyjnym walorom, w sferze ochrony dóbr kultury.

Pozycja fotografii krajoznawczej jest w takim wymiarze ogromna, a rola Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w jej rozwijaniu bezdyskusyjna.

Rozwój technik wzbogaca tylko sfery od lat realizowane przez pokolenia polskich fotografów krajoznawców, których ogromna część związana jest z naszym Towarzystwem.

Stąd tak ważna rola Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK z siedzibą w Łodzi oraz Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK. Trzeba podkreślić, że w tej kadencji współdziałając z Komisją, Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK nie tylko utrzymało, ale wzbogaciło swoją pozycję w wymiarze krajoznawczym i międzynarodowym.

Prowadzone przez PTTK Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi kierowane przez kol. Andrzeja Danowskiego w minionej kadencji odnotowało wiele osiągnięć. Przede wszystkim gromadząc fotografie (ma ich obecnie 149 530) przeprowadzało zabezpieczenie najstarszych zdjęć przenosząc je ze starych diapozytywów, fotografii, filmów na technikę cyfrową. Doprowadzono do tego, że przeniesiono na technikę cyfrową zbiory od początku fotografii w Polsce do lat 30. XX w. Jest to, jeśli nie jedyny, to najważniejszy ośrodek dokumentacji fotograficznej w Polsce. Stare, odnawiane w Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK, fotografie pozwalają na zrekonstruowanie widoku ulic i budynków w wielu miejscowościach w kraju. Centrum liczy się jako profesjonalny ośrodek dokumentacji i renowacji fotograficznej, który stał się wzorem dla innych ośrodków w Polsce oraz poza granicami Rzeczypospolitej. Doświadczenia CFK prezentowane w Niemczech, Grecji i Rumunii budziły powszechne zainteresowanie innych krajów Unii Europejskiej.

Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK jest także ośrodkiem muzealnym, w którym gromadzony jest historyczny sprzęt fotograficzny. Jest jednocześnie ośrodkiem:

- wystawienniczym – prezentującym wystawy fotograficzne w Polsce i poza granicami RP;
- edukacyjnym – prowadzącym konsekwentnie szkolenia adeptów fotografii i uczestniczącym w organizacji różnego rodzaju konkursów fotograficznych;
- krajoznawstwa – wydając periodyk „Wędrownik” i prowadząc Regionalną Pracownię Krajoznawczą PTTK;
- promocji nowoczesności – będąc nie tylko otwartym na nowe propozycje, ale tworzącym i współkreującym propozycje multimedialne czego najlepszym przykładem są prezentacje poświęcone Polskiemu Towarzystwu Krajoznawczemu na jego 100-lecie oraz prezentacje diaporam zmarłej przed dwoma laty przewodniczącej Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK kol. Zofii Lubczyńskiej – Piękno Polski i kol. Pawła Wojtyczki – st. kustosa CFK PTTK (prezentacja w Berlinie).

Diaporamy ze zbiorów CFK będą także prezentowane na festiwalu ART & TOUR w Barcelos w Portugalii we wrześniu 2009 r.

Na IV Międzynarodowym Festiwalu Filmów Turystycznych w Płocku prezentowana była prezentacja multimedialna „PTTK – 5 lat w Unii Europejskiej”.

Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK jest jednocześnie zapleczem do społecznego działania Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK.

Rosnącym na nowo ruchem społecznej fotografii krajoznawczej zajmuje się Komisja Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK. W minionej kadencji skupiła ona swoją uwagę na:

- „otwieraniu” fotografii krajoznawczej na nowe możliwości techniczne organizując szkolenia w ciekawych krajoznawczo miejscach i konkursy fotografii na nośnikach cyfrowych;
- szerszym popularyzowaniu Odznaki Fotografii Krajoznawczej;
- organizacji „wędrujących” wystaw fotograficznych.

Działalność w sferze kształtowania literatury krajoznawczej i edytorstwa

Od lat ogromną rolę w kształtowaniu literatury krajoznawczej spełnia organizowany w Poznaniu podczas TOUR SALONU – Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczo-Turystycznej, którego celem jest wyłonienie, w formie konkursowej, najlepszych publikacji prezentujących walory Polski i jej regionów. W 2006 r. oceniano 101 publikacji, w 2007 – 96 i w 2008 r. – 108. Promocja wszystkich publikacji odbywa się podczas trwania Targów poprzez przygotowaną wystawę zgłoszonych do konkursu wydawnictw. Ocena dokonywana jest w pięciu kategoriach: albumy krajoznawcze, przewodniki, monografie i inne opracowania krajoznawcze, informatory i foldery, mapy i atlasy. Przedmiotem oceny jest przede wszystkim zawartość merytoryczna, kompozycja, styl i język, jak również ilustracje i poziom techniczny.

Współorganizatorami Przeglądu są: Międzynarodowe Targi Poznańskie i Zarząd Główny PTTK, w imieniu którego działają Komisja Krajoznawcza i Wielkopolski Klub Publicystów Krajoznawczych. Klub jest również organizatorem odbywającego się co dwa lata Forum Publicystów Krajoznawczych – spotkania ludzi piszących i wydających przewodniki, foldery i inne wydawnictwa, którego celem, poza dogłębnym poznaniem Wielkopolski, są spotkania i rozmowy na tematy wydawnicze oraz wymiana doświadczeń. W minionej kadencji odbyły się dwa spotkania publicystów w Wolsztynie (z udziałem 55 osób) i Puszczy Noteckiej (z udziałem 52 osób).

Niezwykle ważną rolę dla właściwego funkcjonowania i kształtowania wizerunku Towarzystwa stanowią wydawnictwa zarówno jednorazowe i periodyczne wydawane przez ZG PTTK, takie jak „Gościniec PTTK” czy „Ziemia”. Efektem programów realizowanych przez Towarzystwo są również wydawnictwa konferencyjne i inne publikacje. Wśród nich, w tej kadencji ukazały się:

- „Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczna”, 224 str., nakład 2 000 egz., 2007;
- „Turystyka zrównoważona i ekoturystyka”, 192 str., nakład 2 000 egz., 2008;
- „Rola krajoznawstwa i turystyki w życiu osób niepełnosprawnych”, 170 str., nakład 2 000 egz., 2008;

publikacje książkowe:

- „Poznawać sercem”, Adam Czarnowski, nakład 750 egz., 2008;
- „Idziemy razem...”, ks. dr Jerzy Pawlik, nakład 750 egz., 2009;

cykl poradników:

- „ABC... bezpiecznego wędrowania”, Jerzy Kapuściński, Małgorzata Zajęc, nakład 3 000 egz., 64 str., 2007;
- „ABC... turysty przyrodnika”, Piotr Dąbrowski, 64 str., nakład 3 000 egz., 2008;
- „ABC... bądź turystą przyrodnikiem”, Tomasz Kowalik, nakład 3 000 egz., 64+16, 2009;
- „Polska. Znakowane szlaki turystyczne”, mapa arkuszowa Polski w skali 1:750 000, format 96/88 cm, nakład 5 000 egz., wrzesień 2007.

Należy podkreślić, że większość tych stworzonych przez PTTK wydawnictw ukazała się dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym w ramach realizowanych programów.

Towarzystwo podejmuje starania utrzymania, w miarę swoich możliwości, pozycji w obszarze działalności wydawniczej. Likwidując Wydawnictwo PTTK „Kraj” jako spółkę prawa handlowego, pozostawiono je jako komórkę Biura ZG PTTK, utrzymując tym samym ciągłość tradycji wydawniczych. Przez tę komórkę realizowaliśmy większość pozycji wydawniczych w ramach zadań

własnych, jak i realizowanych w ramach konkretnych projektów. W minionej kadencji przy współudziale Wydawnictwa PTTK „Kraj” ukazało się:

- trzynaście książek i broszur o łącznym nakładzie 27 000 egz.;
- cztery foldery o łącznym nakładzie 40 000 egz.;
- cztery kolejne kalendarze PTTK „Wędruj z nami” w nakładzie 5 700 egz.;
- kilkanaście plakatów, ulotek i mapa w łącznym nakładzie ponad 50 000 egz.;
- druki organizacyjne, legitymacje, książeczki odznak, informatory, kalendarzyki w nakładzie blisko 80 000 egz.

Wśród wydanych książek znajdują się autorskie publikacje Adama Czarnowskiego i ks. dr. Jerzego Pawlika zawierające wybór ich krajoznawczej twórczości piśmienniczej, a także pozycje opiniowane naukowo, zawierające cenne artykuły z dziedziny krajoznawstwa, ochrony środowiska i turystyki osób niepełnosprawnych. Foldery, Mapa i Katalog Bazy Noclegowej PTTK wydane były w kilku wersjach językowych.

W tej kadencji, niestety z przerwami, wydawany był społecznie „Gościniec PTTK” (wraz z wkładkami). Pod koniec kadencji na tych samych społecznych zasadach wydana została gazeta „Wędruj z nami”.

Nowością w działalności edytorskiej PTTK było wydanie firmowanej przez Wydawnictwo PTTK „Kraj” swoistej biblioteczki na płytach CD liczącej już 7 pozycji, zawierającej m.in. Kanon krajoznawczy Polski w nakładzie 30 000 egz., Informator (nie)pełnosprawnego turysty, oraz materiały z projektów „Rok szlaków turystycznych PTTK” i „Przyroda uczy najpiękniej”.

Należy pamiętać, że na zasięg edytorstwa PTTK wpływają także wydawane przez oddziały i Regionalne Pracownie Krajoznawcze czy Muzea Regionalne – wydawnictwa zwarte i periodyki.

Biblioteki i upowszechnianie czytelnictwa

Towarzystwo odgrywa dużą rolę w kompletowaniu zbiorów bibliotecznych poświęconych turystyce i krajoznawstwu. Dwie główne biblioteki to Centralna Biblioteka PTTK im. K. Kulwiecia w Warszawie i Biblioteka Górską PTTK w Krakowie (działająca w ramach Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej w Krakowie) to największe biblioteki turystyczno-krajoznawcze w Polsce. Obok nich istnieją biblioteki w Regionalnych Pracowniach Krajoznawczych PTTK (120 tys. woluminów).

Centralna Biblioteka PTTK im. Kazimierza Kulwiecia, jako jednostka finansowana z budżetu Zarządu Głównego PTTK, gromadzi piśmiennictwo w postaci druków zwartych i ciągłych, multimediiów i dokumentów życia społecznego z zakresu szeroko pojętej turystyki, a w szczególności z zakresu historii turystyki kształtowanej przez Zarząd Główny PTTK i oddziały Towarzystwa. Każdy rodzaj zbiorów jest rejestrowany w odrębnych księgach inwentarzowych i wykazywany w odrębnych katalogach kartkowych i komputerowych.

W okresie sprawozdawczym, tj. w latach 2005–2008, zbiory Centralnej Biblioteki PTTK powiększyły się o 1 960 jednostek bibliotecznych i na koniec roku 2008 wynoszą 56 015 jednostek bibliotecznych. Zakupiono książki i mapy (1 206 jedn.) na łączną kwotę 51 860,48 zł, natomiast wartość darowizn (754 jedn.) zamyka się w kwocie 7 571,00 zł. Łącznie wartość zbiorów powiększyła się o 59 431,48 zł.

Zakupy piśmiennictwa do zbiorów bibliotecznych były dofinansowywane ze środków dotacji celowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Sportu i Turystyki, natomiast dary pochodzą od osób fizycznych, instytucji, wydawnictw (Wydawnictwo PTTK „Kraj” i Oficyna Wydawnicza „Rewasz”) oraz redakcji czasopism turystycznych.

Ponadto 66 929,00 zł wydano na oprawę introligatorską książek i czasopism oraz na konserwację zbiorów.

Rokrocznie kierowano do ministerstw właściwych wnioski o dofinansowanie działalności Biblioteki:

- w roku 2005 do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej złożono wniosek o dofinansowanie ze środków publicznych zadania „Utrzymanie i zakup wydawnictw do zbiorów bibliotecznych, służących szkoleniu kadr turystycznych” – przyznano 24 000 zł;
- w roku 2006 do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej złożono wnioski:
 - „Utrzymanie i zakup wydawnictw do zbiorów bibliotecznych Centralnej Biblioteki PTTK, służących szkoleniu kadr turystycznych” – przyznano 30 000 zł;
 - „Archiwizacja cyfrowa zbiorów bibliotecznych i budowanie katalogów komputerowych Centralnej Biblioteki PTTK” – nie przyznano środków.
- w roku 2007 do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej złożono wniosek „Utrzymanie i zakup wydawnictw do zbiorów bibliotecznych, służących szkoleniu kadr turystycznych” – przyznano 26 000 zł;
- w roku 2008 do Ministerstwa Sportu i Turystyki złożono następujące wnioski:
 - „Utrzymanie i zakup wydawnictw do zbiorów bibliotecznych, służących szkoleniu kadr turystycznych” – nie przyznano środków;
 - „Archiwizacja cyfrowa zbiorów bibliotecznych Centralnej Biblioteki PTTK jako element tworzenia powszechnego narzędzia systemu doskonalenia kadr dla turystyki” – przyznano 11 000 zł.
- w roku 2008 do Ministerstwa Sportu i Turystyki złożono wnioski z realizacją w roku 2009:
 - „Utrzymanie i zakup wydawnictw do zbiorów bibliotecznych Centralnej Biblioteki PTTK, służących szkoleniu kadr turystycznych” – nie przyznano środków;

- „Archiwizacja cyfrowa zbiorów bibliotecznych Centralnej Biblioteki PTTK jako element tworzenia powszechnego narzędzia systemu doskonalenia kadr dla turystyki” – przyznano 10 000 zł;
- „PROGMAN elektroniczny katalog wydawnictw turystycznych Centralnej Biblioteki i regionalnych pracowni krajoznawczych PTTK jako element tworzenia powszechnego narzędzia systemu doskonalenia kadr dla turystyki” – nie przyznano środków;
- do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego złożono wniosek pn. „Tworzenie zasobów informacyjnych regionalnych pracowni krajoznawczych PTTK” – nie przyznano środków;
- do Programu Operacyjnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich przy współpracy Regionalnego Oddziału PTTK w Białymstoku złożono wniosek o dofinansowanie zadania pn. „Regionalizm on-line. Rozwój potencjału regionalnej pracowni krajoznawczej” – przyznano 40 000 zł.

Decyzję o przyznaniu środków podjęto w czerwcu roku 2009 i w chwili obecnej trwają przygotowania do realizacji zbudowania w profesjonalnym programie bibliotecznym katalogów komputerowych Centralnej Biblioteki PTTK i 6 wytypowanych przez Komisję Krajoznawczą regionalnych pracowni krajoznawczych PTTK. Decyzją Komisji Krajoznawczej ZG PTTK projektem równolegle zostanie objętych również 20 pozostałych pracowni, o ile kierownicy pracowni i prezesi właściwych oddziałów zadeklarują współpracę w realizacji projektu. Finał realizacji projektu przewidywany jest w grudniu 2009 r.

Zbiory

Jedn. bibl./zł	Rok 2005		Rok 2006		Rok 2007		Rok 2008		Razem	
	Ilość	zł	Ilość	zł	Ilość	zł	Ilość	zł	Ilość	zł
Zakup	392	14 744,35	298	13 457,73	345	16 424,86	171	7 233,54	1206	51 860,48
	245	1 973,00	168	1 577,00	14	431,00	327	3 590,00	754	7 571,00
Razem	637	16 717,35	466	15 034,30	359	16 855,86	498	10 823,54	1960	59 431,48

Ze zbiorów bibliotecznych w latach 2005–2008 w czytelnicy CB PTTK skorzystało 4 488 czytelników, natomiast książki wypożyczono 3 226 czytelnikom. Łącznie udostępniono 14 586 druków zwartych, 2 938 vol. czasopism oraz 424 jedn. kartograficzne. Wypożyczono 8 759 druki zwarte (tab. 2). W ciągu okresu sprawozdawczego udostępniono 26 707 jednostek bibliotecznych.

Udostępnianie zbiorów (vol.)

Lata	Udostępnianie prezencyjne			Wypożyczenia	Razem
	Druki zwarte	Czasopiśmiennictwo	Kartografia		
2005	4 674	797	53	2 923	8 447
2006	3 020	452	38	1 887	5 397

2007	3 114	812	170	2 038	6 134
2008	3 778	877	163	1 916	6 734
Razem	14 586	2 938	424	8 759	26 707

Ze zbiorów biblioteki prezencyjnie korzysta każdy zainteresowany problematyką turystyczną (Ustawa o bibliotekach z 1997 r.), natomiast prawo do wypożyczeń przysługuje wyłącznie członkom PTTK z aktualną legitymacją członkowską (legitymacja PTTK pełni rolę karty bibliotecznej). Statystycznie najliczniejszą grupę czytelników biblioteki stanowi młodzież studencka uczelni turystycznych państwowych i prywatnych, pisząca prace semestralne, licencjackie i magisterskie.

Ze względu na bardzo zróżnicowany stopień metodycznego i informacyjnego przygotowania młodzieży, pracownicy biblioteki służą radą i pomocą w zakresie informacji naukowej, metodyki pisania prac i doborze piśmiennictwa. Potrzeby i oczekiwania tej grupy czytelniczej mają wpływ na profilowanie zbiorów bibliotecznych oraz modyfikowanie funkcjonujących systemów informacyjnych.

Czytelnictwo

Rok	Wypożyczający	Czytelnia	Razem
2005	1 094	1 352	2 446
2006	621	1 127	1 748
2007	864	1 135	1 999
2008	647	874	1 521
Razem	3 226	4 488	7 714

Centralna Biblioteka PTTK prowadzi również kwerendy tematyczne w zbiorach własnych oraz wykonuje w miarę potrzeb skany wybranych materiałów na zlecenie komisji ZG PTTK, oddziałów PTTK, działaczy i pracowników naukowych.

Ustawicznie prowadzone są prace inwentaryzacyjne i do połowy 2008 r. zinwentaryzowano książki formatu I, czasopisma turystyczne formatów I–III oraz czasopisma ogólne formatu I. Równolegle prowadzona jest weryfikacja zapisów w księgach inwentarzowych z zapisami katalogowymi.

Biblioteka współpracuje z komisjami Zarządu Głównego PTTK, zarówno merytorycznie, jak również organizacyjnie, gościnnie udostępniając swoje pomieszczenia odbywanym spotkaniom. Wymienić tu należy Komisję Historii i Tradycji ZG PTTK, Komisję Krajoznawczą i jury konkursowe Konkursu „Poznajemy Ojcowiznę”.

Biblioteka nawiązała współpracę w zakresie wymiany międzybibliotecznej (publikacji własnych i zeszytów naukowych) z bibliotekami uczelni turystycznych lub prowadzących kierunki turystyczne: Akademią Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Katowicach, Krakowie i Wrocławiu, Instytutem Turystyki

i Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie, Politechniką w Opolu i Białymstoku, Wydziałem Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziałem Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wyższą Szkołą Turystyki i Hotelarstwa w Częstochowie i Gdańsku, Wyższą Szkołą Turystyki i Rekreacji w Warszawie, Wyższą Szkołą Hotelarstwa, Gastronomii i Turystyki w Warszawie oraz Wyższą Szkołą Ekonomiczną ALMAMER w Warszawie, Biblioteką Muzeum Wojska Polskiego, Wyższą Szkołą – Edukacja w Sporcie w Warszawie i Wyższą Szkołą Kultury Fizycznej i Turystyki w Pruszkowie, Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Lesznie i Białej Podlaskiej. Prowadzone są również wypożyczenia międzybiblioteczne.

W godzinach otwarcia prowadzona jest sprzedaż komisowa publikacji komisji Zarządu Głównego PTTK. Biblioteka świadczy usługi kserograficzne, ponadto dopuszczane jest fotografowanie dokumentów aparatami cyfrowymi przez użytkowników biblioteki.

Kontynuowane są prace nad budowaniem katalogu komputerowego, w którym rejestrowane jest piśmiennictwo wpływające do zasobów bibliotecznych (program MAK21, opis bibliograficzny 2°, hasła przedmiotowe, indeksy wyszukiwawcze). Dotychczas zbudowana baza komputerowa (wykazująca piśmiennictwo, jakie wpłynęło do zbiorów od roku 2000) jest dostępna w bibliotece w wyodrębnionym dla potrzeb czytelników stanowisku komputerowym, połączonym również z internetem, co pozwala zainteresowanym na przeszukiwanie zasobów informacyjnych internetu, katalogów komputerowych bibliotek w Polsce i zbiorów multimedialnych. W czytelni biblioteki dostępny jest internet bezprzewodowy, co pozwala zainteresowanym na pracę z wykorzystaniem własnych laptopów.

W 2005 r. firma informatyczna DDP z Warszawy podjęła się zeskanowania kartkowych katalogów bibliotecznych, wykazujących piśmiennictwo, jakie zgromadziła Biblioteka od początku istnienia do 2002 r. Od 2007 r. są one dostępne na stronach <http://www.pttk.pl/pttk/index.php?co=cb>. Od kwietnia 2008 r. pod tym samym adresem internetowym dostępny jest również katalog komputerowy Biblioteki w programie MAKWWW, wykazujący publikacje wpływające do zbiorów od roku 2000, dający możliwość kopiowania z bazy Centralnej Biblioteki PTTK gotowych opisów bibliograficznych poprzez internet.

Centralna Biblioteka PTTK jest pierwszą w Polsce księżnicą krajoznawczą, o której zasobach piśmienniczych kompletna informacja jest dostępna w internecie.

W 2008 r. Ministerstwo Sportu i Turystyki po raz pierwszy przyznało środki finansowe na rozpoczęcie budowy zasobów cyfrowych. Na stronie www.bibliotkapttk.pl zamieszczone zostały zdigitalizowane roczniki ZIEMI z lat 1910–1958. Zadanie jest kontynuowane w roku 2009 i do końca roku kompletne roczniki ZIEMI będą dostępne on-line.

Równolegle prowadzone są prace nad projektowaniem strony internetowej biblioteki, połączonej linkiem z www.pttk.pl, która scalałaby informacje o zasobach piśmienniczych wraz z zasobami pełnotekstowymi o unormowanym statusie autorskim. W przyszłości do projektu przewidywane jest włączenie regionalnych pracowni krajoznawczych.

W kwietniu 2008 r. odbyło się szkolenie kierowników pracowni krajoznawczych, na którym sprawa budowania kompleksowego systemu (do którego droga wiedzie od dokumentacji biblioteczej poprzez katalogi komputerowe do zasobów cyfrowych) była szczególnie szeroko omawiana, ilustrowana prezentacją przedstawiającą wykorzystanie programu WWWMAK poprzez przeglądarkę FIDKAR (projekt zrealizowany przez Stowarzyszenie Bibliotek Kościelnych FIDES), będącą przykładem do zastosowania w odniesieniu do bibliotek i pracowni krajoznawczych PTTK na terenie Polski. Zaprezentowano również możliwości programu MAKWWW z opcją konwertowania rekordów katalogowych do bazy własnej w bibliotece czy pracowni regionalnej.

Z inicjatywy Mazowieckiego Porozumienia Oddziałów PTTK Centralna Biblioteka PTTK w 2006 r. z okazji 100-lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego przygotowała wystawę prezentującą zdjęcia i dokumenty z działalności Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, zgromadzone w zbiorach bibliotecznych. Na wystawie zatytułowanej „Polskie Towarzystwo Krajoznawcze 1906–1950” prezentowane były dokumenty i zdjęcia, które w najbardziej adekwatny sposób pokazują proces powołania do życia Towarzystwa, przybliżają postaci członków – założycieli i działaczy, prezentują kierunki działania Towarzystwa, a przede wszystkim przybliżają idee, jakim Towarzystwo służyło w latach 1906–1950. Autorami wystawy są Maria Janowicz, Tomasz Kowalik i Monika Luty, a konsultacji merytorycznych udzielał Adam Czarnowski. Inauguracja wystawy miała miejsce w czasie sesji popularno-naukowej pt. „Osobowości Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego”, która odbyła się 9 grudnia 2006 r. w gmachu Centralnej Biblioteki Rolniczej w Warszawie.

Biblioteka wypożycza wystawę zainteresowanym oddziałom PTTK, organizującym obchody jubileuszowe. Do końca 2008 r. z wystawy skorzystały oddziały PTTK w Warce, Poznaniu, Piotrkowie Trybunalskim, Kielcach, Chełmie, Szamotułach i Radomiu. Wystawa cieszy się dużym zainteresowaniem, o czym świadczą „rezerwacje” wystawy już na 2010 r.

Biblioteka prowadzi również działalność popularyzatorską. W październiku 2005 r. CB PTTK była organizatorem wernisażu akwarel prof. Marii Semeniuk-Polkowskiej oraz tomiku poezji pt. „Zwykłe pytania”.

W roku 2007 Biblioteka przejęła pieczę nad Galerią Krajoznawczą PTTK. Jesienią odbyła się inauguracja działalności Galerii Krajoznawczej PTTK połączona z otwarciem wystawy fotograficznej Jakuba Adriana Czarnowskiego „Na rubieżach dawnej Rzeczypospolitej”, kolejną była wystawa dziecięcych

prac pokonkursowych organizowanych w ramach projektu *Rok Szlaków Turystycznych PTTK*: „Moja pierwsza wycieczka turystycznym szlakiem”, „Drzewo smutne i wesołe na moim turystycznym szlaku” oraz wystawa prac z konkursu fotograficznego, przygotowana przez Centrum Fotografii Krajoznawczej z Łodzi. Rok wystawienniczy 2008 zapoczątkowała wystawa Janusza Pileckiego „Śladami Orłowicza – Mazurska Bregencja. Lözen, Lec 1900–1923”, przygotowana przy współpracy Stowarzyszenia Wspólnota Mazurska, kolejne wystawy to Zofii Lubczyńskiej „Podróże z aparatem”, Joli i Tomasza Dziubińskich „Uroda kwiatów i polski pejzaż”, Oddziału PTTK w Pionkach „Architektura i przyroda południowego Mazowsza”. W październiku 2008 r. odbyła się wyjątkowa uroczystość jubileuszowa: wystawa fotograficzna „Moje krajobrazy” Adama Czarnowskiego, Członka Honorowego PTTK, promocja jego książki „Poznawać sercem” – połączona z jego 90-tymi urodzinami.

W dalszym ciągu problemem jest gromadzenie przez bibliotekę, zbiorów piśmiennictwa wydawanego przez koła, kluby i oddziały Towarzystwa na terenie Polski. Niestety, nie wszyscy myślą o przechowaniu pamięci o dokonaniach kolegów i swoich własnych potomnym. W rezultacie wydawnictwa turystyczne, wydawane przez pasjonatów turystyki i krajoznawstwa z szeregów PTTK, nie zawsze docierają do zasobów Centralnej Biblioteki PTTK. Inaczej wygląda sytuacja czasopism turystycznych, wydawanych najczęściej przy współpracy pracowni krajoznawczych PTTK. Te napływają regularnie i do końca 2008 r. Towarzystwo wydawało 25 tytułów periodyków ogólnopolskich, regionalnych i informatorów (niektóre z nich ukazują się nieregularnie).

Równoległe z pracami merytorycznymi prowadzone są prace remontowo-modernizacyjne. Firma „Cenrex” z Warszawy przekazała nieodpłatnie na potrzeby biblioteki meble biurowe, co pozwoliło na doposażenie czytelnicy i pracownicy bibliotecznej. W 2005 r. wyremontowane zostały dwa pomieszczenia magazynowe i wyposażone w regały biblioteczne. Do największego magazynu przemieszczone zostały zbiory najstarsze i najcenniejsze. Wyremontowany został również korytarz biblioteczny.

Prace remontowe i modernizacyjne prowadzone były bez szkody dla funkcjonowania CB PTTK, bowiem biblioteka udostępnia zbiory czytelnikom w nie zmieniającym wymiarze godzinowym.

Uchwałą Zarządu Głównego PTTK nr 193/XIV/2007 w sprawie zatwierdzenia Regulaminu i struktury organizacyjnej Biura Zarządu Głównego PTTK oraz zasad nadzoru nad jednostkami korzystającymi z osobowości prawnej Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Biblioteka pełni nadzór organizacyjny i merytoryczny nad Archiwum PTTK, mieszczącym się przy ul. Podwałe 23 w Warszawie.

Biblioteka zatrudnia dwóch bibliotekarzy, do których obowiązków należy całokształt prac organizacyjnych i merytorycznych, związanych z gromadze-

niem, ewidencjonowaniem, opracowywaniem i udostępnianiem zbiorów oraz budowaniem nowoczesnego systemu informacyjnego w obrębie biblioteki, spójnego z bibliotekarskimi standardami. W mijającej kadencji obowiązki kierownika biblioteki pełniła kol. Maria Janowicz.

Podobnie szeroką działalność w oparciu o bardzo bogate zbiory prowadzi działająca w ramach Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie Centralna Biblioteka Górską PTTK.

W mijającej kadencji Centralna Biblioteka Górską PTTK w Krakowie wypełniała swoje statutowe zadania permanentnego uzupełniania i wzbogacania zbiorów oraz udostępniania ich czytelnikom. Szeroko zajmowała się promocją nowych książek poświęconych górcom. Centralna Biblioteka Górską PTTK w latach 2005–2008 kierowana była przez Wiesława Wójcika.

Stan zbiorów na koniec kadencji przedstawia się następująco: 23 615 vol. druków zwartych, 6 751 vol. czasopism i wydawnictw ciągłych i 2 036 jedn. inwent. map. Pozyskiwanie nabytków następowało na drodze zakupów oraz darów od osób indywidualnych i instytucji.

Szerzej działalność Centralnej Biblioteki Górskiej PTTK opisana jest w rozdziale 8.5.4.

7. PTTK W ROZWIJANIU TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ.

7.1. Pozycja PTTK.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest głównym organizatorem i animatorem turystyki kwalifikowanej w Polsce. Rozwija ją głównie w formie społecznej przy niewystarczającym wsparciu ze strony dysponentów środków publicznych.

Nasza działalność w tej sferze, także w minionej kadencji, polegała na aktywnym udziale w zagospodarowaniu turystycznym, na popularyzacji turystyki aktywnej w społeczeństwie oraz na tworzeniu wartościowych wzorców imprez, przedsięwzięć i inicjatyw. Tworzymy od lat alternatywę do propozycji biernego wypoczynku organizowanego przez wyspecjalizowane podmioty komercyjne. Organizowane przez nas imprezy turystyki kwalifikowanej obrazuje tabela:

imprezy wg dyscyplin oraz ich uczestnicy		liczba wycieczek i imprez				ogółem	liczba uczestników				ogółem
Lp	Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008		2005	2006	2007	2008	
1	Piesze górskie	5 140	4 937	4 654	4 444	19 175	132 323	128 549	137 306	131 503	529 681
2	Jeździeckie nizinne	81	70	57	71	279	1 020	1 056	980	1 062	4 118
3	Jeździeckie górskie	121	90	50	37	298	1 035	459	468	287	2 249
4	Kajakowe	825	868	813	815	3 321	17 802	18 804	18 314	16 779	71 699
5	Kolarskie	3 658	3 547	3 651	3 644	14 500	62 372	60 359	66 244	67 055	256 030

6	Motorowe	449	461	391	456	1 757	8 284	10 237	8 748	11 048	38 317
7	Narciarskie	664	654	570	433	2 321	12 675	11 471	9 236	7 711	41 093
8	Pieszne nizinne	8 830	8 508	8 278	8 126	33 742	316 872	286 244	279 841	278 191	1 161 148
9	Żeglarskie	1 577	1 303	1 331	1 248	5 459	17 110	14 555	9 663	9 870	51 198
10	Płetwonurków	469	307	363	376	1 515	4 904	2 220	3 102	3 327	13 553
11	Na orientację	822	784	753	640	2 999	39 562	35 536	35 470	34 735	145 303
12	Speleologiczne	322	230	128	221	901	1 507	1 247	929	1 124	4 807
13	Inne	1 623	1 849	2 184	1 902	7 558	59 960	65 798	64 232	63 455	253 445
Ogółem:		24 581	23 608	23 223	22 413	93 825	675 426	636 535	634 533	626 147	2 572 641

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze kontynuuje stworzony przez siebie system szlaków turystycznych obejmujący modele wytyczania, znakowania, monitorowania, utrzymania i ewidencji oraz funkcjonowania kadry znakarzy i ewidencji szlaków. Statystyka szlaków turystycznych PTTK, mających ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa wędrujących, ochrony przyrody oraz promocji atrakcji krajoznawczo-turystycznych, przedstawia się następująco:

lp.	wyszczególnienie (rodzaje szlaków)	2005			2006				
		stan na koniec roku	w tym szlaki:			stan na koniec roku	w tym szlaki:		
			nowe	odnowione	skasowane		nowe	odnowione	skasowane
1	górskie	10 971,8	198,4	3 158,0	9,0	10 294,5	58	2 195,8	0
2	konne	2 885,7	784,0	164,0	27,7	3 027,5	17	217,1	0
3	kajakowe	557,3				557,3	0	0	0
4	rowerowe	11 780,3	1 658,5	1 707,1	8,0	13 500,1	2147	2 009,9	8
5	narciarskie	496,3	12,0	286,9		485,7	20,2	284,7	0,8
6	nizinne	34 151,7	383,8	6 572,4	273,8	30 568,6	172,4	4 580,3	222,1
7	inne	1 216,8	22,0	56,4		1 410,6	43,2	27,5	0
ogółem:		62 059,9	3 058,7	11 944,8	318,5	59 844,3	2 457,8	9 315,3	230,9

lp.	wyszczególnienie (rodzaje szlaków)	2007			2008				
		stan na koniec roku	w tym szlaki:			stan na koniec roku	w tym szlaki:		
			nowe	odnowione	skasowane		nowe	odnowione	skasowane
1	górskie	10 938,6	15,5	3 976,8	7	10 879,2	75,3	2 657,2	42,5
2	konne	3 632,5	605	0	0	3 214,7	0	0	0
3	kajakowe	837,3	280	19	0	965,3	0	0	0
4	rowerowe	13 733,1	912,3	1 688,5	271,4	14 494,5	608,2	1 222,6	182,9
5	narciarskie	434,5	12	236,8	31,8	448,5	0	198	0
6	nizinne	32 820,3	1 135,8	3589	1 134,5	34 626,8	505	3 908,8	93,9
7	inne	581,3	46,3	98	0	611,3	16	9	0
ogółem:		62 977,6	3 006,9	9 608,1	1 444,7	65 240,3	1 204,5	7 995,6	319,3

Przebieg szlaków jest uzgadniony m.in. z władzami gmin, nadleśnictwami oraz dyrekcjami parków narodowych i krajobrazowych. Stanowią one ważną część infrastruktury turystycznej uwidacznianą w mapach i wydawnictwach promocyjnych poszczególnych regionów. Ciągłe jednak ta działalność jest w systemie państwa traktowana jako działalność inwestycyjna PTTK, które w związku z tym musi dokumentować przynajmniej 30% udziału własnego w takich realizacjach. Zgodnie z ustaleniami z Departamentem Turystyki Ministerstwa Sportu i Turystyki od wielu lat na ten wkład składa się praca wolontariuszy i własna oddziałów oraz praca pracowników biura Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie i Zarządu Głównego PTTK w Warszawie.

Szlaki wymagają odnowień przynajmniej raz na 3 lata. Tymczasem otrzymywane przez nas środki pozwalają to czynić co 5–7 lat. Wielkość środków, które otrzymywaliśmy od ministra właściwego ds. turystyki przedstawia się następująco:

Rok	Wielkość wystąpienia	Przyznane środki	Rozliczone środki
2005	1 033 508,00	723 454,00	723 453,80
2006	1 032 699,00	372 771,75	338 012,02
2007	631 507,80	400 500,00	375 530,00
2008	766 063,00	381 914,42	371 025,68

Informacje o przyznanych środkach otrzymujemy najczęściej w kwietniu, a umowy (wymagające zsynchronizowania na nowo z oddziałami) w miesiącu maju. Raz tylko otrzymaliśmy zaliczkę; realizacja zadania jest finansowana głównie ze środków własnych oddziałów, Zarządu Głównego PTTK, a później refinansowana na podstawie umów z ministerstwem. Praktyka przyznawania środków zdecydowanie mniejszych od wnioskowanych wymaga praktycznie nowego – w porozumieniu z oddziałami – przygotowania materiałów do umów.

Należy podkreślić, że dzięki Centralnemu Ośrodkowi Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie oraz oddziałom PTTK, środki na szlaki pozyskiwane są również od organów samorządu terytorialnego. Nie pozwala to jednak na właściwe, kompleksowe rozwiązanie problemu.

Podkreślić należy, że nasze szlaki górskie są kompatybilne (ten sam system znakowania) ze szlakami górkim Czech, Słowacji i Ukrainy. W ostatnim roku PTTK wraz z KČT i KST przyjęło wspólne rozwiązania co do przebiegu szlaków w strefach granicznych, a po wejściu w życie układu z Schengen ma to istotne znaczenie.

Ważnym elementem zagospodarowania turystycznego jest baza noclegowa służąca turystyce kwalifikowanej. Składa się na nią sieć baz namiotowych i chatek studenckich, a przede wszystkim baza schronisk. Schroniska zgodnie z definicją ustawową – obiekty położone z dala od zabudowań – prowadzone są przez Towarzystwo (przedtem przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie), od

dziesięcioleci. Stały się, podobnie jak szlaki, trwałym elementem turystycznego krajobrazu.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze prowadzi 60 schronisk. Jesteśmy głównym gestorem bazy dla turystyki aktywnej w górach. Ponieważ najciekawsze pasma gór chronione są w ramach parków narodowych ewentualne powstanie bazy poza PTTK-owskiej staje się niemożliwe. Dlatego pozycja nasza i wynikające stąd zadania ciągle rosną. Od schronisk płacimy podatki na takich zasadach jak pięciogwiazdkowe hotele. Schroniska funkcjonują zgodnie z regulaminem zapewniającym rzeczywistą ochronę wędrującym i klimat zgodny z atmosferą jaką stwarzają góry.

Nasze schroniska są także ośrodkami bezpieczeństwa turystów, udzielają bowiem nieodpłatnego wsparcia Górskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu i Tatrzańskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu, zapewniając nieodpłatne lokale i łączność. W schroniskach górskich udzielane są rabaty członkowskie oraz rabaty (na zasadach wzajemności) dla członków organizacji należących do Naturfreunde Internationale (NFI), co ta międzynarodowa federacja prezentuje na swoich stronach.

Po terenach całej Polski, korzystając z wytyczonych i znakowanych przez Towarzystwo szlaków turystycznych, wędrują corocznie miliony osób. Część z nich korzysta ze schronisk górskich i stanic wodnych PTTK, traktując je, świadomie, nie tylko jako miejsce noclegowe, ale i miejsce schronienia, wyżywienia i element sanitacji szlaku.

Wśród wędrujących upowszechniamy zdobywanie odznak turystycznych PTTK. W ciągu tej kadencji potwierdzono zdobycie ponad 160 000 odznak turystyki kwalifikowanej. Oprócz tego przyznano około 40 000 odznak krajoznawczo-turystycznych.

7.2. Rola PTTK w zwiększaniu udziału osób niepełnosprawnych w turystyce.

Jednym z zasadniczych wyznaczników kadencji był rozwój organizowanej przez PTTK turystyki osób z niepełnosprawnościami. Na podstawie wprowadzonych do sprawozdań danych dotyczących udziału osób niepełnosprawnych w turystyce na 31 grudnia 2008 r. odnotowano w imprezach turystyki kwalifikowanej PTTK udział 17 547 osób a w imprezach turystyki powszechnej 10 310 osób. Wzrost ilości uczestników z grona osób niepełnosprawnych w imprezach PTTK jest przede wszystkim zasługą zajmującej się tym kadry oraz inspiracyjno-koordynującej działalności Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK.

To z jej inicjatywy zrealizowano szerzej omawiane w rozdziale 5.2. przedsięwzięcia w ramach projektów:

- „Krajoznawstwo i turystyka osób niepełnosprawnych”;
- „Turystyka dla wszystkich” (2 edycje);

- „Turystyka i krajoznawstwo niepełnosprawnych czyli wędrować każdy może”.

Realizacja w ramach tych projektów konferencji popularno-naukowych, sumowanych specjalnymi wydawnictwami, stworzyła nową jakość w środowiskach osób niepełnosprawnych oraz zajmujących się tą problematyką ośrodków społecznych i naukowych. Najważniejsze jednak w tych działaniach było to, że wiele z nich realizowały lub współrealizowały osoby niepełnosprawne. W doświadczeniach PTTK turystyka osób niepełnosprawnych staje się stałą integracyjną częścią organizowanych przez Towarzystwo przedsięwzięć. Z inicjatywy Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych dokonuje się także oceny dostosowania obiektów turystycznych PTTK do potrzeb wędrujących niepełnosprawnych.

Ważnym elementem działalności Rady było organizowanie spotkań z prezesami oddziałów PTTK w poszczególnych województwach stanowiących swowisty przegląd inicjatyw.

8. PTTK W GÓRACH.

8.1. Kontynuacja tradycji Towarzystwa Tatrzańskiego, Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Kiedy w 1873 r. powstało Galicyjskie Towarzystwo Tatrzańskie, w kilka miesięcy później przemianowane na Towarzystwo Tatrzańskie, a tuż po I wojnie światowej jako Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, jego twórcy nie zdawali sobie sprawy jak olbrzymie znaczenie miał ten fakt dla turystyki polskiej. Pierwsze kroki w dziedzinie zagospodarowania Karpat połączone były z działalnością o charakterze wychowawczym i patriotycznym. To właśnie pozbycie się z nazwy określenia zakresu działania do terenu Galicji świadczyło o woli działania wśród i dla Polaków z terenu różnych zaborów, przyjęcie do swej nazwy Polskie, było niezwykle znaczące. Prócz dumy z jej odzyskania, świadczyło o woli pracy dla jej dobra i rozwoju. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie nie tylko zrealizowało program zagospodarowania polskich gór w postaci sieci szlaków turystycznych i schronisk turystycznych umożliwiających wędrowanie najbardziej atrakcyjnymi górskimi terenami, ale ustaliło standardy wędrowania, sposób uprawiania turystyki łączący elementy rekreacji, krajoznawstwa i wychowania patriotycznego. Kiedy w latach 30. ubiegłego wieku rozpoczęto prace mające na celu połączenie z drugim, funkcjonującym od 1906 r. stowarzyszeniem propagującym krajoznawstwo, Polskim Towarzystwem Krajoznawczym, nie spodziewano się, że do połączenia dojdzie po kolejnej wojnie światowej, a towarzyszyć mu będzie wieloletnia dyskusja co do celowości i samodzielności podjętych decyzji. Powstałe w wyniku tej fuzji w 1950 r. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze kontynuuje szczytne hasła PTTD obejmując turystykę górską jako

element szeroko rozumianego procesu edukacji i propozycji realizacji pasji poznawczych. W 1951 r. do PTTK przystąpiło Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy wzmacniając ten ruch turystyczny o aspekty zimowej turystyki narciarskiej. Prócz najbardziej widocznych elementów kontynuacji działalności PTT i TTN w postaci prowadzenia prac znakarskich w celu utrzymania sieci szlaków turystycznych na terenie całych polskich gór oraz prowadzenia schronisk wniesionych do PTTK przez PTT i TTN oraz budowy nowych. Tradycje działalności PTT są kultywowane przez Komisję Turystyki Górskiej Zarządu Głównego PTTK, a TTN przez Komisję Turystyki Narciarskiej ZG PTTK. Innym znaczącym elementem ciągłości działalności PTT w PTTK jest działalność naszych oddziałów mających rodowód w PTT, a także kontynuacja wydawnictwa Wierchy, które ukazało się pierwszy raz w 1923 r. jako organ PTT wydawany przez Oddział Lwowski, kontynuacja działalności Centralnej Biblioteki Górskiej PTTK, której zbiory są gromadzone nieprzerwanie od 1874 r., a także nieprzerwanie od 1935 r. prowadzona akcja zdobywania Górskiej Odznaki Turystycznej.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze realizując swoje cele programowe jest jedyną organizacją podchodzącą w sposób komplementarny do zagospodarowania polskich gór. Czujemy się odpowiedzialni za stworzoną jednolitą sieć szlaków i schronisk górskich, których działanie jest niezbędne do prowadzenia turystyki górskiej w kilku niezwykle ważnych aspektach. Najważniejsze z nich to udostępnianie najbardziej atrakcyjnych regionów górskich dla ruchu turystycznego w sposób umożliwiający nieprzerwane wędrowanie w dowolnie wybranych i połączonych w systemie znakowania pasmach górskich. Inne elementy to zapewnienie bezpiecznego wędrowania górami, ochrona środowiska naturalnego gór poprzez koncentrację ruchu turystycznego na szlakach, a także stworzenie, dzięki zrealizowanym inwestycjom proekologicznym o wielomilionowych wartościach, warunków do przyjaznego dla środowiska naturalnego funkcjonowania schronisk turystycznych, które umożliwiają sanitację obszarów górskich.

8.2. Turystyczne szlaki górskie.

W Karpatach, Sudetach i Górach Świętokrzyskich Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze utrzymuje sieć 10 879 km szlaków pieszych nadzorowanych przez Komisję Turystyki Górskiej ZG PTTK, 410 km szlaków narciarskich nadzorowanych przez Komisję Narciarską ZG PTTK oraz 1 524 km szlaków konnych nadzorowanych przez Komisję Turystyki Jeździeckiej Górskiej ZG PTTK. Na terenie górskich parków narodowych za sprawy prowadzenia szlaków turystycznych zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. odpowiedzialny jest dyrektor parku. W niektórych z nich PTTK, na zasadzie porozumienia z dyrektorami parków, prowadzi prace znakarskie. Należą do nich parki Babiogórski, Bieszczadzki i Karkonoski. Pozostałe parki narodowe prowa-

dzą swoją politykę znakarską, częściowo w porozumieniu z oddziałami PTTK funkcjonującymi na ich obszarze. W roku 2008 Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK na podstawie porozumienia z Sądecką Organizacją Turystyczną przejął nadzór nad Karpackim Szlakiem Rowerowym, rozpoczynającym się w Nowym Sączu, który w roku 2009 doprowadził do Myślenic. Łączna długość tego szlaku będzie wynosiła 178 km.

8.3. Baza.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest największym gestorem bazy noclegowej w górach i na pogórzu. W imieniu Towarzystwa eksploatację obiektów prowadzą specjalnie w tym celu powołane pod koniec lat 90-tych ubiegłego wieku spółki prawa handlowego:

Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK spółka z o.o. z siedzibą w Sanoku

Jej 100% udziałowcem jest Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze z siedzibą w Warszawie. Przedmiotem działalności są głównie usługi hotelarskie i gastronomiczne prowadzone w oparciu o bazę własną i dzierżawioną od PTTK. Spółka dzierżawi niżej wymienione obiekty turystyczne:

- Pokoje Gościnne w Dukli;
- Dom Wycieczkowy w Wetlinie;
- Hotel Górski w Ustrzykach Górnych;
- Hotel Górski w Wetlinie z przyobiekтовым Campingiem nr 154;
- Schronisko w Komańczy;
- Chatka „Puchatka” na Połoninie Wetlińskiej;
- Schronisko „Kremenaros” w Ustrzykach Górnych;
- Bacówka w Jaworcu;
- Bacówka „Pod Honem” w Cisnej;
- Bacówka „Pod Małą Rawką”;
- Camping nr 150 w Ustrzykach Górnych.

Spółka posiada również własne obiekty i nieruchomości:

- Dom Turysty w Sanoku;
- Domki Turystyczne „CAMP” na Białej Górze w Sanoku;
- Bar „Niedźwiadek” w Ustrzykach Dolnych;
- Nieruchomość w Dwerniku.

Wielkość i stan bazy noclegowo-gastronomicznej Spółki Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK w Sanoku na dzień 31 grudnia 2008 przedstawia się następująco:

- łączna ilość miejsc noclegowych – 1 193
- w tym:
- całorocznych – 476;
- sezonowych w bazie stałej – 140;

- sezonowych w domkach turystycznych – 277;
- sezonowych na polu namiotowym – 270;
- sezonowych – stanowisk do podłączeń caravaningowych – 30;
- łączna ilość miejsc gastronomicznych – 948
- w tym:
- całorocznych – 686;
- sezonowych – 262.

Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” spółka z o.o. z siedzibą w Nowym Sączu
Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” Spółka z o.o. z siedzibą w Nowym Sączu jest wieloosobową Spółką Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, i posiadających osobowość prawną 16 Oddziałów Towarzystwa z województw małopolskiego i śląskiego.

Przedmiotem działalności Spółki „Karpaty” są głównie usługi hotelarskie i gastronomiczne prowadzone w oparciu o obiekty, przekazane w dzierżawę przez PTTK. Aktualnie są to następujące obiekty:

- Schronisko PTTK na Błatniej;
- Schronisko na Klimczoku;
- Schronisko na Skrzycznym;
- Schronisko na Stożku;
- Schronisko PTTK na Baraniej Górze;
- Schronisko PTTK na Magurce;
- Schronisko na Laskowcu;
- Hotel* „Kamieniec” w Oświęcimiu;
- Schronisko w Zwardoniu;
- Schronisko na Wielkiej Raczy;
- Schronisko na Przegibku;
- Bacówka na Rycerzowej;
- Bacówka na Krawcowym Wierchu;
- Schronisko na Hali Boraczej;
- Schronisko na Hali Lipowskiej;
- Schronisko na Hali Rysianka;
- Dom Turysty „Hanka” w Zawoi;
- Schronisko na Markowych Szczawinach (aktualnie w budowie);
- Dom Turysty w Zakopanem;
- Schronisko na Hali Kondratowej;
- Schronisko w Dolinie Pięciu Stawów Polskich;
- Schronisko w Dolinie Roztoki;
- Schronisko na Hali Ornak;
- Schronisko „Murowaniec” na Hali Gąsienicowej;
- Schronisko na Polanie Chochołowskiej;

- Schronisko nad Morskim Okiem;
- Schronisko „Trzy Korony” w Sromowcach Niżnych;
- Schronisko „Orlica” w Szczawnicy;
- Schronisko na Luboniu Wielkim;
- Bacówka na Maciejowej;
- Schronisko na Starych Wierchach;
- Schronisko na Turbaczu;
- Schronisko na Przehybie;
- Schronisko na Hali Łabowskiej;
- Bacówka Nad Wierchomlą;
- Schronisko na Jaworzynie Krynickiej;
- Pawilon Gastronomiczny na Włosienicy;
- nieruchomości gruntowe (Lubań, Przełęcz Głuchaczki, tatrzańskie).

Prowadzone przez Spółkę obiekty własne to:

- Schronisko na Szyndzielni;
- Dom Turysty w Bielsku-Białej;
- Schronisko na Hali Miziowej;
- Schronisko na Hali Krupowej;
- Hotel* Na Kalatówkach;
- Dom Turysty „Rzymianka” w Krynicy;
- Dom Turysty i camping w Nowym Sączu;
- Schronisko na Równicy;
- Zajazd „Pod Roztoką” w Rytrze;
- nieruchomość gruntowa położona w Szczyrku zabudowana byłym campingiem.

Ponadto Spółka „Karpaty” na podstawie umowy zawartej z Zarządem Małankiem PTTK w Warszawie zarządza w imieniu ZM PTTK:

- Domem Turysty w Szczyrku;
- Domem Turysty „Nad Zaporą” w Wiśle.

Obiekty te obecnie wyłączane są z eksploatacji, przygotowywane do remontów i modernizacji.

Wielkość prowadzonej przez Spółkę bazy noclegowo-gastronomicznej wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. to:

- łączna ilość miejsc noclegowych – 2 660
- w tym:
- całorocznych – 2 499;
- sezonowych w bazie stałej – 26;
- sezonowych w domkach turystycznych – 35;
- sezonowych na polu namiotowym – 50;
- sezonowych-stanowisk campingowych – 50;

- łączna ilość miejsc gastronomicznych – 3 562
w tym:
 - całorocznych – 3 142;
 - sezonowych – 420.

Baza turystyczna Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w górach była przedmiotem szczególnej troski Zarządu Głównego, Zarządu Majątkiem i spółek. Powadzono wiele prac modernizacyjno-remontowych związanych z koniecznością ich dostosowania do nowych obowiązujących przepisów przeciwpożarowych, ekologicznych, ochrony środowiska, budowlanych itp. Duża część naszych obiektów w górach usytuowana jest na terenach chronionych przyrodniczo – parkach narodowych. Funkcjonowanie tych obiektów podlega szczególnym wymogom ekologicznym a prowadzone prace modernizacyjne wymagają dodatkowych środków finansowych aby obiekty te spełniały ww. wymogi. Spełnieniu tych wymogów służyła m.in. realizacja proekologicznego programu pn. „Zmniejszenie uciążliwości obiektów PTTK zlokalizowanych na terenie parków narodowych”. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, przy udziale środków dotacyjnych Eko-Funduszu, NFO-ŚiGW i WFOŚiGW realizowało w ten sposób jeden ze swych celów statutowych w zakresie ekologii i ochrony zwierząt, ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz troski o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody. Trzeba zaznaczyć, że prace te choć konieczne i kosztowne w większości przypadków są niewidoczne i mają niewielki wpływ na poprawienie ogólnego standardu obiektów.

Większość naszych schronisk jest już przyjazna przyrodzie. Inwestycje proekologiczne dotyczą oczyszczania ścieków, budowy kotłowni ekologicznych wraz z wymianą instalacji c.o. i c.c.w., termomodernizacji obiektów wraz z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej, przechodzenia na ekologiczne źródła energii, likwidowania opalania węglem, doprowadzenia do stałego zasilania schronisk w energię elektryczną. W wielu obiektach zainstalowane są odnawialne źródła energii elektrycznej (baterie słoneczne posiada już 15 obiektów PTTK w górach).

Szczegółowe omówienie tego programu wraz z zestawieniem wysokości nakładów poniesionych w tym czasie w obiektach PTTK z podziałem na jednostki oraz źródła finansowania w rozdziale „Działalność gospodarcza – kierunki prac inwestycyjnych”

Schroniska PTTK spełniają wiele funkcji. Są schronem dla turysty, gwarancją bezpieczeństwa, służą sanitacji szlaków, umożliwiają spożycie posiłku. Są też ośrodkiem wiedzy o górach; są tam mapy z zaznaczonymi szlakami, informacje dodatkowe dot. przyrody, zdarzeń czy też ludzi gór. Stąd postawienie nowego schroniska na Hali Miziowej w Beskidach. Stąd modernizacja obiektu na Szczylińcu (Góry Stołowe) w „Samotni” i „Strzesze Akademickiej” w Karkonoszach,

a ostatnio potężna modernizacja schroniska na Markowych Szczawinach w Beskidzie Żywieckim i schroniska w Dolinie 5 Stawów. Stąd zakupy terenów pod przyszłe zamierzenia np. w Głuchaczkach. Stąd wspieranie baz namiotowych i chatki studenckich prowadzonych przez oddziały akademickie PTTK.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych noclegowe obiekty górskie posiadają status schroniska wypełniając wymagania dla tej grupy obiektów hotelarskich określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów w których są świadczone usługi hotelarskie. Największe trudności, w tym procesie przysparza konieczność spełniania rosnących wymogów przeciwpożarowych oraz dostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Obiekty położone w górach w szczególności narażone są na niekorzystne oddziaływanie czynników atmosferycznych. Wskutek wichur śnieżnych, intensywnych opadów śniegu, osunięcia nawisów śnieżnych, deszczów nawalnych, huraganów i silnych wiatrów wystąpiły w XVI kadencji szkody w budynkach obiektów górskich i ich infrastruktury technicznej. Środki finansowe uzyskane z likwidacji zgłoszonych szkód objętych ubezpieczeniem w Compensie i STU Hestia przeznaczone zostały w całości na odbudowę zniszczonych składników majątkowych. Szczegółowa informacja na temat szkód zgłoszonych do likwidacji i uzyskanych odszkodowań zawarta jest w tabeli nr 17.

Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK sp. z o.o. z siedzibą w Jeleniej Górze

Udziały w tej spółce posiada Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Warszawie, oraz Oddział PTTK „Sudety Zachodnie” z siedzibą w Jeleniej Górze.

Spółka zarządza na podstawie umowy dzierżawy niżej wymienionymi obiektami:

- Schronisko „Na Stogu Izerskim”;
- Schronisko „Na Hali Szrenickiej”;
- Schronisko „Pod Łabskim Szczytem”;
- Schronisko „Odrodzenie”;
- Schronisko „Nad Małątomniczką”;
- Schronisko „Samotnia”;
- Schronisko „Strzecha Akademicka”;
- Schronisko „Szwajcarka”;
- Schronisko „Na Przełęczy Okraj”;
- Dom Wycieczkowy „Szczawno Zdrój”;
- Schronisko „Bacówka Pod Trójgarbem”;
- Schronisko „Andrzejówka”;
- Schronisko „Zygmuntówka”;

- Schronisko „Pasterka”;
- Schronisko „Na Szczelińcu”;
- Schronisko „Pod Muflonem”;
- Schronisko „Orlica”;
- Schronisko „Jagodna”;
- Schronisko „Na Śnieżniku”;
- Dom Turysty w Żaganiu;
- Obiekt w Opolu.

Oraz obiektami stanowiącymi jej własność:

- Schronisko „Kochanówka”;
- Gościniec „Perła Zachodu”;
- DT „Wilcza” Bacówki – Karpacz;
- DT „Harcówka” – Wałbrzych;
- budynek administracyjny w Jeleniej Górze.

Łączna ilość miejsc noclegowych – 1 255

w tym:

całorocznych – 1 165;

sezonowych na polu namiotowym – 90.

Łączna ilość miejsc gastronomicznych – 1 128

w tym całorocznych – 1 128.

Uzupełnieniem bazy noclegowej są sezonowe bazy namiotowe nadzorowane przez Komisję Akademicką ZG PTTK. Działalność ta była wspierana z budżetu Towarzystwa kwotami w wysokości po 20 000 zł w 2006 r. i 2007 r. oraz 25 000 zł w latach 2008 i 2009. W roku 2009 funkcjonowały następujące bazy namiotowe:

- Przysłop Potócki – na Przełęczy Przysłop Potócki w Beskidzie Żywieckim;
- Górowa – na Hali Górowej pod Piłskiem w Beskidzie Żywieckim;
- Głuchaczki – na Przełęczy Głuchaczki pod Mędralową w Beskidzie Żywieckim;
- Madejowe Łoże – w dolinie Bębeńskiego Potoku w Paśmie Podhalańskim;
- Gorc – na stokach Gorca w Gorcach;
- Lubań – na polanie szczytowej Lubania w Gorcach;
- Polana Wały – na Polanie Wały pod Krzysztonowem w Beskidzie Wyspowym;
- Pod Wysoką – nad Wąwozem Homole w Małych Pieninach;
- Złockie – w Muszynie – Złockie w Beskidzie Sądeckim;
- Radocyna – w Radocynie w Beskidzie Niskim;
- Rabe – w Rabem k. Baligrodu w Bieszczadach;
- Łopienka – w Łopieńce k. Cisnej w Bieszczadach;

Chatki studenckie:

- Chatka „Limba” na Trzonce (PTTK) – przysiółek Trzonka w paśmie Bukowskiego Gronia;
- SST „Pod Solniskiem” – przysiółek Adamy w Lachowicach na stokach Opuśnioka w Paśmie Jałowieckim;
- Gorczańska Chata (PTTK) – Ochotnica-Jamne, przy szlaku żółtym z Ochotnicy na Przysłop;
- Zawadka Rymanowska (PTTK) – Zawadka Rymanowska;
- Chatka w Zyndranowej – niedaleko przejścia granicznego w Barwinku;
- Chatka Ornitologa (PTTK) – Białobrzeg, gmina Pyzdry.Pieniny;
- pod Wysoką – Studenckie Koło Przewodników Beskidzkich w Łodzi przy Oddziale PTTK Łódź Polesie.

Beskid Sądecki:

- w Muszynie Złockiem – Studenckie Koło Przewodników Beskidzkich w Łodzi przy Oddziale PTTK Łódź Polesie.

Beskid Niski:

- w Radocynie – SKPG w Krakowie przy Oddziale Akademickim PTTK w Krakowie;
- w Wisłoczku – SKPB w Rzeszowie przy Oddziale Akademickim PTTK w Rzeszowie

Bieszczady:

- w Rabem – Studencki Klub Podróżniczy „Czwórka” przy SGGW Warszawa Oddział Międzyuczelniany PTTK w Warszawie;
- w Łopience – Akademicki Klub Turystyczny przy SGGW Warszawa Oddział Międzyuczelniany PTTK w Warszawie.

W 2008 r. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze dokonało zakupu atrakcyjnej nieruchomości na przełęczy Głuchaczki położonej przy Głównym Szlaku Beskidzkim w połowie drogi ze schroniska PTTK na Hali Miziowej do schroniska PTTK na Markowych Szczawinach. Z tych względów lokalizacja ta jest interesująca pod przyszłe schronisko PTTK.

8.4. Nowe inicjatywy.

8.4.1. Salon Turystyki Aktywnej „Wierchy”.

Salon Turystyki Aktywnej PTTK Wierchy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie powstał z przekształcenia Spółki Tourmaco sp. z o.o. w Warszawie. Proces przekształcenia rozpoczął się w marcu 2005 r. Zmiana ta związana była z nowym profilem działalności, tj. działalnością organizatorów i pośredników turystycznych – a dokładniej tworzeniem produktu turystyki aktywnej opartego o bazę noclegową PTTK utworzoną na terenie górskim. Udziałowcami spółki są: PTTK (56%), Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” sp. z o.o. z siedzibą w No-

wym Sączu (22%), Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK sp. z o.o. z siedzibą w Sanoku (22%).

Działalność spółki obejmuje:

- tworzenie produktu turystyki aktywnej opartego o bazę noclegową PTTK utworzoną na terenie górskim; – organizację imprez turystyki przyjazdowej do Polski poza Karpatami; – organizację krajowych imprez turystycznych poza Karpatami wraz ze sprzedażą usług przewodnickich;
- sprzedaż agencyjną imprez turystycznych organizowanych przez inne biura podróży;
- wypożyczalnię sprzętu turystycznego;
- organizację letnich obozów wędrownych w ramach turystyki wyjazdowej na terenie Karpat poza Polską;
- sprzedaż wydawnictw COTG PTTK i górskich parków narodowych;
- sprzedaż ubezpieczeń turystycznych.

Zgodnie z głównym profilem działania przez 4 lata funkcjonowania spółka organizowała górskie imprezy turystyczne w obiektach spółek Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty”, Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK oraz w innych obiektach PTTK a także realizowała rezerwacje miejsc w schroniskach górskich PTTK i innych obiektach Towarzystwa. W 2008 r. STA Wierchy przyczyniło się pośrednio do osiągnięcia przychodów przez obiekty PTTK spółek Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” oraz Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK. Dla turystów krajowych są organizowane co roku wakacyjne obozy wędrowne z noclegami w schroniskach górskich PTTK oraz na bazach namiotowych PTTK w ramach akcji Lato Obozy Wędrowne Górskie Wędrowanie. Są również organizowane Zielone Szkoły w Górskich Parkach Narodowych ulokowane w schroniskach PTTK. Spółka przyczynia się do złagodzenia sezonowości w schroniskach górskich organizując imprezy zimowe: Śnieżne Weekendy – weekendowe wędrowki na raketach śnieżnych dla osób indywidualnych oraz Śnieżne Safari na skuterach śnieżnych dla klientów biznesowych. We współpracy z Centralnym Ośrodkiem Turystyki Górskiej PTTK realizowany jest cykl szkoleń przewodnickich na temat turystyki zimowej na raketach śnieżnych oraz cykl szkoleń medycznych, które odbywają się w schroniskach PTTK. Ponadto kolejny cykl imprez zimowych spółki i COTG w schroniskach PTTK stanowią biegi na raketach śnieżnych, które cieszą się coraz większą popularnością.

Turyści zagraniczni korzystają ze schronisk górskich PTTK będąc uczestnikami letnich i zimowych obozów wędrownych, imprez na skuterach śnieżnych oraz pobytów narciarskich organizowanych przez STA Wierchy. W tym wypadku schroniska są beneficjentami przychodów z tytułu kompleksu usług (noclegów, żywienia oraz transportu bagaży). Salon Turystyki Aktywnej „Wierchy” pośredniczy również w rezerwacjach noclegów w schroniskach górskich PTTK

realizowanych przez turystów zagranicznych oraz uczestniczy w targach turystycznych:

2005 i 2006: Utrecht – Holandia; ITB Berlin – Niemcy; Kraków – Krakowski Salon Turystyczny; Kijów; Poznań; Warszawa;

2007: Utrecht; Amsterdam; ITB Berlin – Niemcy; Kraków – Krakowski Salon Turystyczny; Katowice; Kijów; Poznań; Warszawa;

2008: ITB Berlin, Kraków – Krakowski Salon Turystyczny, Katowice, Warszawa, Łódź; Turystyczna Giełda Pracy w Krakowie;

2009: ITB Berlin, Sosnowiec, Łódź, Warszawa, Kraków – Krakowski Salon Turystyczny, Katowice, Gdańsk, Kraków – Decathlon Kraków Plaza.

W 2006 r. Spółka wydała katalog imprez turystyki aktywnej dla obcokrajowców. Katalog zawierał imprezy w postaci wędrówek z przewodnikiem na następujących obszarach: Beskid Żywiecki, Beskid Sądecki, Gorce, Bieszczady, Podhale – Spisz, Tatry – w okresie wiosna-jesień oraz imprez zimowych: oferty na raketach śnieżnych oraz oferty śnieżnego safari. Katalog skierowany jest do grup zorganizowanych (6–12 osób) oraz do turystów indywidualnych. Wydany został w 2 wersjach językowych: angielskiej i niemieckiej. Dystrybuowany był m.in. na międzynarodowych targach turystycznych oraz przez ośrodki Polskiej Organizacji Turystycznej w Europie. W 2007 r. Spółka wydała 2 rodzaje ulotek dotyczących oferty dla obcokrajowców: Acve Holidays in Poland oraz dla grup szkolnych „Rok szkolny nie musi być nudny”. W 2007 i 2008 r. spółka reklamowała swoją ofertę dla szkół w wydaniach Szkolnego Informatora Turystycznego. W 2007 i 2008 r. wydawane były ulotki i plakaty dotyczące cyklu obozów wędrownych Górskie wędrowanie, natomiast w 2009 zostały wydane foldery reklamujące ten cykl wraz z folderami poświęconymi Zielonym Szkołom w Górskich Parkach Narodowych.

Spółka posiada stronę w wersji polskojęzycznej www.wierchy.pttk.pl od 2005 r., w wersji angielskojęzycznej www.acvetours.pl (od 2008 r.) i niemieckojęzycznej www.akvreisen.pl (od 2009 r.).

8.5. Ośrodki PTTK kształtowania turystyki górskiej.

8.5.1 Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK.

Prace Komisji postępowały według opracowanego na początku kadencji i weryfikowanego w jej trakcie planu pracy. Poza wieloma stałymi obowiązkami w mijającej kadencji do planu pracy wprowadzono szereg nowych zadań.

Zasadniczą sprawą w tej kadencji było umocnienie pozycji przewodników turystyki górskiej PTTK. Obecnie w ewidencji KTG znajduje się 4 747 przewodników turystyki górskiej. Systematycznie rośnie liczba przewodników rozszerzających swoje uprawnienia.

Komisja przystąpiła do ponownej redakcji rozszerzonego wydania „Vademecum przodownika turystyki górskiej PTTK”, w którym mają się dodatkowo znaleźć materiały dydaktyczne związane z egzaminami przodowniczymi.

W poprzednich latach odnotowywano zmniejszenie zainteresowania zlotami przodowniczymi. KTG analizowała problem zmniejszonego zainteresowania tą imprezą. Jednym z powodów mogła być niewystarczająca akcja informacyjna, ale na pewno barierę stanowią rosnące koszty uczestnictwa, związane m.in. z dojazdem. Z satysfakcją należy odnotować, że impreza ta znów powróciła do kalendarza PTTK. I tak:

- 15–17 września 2006 r. zlot odbył się w Beskidzie Niskim z bazą w Wysowej, zorganizowany przez O/PTTK w Gorlicach i Delegaturę Zachodniokarpacką;
- 4–6 października 2007 r. impreza miała miejsce w Bieszczadach z bazą w Woli Michowej, zorganizowana przez O/PTTK w Rzeszowie;
- 28–31 października 2008 r. uczestnicy zlotu spotkali się w Górach Świętokrzyskich z bazą w Wólce Milanowskiej k. Nowej Słupi, a organizatorem był O/Świętokrzyski PTTK w Kielcach.

Stają popularnością cieszą się zloty Sudeckich Przodowników Turystyki Górskiej, z których kolejne odbyły się:

- 2006 r. – w Boguszowie-Gorcach (organizował O/PTTK w Wałbrzychu);
- 2007 r. – w Mokreszowie (organizował O/PTTK Wrocław-Fabryczna);
- 2008 r. – w Jarkowicach (organizator O/PTTK w Kamiennej Górze).

Zasadniczą sprawą dla przodowników był i jest ich status prawny oraz upowszechnianie Górskiej Odznaki Turystycznej. Informacje o pracy Centralnego Referatu Weryfikacyjnego zawarte są w części poświęconej COTG. Sprawozdania z terenowych referatów weryfikacyjnych (niepełne) pozwalają jedynie na stwierdzenie, że co roku weryfikowano ponad 17 000 odznak.

Komisja wspierała działalność COTG PTTK w zakresie konserwacji szlaków turystycznych oraz patronowała prowadzonym przez delegatury Sudecką i Wschodniokarpacką szkoleniom znakarzy górskich szlaków turystycznych. Otwarcie granic państw – członków Unii Europejskiej (układ z Schengen) oznacza, iż wzdłuż granicy polsko-czeskiej i polsko-słowackiej będzie prowadził tylko jeden szlak znakowany. Komisja wspólnie z COTG uczestniczy w pracach nad kasacją szeregu szlaków granicznych, których bieg się dubluje i dąży do utrzymaniu tylko jednego szlaku wzdłuż granic. Przyjmując, że jedne odcinki szlaku będą znakować KČT lub KST, a inne PTTK.

Tradycyjnie KTG organizowała doroczne sympozja górskie o charakterze popularnonaukowym, które odbywały się w lokalu COTG PTTK w Krakowie: 3 grudnia 2005 r. sympozjum odbyło się pod hasłem „Miejsce i znaczenie gór w twórczości Stanisława Staszica”. Tematem kolejnego spotkania 9 grudnia 2006 r. były „Góry w działalności Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego”.

1 grudnia 2007 r., w ramach Roku Szlaków Turystycznych, tematy referatów nawiązywały do znakowania i tworzenia szlaków górskich. Ponadto przedstawiciele krakowskiego Wydawnictwa Kartograficznego „Compass” zaprezentowali nowoczesne formy tworzenia map i nawigacji satelitarnej. Biograficzne sympozjum, poświęcone postaci Władysława Krygowskiego – człowieka gór, w 10. rocznicę jego śmierci, odbyło się 6 grudnia 2008 r.

Komisja szeregami uchwał i współpracą z COTG doprowadziła do uporządkowania dokumentacji ośrodków Kultury i Historii Turystyki Górskiej. Poważnie ograniczono liczebność podkomisji KiHTG. Aktualnie trwają prace porządkujące regulaminy oraz zasady działania ośrodków KiHTG. Podkomisja Kultury i Historii Turystyki Górskiej, której członkami są kustosze ośrodków odbyła w kadencji 14 spotkań. Obecnie Podkomisja patroluje ośrodkom przy schroniskach PTTK na Markowych Szczawinach, na Jaworzynie Krynickiej, przy „Orlicy” w Szczawnicy, na Przysłopie pod Baranią Górą, w Ustrzykach Górnych („Zielony Domek), w Zawoi („Chałupa Kudzi”) i współdziała z ośrodkiem Oddziału PTTK w Międzygórzu. W roku 2008 został zlikwidowany w Domu Turysty PTTK w Krakowie gabinet K. Sosnowskiego, który przeniesiono do schroniska PTTK na Przehybie. Pozwala to na przybliżenie wędrowcom postaci Kazimierza Sosnowskiego, znawcy Beskidów i autora pionierskiego po nich przewodnika. Ośrodki poza prezentacją ekspozycji pełnią rolę punktów informacji turystycznej i edukacyjnej (prezentacje, weryfikacja odznak GOT, wydawnictwa).

W ciągu kadencji 9 razy spotkała się podkomisja Klubów Górskich, która skupia 46 klubów górskich, których członkowie uważają się za „ekspertów” w zakresie turystyki górskiej, mając na uwadze zaangażowanie, profil organizowanych wycieczek i wyjazdów zagranicznych. Podkomisja była organizatorem 3 zlotów Klubów Turystyki Górskiej PTTK.

Komisja Turystyki Górskiej odbyła w ciągu kadencji 19 protokołowanych posiedzeń. W trakcie kadencji przeprowadzono kilka kontroli stanu górskiej bazy noclegowej, wyniki tych działań zostały przekazane zainteresowanym. Mając na uwadze rozwój różnorodnej bazy noclegowej w górach KTG ZG PTTK przygotowała projekt „rewitalizacji” schronisk górskich PTTK wiążący się z wizerunkiem wyróżnienia obiektów Towarzystwa i dążeniem do estetycznej aranżacji wewnątrz tych obiektów w nawiązaniu do regionu, historii turystyki górskiej itp. Projekt ten skierowany do akceptacji przez ZG PTTK będzie jednym z głównych punktów pracy Komisji w następnej kadencji.

W trakcie kadencji przeprowadzono także analizę estetyki zestawu odznak górskich. Sukcesywnie doprojektowano do zestawu i wykonano odznakę znakarza górskiego, nową odznakę Honorowego Przodownika Turystyki Górskiej oraz odznakę Komisji. Ta ostatnia stała się elementem graficznym strony internetowej KTG oraz firmowanych przez Komisję wydawnictw. Nowe odznaki m.in. przywracają do powszechnego obiegu wzór międzywojennej dużej odznaki GOT.

Poza powyższymi zadaniami Komisja nadzorowała wydanie kolejnych roczników „Wierchów”, poprawiała kolejne wydania regulaminu GOT, analizowała treść innych publikacji firmowanych przez KTG. Poszczególni członkowie KTG brali udział w licznych uroczystościach, na które Komisja była zapraszana. Nawiązano bliższą współpracę z Komisją Akademicką i Komisją Turystyki Pieszej ZG PTTK.

8.5.2. Komisja Turystyki Narciarskiej ZG PTTK.

Komisja działała w składzie wybranym na KNAN w dniu 7 stycznia 2006 r. Ponadto w pracach Komisji brali udział: Honorowy Przewodniczący Zbigniew Siudak, dotychczasowy przewodniczący Wojciech Biedrzycki, który jako jedyny mieszkaniec Krakowa – siedziby KTN, dopilnowywał spraw bieżących i utrzymywał kontakt z COTG, Andrzej Wiśniewski, Jerzy Zarębski oraz pracownik COTG zajmujący się szlakami narciarskimi Andrzej Matuszczyk.

W 2006 r. odbyły się 2 zebrania Komisji oraz Krajowa Narada Aktywu Narciarskiego. Głównymi tematami zebrań były sprawy:

- kalendarza imprez na sezon 2006/2007 wraz z jego skoordynowaniem i sprawozdaniem z imprez sezonu 2005/2006;
- szkolenia kadry przodownickiej i instruktorskiej wraz z projektami programów szkolenia. Sporo dyskusji wywołała sprawa uzyskania uprawnień państwowych przez szkolenie instruktorów rekreacji ruchowej w zakresie narciarstwa; opracowano wstępny program szkolenia. W związku z uzyskaniem uprawnień przodownickich przez wielu przodowników wg dawnych programów z nastawieniem na narciarstwo zjazdowe przy aktualnym trendzie na turystykę narciarską i związany z tym inny sprzęt zaproponowano nadanie starszym przodownikom uprawnień dożywotnich, a od młodszych wymóg umiejętności uprawiania turystyki narciarskiej;
- szlaków narciarskich, szkolenia znakarzy, nanoszenia na mapy szlaków narciarskich, rozliczania prac znakarskich;
- weryfikacji odznak narciarskich łącznie z przygotowaniem Książeczki Odznak Narciarskich zastępującej dotychczasowe protokoły, powoływaniem nowych TRW oraz nowego składu CRW;
- realizacji uchwał i wniosków z Krajowej Narady Aktywu Turystyki Narciarskiej;
- planu pracy Komisji na kadencję;
- regulaminu KTN ZG.

Przyjęto uchwały o:

- podziale zadań między członkami Komisji;
- regulaminie Komisji Turystyki Narciarskiej ZG;
- planie pracy KTN ZG na kadencję;

- powołaniu nowego składu Centralnego Referatu Weryfikacyjnego GON (Biedrzycki, Mika, Garus);
- wykupieniu domeny na prowadzenie strony internetowej KTN;
- nadaniu tytułu Honorowego Przodownika TN.

W 2007 r. odbyły się 4 zebrania Komisji, głównymi tematami zebrań były sprawy:

- opracowania kalendarza imprez na sezon 2007/2008 z koordynacją terminów;
- opracowania sprawozdania z realizacji imprez w sezonie 2006/2007;
- szkolenia kadry przodownickiej i instruktorskiej;
- szlaków narciarskich, rozliczania prac znakarskich oraz zadań Roku Szlaków PTTK;
- weryfikacji odznak narciarskich, wydania Książeczki Odznak Narciarskich PTTK;
- aktualizacji Instrukcji Weryfikacyjnej;
- przygotowań do V Międzynarodowego Zimowego Zlotu Turystów;
- kontaktów z terenowymi jednostkami PTTK;
- realizacji planu pracy i uchwał KNAN.

Na nadzwyczajnym zebraniu omówiono m.in. sprawę Ogniska Papieskiego.

Podjęto tylko jedną uchwałę dotyczącą przyznania uprawnień Instruktora Turystyki Narciarskiej.

W 2008 r. odbyły się 2 zebrania Komisji, podczas nich omawiano następujące sprawy:

- opracowania kalendarza imprez na sezon 2008/2009 wraz z koordynacją terminów;
- opracowania sprawozdania z realizacji imprez w sezonie 2007/2008;
- szkolenia kadry przodownickiej i instruktorskiej;
- szlaków narciarskich;
- weryfikacji odznak narciarskich;
- przygotowań do VI Międzynarodowego Zimowego Zlotu Turystów;
- współpracy z terenowymi KTN;
- realizacji planu pracy na kadencję.

Na zebraniach podjęto uchwały w następujących sprawach:

- przyznania Odznaki Wysokogórskiej;
- przeprowadzenia kursu dla kandydatów na PTN;
- przeprowadzenia kursu na poszerzenie uprawnień przodownickich na Sudety w ramach Rajdu Karkonoskiego;
- zwrócenia się do ZG PTTK o zabezpieczenie środków finansowych w budżecie na 2009 r. oraz na potrzeby organizacyjne VI MZZT;
- zwrócenia się do O/PTTK w Bielsku Białej o podjęcie się organizacji VI MZZT.

W roku 2009 odbyło się jedno zebranie, na którym omówiono opracowanie sprawozdania za miniony sezon, stan przygotowań do VI MZZT, realizację kalendarza imprez. Miała też miejsce wstępna dyskusja nad nowym sezonem zimowym 2009/2010. Analizowano ponadto wyniki weryfikacji odznak narciarskich oraz problemy szkoleniowe i przodownicze.

Poza obradami komisji w bieżących sprawach kontaktowano się za pośrednictwem internetu.

25 września 2007 r. w Krakowie odbyło się posiedzenie Głównej Komisji Rewizyjnej, na które zaproszono przewodniczących KTG i KTN ZG. Dokonano szczegółowej analizy działalności Komisji.

W ramach przygotowań do V Międzynarodowego Zimowego Zlotu Turystów w roku 2008 przedstawiciele KTN ZG brali udział w spotkaniach organizowanych przez Klub Czeskich Turystów.

Szkolenie i doszkolenie kadry

Rok 2006

Szkolenie i doszkolenie kadry programowej zostało przeprowadzone tradycyjnie na Kalatówkach w końcu marca z udziałem 46 osób. W wyniku szkolenia nadano uprawnienia przodownicze 3 osobom (na teren Beskidów Zachodnich), a 12 przodownikom przedłużono uprawnienia. Szkolenie w dniach 7–13 grudnia na Kalatówkach z powodu braku śniegu nie odbyło się, natomiast w Zlocie Przodowników w tym terminie uczestniczyło tylko 14 osób. Z uwagi na brak warunków narciarskich w grudniu 2006 r. nie prowadzono zaplanowanej propagandy uprawiania turystyki narciarskiej, natomiast ustalono konieczność nanoszenia na mapy szlaków narciarskich, jako jednego ze sposobów propagowania tego rodzaju turystyki. W tym celu skierowano pismo i przeprowadzono rozmowy z czołowym wydawnictwem map terenów górskich COMPASS, uzyskując zapewnienie nanoszenia tych szlaków.

Rok 2007

Szkolenie i doszkolenie kadry programowej zostało przeprowadzone tradycyjnie na Kalatówkach 10–16 grudnia z udziałem 30 osób. W wyniku szkolenia nadano uprawnienia przodownicze 3 osobom.

Rok 2008

Szkolenie i doszkolenie kadry programowej odbyło się tradycyjnie na Kalatówkach 6–13 grudnia z udziałem 25 osób. W wyniku szkolenia przedłużono uprawnienia przodownicze 4 osobom i 1 Instruktorowi TN. Na zakończenie szkolenia odbyło się II Spotkanie Narciarzy Wysokogórskich z udziałem 40 osób. W związku z ograniczonymi uprawnieniami przodowników turystyki narciarskiej zaproponowano przodownikom zorganizowanie szkolenia na Instruktora Rekreacji Ruchowej, jednak odzew okazał się minimalny (wysokie koszty).

Realizacja imprez narciarskich

Rok 2006

Realizacja imprez narciarskich, które znalazły się w Kalendarzu KTN przedstawia się następująco:

- XXXVIII Rajd Narciarski po Jurze, 53 osoby;
- IV Międzynarodowy Zlot Zimowy Turystów w Dolnym Kubinie na Słowacji, 100 osób z Polski;
- Rajd Narciarski „Wędrówki Północy” organizowany przez Oddział PTTK Suwałki, 183 osoby;
- Rajd Sudecki „Pogórze Kaczawskie”, 41 osób;
- XXIV Rajd Bieszczadzki (organizator BdPN), 110 osób;
- VI Spotkanie Narciarzy Śladowych w Rytrze, 27 osób;
- LI Rajd Karkonoski, 60 osób;
- Spotkanie Tatrzańskie im. Szymulańskiego pod auspicjami KTN z udziałem 14 osób.

Rok 2007

- XXXIX Rajd Narciarski po Jurze, 40 osób, jako pieszy z powodu braku śniegu;
- Beskidzka Zima, 32 osoby, jako pieszy z powodu braku śniegu;
- XXXVIII Rajd Narciarski „Wędrówki Północy” organizowany przez Oddział PTTK Suwałki, 154 osoby;
- VII Spotkanie Narciarzy Śladowych na Jurze, 20 osób;
- XXV Rajd Sudecki „Masyw Ślęży”, 55 osób;
- XXV Rajd Bieszczadzki (organizator BdPN), 110 osób, udało się zamieścić w regulaminie tego rajdu informację, że jest to kontynuacja rajdów PTTK;
- V Spotkania Izerskie, 13 osób;
- LII Rajd Karkonoski, 46 osób;
- II Spotkanie Tatrzańskie im. Szymulańskiego pod auspicjami KTN, 59 osób.

Rok 2008 i 2009

Szkolenie i doszkolenie kadry programowej zostało tradycyjnie przeprowadzone na Kalatówkach w terminie 5–13 grudnia z udziałem 25 osób. W wyniku szkolenia przedłużono uprawnienia przodownicze 4 osobom i 1 Instruktorowi TN. Na zakończenie szkolenia odbyło się II Spotkanie Narciarzy Wysokogórskich z udziałem 30 osób.

Realizacja imprez narciarskich:

- pierwszy śnieg w Alpach (doszkolenie), 7 osób;
- Beskidy 2009, 18 osób;
- udział polskiej reprezentacji liczącej 138 uczestników w V Międzynarodowym Zimowym Zlocie Turystów w Jabłonkowie (Zaolzie);

- XL Rajd Narciarski po Jurze, 61 osób;
 - XXXIX Rajd Narciarski „Wędrówki Północy” zorganizowany przez Oddział PTTK Suwałki, 104 osoby;
 - VIII Spotkanie Narciarzy Śladowych w Beskidzie Niskim, 7 osób, brak śniegu;
 - XXVI Rajd Sudecki, 49 osób;
 - XXVI Rajd Bieszczadzki (organizator BdPN), 104 osoby;
 - VI Spotkania Izersko-Karkonoskie, 12 osób;
 - LIII Rajd Karkonoski, 55 osób;
 - III Spotkanie Tatrzańskie im. Szymulańskiego pod auspicjami KTN, 41 osób;
 - Kalatówki, 26 osób, brak śniegu;
 - Pierwszy śnieg w Alpach (doszkolenie), 7 osób;
 - XLI Rajd Narciarski po Jurze, 76 osób;
 - Beskidy 2009, 18 osób;
 - XI Wędrówki Północy, brak śniegu, 97 osób;
 - IX Spotkania Narciarzy Śladowych, 23 osoby;
 - XXVII Rajd Sudecki, 48 osób;
 - XXVII Rajd Bieszczadzki, 92 osoby;
 - VII Spotkania Karkonoskie, 12 osób;
 - LIV Rajd Karkonosze, 49 osób;
 - IV Spotkania Tatrzańskie, 45 osób;
- Organizację VI MZZT zlecono O/PTTK w Bielsku-Białej.

Szlaki narciarskie

Rok 2006

Szlaki narciarskie utrzymywane są przez Oddziały PTTK w Bielsku Białej, Cieszynie, Żywcu, Suchej Beskidzkiej, Rabce, Nowym Sączu i Bochni. Łączna długość tych szlaków wynosi blisko 410 km. Co roku zmniejsza się dotacja na te szlaki, w 2006 r. wynosiła 30 600 zł. Odnowiono 252 km, umieszczono 123 drogowskazy, 15 kierunkowskazów, 697 tyczek, 31 znaków ostrzegawczych.

Rok 2007

Szlaki narciarskie utrzymywane są przez Oddziały PTTK w Bielsku Białej, Cieszynie, Żywcu, Suchej Beskidzkiej, Rabce, Nowym Sączu i Bochni. Łączna długość tych szlaków liczy blisko 410 km. Co roku zmniejsza się dotacja na te szlaki, w 2007 r. wynosiła 27 230 zł. Odnowiono 168 km szlaków, 115 drogowskazów oraz 697 tyczek. Ze środków centralnych zrezygnował Oddział PTTK Bielsko-Biała z powodu zbyt małej kwoty. W związku z Rokiem Szlaków PTTK starano się o szerszą popularyzację szlaków narciarskich, m.in. spowodowano naniesienie tych szlaków na nowe mapy górskie, głównie wydawane przez COMPASS oraz apelowano do Oddziałów o udział w obchodach Roku Szlaków. KTN ZG zgłosiło także swe uwagi do nowo opracowywanej Instrukcji Znakarskiej.

Rok 2008

Szlaki narciarskie utrzymywane były z dotacji Ministerstwa (25 000 zł) przez Oddziały PTTK: w Cieszynie, Żywcu, Suchej Beskidzkiej i Nowym Sączu. Łącznie odnowiono 198 km szlaków i ustawiono 50 drogowskazów oraz w żywieckim 390 tyczek. Natomiast Oddział PTTK Bielsko-Biała przeprowadził roboty znarkarskie z własnych środków.

Odnaki Narciarskie

Rok 2006

Z zarejestrowanych w KTN 21 Terenowych Referatów Weryfikacyjnych odznak Narciarskich sprawozdania nadesłało 16. Łącznie zweryfikowano 1 799 odznak, w tym CRW 19. Najwięcej tradycyjnie weryfikował TRW w Jaworznie – 826 odznak, głównie Dziecięce (490) oraz Łódź – 449, Bielsko-Biała – 132, Dąbrowa Górnicza – 98 i Jelenia Góra – 94. Kolejne to Nowy Sącz i Zawiercie – po 36 oraz Rzeszów – 34. W 1780 odznakach zweryfikowanych przez TRW przeważają DON – 673, GON – 516 i Młodzieżowe – 489. Słabo weryfikowane są NON – 102.

Rok 2007

Z zarejestrowanych w KTN 22 Terenowych Referatów Weryfikacyjnych odznak Narciarskich otrzymano 16 sprawozdań. Łącznie zweryfikowano 1 118 odznak, w tym CRW 12. Najwięcej tradycyjnie weryfikował TRW w Jaworznie – 366 odznak, głównie Dziecięce (310) oraz Łódź – 344, Bielsko-Biała – 102, Dąbrowa Górnicza – 66 i Jelenia Góra – 48. Kolejne to Nowy Sącz – 37, Rzeszów – 32, Wrocław – 20, Cieszyn – 19, Zawiercie i nowy TRW w Warszawie MU – po 18, ponadto Warszawa Stoł. – 13, Elbląg – 12, Kraków i Bochnia po 5 i Gdańsk 1. W 1 106 odznakach zweryfikowanych przez TRW przeważają DON – 528, Młodzieżowe – 295 i GON – 218. Słabo weryfikowane są NON – 65. Na słabą ilość weryfikacji zwłaszcza NON wpłynęła ciepła zima, prawie bez opadów śniegu na nizinach. Zmieniono dotychczasową formę weryfikacji z jednostronnicowych „Protokółów” na „Książeczki. Odnaki Narciarskich”, doprowadzając do ich wydruku i rozprowadzenia w terenie.

Rok 2008

Z zarejestrowanych w KTN 22 Terenowych Referatów Weryfikacyjnych odznak Narciarskich sprawozdania nadesłało 19. Łącznie zweryfikowano 1 170 odznak, w tym CRW 16. Najwięcej weryfikowały TRW w Łodzi – 515 (głównie Młodzieżowe), Jaworznie – 236 (głównie Dziecięce) i Bielsko-Biała – 202, oraz Jelenia Góra – 48, Rzeszów – 32, Nowy Sącz – 27, Lublin – 19, Cieszyn – 18, Dąbrowa Górnicza – 13, Warszawa Stoł. i Zielona Góra – po 11. Elbląg, Rybnik i Zawiercie – po 6, Wrocław – 4. W 1 154 odznakach zweryfikowanych przez TRW przeważają DON – 339, Młodzieżowe – 373 i GON – 362. Słabo weryfikowane są NON – 79. Na słabą ilość weryfikacji zwłaszcza NON wpłynęła ciepła zima, prawie bez opadów śniegu na nizinach.

Współpraca KTN z oddziałowymi KTN oraz z Klubami

Rok 2006

Na 50 takich jednostek wykazywanych w statystyce współpracę utrzymują tylko Kluby: Gronie z Bielska, Watra z Cieszyna, Psie Pole z Wrocławia i Ostańce z Zawiercia oraz oddziałowe KTN z Bielska, Gdańska, Jaworzna, Łodzi, Nowego Sącza, Rzeszowa, Krakowa, Pabianic i Stołeczny z Warszawy. Do wszystkich tych jednostek wysłano informację o wprowadzeniu nowych książeczek ON i zaapelowano o współpracę.

Rok 2007

W ramach współpracy KTN ZG PTTK z oddziałowymi KTN i Klubami Narciarskimi przy wysyłaniu informacji o nowych Książeczkach Odznak Narciarskich zaapelowano o współpracę w tej sprawie ze strony Oddziałów. Według statystyki TKO istnieje 105 jednostek PTTK wykazujących działalność narciarską, bądź w formie istnienia Komisji i Klubów narciarskich, bądź wykazując organizację imprez narciarskich. Z tej ilości jednak tylko kilka utrzymuje kontakty z KTN ZG.

W 2007 r. informację o swej działalności złożyły Kluby: Gronie z Bielska, Psie Pole z Wrocławia i Ostańce z Zawiercia oraz oddziałowe KTN z Bielska, Nowego Sącza, Bochni i Elbląga, Jaworzna, Krakowa, Łodzi oraz warszawskie Stołeczny i Międzyuczelniany.

Rok 2008

W ramach współpracy z jednostkami narciarskimi PTTK w terenie KTN ZG PTTK stara się utrzymywać z nimi bieżące kontakty. Informację o swej działalności złożyły tylko Kluby: Gronie z Bielska, Psie Pole z Wrocławia i Ostańce z Zawiercia oraz oddziałowe KTN z Bielska, Elbląga, Gdańska, Jaworzna, Łodzi, Nowego Sącza, Rzeszowa i Oddziału Stołecznego w Warszawie.

8.5.3. Górską Turystyką Jeździecką.

Podstawową sprawą działalności PTTK w tej sferze był rozwój kadr przodowniczych górskiej turystyki jeździeckiej PTTK. W minionej kadencji zorganizowano 23 kursy dla 219 uczestników i tak:

- 2005 – 4 kursy dla 33 uczestników;
- 2006 – 9 kursów dla 74 uczestników;
- 2007 – 3 kursy dla 26 uczestników;
- 2008 – 4 kursy dla 46 uczestników;
- 2009 – 4 kursy dla 40 uczestników.

Nadano uprawnienia Przodownicze GKJ 132 osobom. Ujednolicono wspólnie z Komisją Nizinnej Turystyki Jeździeckiej PTTK regulamin przodownika turystyki jeździeckiej, wydano certyfikaty oraz nowe legitymacje przodowników turystyki jeździeckiej PTTK.

Dzięki działalności tej kadry w latach 2005–2008 zdobyto 1926 odznak Górskiej Turystyki Jeździeckiej:

	Popularna	Brązowa	Srebrna	Złota
2005	415	48	24	1
2006	256	29	18	2
2007	201	40	9	6
2008	466	39	6	2
2009	300	25	5	5
Suma	1638	212	62	14

Celem ułatwienia jeździeckiego wędrowania po górach afiliowano 15 nowych ośrodków Górskiej Turystyki Jeździeckiej oraz opracowano pierwszy w świecie interaktywny atlas górskich szlaków konnych PTTK, z którego ukazały się dwie części poświęcone Jurze Krakowsko-Częstochowskiej i Sudetom. Kończące są prace nad częściami karpackimi.

Współorganizowano Konkursy Konia Turystycznego, w których w Węgierskiej Górze w 2008 r. brało udział 36 uczestników, a w Żabnicy w 2009 r. 40 uczestników. Opracowano regulamin i dyplom oraz nadano 132 Licencje Górskiego Konia Turystycznego.

Tradycyjnie organizowano Sejmiki Przodownikie i Rajdy Kadrowe, w Sejmikach Przodowniczych uczestniczyło ogółem 439 uczestników. I tak:

- w IX Sejmiku Przodowników GTJ Góry Świętokrzyskie 2005, 87 uczestników;
- w X Jubileuszowym Sejmiku Przodowników GTJ ZAWOJA 2006, 88 uczestników;
- w XI Sejmiku Przodowników GTJ Beskidy Żabnica 2007, 90 uczestników;
- w XII Sejmiku Przodowników GTJ Beskidy Żabnica, 80 uczestników;
- w XIII Sejmiku Przodowników GTJ Beskid Niski Wysowa, 94 uczestników.

W tradycyjnym rajdzie przodowniczym z metą w Chmielu (Bieszczady) brało udział 192 uczestników, a konkretnie: 2005 r. – 22 osoby, 2006 r. – 25 osób, 2007 r. – 30 osób, 2008 r. – 60 osób, 2009 r. – 55 osób. Organizowane były także centralne Hubertusy GKJ PTTK w 2007 r. w Zawoi i w 2008 r. w Chmielu.

Należy podkreślić, że w inicjatywy Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK organizowane są Centralne Ogniska Papieskie poświęcone pamięci Jana Pawła II.

- Pierwsze Centralne Ognisko Papieskie 2 kwietnia 2006 r. odbyło się na Św. Katarzynie w Górach Świętokrzyskich, uczestniczyło w nim ok. 250 osób;
- Drugie Centralne Ognisko Papieskie 2 kwietnia 2007 r. zorganizowano w Węgierskiej Górze, uczestniczyło w nim ok. 500 osób;
- Trzecie Centralne Ognisko Papieskie odbyło się w Lanckoronie 2 kwietnia 2008 r. z udziałem 40 osób;

- Czwarte Centralne Ognisko Papieskie PTTK 2 kwietnia 2009 r. odbyło się w Grzechyni koło Makowa Podhalańskiego z udziałem ok. 200 osób.

Tradycyjnie Komisja działa na rzecz hipoterapii młodzieży z „Ośrodka dla dzieci niewidomych i słabowidzących” z Krakowa, organizując corocznie obozy jeździeckie w Małobądzu. Organizowała też wycieczki do ośrodków (Katowice, Częstochowa, Małobądz, Żłoty Potok, Żabnica), gdzie gospodarze, przodownicy górskiej turystyki jeździeckiej PTTK, podejmują dzieci udostępniając im bezpłatnie konie do specjalnie przygotowanych zajęć.

Posiedzenia Komisji zawsze odbywały się w pełnym składzie, odbyło się ich w tej kadencji 9. Ponadto spotykano się (w niepełnym składzie) co najmniej raz w miesiącu celem załatwiania najpilniejszych spraw oraz upowszechnianiem i promowaniem turystyki jeździeckiej w górach.

8.5.4. Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK.

Ośrodek działa zgodnie z hasłem *Wszystko o górach – wszystko dla gór*. Działalność COTG to w szczególności działalność informacyjna, popularyzatorska, wydawnicza, utrzymywanie kontaktów i współpracy z instytucjami i osobami związanymi z górami oraz obsługa organizacyjna, administracyjna i finansowa komisji Zarządu Głównego prowadzącymi działalność górską, a więc Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK, Komisji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK oraz Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK. W strukturze COTG działają: Centralna Biblioteka Górską PTTK, Oficyna Wydawnicza „Wierchy”, redakcje: rocznika „Wierchy” i kwartalnika „Gazeta Górską”. COTG PTTK w Krakowie prowadzi Centralne Archiwum Turystyki Górskiej PTTK.

Na podstawie Uchwały nr 145/XVI/2007 Zarządu Głównego PTTK nieruchomości PTTK w Krakowie przy ulicy Jagiellońskiej 6 została powierzona w zarząd Okręgowemu Zespołowi Gospodarki Turystycznej PTTK Krakowie. Dzięki tej decyzji Zarządu Głównego Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK stał się jednostką Towarzystwa zajmującą się wyłącznie działalnością statutową.

Działalność programowa

COTG PTTK w Krakowie, prócz działań wynikających z konieczności bezpośredniej obsługi działalności komisji górskich Towarzystwa, stara się popularyzować przyjęte w PTTK kierunki rozwoju i promocji turystyki górskiej, coraz częściej realizując projekty związane z kulturą związaną z górami. Duże znaczenie przywiązuje do współpracy, ze studenckimi kołami przewodnickimi, wspierając bazy namiotowe, organizując szkolenia medyczne i związane z bezpieczeństwem turystyki oraz budując wspólną ofertę komercyjną realizowaną przez STA Wierchy.

Działania promocyjne:

COTG organizował lub współorganizował szereg imprez popularyzujących turystykę górską:

- 13 października 2005 r. COTG PTTK zorganizował wspólnie z Akademią Wychowania Fizycznego w Krakowie seminarium pt. „Człowiek i góry w uniwersalnej refleksji Jana Pawła II”. Wśród referentów było wielu znakomych badaczy życiorysu papieża, jak również jego przyjaciele z okresu licznych wędrówek turystycznych w górach i na jeziorach. Wygłoszone referaty zostały wydane nakładem COTG PTTK w 2007 r. Seminarium odbywało się na terenie Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.
- w roku 2006 COTG był jednym z głównych animatorów obchodów 100-lecia oddania do eksploatacji schroniska na Markowych Szczawinach, nad którą to uroczystością patronat objęli: Prezes Zarządu Głównego PTTK, kol. Lech Drożdżyński oraz Piotr Boroń – senator Rzeczypospolitej. Uroczystości połączone z mszą świętą odprawioną przez biskupa Jana Szkodonia odbyły się przy schronisku 15 września, następnego dnia w pomieszczeniach skansenu w Zawoi Markowej odbyło się seminarium poświęcone historii turystyki górskiej oraz osiągnięciom Babiogórskiego Parku Narodowego w dziedzinie ochrony przyrody. Z tej okazji COTG zaproponował Stowarzyszeniu Przyjaciół Babiej Góry poświęcenie kolejnego rocznika Prac Babiogórskich historii turystyki w regionie i uzyskał zlecenie na jego wydanie. Rocznik ten zawierał teksty historyczne: o schronisku PTTK na Markowych Szczawinach i o jednostkach PTTK na tym terenie.
- Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej był jednym z głównych organizatorów Festiwalu Huculskiego w Krakowie w dniach 14–17 marca 2008 r., w ramach którego współorganizował:
 - konferencję naukową „Huculi, Bojkowie, Łemkowie – tradycja i współczesność”;
 - uroczystą mszę św. w intencji Stanisława Vincenza w Kościele Najświętszego Salwatora;
 - panel turystyczny „Płajami i bezdrożami Czarnohory i Gorganów”;
 - Koncert tradycyjnej muzyki huculskiej – Roman Kumłyk z Kapelą Czeremosz;
 - panel dyskusyjny „Rozwój turystyki w Karpatach – w poszukiwaniu idei, piękna czy rozrywki?”;
 - Huculskie Muzyki – Galowy koncert Orkiestry Świętego Mikołaja i Kapeli Czeremosz Romana Kumłyka;
 - wykład Huculskie trąby prof. I. Maciejewskiego – największego znawcy muzyki huculskiej;

- 8 maja 2008 r. w COTG odbyła się promocja dzieła Wiesława Aleksandra Wójcika „W kręgu Tatr” wydanego przez Tatrzański Park Narodowy. Promocji towarzyszyło spotkanie z góralską muzyką.
- 19 czerwca 2008 r. w COTG odbyła się konferencja w sprawie ochrony dziedzictwa przyrodniczego Lubania. W konferencji wzięli udział przedstawiciele licznych środowisk związanych z ochroną przyrody, w tym dyrektorzy górskich parków narodowych. Celem konferencji było ukazanie alternatywnych, wobec proponowanej budowy wyciągu, kierunków rozwoju tego regionu. Konferencja, podsumowana specjalnym wydawnictwem, miała szeroki oddźwięk w lokalnej prasie, radio i telewizji.
- 2 października 2008 r. w COTG odbył się benefis Artura Gerhardta – przewodnika beskidzkiego, tatrzańskiego i miejskiego po Krakowie – współtwórcy przewodnictwa beskidzkiego – w 90. rocznicę jego urodzin.
- 10 października 2008 r. w COTG obył się benefis Marka Staffy z okazji zakończenia wydania *Słownika Geograficznego Sudetów*.
- 13 listopada 2008 r. w COTG odbyła się promocja gminy Rajcza z okazji wydania książki „Legendy i opowieści z Soli”. W promocji wzięła udział znacząca reprezentacja Rajczy z kapelą.
- 30 listopada 2008 r. odbyły się uroczystości z okazji 120-lecia urodzin Stanisława Vincenza, w ich ramach promocja wydanej przez COTG PTTK, ze wsparciem finansowym województwa małopolskiego, w ramach serii Biblioteka Górską, pozycji *Huculi, Bojkowie, Łemkowie*. Tradycja i współczesność. Książka ta została również wydana w języku ukraińskim. Promocję uświetnili swoimi występami aktorzy Teatru Węgajty.

Duże znaczenie dla promocji działalności COTG PTTK mają wydawane kalendarze:

- na rok 2007 i 2008 wydawane w nakładzie 150 egzemplarzy. Pierwszy zawierał zdjęcie schroniska na Szczelińcu z racji jego oddania do eksploatacji po kapitalnym remoncie, drugi zawierał zdjęcie schroniska na Hali Ornak.
- na rok 2009 wydane w nakładzie 6 000 egzemplarzy. Kalendarz zawierał reprodukowane zdjęcia Mieczysława Karłowicza z zasobów Centralnej Biblioteki Górskiej i był wydany wspólnie z Tatrzańskim Parkiem Narodowym z okazji 100. rocznicy jego śmierci; zawierał na każdej stronie logo i adres COTG PTTK. Kalendarze są nieodpłatnie przekazywane współpracującym z COTG osobom i instytucjom.

COTG był głównym realizatorem, zainicjowanych przez koła przewodniczące z Krakowa, obchodów Międzynarodowego Dnia Przewodnika w Małopolsce. Impreza ta zaczęła mieć charakter otwarty i promuje przewodnictwo PTTK w Małopolsce:

- pierwsze spotkania w lutym 2006 r. i 2007 r. organizowane wspólnie z licznymi kołami przewodnickimi i w obecności przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego woj. małopolskiego, odbywały się w COTG.
- spotkanie 1 marca 2008 r. COTG pod patronatem i w obecności prezesa Zarządu Głównego PTTK kol. Lecha Drożdżyńskiego, marszałka województwa małopolskiego Marka Nawary, wiceprezydent Miasta Krakowa Elżbiety Łęcznarowicz, z udziałem prezesa Głównej Komisji Rewizyjnej kol. Tadeusza Sobieszka, przewodniczących Komisji Przewodnickiej i Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK miało niezwykle uroczysty charakter.

Jednocześnie w ramach tych obchodów COTG integrował corocznie szereg działań kół przewodnickich z Krakowa (Przewodnicy Miejscy, Beskidzko-Terenowi, Tatrzańscy), Rabki, Nowego Sącza i Tarnowa.

Udział w seminariach i sympozjach oraz przygotowane i przedstawienie prezentacji multimedialnych:

- „Oddział Akademicki Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie”, z okazji 50. rocznicy powstania Oddziału Akademickiego PTTK w Krakowie 30 marca 2007 r.;
- „Zarys historii tworzenia szlaków turystycznych przez Towarzystwo Tatrzańskie i Polskie Towarzystwo Tatrzańskie w latach 1873–1950” oraz „Wsparcie rozwoju turystyki górskiej na Ukrainie poprzez odbudowę sieci szlaków turystycznych w Gorganach i Czarnohorze”, na konferencji popularno-naukowej zorganizowanej przez ZG PTTK w ramach projektu „Rok szlaków turystycznych PTTK” Kalatówki 17–20 października 2007 r.;
- „Inwestycje proekologiczne PTTK w schroniskach górskich na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego” w czasie Konferencji Naukowej „Stan i perspektywy rozwoju turystyki w Tatrzańskim Parku Narodowym” zorganizowanej przez AWF Kraków i Tatrzański Park Narodowy w Zakopanem 18–20 października 2007 r.;
- „Zarys historii tworzenia szlaków turystycznych przez Towarzystwo Tatrzańskie i Polskie Towarzystwo Tatrzańskie w latach 1873–1950”, na dorocznym seminarium KTG ZG PTTK w Krakowie w dniu 1 grudnia 2007 r.;
- „Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze – turystyka aktywna”, na spotkaniu z Komisją Sejmową ds. Środowiska, Ustrzyki Dolne 6 marca 2008 r.;
- „Zorganizowana polska turystyka górską w Karpatach Wschodnich do 1939 roku”, na sesji naukowej Podróże w Karpaty – 5 września 2008 r. Sanok. Organizator – Instytut Humanistyczno-Artystyczny Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sanoku i Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- „Karpackie Towarzystwo Narciarzy 1906–1939” Sekcja Historii Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej, Stowarzyszenie Miłośników

Jaśła, Urząd Gminy w Dębowcu – I Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe nt.: Narciarstwo w Polsce i na świecie – 1888–2008, 25 września 2008.

Strona internetowa COTG

Duży nacisk położono na prowadzenie strony internetowej, na której prócz intensywnie rozwijanej kartoteki Centralnej Biblioteki Górskiej (ponad 9 000 haseł w internecie), pojawiła się encyklopedia gór pt. *Vademecum*. Kierowane tam nieodpłatnie przez autorów hasła stają się źródłem profesjonalnej wiedzy z różnych dziedzin powiązanych z górami. Encyklopedia zaopatrzona jest w wyszukiwarkę ułatwiającą dotarcie do poszukiwanych haseł. W roku 2008 podpisano porozumienie ze Studenckim Kołem Przewodników Beskidzkich przy Oddziale Akademickim PTTK Krakowie. W ramach tego porozumienia przewodnicy i kursanci pod nadzorem pracowników COTG będą tworzyli hasła do *vademecum*

Inne przedsięwzięcia:

- Jesienią 2005 r. w kilku terminach przeprowadzono szkolenie medyczne przewodników górskich. Dzięki wsparciu finansowym Urzędu Marszałkowskiego województwa małopolskiego w cyklu dwudniowych szkoleń ze stojącymi na wysokim poziomie warsztatami praktycznymi wzięło udział 60 przewodników górskich z Małopolski. Przewodnicy, którzy ukończyli kurs, otrzymali zaświadczenie ważne na terenie Unii Europejskiej o umiejętności dokonywania zabiegów resuscytacji i defibrylacji.
- Wspólnie z Salonem Turystyki Aktywnej „Wierchy” COTG w latach 2006–2007 promował turystykę górską w polskich górach i w oparciu o infrastrukturę schronisk PTTK na łamach gazety kwartalnej *Krakauer Zeitung*, w jej wydaniu w pierwszym kwartale 2006 r. ukazał się artykuł o walorach Tatr z reklamą naszych schronisk, w wydaniu drugiego kwartału 2006 ukazał się artykuł promujący architekturę drewnianą na terenie Karpat Polskich wraz z propozycjami STA Wierchy. W 2007 r. ukazał się artykuł o turystyce aktywnej w polskich górach z reklamą STA Wierchy, a także wywiad z dyrektorem COTG PTTK, mówiący o znaczeniu PTTK w kreowaniu turystyki aktywnej w Polsce. Gazeta była zrealizowana w języku niemieckim i ukazała się w nakładach wielotysięcznych dystrybuowanych, nieodpłatnie w Polsce i w Niemczech, w tym na targach ITB w Berlinie.
- W roku 2006 i 2007 COTG wspólnie ze Studenckim Kołem Przewodników Górskich z Krakowa przeprowadził na swoich stronach internetowych wieloetapowy konkurs wiedzy o górach, w którym wzięło udział 40 internautów z całej Polski.
- COTG zaprojektował i zamówił specjalną matrycę do wykonywania odznaki Towarzystwa, w wyniku czego dysponuje i sprzedaje miniaturki odznaki PTTK.

- COTG we współpracy ze Spółką PTTK Karpaty zaangażował się w zachowanie pamiątek pozostałych po starym schronisku na Markowych Szczawinach, podjęte zostały prace, które zaowocowały spisaniem historii schroniska – artykuł na ten temat został wydrukowany w specjalnym numerze Rocznika Babiogórskiego poświęconego historii turystyki w Beskidzie Żywieckim, a w wersji skróconej w „Gazecie Górskiej”.
- COTG stwarza warunki, które umożliwiają działalność korzystającym z obiektu PTTK jednostkom, takim jak: Koło Przewodników Tatrzańskich im. Macieja Sieczki, Krakowski Klub Przewodników Turystyki Górskiej – jednostki Oddziału Krakowskiego PTTK, Studenckie Koło Przewodników Górskich Oddziału Akademickiego PTTK, które w sumie zorganizowały na terenie COTG w latach 2007–2008 155 prezentacji, prelekcji i odczytów.
- w roku 2007 COTG zakończył rozpoczęte jesienią 2005 r. szkolenie przewodników górskich we współpracy z zespołem Gmin Babiogórskich w projekcie związanym z aktywizacją regionu. Projekt ten był realizowany ze środków GEF (Global Environment Facility). W kursie prowadzonym przez COTG uczestniczyło ponad 50 osób, w tym 5 osób bezrobotnych, uczestniczących w projekcie zgodnie z podpisaną umową, nieodpłatnie. COTG uzyskał stałe zezwolenie do prowadzenia kursów na uprawnienia przewodnika beskidzkiego.

Współpraca z Urzędem Marszałkowskim woj. małopolskiego w programie „Owca +”

COTG PTTK został zaproszony przez Małopolski Urząd Marszałkowski i uczestniczył w latach 2006–2008 w charakterze eksperta w sprawach turystyki górskiej w projekcie „Owca +”, którego zadaniem jest przywrócenie wypasu owiec w Beskidach wraz ze stworzeniem infrastruktury turystycznej dla turystyki aktywnej. W ramach tego projektu przedstawiciel COTG PTTK wziął udział w study tour zrealizowanym w Bawarii dla organizacji zajmujących się projektem w Polsce i przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego woj. małopolskiego.

COTG wspólnie z Salonem Turystyki Aktywnej „Wierchy” oraz dostawcą rakiet śnieżnych rozpoczął promocję uprawiania turystyki zimowej opartej o ten sprzęt. W roku 2007, kiedy to COTG stał się jednostką statutową Towarzystwa, przekazał rakiety śnieżne STA Wierchy, która rozpoczęła ich komercyjny wypożyczanie. W wyniku tych działań, rakiety śnieżne zakupione po preferencyjnych cenach pojawiły się w licznych schroniskach PTTK stając się dodatkową ofertą dla turysty i szansą na zwiększenie ruchu turystycznego dla obiektu. Imprezy na raketach są przedmiotem stworzonej przez Salon Turystyki Aktywnej „Wierchy” komercyjnej oferty turystycznej realizowanej w górach polskich i ukraińskich oraz akcji wyjazdów sobotnio-niedzielnym. W wyniku pozyska-

nych środków i podjęciu przez Urząd Marszałkowski województwa małopolskiego pomysłu promocji raket śnieżnych, przeprowadzono prace znakarskie w rejonie Babiej Góry, Hali Krupowej i Jaworzyny Krynickiej. W ramach tego projektu wykonano standardowe stanowiska z mapami turystycznymi ulokowane: przy schronisku na Markowych Szczawinach (ze środków GEF), w Zawoi, w Bystrej i Krynicy, a także wydano 3 foldery promujące te okolice i duży „Atlas szlaków zimowych małopolskich Karpat”. W ramach promocji chodzenia na raketach śnieżnych ustanowiono wspólną odznakę Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego i COTG PTTK „Zimowa odznaka górską” przyznaną za odbycie wycieczek zimą na raketach śnieżnych. Urząd Marszałkowski sfinansował pierwszy nakład odznak w stopniu brązowym, srebrnym i złotym. Akcja ta została również spopularyzowana wydaną przez Małopolską Organizację Turystyczną płytą CD „Do Małopolski – Multimedialny Informator o Ofercie Turystycznej Zimowej Małopolski” w znaczącym nakładzie. W roku 2008 przeprowadzono prace znakarskie w rejonie Turbacza i wydano folder promujący szlaki turystyczne służące do uprawiania tej turystyki w rejonie Turbacza wraz z opisem walorów Nowego Targu i Łopusznej. W ramach promocji zimowej turystyki w roku 2008 przeprowadzono szkolenia w trzech turach (na Turbaczu, Murowańcu i na Hali Krupowej). W szkoleniu udział wzięło ok. 100 przewodników z studenckich kół przewodnickich z całej Polski. Na przeszkodzie w rozwoju akcji stanął brak śniegu w 2008 r.; w latach 2007 i 2008 zdobyto 88 odznak.

Współpraca z Kraft Foods Polska SA

Zarząd Główny PTTK przekazał w 2006 r. do realizacji COTG PTTK współpracę z firmą Kraft Foods Polska w zakresie promocji logo Milka, pod hasłem *Milka Rodzinna Przygoda*, która za naszym pośrednictwem starała się dotrzeć do turystów górskich. W ramach tej współpracy Milka wyposażyła 15 schronisk górskich w Tatrach, Beskidach i Sudetach biorących udział w akcji w estetyczne dodatkowe wyposażenie (huśtawki, parasole i dodatkowe ławy i stoły). W roku 2006 na 11 imprezach oddziałowych w górach zostały rozdysponowane zestawy ze słodyczkami Milki, na 23 imprezach pojawili się przedstawiciele Milki ze słodyczkami, które były nagrodami dla dzieci i młodzieży w konkursach wiedzy turystycznej i sprawnościowych. W ramach specjalnie zorganizowanego konkursu, którego regulamin wydrukowano w książeczkach GOT PTTK dla 1 000 osób, które potwierdziły pobyt w minimum 6 schroniskach PTTK uczestniczących w programie, czekało 1 000 plecaków turystycznych. Na koszt Kraft Foods został wydany specjalny przewodnik Pascala promujący akcję pod hasłem „Milka Rodzinna Przygoda”, a przy okazji 15 schronisk PTTK jako obiektów przyjaznych turystyce.

Centralna Biblioteka Górska

Stan zbiorów Centralnej Biblioteki Górskiej PTTK w latach 2006–2008						
Lp.	Rok	2005	2006	2007	2008	Przybyło między 2005 a 2009
1.	Druki zwarte	22 178	22 719	23 164	23 615	1 437
2.	Czasopisma i wyd. ciągłe	6 699	6 712	6 737	6 751	52
3.	Mapy	1 321	1 833	1 976	2 036	715

Wzbogacanie zbiorów następowało drogą zakupów ze środków PTTK oraz darów od instytucji i osób prywatnych.

Biblioteka, we współpracy z wydawcami, prowadziła akcję promowania nowo wydawanych pozycji z zakresu szeroko rozumianego piśmiennictwa górskiego. W roku 2005 odbyły się następujące promocje: *Beskid Myślenicki*. Przewodnik Dariusza Dyląga i Piotra Sadowskiego, wspólnie z Oficyną Wydawniczą „Rewasz”, *Król Tatr z Mokotowskiej 8. Portret doktora Tytusa Chałubińskiego* Barbary Petrozolin-Skowrońskiej, wspólnie z Wydawnictwem „ISKRY”.

W roku 2006 odbyły się promocje następujących tytułów: „*Solidarność*” w Nowotarskich Zakładach Przemysłu Skórzanego „Podhale” w Nowym Targu 1980–1981 Władysława Skalskiego, wspólnie z Wydawnictwem AKADE, *Krakowskim szlakiem Juliana Fałata Tadeusza Z. Bednarskiego*, wspólnie z Klubem Przewodników Beskidzkich i Terenowych im. W. Krygowskiego, *Mistyka w Tatrach* ks. Zbigniewa Pytla, wspólnie z Wydawnictwem AA, *Gmach Muzeum Tatrzańskiego Zbigniewa Moździerz*, wspólnie z Muzeum Tatrzańskim w Zakopanem, *Beskid Żywiecki. Przewodnik Stanisława Figla*, Urszuli Janickiej-Krzywdy, Piotra Krzywdy i Wojciecha W. Wiśniewskiego, wspólnie z Oficyną Wydawniczą „REWASZ”, *Orla Perc* Dariusza Dyląga, wspólnie z Oficyną Wydawniczą „REWASZ”. W roku 2007 odbyły się promocje następujących tytułów: *Ludzie, góry, książki* Krystyny Heskowej-Kwaśniewicz, wspólnie z Wydawnictwem Uniwersytetu Śląskiego, *Bukowina Tatrzańska. Czasy – Ludzie – Wydarzenia* Stanisławy Galicy-Górkiewicz i Tomasza Boruckiego, wspólnie z Wydawnictwem „PROMO”, *Ziemia Żywiecka. Przewodnik Jerzego Koniecznego*, wspólnie z Wydawnictwem „ARTIBUS ET LUDIS”, *Medycyna indiańska* Zdzisława J. Ryna, wspólnie z Wydawnictwem Literackim, *Ks. Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Miłośnik gór i przyrody*, pr. zbiorowa, wydana wspólnie przez Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK i Akademię Wychowania Fizycznego w Krakowie, *Śladami podhalańskiej mody* Stanisławy Trebuni-Staszel, wspólnie z Podhalańską Oficyną Wydawniczą, *Góralski chodniczek Jegomościa Władysława Zązła* Władysława Motyki, wspólnie z Beskidzkim Towarzystwem Oświatowym, *Świat moich słów* Zofii Bukowskiej-Kasyjanowej, wspólnie z Podhalańską Oficyną Wydawniczą, *Kurierzy Słowa* Bożego Mariana Szczepanowi-

cza, wspólnie z Wydawnictwem Świętego Stanisława i Kołem Przewodników Tatrzańskich im. Macieja Sieczki w Krakowie, *Ocalić od zapomnienia. Dzieje Sidziny 1563–2006* Kazimierza Leśniaka, wspólnie z Firmą „Wspólna Sprawa”. W roku 2008 odbyły się promocje następujących tytułów: *Bukowina Tatrzańska. Góralskie życie Stanisławy Galicy-Górkiewicz*, wspólnie z Wydawnictwem „PROMO”, *Miejsce przy stole* Andrzeja Wilczkowskiego, wspólnie z Wydawnictwem „TERTIA” i Kołem Przewodników Tatrzańskich im. Macieja Sieczki w Krakowie, *Cmentarz na Pęksowym Brzyzku*. Przewodnik Macieja Pinkwarta, wspólnie z Wydawnictwem „BOSZ”, *W kręgu Tatr* Wiesława A. Wójcika, *Od wschodu do zachodu słońca* ks. Zbigniewa Pytla, wspólnie z Wydawnictwem AA s.c. i Kołem Przewodników Tatrzańskich im. Macieja Sieczki w Krakowie, *Gorgany*. Przewodnik Dariusza Dyląga wspólnie z Oficyną Wydawniczą „Rewasz”, *Problematyka naukowa i ochrony przyrody w działalności Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w latach 1873–1950* Janusza M. Ślusarczyka, wspólnie z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Nowym Targu, *Bukowina Tatrzańska. Powrót do źródeł* Stanisławy Galicy-Górkiewicz, wspólnie z Galerią SKORUSA.

Zbiory biblioteczne udostępniano wyłącznie na miejscu. W roku 2005 skorzastało z nich 859, w 2006 – 891, w 2007 – 678, a w 2008 – 783 zarejestrowanych czytelników, korzystając (tylko w roku 2008 od kiedy wprowadzono dodatkową ewidencję) z 1 798 vol. zbiorów zwartych, 1 711 vol. czasopism i 58 vol. zbiorów specjalnych (mapy).

Dzięki podpisanej przez ZG PTTK umowie z Ministerstwem Gospodarki w roku 2006 w CBG zatrudnione zostały osoby o odpowiednich kwalifikacjach, które uczestnicząc we wprowadzaniu kartoteki CBG do Internetu. Aktualnie jest tam już wprowadzonych ponad 9 000 rekordów (do obejrzenia na stronie www.cotg.pttk.pl) i prace trwają nadal. Dzięki temu można nie tylko zapoznać się z zasobami CBG, ale odpowiednio skonstruowana wyszukiwarka umożliwi dobór literatury wg słów kluczowych, autorów czy roku wydania. Nabywane pozycje są wprowadzane do katalogu na bieżąco. W nieodległej przyszłości umożliwi to wykonywanie kwerend na zamówienie klientów, bez konieczności ich przybywania do CBG. Centralna Biblioteka Górská PTTK nie pobiera żadnych opłat z tytułu udostępniania swoich zasobów.

Prócz udostępniania zbiorów Centralna Biblioteka Górská jest instytucją kształtującą wiedzę i kierunki badań naukowych z górami. W oparciu o jej zasoby, oraz zasoby Centralnego Archiwum Turystyki Górskiej mieszczącego się w COTG, powstaje szereg prac badawczych, prac licencjackich i magisterskich. Centralna Biblioteka Górská posiada największy w Polsce i jeden z największych w Europie zasób wiedzy o górach.

Oficina Wydawnicza „Wierchy”

W wyniku rozwinięcia intensywnych działań wydawniczych, Oficyna Wydawnicza „Wierchy” stała się jednym z najprężniejszych ośrodków wydających

literaturę związaną z górami, często mającą charakter naukowy. Znaczna część wydawnictw realizowana jest z pozyskanych środków zewnętrznych, promujących określony rodzaj aktywności turystycznej, np. turystykę na raketach śnieżnych lub wędrówki w okolicach podkrakowskiej Jury. Duże znaczenia ma odzwierciedlenie badań prowadzonych przez COTG nad historią turystyki górskiej, w wyniku czego wydane zostały dzieła związane z historią oddziałów PTTK, z podkreśleniem ich rodowodu z Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Mając na uwadze konieczność ujednoczenia formuły wydawnictw COTG, od roku 2008 otrzymały one w większości jednolitą formę i grafikę, tworząc tzw. Bibliotekę Górską Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej, w ramach której wydano już 6 pozycji. Duże znaczenie mają wydawnictwa dotyczące Karpat Wschodnich, w tym wydawane w języku ukraińskim. Te, prowadzone w oparciu o pozyskiwane środki zewnętrzne, badania, wydawnictwa, promocje i spotkania mają charakter pionierski i stawiają Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej w rzędzie instytucji bardzo zasłużonych dla pojednania polsko-ukraińskiego. Duże znaczenie w działalności wydawniczej COTG ma Gazeta Górską. Od 2009 r. uzyskała ona inną szatę graficzną i profil wydawniczy. Celem tej zmiany jest stworzenie popularnego kwartalnika promującego w całym środowisku turystycznym, nie tylko związanym z PTTK, świadomą turystykę górską, taką jaką chciałoby realizować nasze Towarzystwo. Chcemy ukazać nasze Towarzystwo, jako instytucję o podstawowym dla kreowania turystyki górskiej znaczeniu. Poprzez uzyskanie nowej sieci kolportażu, opartej o EMPIK spodziewamy się dotrzeć do szerokich rzesz zainteresowanych turystyką górską.

Oficyna wydała w roku 2005 następujące pozycje: „Wierchy” t. 70 (700 egz.), „Gazeta Górską” – 4 numery (po 1 200 egz.), „Maćkowa Perć” – 2 numery (po 700 egz.), W. Biedrzycki – *Śtąd do Langtangu* (500 egz.), folder *Brzozkwinka* (3 000 egz.), *Na nartach przez Tatry. 50-lecie Tatrzańskiego Rajdu Narciarskiego* (700 egz.), *Z historii SKPG i AKPT z Krakowa (1996–2005)* (800 egz.), plakat reklamujący GOT nakład 150 egz. Sympozjum *Miejsce i znaczenie gór w twórczości Stanisława Staszica* (700 egz.), *80 lat Oddziału PTTK „Ziemi Tarnowskiej”* (3 000 egz.).

W roku 2006 wydano następujące pozycje: „Gazeta Górską” – 4 numery (po 900 egz.), „Maćkowa Perć” – 2 numery (po 500 egz.), Regulamin Górskiej Odznaki Turystycznej (3 000 egz.), *Od Towarzystwa Turystycznego „Beskid” do Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego „Beskid” w Nowym Sączu 1906–2006* (1 000 egz.), „Rocznik Babiogórski” tom 8, 2006 (700 egz.), „Go-tek” nr 17/30 – Informator szkoleniowy Krakowskiego Klubu Przewodników Turystyki Górskich PTTK (600 egz.), Katalog bazy dla turystyki aktywnej *Na górskich szlakach – Tatry, Beskidy, Pieniny* (3 000 egz.), *Przewodnik Góry Huculskiej w trzech wersjach językowych polskiej, angielskiej i ukraińskiej* (łącznie 6 000 egz.), *Mapa Gorgany w trzech wersjach językowych* (łącznie 6 000 egz.), Książeczki GON PTTK (3 000 egz.), folder *Skałki Piekarskie* (3 000 egz.).

W roku 2007 wydano: „Wierchy” t. 71 (800 egz.), „Gazeta Górska” – 4 numery (po 900 egz.), „Maćkowa Perć” – 2 numery (po 300 egz.), folder *Zawoja* – 3 000 egz., folder *Bystre – Sidzina*, 3 000 egz., folder *Krynica-Zdrój*, 3 000 egz., P. Kłapyta – *Panoramy górskie. Beskid Śląski i Żywiecki* (700 egz.), P. Kłapyta – *Panoramy górskie. Beskid Średni, Mały i Wyspowy* (700 egz.), *Złot Górski Szczawnica* (300 egz.), *Regulamin Górskiej Odznaki Turystycznej* (3 000 egz.), M. Olszowska, E. Trybowska – *Słownik biograficzny Rabki* (700 egz.), M. Mantyka – *Z dziejów zakopiańskiego cechu* (500 egz.), Z. Roj-Mrozicka – *Okrusyny mojego żywobycia* (400 egz.). *Pamiętnik Towarzystwa Tatrzańskiego*, T. I, reprint (300 egz.), *Atlas szlaków zimowych małopolskich Karpat* (4 000 egz.), Książeczki GON PTTK w nakładzie 3 000 egzemplarzy.

W roku 2008 wydano: „Wierchy” t. 72 (800 egz.), „Gazeta Górska” – 4 numery (po 800 egz.), „Maćkowa Perć” – 2 numery (po 300 egz.), folder *Nowy Targ* (3 000 egz.), folder *Szyndzielnia* (300 egz.), *Huculi, Bojkowie, Łemkowie – tradycja i współczesność* (500 egz.) – seria Biblioteka Górska COTG, *Гуцули, бойки, лемки – традиція і сучасність* (300 egz.) – seria Biblioteka Górska COTG, *Na górskich szlakach. Bieszczady zapraszają*. Katalog bazy turystycznej (9 000 egz.), *On mountain trails. The Bieszczady Mountains welcome* (2 000 egz.), *Auf den Bergroueten. Bieszczady laden ein* (2 000 egz.), *На гірських маршрутах. Бещади запрошують* (2 000 egz.), *Regulamin Górskiej Odznaki Turystycznej* (2 000 egz.), *Bibliografia Górska T. 1* (320 egz.), *Zarys dziejów Oddziału PTT–PTTK w Bochni 1928–2008* (800 egz.) – seria B G COTG, *Karty z dziejów rabczańskiej turystyki* (360 egz.) – seria B G COTG, W. Lenkiewicz, A. Marasek – *Zimowa turystyka piesza w górach* (2 000 egz.) – seria B G COTG, *Władysław Krygowski – człowiek gór* (500 egz.), *Pamiętnik Towarzystwa Tatrzańskiego*, T. II, reprint (300 egz.), *Kalendarz na 2009 r. dla Spółki „Karpaty”* (150 szt.), *Kalendarz na 2009 r. dla Spółki „Bieszczadzkie Hotele i Schroniska”* (150 szt.), *Plakat obchodów 120-lecia urodzin Stanisława Vincenza* (500 szt.).

Do połowy roku 2009 wydano: „Wierchy” t. 73 (800 egz.), „Maćkowa Perć” (300 egz.), „Gazeta Górska” 3 numery – ostatni za 2008 r. w nakładzie 800 oraz 66 i 67 numery z roku 2009 w nakładzie po 2 500 egzemplarzy, *Bibliografia Górska, T. 2* (300 egz.), *Pamiętnik Towarzystwa Tatrzańskiego*, T. III, reprint (300 egz.), *Pamiętnik Towarzystwa Tatrzańskiego*, T. IV, reprint (300 egz.).

Systematycznie wydawano Książeczki GOT PTTK (w roku 2006 – 25 000 egz., 2007, 2008 i 2009 po 30 000 egz.).

Szlaki turystyczne

W roku 2006 COTG pozyskał grant od Ministerstwa Spraw Zagranicznych z puli środków na wsparcie obywatelskiego społeczeństwa na Ukrainie i jego współpracy z organami administracji rządowej i samorządowej w wysokości 260 000 zł. W wyniku jego realizacji wyszkolono 26 znakarzy szlaków pieszych

i rowerowych z Ukrainy Zachodniej, zrealizowano sieć 300 km szlaków górskich i 100 km szlaków rowerowych, uruchomiono specjalną stronę internetową, nt. projektu, wydano mapę Gorgany w trzech wersjach językowych (polskiej, angielskiej i ukraińskiej) oraz przewodnik *Góry Huculszczyzny* również w trzech wersjach językowych. Od roku 2006 funkcjonuje strona poświęcona tym działaniom: <http://www.ukraina.gory.info>. W COTG w Krakowie odbyła się uroczysta promocja wydanych z tej okazji przewodnika „Góry Huculszczyzny” i mapy Gorgany w obecności większości autorów (w tym z Ukrainy), a także przedstawiciele środowisk naukowych Krakowa, Łodzi, Poznania, Warszawy i Lwowa. W spotkaniu wzięli udział prof. dr hab. Włodzimierz Mokry, kierownik Katedry Ukrainoznawstwa Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, wybitny specjalista w zakresie ukrainistyki. W czasie promocji przygrywała kapela góralska z Żabiego, a także serwowano banusz – huculską potrawę regionalną, a wydany z tej okazji plakat i zaproszenie były poszukiwane ze względu na swoją piękną szatę graficzną. Przedstawiciele COTG PTTK zapoznali z projektem gości seminarium „Forum Polskiej Pomocy Zagranicznej”, które zorganizował Departament Współpracy Rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych w dniach 21–22 września 2007 r. w Warszawie. Prezentacja, wraz z dystrybucją materiałów drukowanych w czasie trwania projektu, spotkała się z dużym zainteresowaniem wybitnych gości seminarium, wśród których byli: ówczesna Minister Spraw Zagranicznych – Anna Fotyga, Janina Ochojska – Polska Akcja Humanitarna i szereg innych postaci związanych z instytucjami humanitarnymi.

Prace znakarskie realizowane przez COTG PTTK

Rok 2005:

Od dnia podpisania umowy rozpoczęto prace w terenie, zgodnie z planem utrzymania i znakowania na rok 2005, które trwały do połowy października 2005. W tym okresie znakowały 32 oddziały. W ramach prac na szlakach letnich wykonano remont 3 126,5 km szlaków ponadregionalnych na 135 odcinkach. Ustawiono następujące urządzenia informacyjne i ostrzegawcze 1 007 drogowskazów, 70 tabliczek, 57 tablic, 112 słupów, 145 tyczek oraz odnowiono dwie mapy wielkoformatowe w terenie. Jedną (całkowicie zniszczoną) w porozumieniu z Dyrekcją Gorczańskiego Parku Narodowego odnowiono i przeniesiono wraz ze stanowiskiem z Polany Pustaki na Przełęcz Borek drugą mapę odnowiono wraz ze stanowiskiem na Lubaniu w Gorcach. Dzięki środkom z Ministerstwa Gospodarki wykonano i umieszczono w terenie w okolicy schronisk turystycznych PTTK 21 map wielkoformatowych z treścią turystyczną i promującą Główny Czerwony Szlak Beskidzki. Całkowity koszt prac: 300 000 zł, w tym koszty pokryte z uzyskanej dotacji 210 000 zł i środki własne 90 000 zł. W ramach prac na szlakach zimowych wykonano 219,0 km szlaków

ponadregionalnych na 23 odcinkach, ustawiono następujące urządzenia informacyjne i ostrzegawcze: 6 tablic, 91 drogowskazów, 940 tyczek, 15 tabliczek, 8 słupów i 10 rogaczy, 312 kierunkowskazów i 112 znaków ostrzegawczych. COTG PTTK wykonał ze środków małopolskiego urzędu marszałkowskiego szkolenie 16 znakarzy szlaków górskich i wyszkolił 5 specjalizujących się w znakowaniu górskich szlaków konnych oraz wsparł z własnych środków kurs znakarzy zorganizowany w województwie podkarpackim. Dzięki tej akcji zyskaliśmy 25 wyszkolonych znakarzy szlaków górskich na terenie Karpat.

W ramach prac znakarzkich COTG pozyskał środki z małopolskiego urzędu marszałkowskiego na wykonanie prac w okolicach Krakowa (w Dolinie Brzozkwinki i Piekar), gdzie wykonano atrakcyjne szlaki spacerowe przy znacznym wsparciu gminy. Uzyskano również zlecenie na rynku komercyjnych usług znakarzkich od Urzędu Miasta i Gminy w Chrzanowie oraz na wykonanie usług w zakresie stanowisk z mapami turystycznymi dla Krynicy.

Rok 2006:

Przed przystąpieniem do realizacji prac w oparciu o umowę z Ministerstwem Gospodarki zrealizowano prace przygotowawcze do znakowania szlaków. Od dnia podpisania umowy rozpoczęto prace w terenie, które trwały do końca października 2006. W ramach prac na szlakach letnich wykonano remont 1 783 km szlaków ponadregionalnych, na których ustawiono następujące urządzenia informacyjne i ostrzegawcze: 608 drogowskazów, 2 mapy na wyremontowanych stanowiskach oraz dwa słupy ozdobne. Na szlakach zimowych wykonano prace na 239,2 km szlaków, ustawiono 123 drogowskazy, 28 tablic ostrzegawczych, 15 kierunkowskazów i 670 tyczek. Całkowity koszt prac: 122 652 zł.

W ramach prac znakarzkich COTG zakończył prace ze środków Małopolskiego Urzędu Marszałkowskiego na wykonanie prac w okolicach Krakowa w rejonie Piekar, gdzie wykonano szlaki spacerowe przy wsparciu organizacyjnym gminy. Wynik prac, wraz z opisem walorów estetycznych dolinki, został zawarty w folderze wydanym na zlecenie Wojewody Małopolskiego.

COTG współpracował przy znakowaniu szlaków kulturowych w Małopolsce z Małopolską Organizacją Turystyczną, z którą zrealizował tematyczny Szlak Geotermalny w Małopolsce.

Wobec znacznego obniżenia wysokości dotacji na realizację prac znakarzkich COTG rozpoczął współpracę z Małopolskim i Dolnośląskim Urzędem Marszałkowskim. Zaowocowała ona w roku 2006 podpisaniem umowy z Małopolskim Urzędem Marszałkowskim na realizację prac znakarzkich na terenie województwa małopolskiego na kwotę 25 000 zł.

Rok 2007:

Prace w górach na podstawie podpisanej umowy trwały do końca października 2007 r. W ramach prac na szlakach letnich wykonano remont 3 426 km

szlaków ponadregionalnych, na których ustawiono 573 drogowskazy letnie. Na szlakach zimowych wykonano prace na 168 km szlaków, ustawiono 115 drogowskazów i kierunkowskazów.

W ramach prac znakarskich COTG w 2007 r.:

- uzyskał środki finansowe i we współpracy w ramach projektu z 4 i poza nim z 7 gminami województwa małopolskiego; wyznakowano szlak tematyczny w postaci małopolskiej części szlaku maryjnego Mariaszell – Częstochowa. Na szlaku przebiegającym przez 6 powiatów, o długości 220 km zamontowano 39 tablic informacyjnych, 141 tablic kierunkowych i 5 stanowisk informacyjnych. Szlak poprowadzono po istniejących szlakach pieszych;
- ze środków finansowych województwa małopolskiego przeprowadzono akcję budowy szlaków zimowych do chodzenia na raketach śnieżnych. Wyznakowano 12 tras w rejonie Babiej Góry i Hali Krupowej oraz Wierchomli i Jaworzyny Krynickiej. Łączna długość szlaków to 112 km; ustawiono na nich łącznie 280 drogowskazów, wybudowano 5 wielkoformatowych stanowisk z mapami regionu oraz wydano 3 foldery promujące regiony ze szlakami w łącznym nakładzie 9 000 egzemplarzy. Wydano również w nakładzie 4 000 egz. regulamin odznaki wraz z kalendarzem imprez zimowych. Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego sfinansował edycję odznak zimowej turystyki na raketach w ilości 400 sztuk oraz budowę strony internetowej poświęconej temu rodzajowi turystyki. Ze środków finansowych województwa małopolskiego został wydany *Atlas szlaków zimowych Małopolski* w nakładzie 4 000 egz.

Rok 2008:

Niestety, w roku 2008 umowy z Ministerstwem Sportu i Turystyki zostały podpisane zdecydowanie zbyt późno, co spowodowało duże komplikacje w prowadzeniu prac znakarskich. Prace w terenie trwały do końca października 2008 r. W ramach prac na szlakach letnich wykonano remont 2 025 km szlaków ponadregionalnych, na których ustawiono 973 drogowskazy. Na szlakach zimowych wykonano prace na 198 km szlaków, ustawiono 50 drogowskazów i 390 tyczek. Znakowanie zimowe wsparł Małopolski Urząd Marszałkowski. W roku 2008 COTG PTTK podpisał porozumienie z Sądecką Organizacją Turystyczną, od której przejął ideę znakowania i prowadzenia prac związanych z rozwojem sieci rowerowych szlaków turystycznych w Małopolsce pod nazwą Karpacki Szlak Rowerowy. Idea rozwoju tego szlaku zyskała poparcie zarówno położonych na trasie jego przebiegu gmin, jak i urzędu marszałkowskiego województwa małopolskiego. Instytucje te wsparły finansowo rozwój tego projektu jako szansy budowy produktu turystyki aktywnej w województwie.

W 2008 i 2009 r. COTG uzyskał wsparcie województwa małopolskiego i rozpoczął inwentaryzację szlaków turystycznych w województwie małopolskim.

skim. W roku 2008 zebrano dane w pięciu powiatach: wadowickim, suskim, nowotarskim, limanowskim i myślenickim. Pomiary powadzono w terenie za pomocą odbiorników GPS, w efekcie otrzymano pliki zawierające przebiegi – ślady szlaków turystycznych oraz odpowiadające im pliki z charakterystycznymi punktami na danym szlaku. Powstała w 2008 r. baza danych geograficznych zawiera 3 079,04 km szlaków turystycznych, na których znajduje się 2 000 punktów podstawowych – w ten sposób zostało opisane zagospodarowanie turystyczne najbardziej istotne dla turysty. Dodatkowo zaznaczono elementy będące integralną częścią terenu, które stanowią dopełnienie szczegółowej informacji na temat przebiegu szlaków w objętej pomiarami części Małopolski. Zebrane w ten sposób dane można edytować i przetwarzać za pomocą oprogramowania GIS (Geograficznych Systemów Informacyjnych), co daje ogromne możliwości analizy i wykorzystania tych danych do różnych celów. Równocześnie otrzymane pliki można wykorzystywać w odbiornikach GPS do nawigacji w terenie. Zakodowane informacje o punktach terenowych zostały wyeksportowane do bazy danych opartej na arkuszu kalkulacyjnym MS Excel i przetłumaczone, w wyniku czego uzyskano czytelne informacje o infrastrukturze znajdującej się na szlakach turystycznych. Pomiarami zostały objęte wszystkie szlaki turystyczne na określonym wyżej terenie, znakowane przez różne jednostki organizacyjne. Tak zebrane dane będą stanowić podstawę do stworzenia zintegrowanego systemu informacji i monitoringu sieci szlaków turystycznych w Małopolsce. Zebrane w terenie ślady szlaków turystycznych zostały naniesione na mapę, przedstawiającą objęty pomiarami teren w skali 1:100 000. Możliwe jest drukowanie mapy w wersji papierowej – wielkoformatowej oraz edytowanie w wersji elektronicznej w formacie jpg do przeglądania w popularnych przeglądarkach plików graficznych oraz w formacie obsługiwanym przez programy graficzne. Dodatkowo będzie można wykorzystać dane GPS w postaci wizualizacji 3D. Program generujący ten trójwymiarowy model określa najwyższą, najniższą i średnią wysokość na określonym terenie. W programach do analizy danych geograficznych istnieje możliwość edycji śladów oraz punktów. W roku 2008 złożono projekt do Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013 o wartości 886 612,00 zł. W razie jego powodzenia uzyskamy środki na budowę bazy danych i częściową modernizację sieci szlaków w Małopolsce, jako kontynuacji opisanych działań realizowanych ze środków województwa małopolskiego.

Akcja Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK

W ramach prowadzonej przez Komisję Turystyki Górskiej ZG PTTK akcji COTG prowadzi Centralny Referat Weryfikacyjny. Wyniki jego pracy przedstawia tabela.

Działalność COTG w ramach akcji Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK				
Rok	Ilość zweryfikowanych odznak CRW	Ilość sprzedanych książeczek GOT	Ilość sprzedanych Regulaminów GOT	Ilość sprzedanych odznak
2005	1 340	13 158	920	3 223
2006	2 005 (w tym 769 za rok 2005)	27 374	2 440	3 695
2007	1 583	29 203	1 998	4 769
2008	1 780	27 009	1 623	5 294

COTG prowadził bieżący nadzór nad komputerową ewidencją Przodowników Turystyki Górskiej współpracując z Terenowymi Referatami Weryfikacyjnymi jak również z Komisjami Egzaminacyjnymi.

W ramach tych prac:

- w roku 2005 przygotowano mianowania przez KTG ZG PTTK dla 20 honorowych przodowników turystyki górskiej, legitymacje dla 85 nowych, rozszerzenia dla 110 i wymieniono 21 legitymacji oraz dokonano odpowiednich zapisów w kartotece. Łącznie w ewidencji prowadzonej przez COTG znajdowało się 4 258 czynnych przodowników turystyki górskiej. W roku 2005 przygotowano do edycji nowe 21. wydanie Regulaminu GOT PTTK. Uzyskał on wsparcie finansowe firmy Polkomtel SA, a dzięki reklamom firmy Polkart, uzyskano bezpłatnie weryfikację przez tą firmę części mapowej. 3 maja 2005 r. w zaplanowanym przez KTG ZG PTTK i przeprowadzonym przez COTG PTTK Świącie GOT PTTK wzięły udział 34 oddziały PTTK, które stworzyły referaty weryfikacyjne w 42 miejscach górskich. W tym czasie zweryfikowały 438 odznak, a 566 turystom dokonano wpisów do książeczek GOT. Patronat nad akcją sprawował Marszałek Województwa Małopolskiego, a akcję propagowało specjalne wydawnictwo pt. „70 lat GOT PTT PTTK”, sponsorowane przez Małopolski Urząd Marszałkowski oraz plakat wielkoformatowy sponsorowany przez Polkomtel SA.
- w roku 2006 przygotowano mianowania przez KTG ZG PTTK dla 20 honorowych przodowników turystyki górskiej, legitymacje dla 172 nowych, rozszerzenia dla 110 oraz dokonano odpowiednich zapisów w kartotece. Łącznie w ewidencji prowadzonej przez COTG znajdowało się 4 420 czynnych przodowników turystyki górskiej. W lipcu i sierpniu 2006 r. na Polanie Głodówka w ośrodku ZHP odbył się animowany przez COTG PTTK kurs przodownika turystyki górskiej PTTK, który ukończyło kilkunastu harcerzy z całej Polski. Po spełnieniu wymogów określonych regulaminem, na tę okazję specjalnie przez KTG ZG PTTK uchwalonym, otrzymali stosowne uprawnienia. Szkolenie było efektem nawiązanej przez ZG PTTK współpracy z ZHP.
- w roku 2007 przygotowano mianowania przez KTG ZG PTTK dla 32 honorowych przodowników turystyki górskiej, legitymacje dla 112 nowych,

rozszerzenia dla 92 oraz dokonano odpowiednich zapisów w kartotece. Łącznie w ewidencji znajdowało się 4 642 czynnych przodowników turystyki górskiej.

- w roku 2008 przygotowano mianowania przez KTG ZG PTTK dla 28 honorowych przodowników turystyki górskiej, legitymacje dla 105 nowych, rozszerzenia dla 115 oraz dokonano odpowiednich zapisów w kartotece. Łącznie w ewidencji znajdowało się 4 747 czynnych przodowników turystyki górskiej.

Akcję GOT PTTK wsparty w minionej kadencji firmy Polkomtel SA i Kraft Foods Polska sp. z o.o. Dzięki pozyskanym od nich środkom finansowym książeczki GOT uzyskały, bez wzrostu ceny, nowy estetyczny wygląd oraz wzbogacona została ich zawartość o wiedzę związaną z historią tej odznaki.

Akcja Górskiej Odznaki Narciarskiej PTTK

Prowadzona przez KTN ZG PTTK akcja została ściślej powiązana z działalnością COTG poprzez wydanie przez COTG nowej edycji książeczek do rejestracji zdobytych punktów. Są one opracowane analogicznie jak książeczki GOT PTTK, zawierają informację o historii odznaki i mają identyczną szatę graficzną. W roku 2007 sprzedano 361 książeczek i 40 odznak różnych stopni, a w roku 2008 129 książeczek i 158 odznak różnych stopni, a także wykonano i udostępniono do sprzedaży Dziecięcą Odznakę Narciarską.

Wnioski o dofinansowanie złożone i rozliczone oraz środki finansowe na działalność statutową pozyskane z innych źródeł:

W roku 2005:

Lp.	Od kogo	Cel	Kwota	Uwagi
1.	Min. Gospodarki	Szlaki	270 047,24	Aplikacje poprzez Biuro ZG PTTK
2.	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego	Skałki Piekarskie – znakovanie szlaku	11 215,00	
3.	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego	Szkolenie medyczne	17 000,00	
4.	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego	Dol. Brzoskwinki – znakovanie szlaku i folder	8 000,00	
5.	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego	Szlaki konne w Małopolsce	4 589,00	
			310 851,24	

Rok 2006

Lp.	Od kogo	Cel	Kwota	Uwagi
1.	Min. Gospodarki	Szlaki	120 000	Aplikacje poprzez Biuro ZG PTTK
2.	Min. Gospodarki	C B G	30 000	jw.

3.	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego	Szlaki – remont szlaków górskich w Małopolsce	24 441	
4.	Ministerstwo Spraw Zagranicznych	Wsparcie organizacji turystycznych na Ukrainie	259 677	
5.	Kraft Foods Polska SA	Promocja GOT	35 000	
6.	Polkomtel SA	Promocja GOT	13 000	
7.	Urząd Wojewódzki Woj. Małopolskiego	Skałki Piekarskie folder	3 000	
8.	Małopolska Organizacja Turystyczna	Szlaki tematyczne w Małopolsce	39 650	
9.	GEF	Kurs przewodników beskidzkich	35 000	
			559 768	

Rok 2007

Lp.	Od kogo	Cel	Kwota	Uwagi
1.	Min. Gospodarki	Szlaki letnie	173 524	Aplikacje poprzez Biuro ZG PTTK
2.	Min. Gospodarki	Szlaki zimowe	27 230	jw.
3.	Min. Gospodarki	Szlak Maryjny	47 899	
4.	Urząd Marszałkowski	Rakiety I	25 000	
5.	Urząd Marszałkowski	Rakiety II	15 000	
6.	Urząd Marszałkowski	Atlas szlaków zimowych w Małopolsce	39 520	
7.	Grupa Leonardo	Akcja Milka Rodzinna Przygoda	30 500	Współpraca z Kraft Foods Polska SA
8.	jw.	Reklama w książeczkach GOT	7 320	jw.
9.	GEF S-ka Karpaty NS	Stanowisko informacyjne Markowe Szczawiny	5 544	
10.	Gminy woj. małopolskiego	Opracowanie koncepcji tras turystycznych	13 500	
			385 037	

Rok 2008

Lp.	Tytuł aplikacji	Instytucja	Wartość projektu	Wnioskowana dotacja	Przyznana dotacja
1.	Szlaki letnie i zimowe	Ministerstwo Sportu i Turystyki	197 000,00	355 883,00	Aplikacje poprzez Biuro ZG PTTK 197 000,00
2.	Budowa nowych i renowacja istniejących szlaków turystycznych zimowych wraz z promocją turystyki zimowej w Małopolsce	Województwo Małopolskie	63 735,00	60 235,00	55 000,00

3.	Rozbudowa Głównego Rowowego Szlaku Karpackiego oraz budowa nowych i renowacja istniejących pieszych i rowerowych szlaków turystycznych w Małopolsce we współpracy z Sądecką Organizacją Turystyczną, gminami i oddziałami PTTK	Województwo Małopolskie	121 316,00	111 916,00	40 000,00
4.	Rozwój szlaków turystycznych jako podstawy produktu turystycznego turystyki aktywnej w Małopolsce – inwentaryzacja i digitalizacja informacji o przebiegu szlaków południowej Małopolski	Województwo Małopolskie	147 200,00	125 400,00	90 000,00
5.	Łączy nas kultura Karpat. Stanisław Vincenz prekursor pojednania polsko-ukraińskiego	Województwo Małopolskie	69 600,00	67 250,00	20 000,00
6.	Studenci na turystycznych i krajoznawczych trasach Beskidu Niskiego – XVL „Energetyczny” Rajd Politechniki Krakowskiej	Ministerstwo Sportu i Turystyki, Departament Turystyki	25 000,00	12 500,00	12 500,00
7.	Wsparcie działalności programowej COTG ze strony prywatnych donatorów w roku 2008				45 614,70
Suma			6 233 851,00		447 614,70
8.	Góry łączą. Ujednoczenie sieci oznakowanych szlaków turystycznych na pograniczu polsko-słowackim wraz z rozbudową infrastruktury turystycznej	EWT PL – SK 2007–2013	2 956 849,39 (euro)	2 484 126,08 (euro)	
	Partner Wiodący – PTTK reprezentowany przez COTG ***		732 917,15 (euro)	622 979,58 (euro)	
9.	Szlaki turystyczne w Małopolsce – integracja różnorodnych szlaków i innych atrakcji turystycznych w spójny kompleksowy produkt regionalny	MRPO 2007–2013	922 600,00	691 150,00	

Pozycje 8 i 9 w trakcie rozstrzygnięcia

*** COTG PTTK jako Partner Wiodący

Ośrodki Muzealne KTG ZG PTTK

W latach 2005–2009 COTG zajmował się obsługą działalności Podkomisji Kultury i Historii Turystyki Górskiej KTG ZG PTTK. Prowadził obsługę finansowo-księgową Podkomisji z rozbiciem kosztów na poszczególne ośrodki oraz włączał się w jej działalność merytoryczną. COTG wykonał analizę sytuacji

prawnej nieruchomości, na których znajdują się ośrodki i przygotował projekt uchwały Zarządu Głównego PTTK regulującej zasady działalności ośrodków. W wyniku realizacji tej uchwały COTG dokonał inwentaryzacji posiadanego przez Ośrodki majątku z uzupełnieniem dokumentacji budowlanej obiektów.

Z dniem 1 stycznia 2008 r. Ośrodki stały się, po przekazaniu majątku przez Biuro ZG PTTK, integralną częścią COTG PTTK w Krakowie, który stał się odpowiedzialny za techniczną stronę ich funkcjonowania. Stroną merytoryczną działalności Ośrodków zajmuje się jak dotychczas Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK. W roku 2008 wykonano przeglądy techniczne obiektów z określeniem zakresu niezbędnych prac remontowych z wpisami do ksiąg budowlanych obiektów. W roku tym w ośrodkach wykonano prace remontowe na łączną kwotę 19 527,05 zł.

W ramach współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy w Centralnym Archiwum Górskim został zatrudniony ze środków EFS (bez kosztów COTG) na okres 6 miesięcy bezrobotny archiwista, który uporządkował w CATG materiały związane z Janem Alfredem Szczepańskim i Zespołem Rewizji Gospodarczej BEF ZG PTTK z lat 1970–1980.

Odnaki przewodnickie – znak towarowy PTTK

W trakcie kadencji COTG prowadził w imieniu PTTK dystrybucję odznak przewodnika górskiego, będących znakami zastrzeżonymi dla PTTK. Podpisano umowy z wykonawcami odznak na zasadzie wyłączności. Prowadzenie spraw odznak przewodnika sudeckiego, na zasadzie umowy, przekazano Oddziałom PTTK w Jeleniej Górze i we Wrocławiu. Oddziały zobowiązały się do prowadzenia odpowiedniej ewidencji i składania sprawozdań do COTG PTTK. COTG podpisał umowy z firmami będącymi właścicielami matryc o wyłączności produkcji na potrzeby PTTK. W roku 2005 sprzedano odznaki przewodnika beskidzkiego i przewodnika tatrzańskiego w ilości: beskidzka duża 79 szt., beskidzka mała 90 szt., tatrzańska mała 2 szt. W roku 2006 sprzedano odznaki przewodnika beskidzkiego i przewodnika tatrzańskiego w ilości: beskidzka duża 64 szt., beskidzka mała 86 szt., tatrzańska duża 33 szt., tatrzańska mała 13 szt. W roku 2007 sprzedano odznaki przewodnika beskidzkiego i przewodnika tatrzańskiego w ilości 141 szt. a w roku 2008 sprzedano odznaki przewodnika beskidzkiego, przewodnika tatrzańskiego, sudeckiego i terenowego w ilości 135 sztuk dużych i 139 małych.

9 września 2008 r. COTG PTTK został wyróżniony przez Ministra Sportu i Turystyki Honorową Odznaką „Za zasługi dla turystyki”.

9. PTTK W TURYSTYCE WODNEJ.

9.1. Potencjał „wodny” PTTK.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest w Polsce, być może jedynym (a na pewno jednym z najważniejszych), ogólnopolskich ośrodków kształtowana turystyki wodnej. Składa się na to będąca w gestii Towarzystwa baza nad wodą, tradycje w określaniu turystyki wodnej w Polsce szczególnie przez ostatnie 60 lat, a przede wszystkim silna, kompetentna i posiadająca wizję kadra społeczna w sferze programowej oraz gospodarczej. Niestety, ten potencjał był i jest rozproszony w sensie programowo-organizacyjnym i właścicielsko-gospodarczym.

Stąd duże znaczenie – w naszej ocenie – miało stworzenie w tej kadencji Centrum Turystyki Wodnej PTTK oraz scalenie dużej części naszej bazy nadwodnej w spółce „Mazury PTTK”. Poza spółką „Mazury” z o.o. w Olsztynie bazą wodną dysponuje jeszcze Zachodniopomorski Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK sp. z o.o. w Szczecinie.

Trzecim, funkcjonującym na nieco innych zasadach, ośrodkiem kształtowania wodnej pozycji PTTK jest Komisja Działalności Podwodnej wraz ze swoim Centrum Szkolenia Podwodnego i sprzymierzonym z nią Stowarzyszeniem Lekarzy Klubowych.

Tradycyjnie wiele oddziałów PTTK posiada nie tylko wspaniałe tradycje wodniackie oraz już współcześnie pełną pasji kadre, ale i wcale nie małą bazę. Stacje wodne lub bazę nadwodną posiadają i czują się wodniackimi lub także wodniackimi Oddziały PTTK w Suwałkach, Augustowie, Słupsku, Brodnicy, Wrocławiu, Nowym Sączu, Warszawie, Płocku, Szczecinie, Giżycku, Górnośląski w Katowicach. Oddział PTTK w Kruszwicy jest jedynym posiadającym własny statek żeglugi śródlądowej i własny port.

Mocnymi ośrodkami wodniackimi w PTTK w sensie programowym są: Warszawa, Płock, Bydgoszcz, Brodnica Toruń, Chełmno, Gdańsk, Olsztyn, Suwałki, Augustów i Wrocław.

Stanowi to wszystko zaplecze i szansę owocnego działania powołanego przed dwoma laty Centrum Turystyki Wodnej PTTK.

PTTK łączy dobra współpraca z Polskim Związkiem Żeglarskim i Polskim Związkiem Kajakowym, a także z nowopowstałym Stowarzyszeniem Trenerów i Instruktorów Kajakarstwa.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze od swego początku było kreatorem turystyki wodnej w Polsce. Tworzyło bazę, szkoliło kadre, organizowało spływy i rejsy. Współcześnie, współpracując z różnymi partnerami, stara się, z coraz lepszym skutkiem, tworzyć wizję oferty wodniackiej Polski. Szczególne odniesienie ma to do posiadanej przez PTTK bazy. Oprócz wymienionego już potencjału materialnego stanic i ośrodków wodnych, PTTK jest głównym orga-

nizatorem, spływów wodnych (przede wszystkim Brdą, Wdą, Krutynią, Czarną Hańczą), a także dużych śródlądowych rejsów żeglarskich po Wiśle, Odrze oraz co jest novum, po przybrzeżnym pasie nadmorskim na Bałtyku.

Największym gestorem bazy dla turystyki wodnej jest spółka Mazury PTTK sp. z o.o. w Olsztynie, której 100% udziałowcem jest Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze z siedzibą w Warszawie. Spółka Mazury PTTK jest przede wszystkim podmiotem prowadzącym działalność programową PTTK w zakresie rekreacji na wodzie i pod wodą. Dodatkowo przedmiotem działalności spółki jest świadczenie, w oparciu o bazę własną jak i dzierżawioną od ZG PTTK, usług hotelarskich i gastronomicznych. Spółka prowadzi następujące obiekty turystyczne:

- *własne*:
 - Stanica Wodna w Węgorzewie;
 - Stanica Wodna w Swornychgaciach;
 - Ośrodek Turystyki Wodnej w Iławie;
 - Ośrodek Turystyki Wodnej „Omega” w Iławie;
 - Ośrodek Turystyki Wodnej w Wilkasach;
 - Ośrodek Campingowy w Pieckach;
 - Ośrodek Campingowy w Charzykowach;
- *dzierżawione od PTTK*:
 - Hotel w Olsztynie;
 - Dom Wycieczkowy w Łebie;
 - Stanica Wodna w Sorkwicach;
 - Stanica Wodna w Babiętach;
 - Stanica Wodna w Starych Jabłonkach;
 - Stanica Wodna w Bieńkach;
 - Stanica Wodna w Ukie;
 - Stanica Wodna w Krutyni;
 - Stanica Wodna w Nowym Moście;
 - Stanica Wodna w Spychowie;
 - Stanica Wodna w Zgonie;
 - Stanica Wodna w Drawnie;
 - Stanica Wodna we Wdzydzach Kiszewskich;
 - Ośrodek Turystyki Wodnej w Rucianem Nidzie;
 - Ośrodek Turystyki Wodnej w Kamieniu;
 - Ośrodek Campingowy w Łebie;
 - Ośrodek w Pasyminiu.

Wielkość i stan bazy noclegowo-gastronomicznej spółki Mazury PTTK sp. z o.o. w Olsztynie na dzień 31 grudnia 2008 r. przedstawia się następująco:

- łączna ilość miejsc noclegowych – 3 759
- w tym:

- całorocznych – 207;
 - sezonowych w bazie stałej i w domkach turystycznych – 2 074;
 - sezonowych na polu namiotowym i stanowisk do podłączeń caravaningowych – 1 478;
- łączna ilość miejsc gastronomicznych – 1 990
w tym:
- całorocznych – 254;
 - sezonowych – 1 736.

Baza turystyczna, którą dysponuje spółka Mazury PTTK sp. z o.o. w Olsztynie zabezpiecza potrzeby turystów na szlakach wodnych rzek Krutynia, Wda, Brda, Drawa oraz w oparciu o swoje stacje na mniejszych rzekach Mazur, Warmii, Pojezierza Iławskiego i Pojezierza Kaszubskiego.

W ostatnim czasie podjęte zostały przez PTTK działania polegające na budowie nowoczesnych marin w Stolicy Wodnej PTTK w Kamieniu oraz Ośrodku Turystyki Wodnej PTTK w Wilkasach. Obie ww. inwestycje będą realizowane w ramach porozumienia zawartego przez PTTK z Miastem Iława, Gminą i Miastem Mrągowo oraz Gminami Pisz, Węgorzewo, Iława, Mikołajki, Orzysz i Zalewo, dotyczącego realizacji projektu pod nazwą „Program budowy ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego”, przyjętego na listę indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007–2013. Na budowę marin możliwe jest uzyskanie dofinansowania ze środków strukturalnych.

Baza wodna spółki „Mazury” oraz baza wodna oddziałów jest ciągle, mimo starań, niedoinwestowana. Nie sprzyjający ich rozwojowi system podatkowy zmusza do całorocznych opłat nawet wówczas kiedy wykorzystywane są tylko w części roku, podobnie ogromny przyrost opłat za użytkowanie wieczyste. Stąd takie ogromne znaczenie miał projekt zgłoszony w ramach projektu 6.4. Innowacyjna Gospodarka „Perły w koronie polskich wód” przygotowany społecznie, ogromnym nakładem sił. Towarzyszyły mu zgłoszenia w ramach tego samego programu projektu Oddziału PTTK w Brodnicy wspólnie z jednostkami samorządowymi z województw kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego.

W sensie społecznym duże znaczenia ma prowadzony głównie przez PTTK przez całą minioną kadencję konkurs „Przyjaznego brzegu”. Dotyczy on premiowania i promowania samorządów otwartych na wodę, inwestorów tworzących wodniackie zagospodarowanie oraz inicjatorów ciekawych zdarzeń wodnych, a także w zakresie ochrony przyrodniczych i kulturowych wodnych skarbów Polski. W ramach tego konkursu udało się sprawami turystyki wodnej zainteresować kilkadziesiąt samorządów w Polsce. Koresponduje z tym kon-

kursem wydanie przez Centrum Turystyki Wodnej PTTK wartościowego poradnika „Założenia do budowy portów i marin żeglarskich i stanic kajakowych”.

Współcześnie kluczową sprawą jest sprzęt. Pojawia się coraz lepszy i, co nie trudno zrozumieć, coraz droższy. Kluby Żeglarskie PTTK prawie już nie dysponują własnym sprzętem, a opierają się na sprzęcie będącym własnością członków klubów. W promowaniu nowoczesnego sprzętu kajakowego duży skok jakościowy uczyniły „Mazury PTTK” sp. z o.o. w Olsztynie.

PTTK stara się być społecznym rzecznikiem konsumentów. Stąd uczestnicząc w Targach „Wiatr i Woda” nie tylko promuje wodniackie oferty i działania PTTK, ale i przyznaje nagrodę dla najlepszego pod tym względem wystawcy.

Poza wodami, nad którymi mamy pięknie zlokalizowaną bazę, na pozycję PTTK znacząco wpływa kadra wodniacka. Jest ona od lat oczkiem w głowie wodniackich Komisji ZG PTTK. W żeglarskich jednostkach PTTK działa jako kadra 311 osób. W tej kadencji Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK przeszkoliła 14 osób na uprawnienia państwowe, 28 na Instruktorów ISA (uprawnienia międzynarodowe). W różnych szkoleniach udoskonalających brało udział 457 przodowników turystyki żeglarskiej. W 6 turnusach Młodzieżowej Szkoły Turystyki odbyły się obozy żeglarskie w Pieczyskach – 276 uczestników uzyskało stopień żeglarza jachtowego.

Kajakarskie jednostki PTTK skupiają 519 osób posiadających uprawnienia przodownicze. W latach 2005–2008 przeszkolono 207 nowych przodowników turystyki kajakowej PTTK.

Osobną sferą działania wodniackiego jest działalność podwodna. Prowadzi ją skutecznie Komisja Działalności Podwodnej ZG PTTK. Ostatnio również „Mazury PTTK” sp. z o.o. uruchomiła ośrodek szkolenia podwodnego w Stacji Wodnej PTTK w Sorkwicach.

W ramach Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK, działającej w oparciu o przepisy Confederation Mondiale des Aktivites Sabaquatques, nadawane są stopnie i uprawnienia.

9.2. Imprezy.

Wzorem dla organizacji imprez wodnych są imprezy wodniackie PTTK, w tym szczególnie: Centralne Rejsy Żeglarskie Złoty Przodowników PTTK, Międzynarodowe i Ogólnopolskie Spływy Kajakowe, Centralne Złoty Przodownicze połączone z konferencjami metodycznymi.

Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK zorganizowała w:

- 2005 r. Rejs „Rugia 2006” wybrzeżem Bałtyku i Złot w Gnieźnie;
- 2006 r. Rejs Zalewem Koronowskim i Złot nad „Pogorią II”;
- 2007 r. Rejs Pętlą Berlińską i Złot w Bachotku na Pojezierzu Brodnickim;
- 2008 r. Rejs Wisłą od km „0” do Gdańska pokonując szlak 1 000 km;
- 2009 r. Rejs Odrą przepływając szlak 700 km i Złot w Iławie.

Ogółem imprez żeglarskich w latach 2006–2008 odbyło się 5 459 z udziałem 51 198 osób, w tym 19 319 młodzieży i 990 osób niepełnosprawnych.

Komisja Turystyki Kajakowej ZG PTTK zorganizowała centralne spływy:

- 2006 r. LXV Międzynarodowy Spływ Kajakowy na Dunajcu im. Tadeusza Piłarskiego;
- 2007 r. VI Ogólnopolski Spływ Kajakowy rzeką Dobrzycą;
- 2008 r. na jeziorach Kaszubskich „Lubiana 2008”;
- 2009 r. „Nysą Kłodzką”.

Centralne Zloty Przodowników Turystyki Kajakowej odbyły się:

- Ogólnopolska Konferencja Instruktorów i Przewodników Turystyki Kajakowej 3–5 listopada 2006 r. w Warszawie;
- Ogólnopolska Konferencja Instruktorów Kajakarstwa i Zlot Przodowników Turystyki Kajakowej PTTK 16–18 listopada 2007 r. w Warszawie.

Ogółem imprez kajakowych w latach 2005–2008 odbyło się 3 340 z udziałem 72 000 osób w tym 24 064 młodzieży i 2 139 osób niepełnosprawnych. Dzięki wodniackim imprezom w latach 2005–2008 zdobyto 1 785 odznak kajakowych oraz 689 odznak turystyki żeglarskiej.

9.3. Ośrodki kształtowania turystyki wodnej.

9.3.1. Komisja Turystyki Kajakowej, Komisja Turystyki Żeglarskiej, Komisja Działalności Podwodnej.

W sensie organizacyjnym ważne jest osiągnięte w tej kadencji robocze współdziałanie wodniackich komisji ZG PTTK. Tworzą też one Radę Centrum Turystyki Wodnej PTTK, którym kieruje kol. Andrzej Tereszowski jako dyrektor oraz Mirosław Czerny, Wojciech Skóra i Leszek Mulka jako jego zastępcy. Niezależnie od zespolonego działania w ramach CTW PTTK, komisje prowadzą własną działalność skupiając się na sprawach szkolenia oraz popularyzacji odznak turystyki wodnej.

Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK

Odbyła w kadencji 16 posiedzeń plenarnych i 14 posiedzeń w klubach żeglarskich przygotowujących ważne wydarzenia w bieżącej działalności.

Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK wydała też w ciągu lat 2005–2008 cieszące się powszechnym uznaniem, pozycje książkowe:

- „Wykorzystanie turystyczne Wisły i rzek jej dorzecza” – autorstwa Mirosława Czernego;
- „Szlaki wodne Polski” – Mirosław Czerny;
- „Locja rz. Wisły” – Wojciech Skóra;
- „Założenia do projektowania Marin i stanic kajakowych” – Mirosława Czernego i Wojciecha Skóry.

Komisja Turystyki Kajakowej ZG PTTK

Komisja odbyła łącznie 13 posiedzeń w kadencji z czego 3 wyjazdowe spotkania z klubami terenowymi oraz 2 posiedzenia wspólnie z Komisją Turystyki i Rekreacji Polskiego Związku Kajakowego w sprawach nowelizacji przepisów oraz zapisów porozumienia o współpracy obu organizacji. Komisja wydała wspólnie z Polskim Związkiem Kajakowym ogólnopolski Kalendarz kajakarza.

Komisja Działalności Podwodnej

Głównym, corocznie najważniejszym, przedsięwzięciem Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK są tradycyjnie organizowane w styczniu w Hotelu Górskim PTTK na Kalatówkach Złoty Instruktorów Płetwonurkowania, na których prowadzone są zajęcia rekreacyjno-sportowe, szkolenie kadry instruktorskiej oraz komercyjne prezentacje usług i sprzętu nurkowego (2007, 2008, 2009). W imprezie bierze zazwyczaj udział od 90 do 120 osób. Bardzo często na zlot zapraszani są znani wykładowcy zagraniczni i krajowi oraz przedstawiciele zagranicznych organizacji nurkowych. Gośćmi zlotu byli między innymi: prof. Tino Balestra (DAŃ Europa), prof. Franciszek Novomesky (Słowacja), John Rumney (Australia), Jan Jahns (Czechy), Oldrich Luks (Czechy), Ivan Kratochvil (Czechy), prof. Adel Taher (Egipt).

Również doroczną imprezą współorganizowaną przez KDP z Krajowym Ośrodkiem Medycyny Hiperbarycznej i Stowarzyszeniem Lekarzy Klubowych jest międzynarodowa konferencja dla lekarzy i instruktorów w Gdyni. Konferencje zorganizowane były w czerwcu 2006 r., 2007 r., 2008 r. Gośćmi (wykładowcami) byli m.in.: dr H. Ornhaugen (Szwecja), dr Konrad Meyne, Wolfgang Ippen (VDST Niemcy), dr Ruta Dovydaityene (Litwa), prof. A. Marroni (DAŃ Europa), prof. F. Novomesky (Słowacja), dr Christoph Klingmann (Medical University, Heidelberg).

Konferencja instruktorsko-lekarska wchodzi w skład dużej regionalnej imprezy o nazwie „Weekend Nurkowy w Gdyni”, odbywającej się pod patronatem Prezydenta Miasta Gdyni. W ramach wspomnianego „Weekendu” Komisja zorganizowała w Gdyni imprezy o nazwie „Spotkania z filmem i fotografią podwodną” – wystawa fotogramów i pokazy filmów – 2006 r.

Pokazy nurkowania osób niepełnosprawnych oraz prezentacja filmów nagrodzonych na 33. Światowym Festiwalu Filmów Podwodnych w Antibes (Daniel Mercie – dyrektor festiwalu w Antibes – 2007 r. W 2008 r. odbyło się „Spotkanie z historią nurkowania” w kooperacji z Muzeum m. Gdyni i HDS Poland. Obecnie w KDP trwają prace nad przygotowaniem programu na spotkanie „Weekend Nurkowy 2009”.

W okresie sprawozdawczym Komisja Działalności Podwodnej ZG PTTK współpracowała z Krajowym Ośrodkiem Medycyny Hiperbarycznej IMMiT, Zakładem Sprzętu Nurkowego i Technologii Prac Podwodnych AMW, Państwową Strażą Pożarną oraz Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym, Urzędem Miasta Gdyni.

W ciągu całej kadencji przedstawiciele KDP aktywnie uczestniczyli w pracach Komisji Sejmu RP i Senatu RP przy projektach nowelizacji ustawy o kulturze fizycznej, ustawy o wykonywaniu prac podwodnych oraz w pracach Ministerstwa Edukacji Narodowej, a następnie Ministerstwa Sportu i Turystyki w zakresie stosownych przepisów wykonawczych.

Od 2006 r. KDP PTTK ściśle współpracuje, na zasadach partnerstwa, ze Stowarzyszeniem Miłośników Historii Nurkowania – HDS Poland, do HDS – Poland należy również wielu instruktorów i działaczy z klubów KDP.

Od początku 2005 r. KDP, jako członek-założyciel, uczestniczy w pracach organizacyjnych CMAS Europa – regionalnej struktury CMAS. Przedstawiciel KDP uczestniczy również w roli obserwatora w spotkaniach EUF (Europejska Federacja Podwodna).

W ciągu kadencji kontynuowano politykę edytorską opracowując i wydając różnego rodzaju materiały szkoleniowe i organizacyjne na użytek klubów i instruktorów. Wydano między innymi:

- „Nurkowanie w suchym skafandrze” – podręcznik, dodruk na bieżąco w całej kadencji;
- „Płetwonurek KDP/CMAS”, dodruk na bieżąco w całej kadencji;
- Program Szkolenia Płetwonurków KDP/CMAS, 2006 z dodrukiem na bieżąco w całej kadencji;
- Program Szkolenia Specjalistycznego KDP/CMAS, 2006;
- Diagramy systemu szkolenia KDP/CMAS, 2006;
- Książka Płetwonurka KDP + okładka typu „organizer”, dodruk na bieżąco w całej kadencji;
- Dzienniki szkolenia, dodruk na bieżąco w całej kadencji;
- Materiały promocyjne (szczegóły w p. 3.6.).

W 2008 r. zlecono przygotowanie nowej (dostosowanej do aktualnego programu szkolenia) wersji Podręcznika Płetwonurka KDP/CMAS*, przygotowano pomoc multimedialną dla instruktorów (płyta CD) do nowego podręcznika P1. Przyjęto również do dalszej realizacji prezentację multimedialną szkoleń nitroksowych PN1.

KDP kontynuowała na dużą skalę rozpoczętą w poprzedniej kadencji promocję systemu szkolenia KDP/CMAS oraz różnych form turystyki podwodnej uczestnicząc aktywnie w różnych imprezach targowych i prezentacjach (szczegóły w p. 3.6.)

Kontynuowano certyfikację klubów i centrów nurkowych wyróżniających się wysokim poziomem szkolenia i bezpieczeństwa. Certyfikat KDP otrzymali: CN „Nurek” Bytom, AKP „Skorpena” Olsztyn.

Na koniec okresu sprawozdawczego w Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK było zarejestrowanych 314 klubów i centrów nurkowych, w tym 44 kluby PTTK. Do chwili obecnej wydano łącznie (od 1997 r.) 31 061 Książek Płetwonurka KDP oraz ponad 40 000 międzynarodowych certyfikatów KDP/CMAS różnego rodzaju.

Działalność szkoleniowa

W zakresie szkolenia Komisja zajmowała się nadzorowaniem kursów organizowanych w klubach na stopnie płetwonurka, organizacją centralnych kursów instruktorskich, a także szkoleniem specjalistycznym instruktorów oraz wprowadzaniem nowych technik nurkowania. Poszerzono szkolenie o kursy specjalistyczne, m.in. z zakresu nurkowania z wykorzystaniem trimiksu, przygotowania mieszanin oddechowych, nurkowania w aparatach o obiegu półzamykającym oraz kierowania skuterami podwodnymi.

Kwalifikacje Instruktora Płetwonurkowania KDP/CMAS* (M1) na 5 kursach uzyskało 51 osób, kwalifikacje Instruktora Płetwonurkowania KDP/CMAS** (M2J) na 3 kursach zdobyło 23 osób, a kwalifikacje Instruktora Płetwonurkowania KDP/CMAS*** (M3) na 3 kursach uzyskało 5 osób. Obecnie w Komisji jest zarejestrowanych i czynnie działających 345 instruktorów różnych stopni.

Wszystkie w/w programy szkolenia zostały wydane w postaci dwóch zbiorów programów szkolenia KDP – Program Szkolenia Płetwonurków i Program Szkolenia Specjalistycznego Płetwonurków (tzw. niebieska i żółta książeczka) wydane w 2002 r., aktualizowane w 2004 r. i 2006 r. Całkowitej przebudowie uległ system szkolenia młodzieżowego PM.

W czasie trwania kadencji KDP prowadziła działania w zakresie kontroli i oceny poziomu szkolenia prowadzonego przez kluby i instruktorów.

Działalność medyczna

Od 2006 r. została zmieniona formuła działania w zakresie zagadnień medycznych, co wynikało z przyjętego przed laty unowocześnienia systemu szkolenia lekarzy i instruktorów. Ma to szczególne znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa przy zastosowaniu nowych technik nurkowania i rozszerzeniu zakresu szkolenia. Powstało Stowarzyszenie Lekarzy Klubowych KDP PTTK, które przejęło rolę dawnej Podkomisji Medycznej KDP i razem z KDP wprowadziło i udoskonalilo jednolity system szkolenia lekarzy klubowych polegający na odbyciu dwu kursów w wiodących w kraju ośrodkach. W Krajowym Ośrodku Medycyny Hiperbarycznej w Gdyni w zakresie patofizjologii nurkowania, reanimacji i pierwszej pomocy oraz w Centralnym Ośrodku Medycyny Sportowej w zakresie orzekania o zdolności do uprawiania nurkowania rekreacyjnego. Oba te kursy były współorganizowane przez Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Ukończenie kursów dokumentowane jest kartą (plastikowym identyfikatorem) Lekarza Klubowego KDP. W latach 2006–2008 przeszkolono w COMS w Warszawie 65 lekarzy, a w KOMH w Gdyni 65 lekarzy. Aktualnie na liście lekarzy uprawnionych do kwalifikowania znajduje się 145 osób obsługujących kluby i centra nurkowe KDP w całym kraju.

Uzupełniającą formą szkoleń dla lekarzy były organizowane przez SLK wspólnie z KDP (imprezy obsługiwane są przez OCSP) szkolenia i seminaria tematyczne o nazwie Jesienne Spotkania Lekarzy Klubowych:

- 2006 r. – Koczała, 18 uczestników;
- 2007 r. – Smardzewice, 16 uczestników;
- 2008 r. – Hańcza, 20 uczestników.

Oprócz szkoleń lekarzy organizowane są w KOMH w Gdyni kursy medyczne dla płetwonurków, które stanowią integralną część szkolenia na stopień Płetwonurka KDP/CMAS*** (P3). W latach 2006–2009 zrealizowane zostały w KOMH 32 kursy dla płetwonurków, w czasie których przeszkolono 611 osób.

Przedstawiciele SLK brali udział w konferencjach European Underwater and Baromedical Society. Ponadto przedstawiciele KDP uczestniczyli w szkoleniach dla Polskiego Komitetu Olimpijskiego i Paraolimpijskiego.

Imprezy

W trakcie kadencji KDP patronowała następującym imprezom ogólnopolskim, fundując uczestnikom puchary i drobne upominki:

- Międzynarodowy Spływ Twardzieli Krutynią – KP „Płetwal” Giżycko: 2006, 2007, 2008;
- Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Łowiectwie Podwodnym i Zawody w Fotografii Sportowej – KP Mares Koszalin: 2006, 2007, 2008;
- Międzynarodowy Spływ Brdą – Bydgoszcz: 2006, 2007, 2008;
- Ekospotkania Płetwonurków w Wałczu: 2006, 2007, 2008;
- Zimowy Spływ Płetwonurków Łyną w Olsztynie: 2009.

Ponadto przedstawiciel KDP był gościem honorowym i fundatorem pucharów na następujących zawodach:

- Euroregionalne Mistrzostwa Strażaków Płetwonurków PSP i OSP – Borne Sulinowo: 2006, 2007, 2008;
- Mistrzostwa Płetwonurków Marynarki Wojennej – Gdynia: 2006, 2007.

Kontakty zagraniczne

- Udział w obchodach 50-lecia Federacji Szwedzkiej – Sztokholm 2008;
- Światowy Festiwal Filmów Podwodnych – Antibes 2007;
- Walne Zgromadzenie CMAS – Rzym 2006, 2007, 2009;
- Spotkanie kooperacyjne KDP/VDST (Niemcy/SPCR, Czechy);
- Umowy kooperacyjne KDP/VDST/SPCR na BOOT w Dusseldorfie 2006, 2007, 2008.

Działalność informacyjno-promocyjna

W ramach działań marketingowych, mających na celu promowanie systemu szkoleniowego KDP/CMAS oraz możliwości organizacyjno-szkoleniowych KDP i zarejestrowanych klubów, uczestniczono w następujących przedsięwzięciach:

- Targi Sportów Wodnych „Wiatr i Woda” Warszawa, wspólne stoisko PTTK: 2006, 2007, 2008, 2009 + prelekcje i prezentacje specjalistyczne;

- Międzynarodowe Targi ITB, Berlin 2006, stoisko PTTK;
- XII Międzynarodowe Targi Turystyczne Tour Salon, Poznań, stoisko PTTK: 2006, 2007;
- Międzynarodowe Targi Lato, Warszawa 2006, stoisko PTTK;
- Targi Sportów Wodnych i Festiwalu Żeglarskiego Wiatr i Woda na Wodzie Gdynia 2008, 2009;
- Targi „BOOT”, Dusseldorf 2006, 2007, 2008, stoisko KDP w kooperacji z VDST (Fed. Niemiecka).

Podstawową bolączką w działaniach marketingowych KDP był brak dostatecznej ilości materiałów informacyjnych (szczególnie w wersji angielskiej lub niemieckiej) opracowanych przez kluby i centra nurkowe.

Komisja w celach marketingowych (oprócz uczestnictwa w targach, konferencjach i prezentacjach KDP) wydawała w ciągu całej kadencji różnego rodzaju (w dużej części darmowe) materiały promocyjno-informacyjne reklamujące system szkolenia, logo i zakres usług szkoleniowo-turystycznych:

- „Informator Płetwonurka KDP/CMAS” (kolor), 2006;
- Ulotka informacyjna KDP w języku polskim (kolor), 2006, 2007, 2008, 2009;
- Kalendarz planszowy (kolor), 2006, 2007, 2008, 2009;
- Plakat „CMAS – Jakość i bezpieczeństwo/ Quality & Safety” (kolor), 2006;
- Przyklejki z logo KDP/CMAS, 2006, 2007, 2008;
- Flagi, banery do czasowej i stałej ekspozycji na imprezach i w klubach prowadzących centralne szkolenia;
- Znaczkę KDP typu „pin”;
- Tzw. „smycze” z nazwą i adresem strony internetowej;
- Torby z logo KDP/CMAS.

Stającą formą przekazywania wszelkich informacji o KDP i klubach jest strona internetowa www.kdp.pttk.pl. Istniejąca od 1999 r. strona [www](http://www.kdp.pttk.pl) została całkowicie przebudowana w roku 2007. Aktualizowana jest na bieżąco zgodnie z aktualnymi potrzebami KDP. Doraźnymi formami promocji były wywiady członków KDP dla radia, TV i prasy oraz reklamy graficzne i informacje w czasopiśmie oraz książkach o tematyce nurkowej. Koszty wystawiennictwa i udziału we wszystkich targach i konferencjach, opracowania i druku materiałów informacyjnych, obsługi strony internetowej pokrywane są ze środków OCSP.

9.3.2. Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK.

Kontynuuje swoją działalność Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK powstałe jako wydzielona jednostka gospodarcza ZG PTTK w styczniu 2000 r. Podstawowym celem działania OCSP jest obsługa szeroko pojętej działalności szkoleniowej i organizacyjnej prowadzonej przez Komisję Działalności Podwodnej ZG PTTK, kluby PTTK oraz niezależne kluby i inne osoby prawne afiliowane przy KDP ZG PTTK.

W zakres działalności OCSP wchodzi między innymi:

- obsługa biurowo-finansowa ogólnopolskich kursów szkoleniowych i egzaminów na stopnie pletwonurkowe, instruktorskie oraz szkolenia specjalistyczne;
- finansowanie działalności programowej KDP PTTK;
- wydawanie i obrót materiałami informacyjno-szkoleniowymi KDP PTTK;
- finansowanie i promocja działalności szkoleniowo-turystycznej PTTK w zakresie pletwonurkowania;
- obsługa biurowo-finansowa narad, konferencji, imprez organizowanych przez KDP;
- prowadzenie bazy danych KDP PTTK;
- rejestracja instruktorów i pletwonurków, którzy z różnych przyczyn utracili kontakt z klubami macierzystymi;
- organizacja i finansowanie zagranicznych imprez, wyjazdów szkoleniowych i turystycznych;
- wydawanie i dystrybucja indywidualnych dokumentów certyfikacyjnych KDP CMAS;
- zadania zlecone przez KDP PTTK.

Najważniejszymi przedsięwzięciami OSP KDP PTTK w kadencji był:

- druk i dystrybucja podstawowych i specjalistycznych Programów Szkolenia Pletwonurków KDP/CMAS, edycje 2006, z dodrukami;
- druk Informatora Mistrzostw Polski w Łowiectwie Podwodnym i Fotografii Podwodnej w 2006, 2007, 2008, 2009;
- dodruk podręcznika „Suche skafandry”;
- dodruk podręcznika „Pletwonurek KDP/CMAS*”;
- druk Dzienników Szkolenia 2006, 2007, 2008;
- bieżące zakupy, produkcja i dystrybucja Międzynarodowych Certyfikatów KDP/CMAS;
- bieżąca produkcja i dystrybucja Książki Pletwonurka KDP + okładka typu „organizer”;
- druk plansz i banerów informacyjno-reklamowych KDP PTTK wg potrzeb bieżących;
- druk folderu informacyjnego KDP PTTK wg potrzeb bieżących;
- wykonanie przyklejek z logo KDP PTTK;
- coroczny druk kalendarza planszowego KDP PTTK.

9.3.3 Centrum Turystyki Wodnej.

Uchwałą Zarządu Głównego PTTK z 1 czerwca 2007 r. powołano Centrum Turystyki Wodnej PTTK. Ma ono za zadanie pełnić taką rolę w sferze turystyki wodnej, jaką pełni COTG PTTK w sferze turystyki górskiej.

Centrum zajęło się od samego początku konkursem o Nagrodę Przyjaznego Brzegu. Sens tego konkursu – stworzonego wspólnie przez Polskie Towarzy-

stwo Turystyczno-Krajoznawcze i Polski Związek Żeglarski – polega na tym, aby prezentować i promować tych, którym bliskie jest myślenie i filozofia, mówiąc skrótowo – od strony wodnej. Chodzi o wszelkie działania dobrze służące wodniakom i upowszechnianiu wodniackiego sposobu na życie. Naturalnym adresem konkursu są samorządy i gestorzy bazy. Stąd wśród laureatów Grand Prix są miasta najbardziej otwarte na wodę – Wrocław i Szczecin. Konkurs promuje nowe rozwiązania wodniackie, porty, przystanie, w tym także te, które są przychylnie osobom z niepełnosprawnością. Centrum Turystyki Wodnej PTTK przygotowało do druku ponad 300 stron opracowania „Laureaci I, II, III, IV edycji nagrody Przyjaznego Brzegu”.

Centrum od swojego zarania aktywnie uczestniczy w prezentowaniu wodniackiego stanowiska PTTK na różnego rodzaju konferencjach. Prezentowało swój materiał i referaty na I i II Krajowym Forum Wodnym i na innych konferencjach oraz spotkaniach grup poselskich. Centrum ma swój udział w tworzeniu Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70 oraz Szlaku Wodnego im. Króla Stefana Batorego z Warszawy przez Mazury do Wilna. Opracowało „Znakowanie turystycznych szlaków wodnych” oraz „Zbiór materiałów z seminarium *Wodne szlaki turystyczne – Bydgoszcz 2007*”.

Udział Centrum polega na wprowadzeniu, już w fazie programowania i projektowania, rozwiązań uwzględniających żywotne interesy żeglarzy i kajakarzy.

Przygotowany poradnik „Projektowanie marin i stanic wodnych” jest nie tylko ogromnie ceniony przez inwestorów, ale stał się również obowiązkową lekturą na kilku uczelniach w Polsce. Z poradnikiem, korespondują konferencje organizowane na przykład w trakcie Targów „Wiatr i Woda” w Warszawie.

Centrum Turystyki Wodnej PTTK współtworzyło „Strategię rozwoju turystyki dla województwa mazowieckiego”, przyjętą uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

Stałą troską Centrum jest sprawa szkoleń kadry. W gronie, społecznego w swojej istocie kierownictwa Centrum, znajdują się autorzy nowatorskich projektów szkolenia żeglarzy zgłoszonych do Ministra Sportu i Turystyki. Wspólne działania z Komisją Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK doprowadziły do tego, że grupa żeglarzy PTTK otrzymała uprawnienia instruktora International Sailing Schools Association.

Nowopowstałe Centrum jest jednostką PTTK odnajdującą i budującą swoje miejsce w wodniackim kręgu Polski. Stąd ważne było uruchomienie już 31 grudnia 2007 r. witryny internetowej www.polskieszlakiwodne.pl. Służy ona dobrze PTTK, promując osiągnięcia, doświadczenia i materiały, a także przedstawiając stosunek PTTK do wielu żywotnych problemów wodniaków. W ubiegłym roku zmodernizowano stronę, uruchomiono newsletter oraz opracowano locję szlaków wodnych na podstawie szablonów przygotowanych przez Centrum.

Centrum spopularyzowało ideę Działania 6.4 w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, polegającego na pozyskiwaniu środków na inwestycje w produkty ponadregionalne. Wśród wodnych oddziałów PTTK do wielkiego programu „Perły w koronie wód polskich” włączyły się oddziały PTTK w Augustowie, w Suwałkach, Nowym Sączu, Wrocławiu, oraz Mazowieckie Forum Oddziałów PTTK. Samodzielnie, ale wspólnie z samorządowcami powiatu brodnickiego (woj. kujawsko-pomorskie), wystąpił Oddział PTTK w Brodnicy i Nowego Miasta (woj. warmińsko-mazurskie).

Przygotowany przez CTW projekt „Perły w koronie wód polskich” obejmował: modernizację stanic wodnych na szlakach Czarnej Hańczy od Starego Folwarku zaczynając, Krutyni od Sorkwit, Dunajca w Znamierowicach, Bzury w Tułowicach, Legi w Olecku, we Wrocławiu i nad Jeziorem Charzykowskim. Niestety, mimo iż był jednym z nielicznych o zdecydowanie ponadregionalnym charakterze, skupiał tak różne podmioty jak urzędy marszałkowskie, WOPR, Stowarzyszenie Instruktorów Terenów Kajakowych, nie uzyskał aprobaty. Ważne jednak jest to, że udało się Centrum stworzyć, założoną przez PTTK, dużą projekcję potrzeb wodniackich PTTK. Rozwiązania znajdujące się w projekcie mogą być wykorzystane także przy aplikacji do Regionalnych Programów Operacyjnych.

Sukcesem Centrum jest zapewnienie Towarzystwu stałego miejsca na targach wodnych, nie tylko jako wystawcy, ale współkreatora targów. Tak się właśnie dzieje na Targach „Wiatr i Woda”, których Towarzystwo jest współorganizatorem. Na targach tych honoruje się laureatów konkursu „Przyjaznego Brzegu” przy licznej widowni i przedstawicielach mediów. Centrum organizuje też sympozja służące popularyzacji dokonań i doświadczeń laureatów. Oczywiście jest to, że na przygotowanym przez Centrum w porozumieniu ze spółką „Mazury” w Olsztynie i Komisją Działalności Podwodnej ZG PTTK, stoisku znajdują się materiały z ofertą turystyczną naszych klubów i oddziałów PTTK.

Obecnie Centrum zajmuje się promocją najlepszego sprzętu. Przygotowywane są rozwiązania polegające na uhonorowaniu najlepszych konstruktorów i producentów oraz tworzeniu wspólnie z nimi obopólnie korzystnego systemu upowszechniania tego sprzętu.

10. PTTK W DZIAŁALNOŚCI NA TERENACH NIZINNYCH.

10.1. Synteza.

Olbrzymie obszary nizinne są przestrzeniami, na których Towarzystwo prowadzi w sposób ciągły animację turystyki pieszej, kolarskiej, jeździeckiej, motorowej oraz imprez na orientację. Lasy, pola i łąki z całym swoim przyrodniczym bogactwem są również skarbem turystyki. Trudno jednak w tej sferze mówić o ogólnopolskim zagospodarowaniu przestrzennym w sferze turystyki.

Baza i jej rozmieszczenie uzależniona jest od koncepcji regionalnych. Polska nie jest jednak prostym zlepiskiem wyodrębnionych jednostek administracyjnych, łączą się one i integrują głównie dzięki aktywności samorządów tworzących różnorodne zespoły. Czynnikiem integrującym jest także turystyka a w sferze zagospodarowania – szlaki turystyczne. Długość turystycznych szlaków pieszych, kolarskich i jeździeckich (na nizinach) ilustruje tabela:

Szlaki	2005	2006	2007	2008
Pieszce	34 151	30 568	32 820	34 626
Kolarskie	11 780	13 500	13 773	14 494
Jeździeckie	2 885	3 027	3 632	3 214

W zależności od postrzegania atrakcyjności danego regionu oraz operatywności w tworzeniu szlaków turystycznych ich zróżnicowanie co do gęstości jest w Polsce znaczne.

Turyści motorowi korzystają z dróg publicznych przemierzając Polskę po wyznakowanych szlakach drogowych. Oprócz tego, duże, a kto wie czy nie większe znaczenie, ma upowszechnianie nawyków wędrowania pieszo, na rowerze czy konno, udziału w imprezach na orientację i rodzinnym uprawianiu turystyki motorowej.

W tym koordynujące ogólnopolską działalność turystów komisje: dla pieszych – Komisja Turystyki Pieszkiej ZG PTTK, wędrujących na rowerach – Komisja Turystyki Kolarskiej ZG, na koniach – Komisja Turystyki Jeździeckiej Nizinnej ZG PTTK, a także świetnie pracująca z młodzieżą Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK i wśród rodzin Komisja Turystyki Motorowej ZG PTTK. Stanowią one bardzo ważne nie tylko dla PTTK ośrodki:

- popularyzacji aktywności turystycznej;
- tworzenia imprez „odniesienia” jednocześnie integrujących kadre;
- popularyzacji odznak turystyki kwalifikowanej;
- oceny uwarunkowań do rozwijania tej działalności;
- kształtowania metodyki samodzielnego turystyki.

10.2. Turystyka piesza.

W minionej kadencji była to najbardziej powszechna forma turystyki. Koordynująca tę działalność Komisja Turystyki Pieszkiej ZG PTTK dbała podobnie jak poprzednio o krajoznawczy, patriotyczny sens pieszego wędrowania po Polsce, rozwój szlaków turystycznych, propagowanie zdobywania odznak, rozwój kadry przodownickiej i znakarzy.

Szczególnym, w działaniu Komisji tej kadencji, było dokonanie nowelizacji regulaminu kadry umożliwiającej 15-latkom zostanie młodzieżowymi przodownikami turystyki pieszej, co przyczynia się do stałego wzrostu kadry. Celem po-

pularyzacji było zdobywanie odznak, znaczące liberalizowanie wymogów na najniższe stopnie odznak turystyki pieszej.

Imprezy

Komisja starała się zawsze wiązać je z wychowaniem patriotycznym. Podsumowanie ogólnopolskiej akcji „Szlakiem Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego” odbyło się w styczniu 2006 r. w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. W 100. rocznicę pierwszej zbiorowej wycieczki pieszej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego na początku czerwca 2007 r. zainicjowano ogólnopolską akcję imprez pieszych nawiązujących w programie do tego wydarzenia. W styczniu 2008 r. zorganizowano uroczystą sesję w 55. rocznicę powołania KTP ZG PTTK. W tym samym roku zainicjowano i przeprowadzono ogólnopolską imprezę pieszą pod hasłem „PTTK w 90. rocznicę Odzyskania Niepodległości 1918–2008”. Podsumowaniem wieloletnich działań jednostek pieszych PTTK w tematyce niepodległościowej była specjalna sesja historyczna w siedzibie ZG PTTK.

Przy współdziałaniu z Oddziałami PTTK w Opolu, Bielsku-Białej, Elblągu i Zawierciu zorganizowano w kolejnych latach, w lipcu – Ogólnopolskie Wysokokwalifikowane Rajdy Piesze. Przy współdziałaniu z Oddziałami PTTK w Olsztynie, Zawierciu, Lublinie i Jaworze zorganizowano Ogólnopolskie Złoty Przodowników Turystyki Pieszej. Promowano ciekawe inicjatywy podejmowane przez Komisje i Kluby piesze na terenie kraju.

Wychodząc naprzeciw zgłaszanym postulatom znowelizowano Regulamin Odznaki Turystyki Pieszej. Zmiany polegają głównie na zniesieniu norm czasowych zdobywania poszczególnych stopni odznaki w celu ułatwienia zdobywania Odznaki Turystyki Pieszej i do szerszej popularyzacji turystyki pieszej.

Centralny Referat Weryfikacji OTP przyznał 40 Dużych OTP oraz 105 Odznak „Za wytrwałość”. Udzielano również porad w zakresie zdobywania Dużych OTP, projektowania i opiniowania tras wędrówek pieszych.

Szkolenie kadry

Za jedno z podstawowych zadań w swych pracach Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK uważa podnoszenie kwalifikacji kadry oraz mianowanie nowych Przodowników. Obecny system w znacznej mierze opiera się na samokształceniu i egzaminach typu eksternistycznego. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu jednostek i kadry rozsianej na terenie kraju, komisja podejmowała działania ułatwiające działaczom udział w egzaminach. KTP organizowała każdego roku 2 tego rodzaju egzaminy, jeden w lipcu przy okazji zakończenia OWRP, drugi podczas Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników Turystyki Pieszej. Poza tym dwa egzaminy pod patronatem Komisji ZG zorganizowane były każdego roku w Warszawie w kwietniu i listopadzie przez KTP Oddziału Stołecznego PTTK. Podobne egzaminy odbywają się również w czasie regionalnych zlotów kadry. Członkowie Komisji lub jej przedstawiciele uczestniczyli w sesjach szko-

leniowych. Wszystkie egzaminy na uprawnienia kadry odbywały się aktualnie w oparciu o wdrażany w ostatnich latach materiał testowy.

Kadra

W czasie kadencji uprawnienia Przodownika Turystyki Pieszej uzyskało 187 osób. Ponadto 232 osoby rozszerzyły posiadane uprawnienia (średnio na 2 regiony). Godność Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej nadano kilkadziesiąt działaczom. Kilkudziesięciu osobom nadano tytuł „Zasłużony dla Turystyki Pieszej”.

Działalność popularyzatorska

Komisja popularyzowała turystykę pieszą oraz dorobek jednostek organizacyjnych i kadry za pośrednictwem wystaw organizowanych w foyer ZG PTTK. Wydano 14 numerów kwartalnika „Piechur”. Ukazujący się w nakładzie 250 egz. „Piechur” cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony środowiska Przodowników Turystyki Pieszej. Biuletyn służy zacieśnianiu kontaktów między KTP ZG PTTK, a komisjami i klubami działającymi w terenie i przyczynia się do popularyzacji osiągnięć komórek terenowych. „Piechur” w wersji elektronicznej dostępny jest również na stronie internetowej KTP ZG PTTK. Strona internetowa KTP ZG PTTK pod adresem <http://ktpzg.pttk.pl> jest na bieżąco uaktualniana i rozbudowywana. W odpowiednich działach i blokach tematycznych znajdują się tam informacje i materiały dotyczące turystyki pieszej przeznaczone dla kadry i dla turystów pieszych, w różnym wieku oraz o różnym stopniu zawansowania. Można tam pobrać do druku komplet regulaminów, wszelkiego rodzaju druki i formularze potrzebne karze oraz książeczki OTP.

Sprawy szlaków i znakarskie

Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK prowadziła ewidencję nizinnych szlaków pieszych i sprawowała nadzór nad działalnością Oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej i zespołów znakarskich. Przeprowadzano lustrację wykonania prac znakarskich. Nadzorowano szkolenie znakarzy i nadawanie uprawnień. Rozdzielano środki na prace znakarskie. Zorganizowano kursy znakarzy. W minionej kadencji co roku w październiku odbywały się ogólnopolskie narady znakarzy nizinnych szlaków pieszych stymulujące pracę 915 znakarzy.

Zebrania.

W czasie kadencji się odbyły się 22 posiedzenia Komisji Turystyki Pieszej. Część z nich odbyła się w Warszawie, jednak większość zorganizowano w terenie, najczęściej przy okazji zakończenia kolejnych OWRP lub Ogólnopolskich Złotów Przodowników Turystyki Pieszej. W spotkaniach tych uczestniczyli członkowie KTP ZG w pełnym składzie oraz stali współpracownicy i zapraszani przedstawi-

ciele komórek terenowych. Tematyka spotkań wynikała z zatwierdzonych przez Zarząd Główny PTTK kierunków działania uwzględniających wnioski z Walnego Zjazdu PTTK i Krajowej Rady Aktywu Pieszego oraz z rocznych planów pracy uwzględniających późniejsze zalecenia i sugestie ZG PTTK.

Poruszano następujące tematy: współpraca z oddziałowymi i międzyoddziałowymi ogniwami turystyki pieszej, komisjami i klubami działającymi na terenie kraju; popularyzacja imprez turystyki pieszej oraz odznak turystyki pieszej (OTP) we wszystkich grupach wiekowych ze szczególnym ukierunkowaniem na młodych turystów; popularyzacja pieszych wędrówek i odznak pieszych wśród osób niepełnosprawnych; propagowanie, koordynacja i popularyzacja tematyki historycznej w imprezach turystyki pieszej; szkolenie i doszkalanie kandydatów na Przodowników Turystyki Pieszej III-stopnia (uprawnienia podstawowe), doszkalanie Przodowników Turystyki Pieszej II-stopnia; koordynacja i nadzór nad prowadzonymi na nizinnych terenach Polski pracami znakarскими; szkolenie znakarzy nizinnych szlaków pieszych; nowelizacja Regulaminów Przodowników Turystyki Pieszej; nowelizacja Regulaminów Odznak Turystyki Pieszej, analiza przebiegu egzaminów testowych, doświadczenia, wnioski i uwagi na temat dotychczasowego ich przebiegu; rozpatrzenie wniosków o nadanie tytułów Honorowych Przodowników Turystyki Pieszej i dyplomów Zasłużony dla Turystyki Pieszej. Omawiano kolejne numery kwartalnika „Piechur” i aktualizacje strony internetowej KTP ZG.

10.3. Turystyka kolarska.

Ta, coraz bardziej popularna dziedzina turystyki, rozwija się również w PTTK. Komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK spowodowała, że kluby i komisje turystyki kolarskiej uczestniczyły w 2006 r. w obchodach 100-lecia PTK, aktywnie włączały się realizację programów: w 2007 r. – „Rok szlaków turystycznych PTTK”, w 2008 r. – „Rok przyrody w PTTK”, organizując pogadanki i prelekcje, propagując zdobywanie odznak, promując znakowane szlaki rowerowe oraz organizując konkursy dla uczestników imprez rowerowych. Rozpoczęto też propagowanie w 2009 r. – „Roku dzieci i młodzieży w PTTK”, m.in. poprzez przyjęcie zadania doraźnego w konkursie na najlepszą w działalności programowej komisję i klub, obejmujące zdobywanie KOT przez uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Kadencja ta była okazją do świętowania jubileuszu 50-lecia aktywnej działalności Turystycznego Klubu Kolarskiego PTTK im. Władysława Huzy w Gliwicach, 40-lecia Turystycznego Klubu Kolarskiego PTTK „Ondraszek” w Cieszynie, 30-lecia Klubu Osiedlowego PTTK „M-2” w Myszkowie, 20-lecia Oddziałowej KTKol. PTTK „Sokół” w Radlinie i 10-lecia Klubu Turystyki Kolarskiej PTTK „Gronie” w Tychach; mniej lub bardziej okrągłe rocznice działalności obchodziły także inne kluby i komisje turystyki kolarskiej PTTK, a sprawozdania z obchodów i dokonań publikowane były w Internecie oraz w „Informatorze”.

W okresie sprawozdawczym strona internetowa <http://ktkol.pttk.pl> była systematycznie rozbudowywana i uaktualniana. Na bieżąco uzupełniano jej zawartość o regulaminy i informacje niezbędne w działalności komisji oddziałowych, klubów i sekcji oraz zespołów regionalnych rangi wojewódzkiej. Pod koniec 2008 r. witrynę internetową otwarto też dla korespondentów terenowych. Kontynuowano działalność edytorską, wydając każdego roku broszurę – „Kalendarz imprez turystyki kolarskiej PTTK”. Przygotowana do druku została książka Mariana Kotarskiego „Historia turystyki kolarskiej PTTK 1952–2006 w zarysie” (wyróżniona I miejscem w II edycji konkursu „Z historii i tradycji turystyki oraz krajoznawstwa w Polsce” w 2008 r.). Wydawany od początku lat 70. przez Komisję periodyk „Informator KTKol. ZG PTTK” jest od 2008 r. kolportowany przez Oddział PTTK w Jastrzębiu Zdroju.

Każdego roku organizowano i nadzorowano szkolenia przodowników turystyki kolarskiej, ponadto delegowano przedstawicieli Komisji do przewodniczenia zespołom egzaminacyjnym. W mijającym czteroleciu w 17 kursach uprawnienia przodowników turystyki kolarskiej uzyskały 282 osoby, przy czym 69 z nich na kursach organizowanych w trakcie ogólnopolskich zlotów przodowniczych.

Szkolenie przodowników turystyki kolarskiej w latach 2005–2008

Rok	Kursów		Absolwentów	
	Ogółem	Z tego na zlocie	Ogółem	Z tego na zlocie
2005	5	1	75	19
2006	4	1	66	13
2007	3	1	67	19
2008	5	1	74	18

Komisja nadzoruje działalność terenowych i filialnych referatów weryfikacyjnych odznak turystyki kolarskiej oraz prowadzi centralny referat weryfikacyjny, przyznający najwyższe stopnie odznak. Działalność referatu w okresie sprawozdawczym przedstawiono w tabeli. Należy przypomnieć, że stopień brązowy odznaki „Szlakami zamków” oraz duży brązowy i duży srebrny KOT weryfikują ogniwa regionalne, a małe stopnie KOT – referaty weryfikacyjne przy oddziałowych KTKol. Warto nadmienić, iż w 2005 r. przyznano łącznie 1 183 KOT, w 2006 – 1 176, a w 2007 r. – 1 020 Kolarskich Odznak Turystycznych wszystkich stopni.

Z dniem 1 stycznia 2008 r. wszedł w życie znowelizowany regulamin KOT wprowadzający dodatkowy stopień – duży brązowy. W styczniu 2006 r. zliberalizowano wymogi zdobywania KOP (Kolarska Odznaka Pielgrzymia), celem ułatwienia młodzieży szkolnej zdobycia dwóch najniższych stopni tej odznaki. Na nowo wykonywane są także odznaki KOT i KOP oraz książeczki wycieczek kolarskich, albowiem zaczęło ich brakować na turystycznym rynku.

W każdym roku siłami działaczy z terenu organizowane są dwie prestiżowe imprezy: Ogólnopolski Zlot Przodowników Turystyki Kolarskiej oraz Centralny

Zlot Turystów Kolarzy. Przy okazji zlotów odbywa się szkolenie oraz doszkalanie kadry przodowniczej i znakarskiej, integracja środowiska turystów kolarzy, propagowanie zdobywania odznak turystyki kolarskiej i krajoznawczych, prezentacja coraz to innych regionów kraju oraz wymiana doświadczeń.

Centralne zloty kolarskie oraz odznaki przyznane przez centralny referat weryfikacyjny KTKol. ZG PTTK w latach 2005–2008 wg rodzajów i stopni

Rok	Ogólnopolski Zlot PTKol.	Centralny Zlot Turystów Kolarzy	Duży zł. KOT	KOT z/w	Zamki sr.	Zamki zł.	Mały rajd DP	Duży rajd DP	Razem
	Uczestników	Uczestników							
2005	Sulęcín 329	Kamienica E 358	30	23	12	2	5	21	93
2006	Cieszyn 349	Krajenka UECT 358	35	22	12	4	16	14	103
2007	Siedlce 340	Sulejów 282	45	16	15	1	14	11	102
2008	Kaszuby 497	Kalety 442	31	18	6	5	12	24	96
Razem odznak			141	79	45	12	47	70	394

W bieżącej kadencji przedstawiciele środowiska kolarskiego systematycznie uczestniczyli w pracach i posiedzeniach UECT (Europejskiego Związku Turystyki Kolarskiej z siedzibą w Paryżu), do którego na mocy uchwały Prezydium ZG PTTK należymy od 25 czerwca 2004 r. Wiceprezydentem UECT jest Stanisław Karuga. W okresie sprawozdawczym, a konkretnie w dniach 22–29 lipca 2006 r. odbył się II Międzynarodowy Zlot Rowerzystów UECT, organizatorem którego był aktyw kolarski Wielkopolski i miasto Krajenka. We wrześniu 2008 r. prezydium UECT odbyło wyjazdowe posiedzenie w Prudniku (albowiem w lipcu 2010 r. nasz kraj będzie organizatorem kolejnego, VI zlotu UECT, na Opolszczyźnie). Polscy rowerzyści systematycznie uczestniczą w dorocznych zlotach rowerzystów UECT, odbywających się co roku w innym państwie członkowskim tej organizacji.

Międzynarodowe zloty kolarskie UECT i udział w nich Polaków w latach 2005–2008

Rok	Numer zlotu	Organizator	Meta	Liczba uczestników	
				Ogółem	w tym Polaków
2005	I zlot	Francja	Albertville	400	50
2006	II zlot	Polska	Krajenka	350	156
2007	III zlot	Belgia	Namur	800	75
2008	IV zlot	Portugalia	Sesimbra	700	38

Ważnym zagadnieniem w działalności Komisji są znakowane szlaki turystyki kolarskiej oraz szkolenie licencjonowanych znakarzy. W bieżącej kadencji odnowiono i oznakowano łącznie 3 000 km szlaków rowerowych, przeprowadzono 5 kursów znakarskich z udziałem 62 osób. Obecnie na liście znakarzy szlaków rowerowych PTTK figurują 322 nazwiska.

Absolwenci kursów znakarzy szlaków turystyki rowerowej oraz prace na nizinnych szlakach turystyki rowerowej w latach 2005–2008

Rok	Znakarze		Szlaki nowo oznakowane		Szlaki odnowione		Razem km
	kursy	absolwenci	międzynarodowe	krajowe	międzynarodowe	krajowe	
2005	1	10	–	186	869	206	1 261
2006	1	29	–	48	487	244	779
2007	1	4	–	118	243	214	575
2008	2	19	–	–	145	178	323
Razem	5	62	–	352	1 744	842	2 938

Corocznie prowadzony jest konkurs na najlepsze w działalności klub, komisję i sekcję turystyki kolarskiej PTTK. Uczestniczy w nim, nadsyłając stosowne sprawozdania, przeciętnie 20 ogniw. W okresie sprawozdawczym pierwsze miejsce w swych grupach konkursowych zajmowały: OKTKol. PTTK „Sokół” w Radlinie (za lata 2005, 2006 i 2007), Szkolny Klub Turystyczny PTTK przy Gimnazjum w Przyrowie w pow. częstochowskim (2005, 2006, 2007), Klub PTTK „Jantarowe Szlaki” w Szczecinie (2005 i 2006) oraz Osiedlowy Klub PTTK „M-2” w Myszkowie (za rok 2007).

Komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK odbywała w kadencji 13 protokołowanych posiedzeń. W dokumentacji Komisji znajdują się szczegółowe informacje dotyczące kadry, imprez i szlaków.

10.4. Turystyka jeździecka.

PTTK aktywnie uczestniczy w rozwijaniu turystyki jeździeckiej. Dobrze temu służy system odznak turystyki jeździeckiej.

Celem rozpowszechniania odznaki turystyki jeździeckiej Komisja trzykrotnie na przełomie listopada i grudnia zorganizowała Sejmiki przodowników turystyki jeździeckiej na Zamku w Golubiu-Dobrzyniu. Sejmiki miały charakter szkoleniowy i integracyjny. W 2006 r. w sejmiku uczestniczyła delegacja Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK. Komisja utworzyła elektroniczną bazę danych o przodownikach turystyki jeździeckiej. Baza zawiera dane o 138 osobach, które uzyskały uprawnienia przodowników.

Komisja przygotowała również Regulamin Jeździeckiej Odznaki Turystyki Nizinnej (JOTN) PTTK w stylu western oraz Regulamin Przodownika Turysty-

ki Jeździeckiej PTTK w stylu western oraz przeanalizowała Regulaminy JOTN oraz Regulamin Przodownika Turystyki Jeździeckiej pod kątem możliwości ujednolicenia regulaminów odznak i regulaminów przodowników w górach i na nizinach. Wspólna propozycja regulaminów została uzgodniona z Komisją Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK i zatwierdzona przez Zarząd Główny w kwietniu 2009 r.

Uchwalono również nowy program kursów dla przodowników obejmujący 60 godzin wykładów i 25 godzin zajęć praktycznych. Zorganizowano trzy kursy dla przodowników, w których uczestniczyły w sumie 32 osoby. Ponadto dwuletnim szkoleniem przodowniczym objęto młodzież z Technikum Hodowli Koni w Supraślu.

Komisja Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK powołała również siedem terenowych punktów weryfikacji odznak PTTK, które upoważniła do weryfikacji odznak popularnych, brązowych i srebrnych. Informacja o punktach weryfikacji znajduje się na stronie internetowej Komisji.

Dążąc do popularyzacji tej dyscypliny, wzorując się na KTGJ wzbogacała odznaki, wprowadziła instytucję „Ośrodka turystyki jeździeckiej afiliowanego” oraz ustaliła procedurę afiliacji ośrodków turystyki jeździeckiej. Dotychczas Komisja afiliowała cztery ośrodki turystyki jeździeckiej.

Uchwaliła zasady dokumentowania turystycznego szlaku jeździeckiego oraz zasady nadawania numerów ewidencyjnych szlakom do turystyki jeździeckiej. Przedstawiciele Komisji dokonali wizytacji dwóch nowych szlaków: „Poleskiego Szlaku Konnego” i „Piaseczyńskiego Szlaku Konnego”, oraz uczestniczą w wytyczeniu nowych szlaków w Borach Tucholskich oraz na Mazowszu.

Przyjęto wspólnie z Komisją Górskiej Turystyki Jeździeckiej podjęcie działań, których celem jest doprowadzenie do rozszerzenia przez Ministra Sportu i Turystyki listy specjalności instruktorów rekreacji ruchowej o nową specjalność zbliżoną do zakresu uprawnień przodowników turystyki jeździeckiej.

W trakcie kadencji Komisja odbyła 14 zebrań. Wszystkie zebrania Komisji odbyły się na Zamku w Golubiu-Dobrzyniu. Komisja przyjęła 39 uchwał.

10.5. Imprezy na orientację.

Rosnącym zainteresowaniem, szczególnie wśród młodzieży, cieszą się organizowane przez PTTK imprezy na orientację. PTTK posiada wypracowaną metodykę organizacji tych imprez. Zawarta w nich idea współzawodnictwa wymaga opracowania i popularyzacji kalendarza imprez. Jego właściwym przygotowaniem oraz szkoleniem kadry zajmuje się Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK.

Komisja corocznie odbywa regularnie po kilka zebrań, w trakcie bieżącej kadencji było już 18 takich spotkań, z czego na każdym Zlocie Przodowników InO zwoływane są posiedzenia otwarte, w którym uczestniczy kadra InO. W mi-

nionej kadencji Złoty Przodowników InO odbyły się: w Łupkach koło Wlenia (2006), Rzeszowie (2007) i Szczecinie (2008). W roku sprawozdawczym taki zlot planowany jest w Gdańsku. Spotkania te m.in. umożliwiają kadrze InO wymianę doświadczeń i poglądów dotyczących prowadzenia i organizowania imprez oraz zgłaszanie wniosków i postulatów, jakimi chcą, aby Komisja się zajęła. Podczas zebrań plenarnych Komisja zajmuje się bieżącymi sprawami, do których należą: dofinansowanie imprez, przeprowadzanie szkoleń, omawiane są sprawy przodownicze, referatów weryfikacyjnych, kalendarza imprez ogólnopolskich, Pucharu Polski i Mistrzostw Polski oraz inne, np. sprawa wykorzystywania map w InO, udostępniania lasów, ankiet PTTK i GUS czy historii InO w Polsce.

Jednym z najważniejszych tematów prac Komisji w trakcie kadencji była realizacja uchwał i wniosków z Krajowej Narady Aktywu Imprez na Orientację. Do grudnia 2008 r. Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK zrealizowała 17 spośród 26 zgłoszonych uchwał i wniosków podczas KNAInO.

Każdego roku w listopadzie organizowany jest specjalistyczny Centralny Kurs Przodowników Imprez na Orientację. Podczas XVI kadencji szkolenia kadry odbyły się: w Siedlcu koło Janowa (2006), Toruniu (2007), Łupkach koło Wlenia (2008). Uczestniczyło w nich łącznie 54 kursantów, spośród których bezpośrednio na kursach uprawnień przodownika InO uzyskało 20 osób. Ponadto Komisja przeprowadziła 8 szkoleń dla Organizatorów Imprez na Orientację: w Warszawie, Jeleniej Górze, Gdańsku (2006), Warszawie, Toruniu (2007), Warszawie, Gdańsku (2008), w których przeszkolonych zostało łącznie 90 osób. Zorganizowano również szkolenia Animatorów InO, w których certyfikaty Animatora Imprez na Orientację, nadawane przez KInO, uzyskały w trakcie kadencji 52 osoby.

Komisja prowadzi ewidencję pt. „Kadra Przodowników Imprez na Orientację”, która obejmuje 639 wpisów (stan na 31 stycznia 2009 r.) Uprawnienia ważne do końca 2009 r. posiadają 202 osoby, które reprezentują 59 oddziałów PTTK w 13 województwach. Ponadto corocznie podczas Złotów nadawane są uprawnienia Honorowych Przodowników InO, które w kadencji przyznano 16 osobom.

Pod patronatem Komisji wydawane jest czasopismo dla uczestników i sympatyków InO pt.: „Tramwaj”. W okresie od 2006 do 2008 zostało wydrukowanych 8 numerów tego pisma w nakładzie 150 do 200 egz./nr. Jest ono również dostępne w wersji elektronicznej na stronie internetowej KInO: <http://ino.pttk.pl>, która aktualizowana jest na bieżąco informacjami o pracach Komisji, imprezach rangi Pucharu Polski i Mistrzostw Polski, regulaminach i protokołach z imprez oraz przepisach InO. Uruchomione zostało również forum KInO pod adresem: <http://www.komisjaino.fora.pl/>.

Komisja w 2006 r. ujednotliła przepisy i wydana została nowa edycja „Regu-

laminów Turystycznych Imprez na Orientację”, która została rozpowszechniona w środowiskach imprez na orientację w całej Polsce. W kolejnych latach komisja nadal podejmowała działania mające na celu ujednoczenie przepisów.

W okresie od 2006 do 2008 r. Główny Referat Weryfikacyjny zweryfikował łącznie 40 odznak w stopniach: dużym, za wytrwałość i dla najwytrwalszych oraz 9 odznak niższych stopni.

Komisja InO corocznie zatwierdza kalendarz imprez na orientację rangi Mistrzostw i Pucharu Polski oraz ogólnopolskich. Imprezy podlegają ocenie (program, oprawa i wartości krajoznawcze, walory techniczne tras i sędziowanie) w ramach Konkursu na Najlepszą Imprezę, a każdy etap imprezy ogólnopolskiej jest oceniany pod kątem pomysłowości i innowacyjności trasy, jednoznaczności zadań, lokalizacji punktów kontrolnych, doboru limitów czasu, bezpieczeństwa uczestników oraz szeregu innych względów technicznych w Konkursie na Najlepszego Budowniczego. Komisja InO bierze aktywny udział przy przeprowadzaniu centralnego finału OMTTK PTTK, a jej poszczególni członkowie uczestniczą przy organizowaniu eliminacji wojewódzkich.

10.6. Turystyka motorowa.

W stosunku do ilości samochodów osobowych posiadanych przez Polaków zasięg działalności PTTK w sferze motorowej jest ciągle mały. Stąd Komisja Turystyki Motorowej ZG PTTK XVI kadencji wytyczyła sobie następujące zadania:

- propagowanie wśród pracowników zakładów pracy i młodzieży rodzinnej turystyki motorowej;
- popularyzowanie turystyki motorowej w samorządach lokalnych;
- organizacja na każdej imprezie centralnej forum dyskusyjnego omawiającego problemy w działalności środowiska motorowców;
- organizacja Centralnych Zlotów Turystów Zmotoryzowanych i Zlotów Przodowników Turystyki Motorowej na przemian co 2 lata;
- aktualizacja regulaminu współzawodnictwa międzyklubowego;
- organizowanie szkolenia Przodowników Turystyki Motorowej i Terenowych Zespołów Weryfikacyjnych w zależności od potrzeb;
- kontynuowanie wydawania Biuletynu Informacyjnego „Motorowiec”;
- stworzenie strony internetowej Komisji i prowadzenie jej na bieżąco;
- weryfikacja kadry przodowników i sporządzenie komputerowego wykazu adresowego.

Każdego roku komisja opracowuje centralny kalendarz imprez turystyki motorowej, który jest podstawą do brania udziału we współzawodnictwie międzyklubowym.

W XVI kadencji zorganizowano:

- 6 imprez centralnych;
- 61 imprez ogólnopolskich;
- 214 imprez regionalnych;
- 387 imprez klubowych.

Stałą troską Komisji jest i było propagowanie wzorcowych imprez dla turystów zmotoryzowanych. I tak:

- w czerwcu 2006 r. w Tuszynie k. Łodzi odbył się 41. Zlot Przodowników TM, w którym uczestniczyło 102 przodowników TM, oraz 38 osób towarzyszących, organizatorem był Klub Motorowy „Start” przy MOSiR w Pabianicach i Oddział PTTK w Pabianicach;
- w czerwcu 2007 r. w Kamieńczyku odbył się 45. Centralny Rajd i Zlot Turystów Zmotoryzowanych, na którym oprócz zajęć typowo rajdowych przeprowadzono dyskusję nad programem pracy KTM ZG PTTK, zlot zorganizował Klub Motorowy „Ursus” Warszawa i Oddział PTTK „Ursus”, uczestniczyły w nim 143 osoby;
- w czerwcu 2008 r. w Rytychbłotach odbył się 42. Zlot Przodowników TM, w którym uczestniczyło 98 przodowników, oraz 32 osoby towarzyszące., organizatorem był Klub Turystyki Motorowej „Flisak” Toruń i Oddział Miejski PTTK Toruniu;
- w maju 2009 r. w Borównie k. Bydgoszczy odbył się 46. Centralny Rajd i Zlot Turystów Zmotoryzowanych, w którym uczestniczyło 105 turystów, zlot zorganizował Klub „Azymut” i Oddział Wojskowy PTTK w Bydgoszczy;
- w marcu 2007 r. w Żninie odbył się 19. Specjalistyczny Kurs Przodowników TM PTTK, kurs ukończyło 32 przodowników, obecnych na kursie (kadry, oraz organizatorów, wykładowców, gości) 27 osób, organizator – Pałucki Klub Motorowy w Żninie oraz Klub Motorowy „Energetyk” Bełchatów.

Komisja nieprzerwanie prowadzi biuletyn informacyjny „Motorowiec”, utrzymując w ten sposób bieżący kontakt z klubami i oddziałami. Wydawnictwo pilotuje Klub Motorowy „Start” Pabianice.

Stan organizacyjny w połowie 2009 r. terenowych jednostek i uprawiających turystykę motorową wg ewidencji prowadzonej przez Komisję przedstawia się następująco:

- działające kluby w Oddziałach (obecnie 37) w 2006 r. – 38;
- w klubach (obecnie 987 członków) w 2006 r. – 1 052 członków;
- w oddziałach, w których brak klubów (obecnie 122 członków) w 2006 r. – 141;
- działających Przodowników TM (obecnie 385) w 2006 r. – 392.

11. PTTK DLA PRZYSZŁOŚCI.

11.1. Edukacja dla turystyki i krajoznawstwa.

Towarzystwo pełni bardzo ważną rolę w edukacji dla turystyki i krajoznawstwa. Niezależnie od licznych i cieszących się dużym zainteresowaniem imprez turystyki kwalifikowanej, PTTK corocznie organizuje tysiące imprez turystyki powszechnej. Tylko w 2008 r. w 10 402 takich imprezach brało udział 296 179 osób. Oprócz tego w ramach społecznej działalności przewodników zorganizowano w 2008 r. 4 337 wycieczek, w których brało udział 163 509 osób. Wszystkie te imprezy służyły turystyczno-krajoznawczej edukacji społeczeństwa. Ważną rolę w takim systemie edukacji odgrywają obiekty PTTK, będące swoistymi ośrodkami kształtowania świadomości i wiedzy samodzielnych turystów.

Przygotowanie do samodzielnie organizowanej wędrówki, nabywanie krajoznawczego doświadczenia ma szczególne znaczenie wśród ludzi młodych. Oprócz działalności w instytucjach z założenia strukturalnie młodych, jakimi są szkoły i uczelnie Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze spełnia coraz większą rolę w kształtowaniu turystycznych zainteresowań i doświadczeń całych rodzin. To właśnie rodziny, często z małymi dziećmi, są głównymi uczestnikami imprez turystyki powszechnej oraz korzystają z propozycji „Przewodnik czeka”.

Podstawowym środowiskiem, w którym PTTK prowadzi swoją edukacyjną działalność są szkoły i uczelnie.

11.2. Działalność PTTK w szkołach.

Towarzystwo, zgodnie ze swoimi tradycjami sięgającymi jeszcze XIX w., prowadzi działalność wśród dzieci i młodzieży, traktując ją jako ważną dziedzinę wychowania dla i poprzez turystykę, a jednocześnie zapewniając PTTK swoistą ciągłość w czasie. W minionej kadencji kontynuowano tę działalność głównie poprzez realizację wcześniej wypracowanych form, m.in. takich jak Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK (OMTTK). W tej kadencji zrealizowano 4 edycje konkursu, z finałami centralnymi przygotowywanymi przez Oddział w Szamotułach (2006), Oddział „Ziemi Żarskiej” w Żarach (2007), Mazowieckie Forum Oddziałów (2008) oraz Oddział w Biłgoraju (2009). Turniej jest sprawdzoną formą wychowywania młodych turystów, którzy w przyszłości – jak uczy praktyka – zasilają szeregi kadry PTTK. Świadczy o tym ilość osób we władzach Towarzystwa wszystkich szczebli, którzy w Ogólnopolskim Młodzieżowym Turnieju Turystyczno-Krajoznawczym PTTK stawiali swoje pierwsze kroki w turystyce. Zachodzące w systemie oświaty przeobrażenia, a także napływające od jednostek i działaczy PTTK konstruktywne wnioski do regulaminu, sygnalizują fakt konieczności jego znowelizowania. Od wielu lat jest to największa impreza programowa PTTK kierowana do dzieci i mło-

dzieży szkolnej, w której corocznie udział bierze około 20 000 uczestników na wszystkich jej szczeblach. Poszczególne eliminacje OMTTK PTTK odbywają się dzięki zaangażowaniu oddziałów i jednostek wojewódzkich PTTK.

Zrealizowaliśmy kolejne cztery edycje Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”. Konkursu, który rozbudza w młodych sercach miłość do kraju ojczystego i jest w swych założeniach ewenementem, jeżeli patrzeć na usytuowanie w nim młodego uczestnika. Z jednej strony konkurs „zakorzenia” uczestników w ich Małej Ojczyźnie dzięki wiedzy, którą zdobywają. Z drugiej strony laureaci konkursu dostają przysłowiowych „skrzydeł”, kiedy włożony przez nich wysiłek zostaje doceniony werdyktem jury. W konkursie, w całym kraju corocznie bierze udział 5 000–8 000 uczestników. W tej kadencji centralne podsumowania konkursu zorganizowały: Międzyszkolny Oddział PTTK w Przeworsku (2006), Oddział PTTK w Pabianicach (2007), Oddział Kujawski PTTK we Włocławku (2008), Oddział Poznański PTTK w Poznaniu i Oddział PTTK w Szamotułach (2009).

Tradycyjnie kontynuowane były konkursy krasomówcze, w których dzieci i młodzież pokazują, jak „pięknie opowiedzieć Ojczyznę”. Niestrudzonymi organizatorami finałów centralnych tych konkursów były Oddział PTTK w Golubiu-Dobrzyniu (organizujący Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Młodzieży Szkół Ponadgimnazjalnych) oraz Oddział PTTK w Legnicy (organizujący Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Dzieci Szkół Podstawowych i Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Młodzieży Gimnazjalnej). W konkursach na wszystkich szczeblach bierze udział około 2 000 krasomówców.

Kontynuowano realizację konkursu na „Najlepszy Szkolny Klub Krajoznawczo-Turystyczny”. Inicjatorem tego konkursu był resort edukacji. W ostatniej kadencji, pomimo stopniowego zmniejszania się kwot dotacji na to zadanie ze strony resortu, organizacji czterech finałów centralnych podejmował się Zarząd Główny PTTK.

Laureaci wyżej wymienionych konkursów są nadzieją PTTK. To oni w przyszłości, jak pokazuje dotychczasowa praktyka, stanowią trzon kadr Towarzystwa. Należy stwarzać im warunki rozwoju w naszej organizacji.

W nawiązaniu do tradycji przypomnieliśmy w tym roku 90-lecie działalności ruchu krajoznawczo-turystycznego w szkolnictwie polskim. W Poznaniu, przy współdziałaniu Oddziałów PTTK w Poznaniu i Szamotułach, odbyło się Ogólnopolskie Forum Turystyki i Krajoznawstwa w Szkole. Zrealizowana w ramach forum sesja popularno-naukowa pod hasłem: „Nieprzemijające wartości szkolnego ruchu krajoznawczo-turystycznego” zgromadziła blisko 400 uczestników, w większości nauczycieli, a jej praktycznym dorobkiem jest książka zawierająca referaty wybitnych teoretyków i praktyków wychowania.

Struktura PTTK wśród dzieci i młodzieży wygląda następująco:

Rok	Ilość kół i klubów szkołach	Ilość skupionych w nich członków	Łączna ilość dzieci i młodzieży członków PTTK*	% ogólnego stanu członków PTTK
2005	1 175	17 727	23 512	37,5%
2006	1 168	17 306	21 815	35,4%
2007	1 072	16 724	20 921	34,0%
2008	985	15 229	19 551	32,1%

* Dzieci i młodzieży w wieku szkolnym skupiona jest również w kołach i klubach działających poza szkołami.

Wg danych Ministerstwa Edukacji Narodowej w Polsce mamy blisko 30 000 szkół różnych typów. Z powyższych dany wynika, iż obecni jesteśmy w blisko 1/30 szkół w Polsce. Zauważyć jednak należy fakt, iż Towarzystwo prowadząc swoje działania, organizując poszczególne programy, projekty, imprezy dociera do znacznie większej ilości placówek. Zestawiając tylko dane dotyczące ilości szkół i placówek, które wzięły udział w akcjach organizowanych przez ZG PTTK wynika, że naszymi działaniami dotarliśmy do blisko 35 000 instytucji oświatowych. We wszystkich tych instytucjach PTTK zaistniało, bądź odświeżyło swój wizerunek. PTTK promowane było przez swoje działania i akcje programowe podejmowane w ostatnich latach, którymi objęto około 175 000 osób. Liczba ta byłaby zapewne większa, jeżeli zestawilibyśmy imprezy organizowane przez poszczególne jednostki PTTK na terenie całego kraju.

Najważniejszym partnerem w naszej działalności byli i są nauczyciele, opiekunowie SKKT PTTK. To Oni stanowią największą grupę wśród odznaczonych „Za pracę wśród dzieci i młodzieży”. Dzięki naszej inicjatywie udało się zorganizować w październiku 2008 r. w gmachu Ministerstwa Edukacji Narodowej spotkanie z nauczycielami, na którym członek kierownictwa resortu wręczył pedagogom specjalne dyplomy. Dotychczasowa działalność Towarzystwa, w odniesieniu do „Nauczycieli Kraju Ojczystego”, stwarza przesłanki do większej nobilitacji tej grupy osób w PTTK.

Kontynuowana była współpraca z kuratoriami oświaty, w celu nadania większej rangi naszym konkursom, takim jak: Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK, Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę”, Konkursy Krasomówcze. W części województw, po rozmowach z Kuratorami Oświaty udało się w tej kadencji doprowadzić do sytuacji, w której uczniowie – laureaci ww. konkursów, otrzymują dodatkowe punkty w postępowaniu kwalifikacyjnym do szkół wyższego szczebla. Istnieje dalej konieczność kontynuowania takich rozmów w pozostałych województwach.

Niestety, struktura systemu edukacji, oparta na szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej, powoduje częste zmiany miejsca nauki, co ogromnie utrudnia pracę w zakresie edukacji krajoznawczej i turystycznej. Tym bardziej należy podkreślić rolę oddziałów szczególnie aktywnie prowa-

dzących działalność programową wśród dzieci i młodzieży. To głównie dzięki nim możemy podkreślać masowy udział tej grupy turystów w imprezach turystyki kwalifikowanej.

Do oddziałów szczególnie zasłużonych w pracy na tym polu należą oddziały w (w kolejności alfabetycznej): Bielsku-Białej, Biłgoraju, Chełmży, Regionalny w Częstochowie, Elblągu, Gdańsku, Giżycku, Gliwicach, Golubiu-Dobrzyniu, Jastrzębiu Zdroju, Koszalinie, Krośnie, Kruszwicy, Legnicy, Łęczycy, Łomży, Miejski w Mysłowicach, „Beskid” w Nowym Sączu, Oświęcimiu, Piotrkowie Trybunalskim, Płocku, Prudniku, Międzyszkolny w Przeworsku, Pszczynie, Racibórz, Radomiu, Radzynie Podlaskim, Ropczycach, Rybniku, Rzeszowie, Siedlcach, Regionalny w Słupsku, Suwałkach, Międzyszkolnym w Starachowicach, Szamotułach, Szczecinie, Świdwinie, Tarnowie, Miejskim w Toruniu, Ustrzykach Dolnych, Ochota i Żoliborz w Warszawie, Wałbrzychu, Włocławku, Wrocławiu, Zduńskiej Woli, Żarnowie, Żarach, Żyrardowie.

Należy podkreślić szczególnie sens edukacji krajoznawczo-turystycznej, którą prowadzimy w PTTK. Dzięki niej wyprowadzamy na ojczyste ścieżki najmłodsze pokolenia Polaków. Już maluchom na szlaku pokazujemy piękno ojczystej ziemi, przedstawiamy bogactwo jej historii, zwyczajów. Kontynuujemy te działania wraz ze wzrostem wieku naszych uczestników. Jesteśmy w swoich celach i działaniach społecznym partnerem szkoły.

Koresponduje z tym zdobywanie odznak krajoznawczych i turystyki kwalifikowanej. Dzieci i młodzież są główną grupą zdobywców regionalnych odznak krajoznawczych i turystyczno-krajoznawczych, wykazujących aktywne zainteresowanie głównie własnym regionem, poznając jego walory i atrakcje. Przygotowują się dzięki temu do aktywnej promocji swojego regionu. Przede wszystkim jednak kształtują w sobie i dla siebie poczucie tożsamości.

Osobną sferą jest zdobywanie, odznak turystyki kwalifikowanej. To młodzież jest głównym zdobywcą tych odznak. Swoisty ranking zainteresowań poszczególnymi dyscyplinami turystyki aktywnej obrazują tabele przedstawiające udział dzieci i młodzieży w imprezach turystyki kwalifikowanej.

Dyscyplina turystyki		Liczba wycieczek i imprez				ogółem	Liczba młodzieży szkolnej				ogółem
Lp	Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008		2005	2006	2007	2008	
1	Piesze górskie	5 140	4 937	4 654	4 444	19 175	61 396	58 220	65 263	57 230	242 109
2	Jeździeckie nizinne	81	70	57	71	279	573	723	632	700	2 628
3	Jeździeckie górskie	121	90	50	37	298	627	157	284	96	1 164
4	Kajakowe	825	868	813	815	3 321	6 328	6 307	6 455	4 974	24 064
5	Kolarskie	3 658	3 547	3 651	3 644	14 500	30 685	24 619	29 164	27 610	112 078
6	Motorowe	449	461	391	456	1 757	1 690	2 024	1 958	2 488	8 160
7	Narciarskie	664	654	570	433	2 321	5 463	4 050	3 514	2 289	15 316

8	Piesze nizinne	8 830	8 508	8 278	8 126	33 742	190 520	166 804	161 935	157 308	676 567
9	Żeglarskie	1 577	1 303	1 331	1 248	5 459	7 869	5 850	2 637	2 963	19 319
10	Płetwonurków	469	307	363	376	1 515	1 100	553	883	893	3 429
11	Na orientację	822	784	753	640	2 999	31 430	27 892	26 505	27 430	113 257
12	Speleologiczne	322	230	128	221	901	561	433	321	143	1 458
13	Inne	1 623	1 849	2 184	1 902	7 558	26 511	30 034	27 919	26 955	111 419
	Ogółem:	24 581	23 608	23 223	22 413	93 825	36 4753	32 7666	32 7470	31 1079	1 330 968

Dla dzieci Towarzystwo przygotowało specjalne stopnie poszczególnych odznak. W naszym systemie posiadamy: Dziecięcą Odznakę Kajakową „Kiełbik”, odznakę dla małych piechurów „Siedmiomilowe Buty”. Mali rowerzyści już od 10 roku życia mogą zdobywać Kolarską Odznakę Turystyczną.

Nowym elementem pracy z młodzieżą była realizacja szkolenia młodzieżowych liderów turystyki, które miało miejsce wraz z finałem centralnym OMTTK PTTK w roku 2009 w ramach Ogólnopolskiego Forum Młodzieżowych Liderów Turystyki. 64 młode, aktywne, dobrze rokujące osoby, wywodzące się z 22 oddziałów PTTK z terenu całego kraju, przeszły szkolenie, w ramach którego odbyli: warsztaty z podstaw prawnych organizacji imprez turystycznych, kurs pierwszej pomocy zakończony uzyskaniem certyfikatu honorowanego na terenie UE oraz kurs obsługi urządzeń systemu GPS. Szkolenie to, w opinii uczestników, było jednocześnie doskonałą, i nowatorską w Towarzystwie formą nawiązania znajomości pomiędzy młodymi osobami, aktywnie działającymi w różnych oddziałach PTTK i włączającymi się w świadomy proces kształtowania przyszłości naszej organizacji.

Z inicjatywy Rady Programowej ds. Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego PTTK, ZG PTTK uchwałą z dnia 24 października 2008 r., ogłosił rok 2009 „Rokiem dzieci i młodzieży w PTTK”. Opis działań zrealizowanych w jego ramach zaprezentowano w rozdziale 5.2.

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK odbyła w minionej kadencji 9 spotkań protokołowanych. W swojej działalności skupiła się na koordynowaniu głównych przedsięwzięć kierowanych do dzieci i młodzieży a organizowanych przez PTTK.

Dzięki Radzie Programowej ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK w latach 2005–2008, 68 osób spośród członków PTTK zostało wyróżnionych Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

11.3. Działalność PTTK w środowisku akademickim.

Działalność w tym środowisku ma ogromne tradycje. Obecny system kształcenia i jego uwarunkowania nie ułatwiają łączenia edukacji z działalnością turystyczno-krajoznawczą. Tym większe uznanie należy się tym środowiskom, które dobrze kontynuują swoją pracę.

Młodzież akademicka uczestniczy w działalności PTTK w różnych oddziałach, przede wszystkim jednak w oddziałach akademickich. Obecnie działa 12 oddziałów „akademickich” PTTK w: Bielsku-Białej (przy Akademii Techniczno-Humanistycznej), Gdańsku (Studencki), Gliwicach (przy Politechnice Śląskiej), Krakowie, Lublinie, Rzeszowie (w reaktywacji) i Szczecinie (Akademickie), Toruniu (Uniwersytecki), Katowicach, Poznaniu i Warszawie (Międzyuczelniane), Wrocławiu (przy Politechnice Wrocławskiej). Ponadto w strukturach Oddziału Wrocławskiego funkcjonuje Akademicki Klub Turystyczny i podobnie przy Oddziale Łódź Polesie i Oddziale Świętokrzyskim w Kielcach. Popularyzują oni turystykę i krajoznawstwo w swoich środowiskach.

Dzięki inspiracyjnej i koordynacyjnej działalności Komisji Akademickiej ZG PTTK można podkreślić dobrą działalność oddziałów akademickich przede wszystkim w zakresie przygotowania nowych kadr oraz zagospodarowania turystycznego.

W sferze zdobywania uprawnień owocuje model działalności Studenckich Kół Przewodników Górskich, Beskidzkich i Sudeckich. Prowadzone przez środowisko akademickie imprezy (w tym szkoleniowe) w górach powodują zwiększenie liczby kadry przodownickiej. W tej działalności przodują oddziały PTTK w Krakowie i Warszawie. W Warszawie, poza uprawnieniami dotyczącymi gór, przybyła kadra: organizatorów turystyki, instruktorów krajoznawstwa, ochrony przyrody i ochrony zabytków, przodowników turystyki kolarskiej i in.

Ogromną zasługą akademickiej części PTTK jest tworzenie baz namiotowych i chatek studenckich znakomicie uzupełniających sieć schronisk górskich PTTK. Na wniosek Komisji Akademickiej Zarządu Głównego PTTK Towarzystwo wspiera corocznie tę działalność przeznaczając środki finansowe na uruchomienie baz namiotowych oraz zakup niezbędnych do ich funkcjonowania materiałów (do budowy wiat, palenisk) i namiotów (sukcesywnie wymienianych na nowe) oraz wydając na podstawie materiału Komisji Akademickiej ZG PTTK plakat-mapy z siecią baz oraz informatora o bazie namiotowej i chatkach w formie kieszonkowym. W latach 2006–2009 wydano plakat-mapę w łącznym nakładzie 5,5 tys. oraz informator (lata 2007–2009) w łącznym nakładzie 17 500 egz. Należy podkreślić, że w wydawnictwach zaprezentowano również bazę, która powstała z inspiracji lub ze wzorów PTTK, ale prowadzona była przez inne podmioty. Dzięki temu w Beskidzie Niskim funkcjonują bazy namiotowe w Regetowie (SKPB Warszawa) i Wisłoczku (SKPB Rzeszów) honorujące rabaty PTTK i ulgi w ramach Unii Baz.

W czasie kadencji funkcjonowało w lipcu i sierpniu, dzięki oddziałom akademickim PTTK, 12 baz namiotowych (niektóre od połowy czerwca do połowy września), oraz praktycznie całoroczne chatki studenckie. Ich wykaz przedstawiono w rozdziale 8.3 dotyczącym bazy w górach.

Rozliczaniem baz z ramienia Zarządu Głównego PTTK zajmował się Central-

ny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie. Towarzystwo współfinansuje i utrzymuje bazę; w kadencji wydano na ten cel ok. 100 000 zł.

Zgodnie z uchwałą XVI Walnego Zjazdu PTTK w środowisku akademickim trwały obchody 100-lecia ruchu turystycznego młodzieży akademickiej, związanego ze stuleciem powstania we Lwowie z inspiracji Mieczysława Orłowicza Akademickiego Klubu Turystycznego. W ramach obchodów Oddział Międzyuczelniany w Warszawie ustanowił odznakę Stulecia Turystyki Akademickiej, którą zdobyło 700 osób. Dodatkowo rajdy organizowane przez poszczególne oddziały odbyły się pod hasłem 100-lecia Zorganizowanej Turystyki Akademickiej.

Miniona kadencja to także wzrost aktywności środowiska akademickiego na arenie międzynarodowej i w działalności krajoznawczej. W sferze międzynarodowej aktywnie działają przedstawiciele środowiska akademickiego w Krakowie, którzy zasiadają we władzach IYNF (International Young Nature-friends); kol. Barbara Świąch była do roku 2009 jej wiceprezydentem.

Dzięki Oddziałowi Międzyuczelnianemu PTTK w Warszawie tworzony jest system odznak niezwykle popularnych wśród młodzieży akademickiej oraz absolwentów i ich rodzin. Zarząd Główny PTTK zatwierdził w 2009 r. regulamin odznaki krajoznawczej „Szlakami Zabytków Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce”.

Wzrasta również aktywność pisarska środowiska akademickiego. Z inicjatywy Komisji Krajoznawczej i Opieki nad Zabytkami Oddziału Międzyuczelnianego reaktywowano w 2009 r. w formie elektronicznej czasopismo „Mazowsze – Zeszyty krajoznawcze”.

12. PTTK W ROZWIJANIU KRAJOZNAWSTWA I TURYSTYKI W ŚRODOWISKACH.

12.1. Środowiska zawodowe i osiedli mieszkaniowych.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze inicjuje i stymuluje działalność turystyczno-krajoznawczą w środowiskach zawodowych i osiedlach mieszkaniowych.

W okresie mijającej kadencji szczególna aktywność w tym zakresie miała miejsce w środowisku spółdzielni osiedli mieszkaniowych, policji, straży granicznej oraz na obszarach wiejskich. Działania te obejmowały m.in. edukację turystyczno-krajoznawczą, szkolenie kadr, organizację różnego rodzaju imprez turystyki kwalifikowanej i powszechnej, konkursów adresowanych szczególnie do dzieci i młodzieży oraz włączenie się środowisk do ogólnopolskich akcji programowych proponowanych w poszczególnych latach przez Zarząd Główny PTTK. Szczególnym powodzeniem cieszyły się propozycje kierowane do całych rodzin oraz osób niepełnosprawnych – m.in. organizowany od 27 lat Regional-

ny Złaz Rodzin Turystycznych Osiedli Spółdzielczych Województwa Śląskiego, 38. Rajd Górski Szlakami Obrońców Granic, XVI Spotkania Turystyczne Policji i organizowany już po raz piąty Ogólnopolski Złot Młodzieży PTTK ze Środowiska Wiejskiego. Wszystkie podejmowane działania służą promocji turystyki i krajoznawstwa w poszczególnych środowiskach, a także, co jest bardzo istotne, przyczyniają się do większej integracji w środowiskach lokalnych i rodzinach.

12.2. Działalność w Wojsku Polskim.

Ciągle rozwija się działalność ogniw PTTK w Wojsku Polskim, wg szacunku Komisji ds. Współpracy z Wojskiem Polskim ZG PTTK w imprezach bierze udział ponad 5 tysięcy osób ze środowisk wojskowych i ich rodzin.

Od wielu lat Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze współpracuje z Ministerstwem Obrony Narodowej w zakresie popularyzacji i rozwoju turystyki, krajoznawstwa, rekreacji i sportów użytecznych w wojsku, a także w zakresie popularyzacji tradycji oręża polskiego. Zakres wspólnych działań został sprecyzowany w Porozumieniu o Współpracy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z Komórkami i Jednostkami Organizacyjnymi Podległymi, Podporządkowanymi i Nadzorowanymi przez Ministra Obrony Narodowej zawartym 10 września 1999 r. Ustalenia zawarte w Porozumieniu były skutecznie realizowane również w tej kadencji, szczególnie przez Komisję Zarządu Głównego PTTK ds. Współpracy z Wojskiem Polskim oraz Oddziały Wojskowe PTTK, jak również jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, współdziałając z jednostkami podległymi Ministrowi Obrony Narodowej w organizacji imprez turystyki aktywnej, rekreacji i sportów obronnych w środowisku wojskowym, zapewniało żołnierzom czynnej służby wojskowej, żołnierzom rezerwy, pracownikom wojska oraz członkom ich rodzin rozwijanie swoich zainteresowań. Minister Obrony Narodowej obejmował swoim patronatem organizowane przez PTTK imprezy. Jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej udostępniały PTTK pomieszczenia, tereny oraz sprzęt i materiały będące na ich wyposażeniu.

Minister Obrony Narodowej dofinansował, jako zadania zlecone, następującą ilość organizowanych przez Oddziały PTTK imprez w kwotach:

- 2006 r. 16 imprez 179 360,00 zł;
- 2007 r. 24 imprezy 359 900,00 zł;
- 2008 r. 26 imprez 243 349,00 zł;
- 2009 r. (do chwili obecnej) 7 imprez 38 150,00 zł (nie przyznano dotacji na organizację 5 imprez).

Obecnie w jednostkach wojskowych, oddziałach PTTK oraz kołach skupionych jest 2 182 członków PTTK. W ich działalności dużą rolę odgrywają od-

działy PTTK. Bazę dla nich stanowią kluby wojskowe. One też są członkami stworzonej przez siebie federacji STO – Stowarzyszenie Turystyka Obronność.

Komisja ZG PTTK ds. Współpracy z Wojskiem Polskim przy współpracy z jednostkami podległymi Ministrowi Obrony Narodowej, koordynuje organizację i przebieg imprez centralnych organizowanych od wielu lat przez Oddziały Wojskowe PTTK wspólnie z jednostkami Wojska Polskiego. Do takich stałych przedsięwzięć należy zaliczyć:

- Centralny Rajd Turystyczny WP na Orientację „ Bieszczady”;
- Centralny Zlot Turystów Wojska Polskiego;
- Młodzieżowe Zawody Strzeleckie „O srebrny muszkiet”;
- Młodzieżowe Zawody „Sprawni jak żołnierze”;
- Rajd Turystyczny Wojska Polskiego „Sudety”;
- Rodzinny Spływ Kajakowy;
- Rodzinny Rajd Górski „Tatry”;
- Seminarium Krajoznawcze Wojska Polskiego „Sandomierz”.

Zostały tutaj wymienione tylko niektóre z wielu przedsięwzięć o charakterze otwartym, cieszących się dużą popularnością i frekwencją. Skuteczność działania Komisji i Oddziałów Wojskowych PTTK oraz współpracy z jednostkami Wojska Polskiego potwierdza wzrost zainteresowania, również wśród młodzieży, różnymi formami aktywnego spędzania czasu wolnego, co wyraża się aprobatą programów organizowanych imprez i bezpośrednim udziałem w przedsięwzięciach.

Corocznie w latach 2005–2009 wojskowi działacze PTTK organizują 80 ogólnopolskich i regionalnych imprez turystycznych oraz ok. 1 000 środowiskowych. Rocznie w imprezach bierze udział ok. 200 000 osób (w tym ok. 25% żołnierzy).

Komisja ZG PTTK ds. Współpracy z Wojskiem Polskim, koordynując realizację przedsięwzięć turystyczno-krajoznawczych organizowanych z wojskowymi jednostkami Ministerstwa Obrony Narodowej, przyczyniła się do rozwoju cennego wśród zawodowej kadry wojskowej modelu aktywności turystycznej połączzonego z serdeczną integracją.

12.3. Działalność w środowisku policji, straży granicznej, osiedlach mieszkaniowych i na obszarach wiejskich.

Działalność w środowisku policji, straży granicznej, osiedli mieszkaniowych i na obszarach wiejskich inspirowała i koordynowała (m.in. działania programowe) Komisja Działalności w Miejscu Zamieszkania i Zakładzie Pracy ZG PTTK. Prace dotyczyły w szczególności:

- propagowania wiedzy o Polsce i kształtowania emocjonalnego zaangażowania w sprawę Ojczyzny;
- popularyzacji turystyki rodzinnej;

- promocji aktywnego poznawania i wypoczywania;
- integracji członków Towarzystwa i społeczności lokalnych w miejscu zamieszkania i zakładzie pracy.

Komisja w XVI kadencji pracowała w 9-osobowym składzie. W składzie Komisji są przedstawiciele policji, straży granicznej i spółdzielczości mieszkaniowej. Z ramienia Zarządu Głównego opiekunem Komisji był kol. Stanisław Sikora, który bardzo aktywnie uczestniczył w jej pracach, uczestnicząc w posiedzeniach plenarnych, a także przyjął na siebie organizację sztandarowej imprezy Komisji – VII Ogólnopolskiego Zlotu Przedstawicieli Kół i Oddziałów działających w miejscu zamieszkania i zakładach pracy „Kaszuby 2006”.

W czasie kadencji Komisja odbyła 12 posiedzeń plenarnych, w tym wyjazdowe poza siedzibą Zarządu Głównego PTTK:

- w Pabianicach (2005 r.);
- w Tychach (2006 r.) przy okazji IV Pikniku Osób Niepełnosprawnych organizowanego przez SM „Oskard” w Tychach;
- w Gdańsku (2006 r.) przy okazji VII Ogólnopolskiego Zlotu Przedstawicieli Kół i Oddziałów PTTK działających w środowisku miejsca zamieszkania i zakładów pracy „Kaszuby 2006”;
- w Ustroniu (2007 r.) przy okazji VIII Ogólnopolskiego Zlotu Przedstawicieli Kół i Oddziałów PTTK działających w środowisku miejsca zamieszkania i zakładów pracy „Ustroń 2007”;
- w Poznaniu (czerwiec 2008 r.) spotkanie z Oddziałem Zakładowym PTTK H. Cegielski S.A.;
- w Mstowie k. Łęczycy przy okazji IX Ogólnopolskiego Zlotu Przedstawicieli Kół i Oddziałów PTTK działających w środowisku miejsca zamieszkania i zakładów pracy PTTK „Łęczycza 2008”.

Pod patronatem Komisji odbywały się doroczne Ogólnopolskie Zloty Przedstawicieli Kół i Oddziałów PTTK działających w miejscu zamieszkania i zakładzie pracy i tak:

- VII Zlot „Kaszuby 2006” w dniach 13–15 października 2006 r. w Gdańsku we współpracy z Oddziałem Gdańskim PTTK, w programie nawiązano do rocznicy 100-lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego;
- VIII Zlot „Ustroń 2007” w dniach 5–7 października 2007 r. zorganizowany wspólnie z Oddziałem PTTK „Wisła” w Wiśle. W ramach Zlotu realizowano tematy szkoleniowe związane z wytyczaniem i utrzymywaniem szlaków turystycznych;
- IX Zlot „Łęczycza 2008” w dniach 16–19 października 2008 r. w Mstowie, przy pomocy Oddziału PTTK „Ziemia Łęczycka” w Łęczycy. W organizację Zlotu włączyli się czynnie przedstawiciele lokalnych samorządów Łęczycy, Kłodawy, Krośniewic, zapewniając bardzo bogaty program krajoznawczy i kulturalny.

Należy podkreślić duże zainteresowanie tymi imprezami Oddziałów PTTK z całej Polski, władz samorządowych poszczególnych regionów. Magnesem uczestnictwa jest bardzo ciekawy program krajoznawczy, kulturalny przygotowywany na bardzo wysokim poziomie przez organizatorów dla uczestników tych spotkań, a także realizacja działań programowych Towarzystwa.

W kadencji Komisja przygotowała 4 kolejne edycje konkursu plastycznego, którego współorganizatorem była Spółdzielnia Mieszkaniowa „Oskard” w Tychach.

- w 2005 r. konkurs przebiegał pod hasłem „Z Mamą, Tatą na wycieczkę”, wpłynęło 386 prac, z których jury wybrało i nagrodziło 14 prac z różnych regionów Polski. Uroczyste podsumowanie konkursu połączone z wystawą pokonkursową, na którym wręczono nagrody laureatom konkursu i listy gratulacyjne opiekunom, odbyło się 10 grudnia 2005 r. w siedzibie ZG PTTK w Warszawie;
- w 2006 r. odbyły się 2 konkursy: plastyczny i fotograficzny pt. „Mój Kraj”, wpisane w przypadające w 2006 r. 100-lecie powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego; na konkurs plastyczny nadesłano 418 prac z całego kraju. Młodzi artyści wspaniale ukazali piękno „ojcowizny”, jej barwnej, różnorodnej przyrody, historii i zabytków. Konkurs zorganizowany został wspólnie ze SM „Oskard” i Klubem „Uszatek” w Tychach pod patronatem kwartalnika PTTK „Gościniec” i Redakcji „Domów Spółdzielczych”. Na konkurs fotograficzny wpłynęło 78 prac, z czego jury zakwalifikowało do wystawy pokonkursowej 48 prac od 16 autorów. Prace były zróżnicowane pod względem jakości, techniki, formatu. Uroczyste podsumowanie obu konkursów odbyło się w siedzibie ZG PTTK w Warszawie połączone z wystawą pokonkursową w dniu 26 listopada 2006 r.
- w 2007 r. w ramach zadań wynikających z Uchwały XVI Zjazdu PTTK ustanawiającej rok 2007 „Rokiem szlaków turystycznych PTTK” ogłoszono 2 konkursy plastyczne pt. „Moja pierwsza wycieczka turystycznym szlakiem” i „Drzewo smutne i wesołe na moim turystycznym szlaku” adresowane do dzieci i młodzieży z całej Polski. Na oba konkursy nadesłano 1 784 prace. 13 grudnia 2007 r. w siedzibie ZG PTTK w Warszawie zorganizowano uroczyste podsumowanie projektu „Rok Szlaków Turystycznych PTTK”, w tym, tych konkursów połączonych z otwarciem wystawy prac nagrodzonych, na którym wręczono nagrody i dyplomy 24 laureatom konkursu, ich opiekunom oraz zorganizowano krótką wycieczkę po warszawskiej Starówce. Nagrody ufundowane zostały ze środków projektu finansowanego przez Unię Europejską, a także przez Zarząd Majątkiem PTTK, Firmę „Hi Mountain”, Ośrodek Informacji Towarzystwa Ubezpieczeniowego „Filar S.A.”, redakcję „Domy spółdzielcze”, Wydawnictwa „DOM” oraz Zarząd Główny PTTK.

- w 2008 r. odbył się z inspiracji komisji kolejny konkurs plastyczny pt. „O czym szumi las” w ramach projektu „Przyroda uczy najpiękniej”. Na konkurs plastyczny wpłynęło 2 710 prac z całego kraju. Jury wyłoniło i nagrodziło 15 prac. 18 grudnia 2008 r. odbyło się w Warszawie w siedzibie ZG PTTK podsumowanie projektu, w tym konkursów wraz z otwarciem wystawy pokonkursowej, na którym wręczono nagrody laureatom oraz listy gratulacyjne opiekunom. Nagrody ufundowano ze środków projektu, a także przez sponsorów podobnie do roku 2007.

Komisja w XVI kadencji tradycyjnie już objęła patronatem, zgodnie z przyjętym planem pracy, cykliczne imprezy organizowane przez jednostki terenowe każdego roku zapewniając dla najlepszych ich uczestników puchary, nagrody, dyplomy lub listy gratulacyjne. Do nich należały:

- XXV, XXVI, XXVII Regionalny Zjazd Rodzin Turystycznych osiedli spółdzielczych województwa śląskiego. W imprezach tych brały udział masowo turystyczne rodziny, a liczba uczestników każdego roku osiągała 1 700–2 000 osób;
- XII, XIII, XIV Międzynarodowy Zlot Cyklistów w Sulęcinie, organizowany przy współudziale miejscowego Oddziału PTTK przez Burmistrza Miasta i Gminy Sulęciny;
- XXXV, XXXVI, XXXVII Rajd Górski Szlakami Obrońców Granic organizowany tradycyjnie każdego roku w czerwcu, dla turystów środowiska wojewódzkiego, straży granicznej i ich rodzin;
- XIV, XV, XVI Spotkania Turystyczne Policji organizowane rokrocznie we wrześniu w różnych pasmach górskich dla turystów tego środowiska.

Z inicjatywy Komisji organizowane są od 2005 r. Złoty Młodzieży Kół i Oddziałów PTTK działających w środowisku wiejskim. Organizatorami kolejnych zlotów były Oddziały PTTK w Żarnowie, Łęczycy, Biłgoraju. Corocznie brało w nich udział 90–100 dzieci i młodzieży ze środowiska wiejskiego. Zloty organizowane były z wielkim zaangażowaniem działaczy z Oddziałów PTTK, a także władz samorządowych. Młodzież poznawała przepiękne szlaki turystyczne Polski, słuchała znakomitych prelekcji, tematycznie związanych z zadaniami programowymi PTTK.

Ogłoszone przez Komisję konkursy, imprezy miały na celu promocję działań programowych PTTK w środowisku zamieszkania i zakładów pracy. Imprezy stanowiły także promocję różnych dziedzin turystyki, była to również okazja do współpracy z komisjami turystyki kwalifikowanej.

W czasie XVI kadencji Komisja razem z Zarządem Głównym PTTK i Generalną Dyrekcją Lasów Państwowych prowadziła działania promocyjne związane z akcją ZG PTTK i Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych „Sadzimy Las”.

Aktualny stan organizacyjny przedstawia się następująco:

- środowisko zakładów pracy: 29 oddziałów, 264 kół i klubów zrzeszających 8346 członków;

– środowisko osiedlowe: 1 oddział, 34 koła-kluby, 983 członków.

W porównaniu z początkiem kadencji odnotowujemy dalszy spadek liczby jednostek organizacyjnych na terenie zakładów pracy – w środowisku miejsca zamieszkania stan organizacyjny nie uległ zmianie. Statystyka powyższa nie obejmuje jednostek środowiskowych – często są to koła-kluby obejmujące swoim działaniem środowisko miejsca zamieszkania.

Członkowie Komisji i Organizatorzy imprez zamieszczali informacje o imprezach i swojej działalności w kwartalniku „Gościńiec”, „Domy Spółdzielcze”, oraz na stronie internetowej ZG PTTK.

W czasie kadencji, w podziękowaniu zasłużonym działaczom ze środowiska zamieszkania i zakładów pracy oraz osobom aktywnie współpracującym, Komisja przyznała 37 Dyplomów Honorowych Komisji, które zostały wręczone na spotkaniach jubileuszowych, uroczystościach w kołach, klubach, oddziałach i komisjach w całym kraju.

Reasumując – miniona kadencja był okresem szczególnej aktywności w środowisku policji, straży granicznej oraz na obszarach wiejskich. Organizowane w tych środowiskach imprezy (złoty) były wysoko oceniane przez władze samorządowe, wyróżniały się ciekawym programem krajoznawczym oraz przyczyniły się do zwiększenia liczby nowych członków PTTK – do tej sprawy organizatorzy imprez przywiązywali dużą uwagę.

Na podkreślenie zasługuje również duże zainteresowanie konkursami plastycznymi organizowanymi przez komisję, w latach kadencji liczba nadesłanych prac wzrosła wielokrotnie.

W działaniach komisji tradycyjnie znajdowało się promowanie turystyki rodzinnej, udział rodzin w naszych imprezach był szczególnie honorowany i nagradzany.

Poprzedzając XVII Walny Zjazd PTTK Komisja przygotowała m.in. na Regionalne Konferencje Oddziałów i do Gazety Przedzjazdowej apel zwracający uwagę na znaczenie środowiska zamieszkania i zakładu pracy w upowszechnianiu turystyki krajoznawstwa.

13. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA.

13.1. Warunki prowadzenia.

Mijająca kadencja przebiegała w bardzo zmieniających się uwarunkowaniach zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Pojawiły się nowe preferencje i warunki uprawiania turystyki w kraju, mające bezpośredni wpływ na działalność naszej bazy turystycznej. Permanentnie wzrastały liczne obciążenia publiczno-prawne wynikające z posiadania nieruchomości, znacznie zmieniły się i powstały nowe wymogi w zakresie ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska, prawa budowlanego, tzw. audytu energetycznego,

HACCAP itp. Duży wpływ na działalność prowadzoną przez PTTK miała zmieniająca się sytuacja gospodarcza kraju – znaczny spadek kursu dolara i euro do połowy 2008 r. przerwany kryzysem gospodarczym, objawiający się, m.in. obniżeniem popytu na usługi turystyczne oferowane przez PTTK.

Do podstawowych czynników zewnętrznych warunkujących działalność w zakresie prowadzonym przez PTTK zaliczyć należy:

- zwiększoną podaż usług noclegowych w wielu przypadkach uprzywilejowaną pod względem podatkowym (prywatne schroniska i pensjonaty, agroturystyka, obiekty pielgrzymkowe, obiekty prowadzone przez gminy), stanowiącą istotną konkurencję dla naszej bazy;
- postępujący proces indywidualizacji turystyki (mniej dużych grup zorganizowanych) i związany z tym, skracający się czas przeznaczony na aktywny wypoczynek;
- większą dostępność zagranicznej bazy dla turystyki i jej konkurencyjność cenową;
- utrzymywanie się niekorzystnych dla naszych obiektów (w większości sezonowych) uregulowań podatkowych, traktujących je na równi z obiektami całorocznymi, stale wzrastające obciążenia wynikające z faktu posiadania nieruchomości a ciężące na właścicielu – podatku od nieruchomości, podatku leśnego, zobowiązań z tytułu wieczystego użytkowania (użytkowania, zarządu) gruntu, gospodarczego korzystania ze środowiska;
- nowe wymogi ekologiczne, sanitarne i przeciwpożarowe skutkujące koniecznością ponoszenia kosztów remontów i inwestycji w naszych obiektach (zwłaszcza na terenach parków narodowych i krajobrazowych) polegających na konieczności przystosowywania ich do nowych wymogów – standardów europejskich.

Wewnętrzne uwarunkowania rzutujące na działalność gospodarczą w mijającej kadencji wynikały przede wszystkim z kondycji finansowej, stanu formalno-prawnego oraz możliwości organizacyjnych Towarzystwa. Zasygnalizować tu należy:

- nieznaczne zainteresowanie jednostek organizacyjnych Towarzystwa udziałem w fachowych szkoleniach branżowych;
- pogarszanie się kondycji finansowej części oddziałów prowadzących działalność gospodarczą oraz nieliczne próby podejmowania przez nie nowych zadań gospodarczych;
- niewystarczająca aktywność i mała otwartość naszych jednostek gospodarczych i organizacyjnych w nawiązywaniu współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i podmiotami realizującymi przedsięwzięcia gospodarcze;
- występujące w części obiektów, będących w posiadaniu oddziałów PTTK braki w uregulowaniu stanu prawnego.

Odrębną sprawą były prowadzone przez Towarzystwo liczne sprawy sądowe związane głównie z prowadzoną działalnością gospodarczą. Tylko na szczelnie Zarządu Majątkiem PTTK w okresie ostatnich 4 lat (2005–2008) były 44 takie sprawy, z czego 17 jest jeszcze w toku postępowania. Sprawy sądowe były podejmowane zarówno z powództwa PTTK, jak i Towarzystwo było pozywane. Główne sporne sprawy dotyczyły:

- windykacji należności z tytułu zawartych umów dzierżawy nieruchomości PTTK, zasiedzenia, eksmisji, odszkodowań itp. Sprawy z tego tytułu prowadzone były i są przez jednostki bezpośrednio eksploatujące obiekty – Zarząd Majątkiem PTTK, Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej i Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej, Spółki, Oddziały PTTK;
- regulacji stanu prawnego nieruchomości PTTK. Były to procesy o odszkodowania, zasiedzenia, eksmisje, ustanowienia drogi koniecznej, ustanowienie prawa wieczystego użytkowania lub prawa własności, z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości, itp.;
- wysokości opłat z tytułu wieczystego (zwykłego) użytkowania gruntu oraz podatku od nieruchomości (wnoszonych do Samorządowych Kolegów Odwoławczych).

13.2. Potencjał.

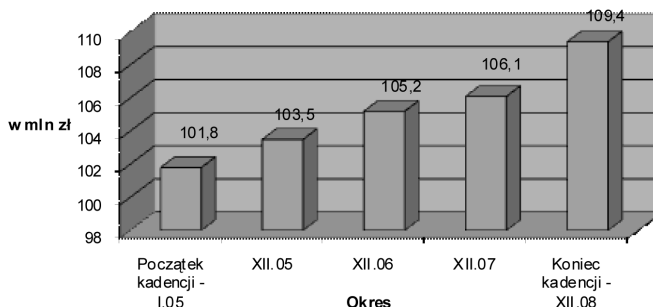
Na majątek Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego składa się majątek rzeczowy (środki trwałe) i majątek finansowy (udziały w spółkach).

1) Majątek trwały PTTK

PTTK na dzień 31 grudnia 2008 r. posiadało w swoim zarządzie 174 nieruchomości. Powyższe nieruchomości wykorzystywane były na działalność gospodarczą, która była prowadzona w 113 obiektach w tym w 101 obiektach hotelarskich (hotele, domy wycieczkowe, schroniska, campingi, domy turysty, stacje wodne ośrodki turystyczne itd.), 3 obiektach gastronomicznych, 9 innych obiektach wykorzystywanych na cele biurowe, produkcyjne i turystyczne. 13 nieruchomości stanowiły działki gruntu niezabudowane lub zabudowane urządzeniami niezbędnymi do prowadzenia działalności gospodarczej (ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków itp.) Zaznaczyć należy, że często działalność obiektu prowadzona jest na kilku nieruchomościach.

W kadencji majątek trwały w wartościach ewidencyjnych brutto wykazuje systematyczny wzrost, porównując początek kadencji 101 783,3 tys. zł i koniec kadencji 109 370,3 tys. zł stanowi on 7,45% przyrost, co w liczbach bezwzględnych wynosi 7 587,0 tys. zł. Przedstawia to wykres:

Wartość majątku brutto w latach 2005-2008

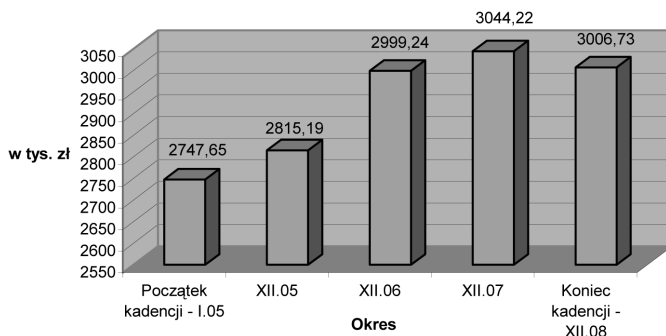

Na stan ten wpływ miały zwiększenia majątku z tytułu poniesionych nakładów i zakupów inwestycyjnych (w 2007 r. zakup gruntu na Polanie Gronie Drożdżowe przy schronisku Stare Wierchy z przeznaczeniem na zamianę na parcelę, w 2008 r. zakup gruntu w miejscowości Charzykowy, gruntów na których znajdują się baczówki w Cisnej i Jaworzcu oraz gruntu na Polanie Głuchaczki) i regulacji prawnych nieruchomości (w 2005 r. – nieruchomość we Wrocławiu, w 2006 r. – grunt przy baczówce w Cisnej i gruntu, na którym znajduje się schronisko Pod Trójgarbem) w kwocie 17 989,6 tys. zł oraz zmniejszenia majątku wskutek sprzedaży nieruchomości (Ośrodek Campingowy we Fromborku, grunt w Charzykowach, schronisko Orlica II, Ośrodek Campingowy przy ul. Połczyńskiej w Warszawie, nieruchomość przy ul. Kamiennej w Sanoku, schronisko Pod Tułem, nieruchomość przy ul. Winogrady w Poznaniu, Dom Wycieczkowy w Chodzieży oraz grunt na Przełęczy Kocierskiej), przekazania aportem do spółek (schronisko w Rytrze i działka gruntu na Polanie Gronie Drożdżowe aport do Spółki Karpaty w Nowym Sączu oraz Ośrodek Campingowy w miejscowości Charzykowy i Stanica Wodna w Swornychgaciach aport do Spółki Mazury w Olsztynie – jest to zamiana majątku rzeczowego na udziały w spółkach, czyli zwiększenie majątku finansowego), zwrotu części majątku do gmin jako skutek działań związanych z regulacjami stanu prawnego nieruchomości w związku z wygaszeniem zwykłego zarządu jaki przysługiwał PTTK (ZUBIT Kowary, Ośrodek Campingowy w Chodzieży, schronisko Srebrna Góra) oraz likwidacji zużytych środków trwałych ogółem w wysokości 10 402,6 tys. zł.

Majątek trwały w wartościach netto (tzn. z uwzględnieniem amortyzacji) wykazuje na przestrzeni lat 2005–2008 niewielki ok. 0,11% spadek, co oznacza, że pomimo amortyzowania majątku o ok. 3 mln zł rocznie, co ma wpływ na zmniejszenie jego wartości, majątek jest systematycznie odtwarzany. Wartość amortyzacji w poszczególnych latach XVI kadencji w rozbiciu na jednostki wewnętrzne PTTK przedstawiono w tabeli nr 13. Jak wynika z tabeli przyrost

amortyzacji na koniec XVI kadencji w porównaniu do jej początku wynosi ok. 260,0 tys. zł co stanowi 9,43%, jest to efekt działań inwestycyjnych prowadzonych przez PTTK przez cztery lata kadencji. Przedstawia to poniższy wykres:

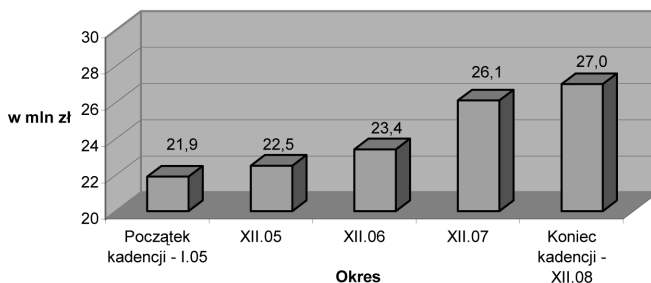
Amortyzacja środków trwałych w latach 2005-2008

Szczegółowe informacje na temat wartości majątku trwałego PTTK opracowane na podstawie sprawozdań zbiorczych ZG PTTK w kwotach brutto i netto oraz w rozbiu na poszczególne jednostki PTTK zawarte są w tabeli nr 13A.

Informacja na temat rzeczowego majątku trwałego, jaki posiadają spółki z większościowym kapitałem PTTK w okresie XVI kadencji w wartościach brutto i netto, przedstawia tabela nr 14. Wynika z niej, że na początek kadencji wartość rzeczowego majątku trwałego brutto w spółkach wynosiła 21 992,7 tys. zł, na koniec kadencji wartość ta wzrosła do kwoty 27 000,4 tys. zł, co oznacza wzrost o 5 007,6 tys. zł czyli 22,77%. Przedstawia to następujący wykres:

Wartość majątku brutto w latach 2005-2008 w spółkach PTTK

W wartościach netto (z uwzględnieniem amortyzacji) na początek kadencji majątek trwały spółek wynosił 15 040,4 tys. zł, na koniec kadencji 16 172,4 tys. zł. co oznacza wzrost o 7,53%.

2) Majątek finansowy

Poza majątkiem rzeczowym, PTTK posiada również majątek finansowy w postaci udziałów i akcji w spółkach prawa handlowego. Na koniec roku 2008 wartość udziałów i akcji PTTK w funkcjonujących 10 spółkach wynosiła łącznie 10 103,4 tys. zł. Na początku kadencji wartość tych udziałów wynosiła 8 114,4 tys. zł (wzrost o 24,51%). Wzrost udziału w spółkach nastąpił poprzez:

- wniesienie aportu:
 - do spółki SiH PTTK „Karpaty” sp. z o.o. w Nowym Sączu (Zajazd w Rytrze o wartości 177,5 tys. zł, polana Gronie Drożdżowe o wartości 17,5 tys. zł);
 - do spółki Mazury PTTK sp. z o.o. w Olsztynie (OC Charzykowy, SW Swornegacie o wartości 932,0 tys. zł).
- wkład pieniężny (sp. SiH PTTK „Karpaty” 200,0 tys. zł, sp. Mazury PTTK 150,0 tys. zł, sp. BSiH PTTK 500,0 tys. zł, Bydgoskie BTZ PTTK 12,0 tys. zł).

Poziom wniesionych dopłat do kapitału zakładowego zmniejszył się o 27,78%. W okresie kadencji zwrotu dopłat dokonały spółki: BSiH PTTK w Sanku (500 tys. zł) i Zachodniopomorski Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK w Szczecinie (30 tys. zł).

PTTK poza udziałami w spółkach wymienionych wyżej posiada również udziały w 12 spółkach, które nie prowadzą działalności gospodarczej. Kapitał zaangażowany przez PTTK w te spółki na koniec 2008 r. wynosił łącznie 262,59 tys. zł.

Zmiany kapitału funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2005–2008 przedstawia tabela nr 15.

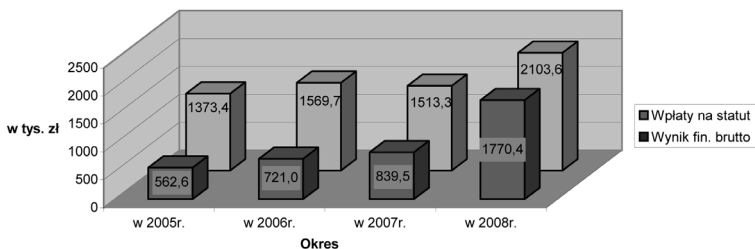
3) Wyniki działalności spółek z udziałem kapitału PTTK

Łączny wynik finansowy brutto w roku 2008 osiągnięty przez funkcjonujące Spółki z udziałem kapitału PTTK (z wyłączeniem wyniku Meritum Banku ICB SA) stanowił kwotę 2 103,57 tys. zł, co w porównaniu z łącznym wynikiem finansowym brutto osiągniętym przez te Spółki w roku 2005 – kwota 1 373,41 tys. zł, stanowiło wzrost o 53,17%. Warto zaznaczyć, że wypracowany wynik finansowy uwzględnia czynsz dzierżawny dla ZM PTTK, który łącznie w 2008 r. wyniósł 4 191 tys. zł oraz opłatę za korzystanie ze znaku PTTK w łącznej kwocie za 2008 r. w wysokości 73,98 tys. zł.

W 2008 r. Spółki wpłaciły do PTTK z tytułu wpłaty na działalność statutową kwotę 839,5 tys. zł (wpłata dokonana w roku 2008, ale dotycząca sprawozdania finansowego za rok 2007), co w porównaniu z rokiem 2005 kiedy to na

działalność statutową Spółki wpłaciły kwotę 700,20 tys. zł (wpłata dokonana w roku 2005, ale dotycząca sprawozdania finansowego za rok 2004), stanowi wzrost o 19,9%. Wyniki finansowe brutto w okresie 2005–2008 oraz na tym tle wpłaty ze spółek na działalność statutową PTTK przedstawia poniższy wykres:

**Wyniki finansowe brutto spółek PTTK w latach 2005-2008.
W tym wpłaty na działalność statutową PTTK**

W 2008 r. opłatę za korzystanie ze znaku PTTK w kwocie 73,98 tys. zł wniosły trzy spółki (Hotele Lubelskie PTTK w Lublinie, ZZGT w Szczecinie i Bydgoskie BTZ). W porównaniu z rokiem 2005 kiedy to opłata za znak wyniosła 47,13 tys. zł nastąpił wzrost jej wysokości o 56,97%.

Dodatkowo należy zauważyć, że w obecnej kadencji poza jednostkowymi przypadkami (Wydawnictwo PTTK Kraj i Salonu Turystyki Aktywnej Wierchy w roku przekształceń) spółki kończyły swoją działalność w poszczególnych latach dodatnimi wynikami finansowymi brutto.

Szczegółową informację o wynikach działalności funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2005–2008 przedstawia tabela nr 16.

13.3. Stan prawny majątku.

Na koniec 2008 r. PTTK zarządzało 174 nieruchomościami. Nieruchomości te posiadały następujący status prawny:

- własność gruntu i budynków – 53 nieruchomości;
- współwłasność gruntu i własność budynków – 20 nieruchomości;
- wieczyste użytkowanie gruntu i własność budynków – 51 nieruchomości;
- wieczyste użytkowanie gruntu i budynków – 13 nieruchomości;
- dzierżawa gruntu i własność budynków – 7 nieruchomości;
- bezpłatne użytkowanie gruntu /służebność/ i własność budynków – 2 nieruchomości;
- zarząd i użytkowanie – 7 nieruchomości;
- najem pomieszczeń – 1 nieruchomość;
- własność na rzecz oddziału PTTK – 8 nieruchomości;

- wieczyste użytkowanie na rzecz oddziału PTTK – 3 nieruchomości;
- w trakcie regulacji – 9 nieruchomości.

W trakcie XVI kadencji PTTK uregulowano stan prawny:

- nieruchomości w Cisnej (nabycie działki, na której znajduje się budynek gospodarczy i ujęcie wody oraz ustanowienie służebności przechodu do działki, na której znajduje się obiekt PTTK i ujęcie wody);
- bacówki PTTK Pod Trójgarbem (nabycie własności gruntu);
- „Bosmanki” w Charzykowie (nabycie własności gruntu);
- bacówki PTTK w Jaworzcu (nabycie własności gruntu);
- bacówki PTTK Pod Honem w Cisnej (nabycie własności gruntu).

W ww. okresie nabyto parcelę na polanie Gronie Drożdżowe i polanie Głuchaczki.

Prowadzone były i będą prowadzone nadal działania zmierzające do uregulowania stanu prawnego nieruchomości w Jastrzębiej Górze (2 nieruchomości), Jastarni, Spychowie (2 nieruchomości), Poznaniu, Tleniu i na Połoninie Wetlińskiej. Nieruchomość w Warszawie przy ul. Bukowieckiej przeznaczona jest do zbycia.

Na początku roku 2009 podpisana została z Nadleśnictwem Spychowo umowa dzierżawy gruntu leśnego w Spychowie, co częściowo uregulowało status prawny Stacji Wodnej PTTK w Spychowie. Trwają czynności zmierzające do nabycia prawa wieczystego użytkowania gruntu i własności budynków drugiej nieruchomości w Spychowie.

13.4. Formy zarządzania majątkiem.

Zarządzanie majątkiem PTTK odbywa się poprzez wyodrębnione jednostki gospodarcze ZG PTTK, działające na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym oraz poprzez spółki z udziałem kapitału PTTK.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. 174 nieruchomości PTTK były zarządzane przez:

- ZG PTTK – 2 nieruchomości;
- ZM PTTK – 168 nieruchomości;
- OZGT PTTK w Krakowie – 3 nieruchomości;
- CFK PTTK w Łodzi – 1 nieruchomość.

Nieruchomości były zarządzane w systemie dwu lub trzy stopniowym, w układzie jednostka zarządzająca – dzierżawca lub jednostka zarządzająca – dzierżawca – poddzierżawca.

Spośród 168 nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Majątkiem PTTK 139 nieruchomości zostało przekazanych w dzierżawę spółkom z o.o. Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK w Jeleniej Górze (23 nieruchomości), Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” w Nowym Sączu (76 nieruchomości), Mazury PTTK w Olsztynie (26 nieruchomości), Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK w Sanku (14 nieruchomości), 2 nieruchomości wydzierżawione były Oddziałowi

PTTK w Gorlicach, a 4 – użyczone Regionalnemu Oddziałowi PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy.

Spółki, poza majątkiem dzierżawionym od ZM PTTK, zarządzają również majątkiem własnym, który na dzień 31 grudnia 2008 r. stanowił 59 nieruchomości.

W bieżącej kadencji przystąpiono do opracowania jednolitego wzoru umowy dzierżawy nieruchomości PTTK, wprowadzającego nowe unormowania związane, m.in. z zabezpieczeniem ewentualnych przyszłych roszczeń PTTK, procedurą realizacji zadań inwestycyjno-remontowych. Wzór ten jest sukcesywnie wprowadzany z życie.

13.5. Nadzór nad sprawami majątkowymi.

Zgodnie ze Statutem PTTK wszystkie sprawy prawno-majątkowe (obciążanie hipoteki, sprzedaż, nabycie itp.) pozostają w wyłącznej gestii Zarządu Głównego PTTK a decyzje w tym zakresie podejmowane są w formie uchwał. Realizacją uchwał ZG PTTK w sprawach majątkowych zajmują się: Biuro ZG PTTK, ZM PTTK lub inne jednostki, spółki z większościami udziałem kapitału PTTK. Realizacja uchwał odbywa się pod nadzorem Sekretarza Generalnego lub Skarbnika ZG PTTK. Na posiedzeniach ZG PTTK okresowo składane są bieżące informacje z ich realizacji a na koniec kadencji wykonywane jest zbiorcze sprawozdanie z wykonania wszystkich uchwał. Kwartalnie prezentowane są na posiedzeniach ZG PTTK informacje o wynikach działalności spółek z większościami kapitału PTTK, informacje o stanie rozrachunków spółek z PTTK z podziałem na tytuł zobowiązań, wykaz zaległości spółek w stosunku do ZM z tytułu czynszu dzierżawnego z lat ubiegłych oraz stanie rozrachunków spółek z ZG PTTK – wielkość wpłat za znak, działalność statutową, dopłaty zwrotne itp.

W ramach nadzoru nad sprawami majątkowymi centralnie nadzorowane są ponadto realizacje przyjętych i zatwierdzonych na dany rok przez Zarząd Główny PTTK planów inwestycyjno-remontowych w obiektach PTTK, zarówno ze środków własnych i dotacyjnych, płatności podatków od nieruchomości, opłat za wieczyste użytkowanie i inne zobowiązania publiczno-prawne dotyczące nieruchomości PTTK, porządkowanie i regulowanie, wspólnie z zarządami spółek PTTK, spraw własnościowych powierzonych nieruchomości, ubezpieczanie majątku, prowadzenie sprawozdawczości (w tym m.in. wynikającej z wymogów Ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej) itp.

Od 1999 r. corocznie dodatkowo prowadzona jest przez Zarząd Majątkiem PTTK analiza ekonomiczna działalności obiektów PTTK, obejmującą nieruchomości będące w ewidencji PTTK oraz nieruchomości będące w ewidencji spółek PTTK. Analiza ekonomiczna jest przeprowadzona na szczeblu jednostki zarządzającej (spółka, oddział) oraz Zarządu Majątkiem PTTK. W analizie uwzględniana jest część ekonomiczna obejmującą przychody uzyskiwane

z danego obiektu, koszty jego działalności, nakłady remontowe i inwestycyjno-modernizacyjne w tym obiekcie oraz część informacyjną zawierającą m.in. informacje o czasie trwania umowy, obłożeniu itp.

W związku z rozporządzeniem Komisji Europejskiej dotyczącym pomocy de minimis, centralnie, na szczeblu Zarządu Głównego PTTK, gromadzone są informacje dotyczące otrzymanej pomocy publicznej oraz innego rodzaju pomocy np. horyzontalnej, regionalnej itp. w części obiektów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Udzielana pomoc dotyczy odroczenia terminów płatności podatków od nieruchomości, rozłożenia ich na raty bądź ich umorzenia, przesunięcia terminu opłat za wieczyste użytkowanie, rozłożenia na raty odsetek od zobowiązania dot. wykupu nieruchomości, dofinansowania uczestnictwa w targach i wystawach za granicą itp. Informacja o otrzymanej pomocy publicznej jest dokumentem każdorazowo załączanym do składanych przez PTTK wniosków dotyczących ubiegania się o udzielenie takiej pomocy w różnych jej formach.

13.6. Kierunki prac inwestycyjnych PTTK, efekty.

PTTK działalność inwestycyjną i remontową realizuje za pośrednictwem swych jednostek gospodarczych, takich jak ZM PTTK w Warszawie, OZGT PTTK w Krakowie, COTG PTTK w Krakowie, CFK PTTK w Łodzi, KDP PTTK w Warszawie, Biuro Zarządu Głównego PTTK w Warszawie oraz Spółki z udziałem kapitału PTTK.

Zarówno w poprzednich kadencjach, jak i w tej, działalność ta koncentrowała się na poprawieniu ogólnego stanu technicznego obiektów PTTK, podnoszeniu ich standardu ze szczególnym uwzględnieniem ogólnodostępnych pomieszczeń sanitarnych, porządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej, na wykonywaniu remontów bieżących i konserwacji, jak również na kontynuowaniu regulacji formalno-prawnych, w tym wykupie nieruchomości PTTK.

W dalszym ciągu dużą uwagę poświęcano realizacji inwestycji przyjaznych środowisku i kontynuowano prowadzony od 1998 r. proekologiczny program pn. „Zmniejszenie uciążliwości obiektów PTTK zlokalizowanych na terenie parków narodowych”. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze realizuje w ten sposób jeden ze swych celów statutowych w zakresie ekologii i ochrony zwierząt, ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz troski o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.

Z uwagi na rozpoczęcie wdrażania przez Państwo programów operacyjnych na lata 2007–2013, sukcesywnego ukazywania się uszczegółowień do tych programów oraz ogłaszania terminów naborów wniosków o dotacje, w końcu kadencji PTTK zintensyfikowało działania mające na celu pozyskanie środków pochodzących z Unii Europejskiej, zarówno na tzw. „twarde” zadania inwestycyjne, jak i programowe. Wnioski o dofinansowanie składano m.in. w ramach

Regionalnych Programów Operacyjnych, Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka. Jednak wymierne korzyści wynikające z tej działalności widoczne będą w następnych latach.

Nowym kierunkiem działalności PTTK w obecnej kadencji były działania podjęte zgodnie z Uchwałą nr 21/XVI/2005 Zarządu Głównego PTTK z 26 listopada 2005 r. w sprawie realizacji zamierzeń inwestycyjnych, przyjęcia procedury analizy i wyboru kierunków inwestowania w okresie XVI kadencji, które miały na celu pozyskanie strategicznych inwestorów dla nieruchomości PTTK współfinansujących znaczące inwestycje w majątku Towarzystwa.

Ogółem w latach 2005–2008 na prace zrealizowane w obiektach PTTK, biorąc pod uwagę wszystkie źródła ich finansowania, wydano 46 634 210,64 zł zgodnie z poniższym zestawieniem:

Lp.	Jednostka PTTK	Lata 2005–2008			
		Inwestycje	Remonty	Pozostałe koszty	Ogółem
1	Zarząd Majątkiem PTTK	17 594 691,89	5 337 989,60	1 022 226,24	23 954 907,73
2	OZGT PTTK w Krakowie	15 572 305,31	453 772,00	–	16 026 077,31
3	CFK PTTK w Łodzi	–	287 362,48	–	287 362,48
4	KDP PTTK w Warszawie	–	–	–	–
5	Biuro ZG PTTK	–	148 961,79	–	148 961,79
6	Spółki PTTK z o.o.	3 112 029,15	3 104 872,18	–	6 216 901,33
	Razem	36 279 026,35	9 332 958,05	1 022 226,24	46 634 210,64

Zarząd Majątkiem PTTK w Warszawie

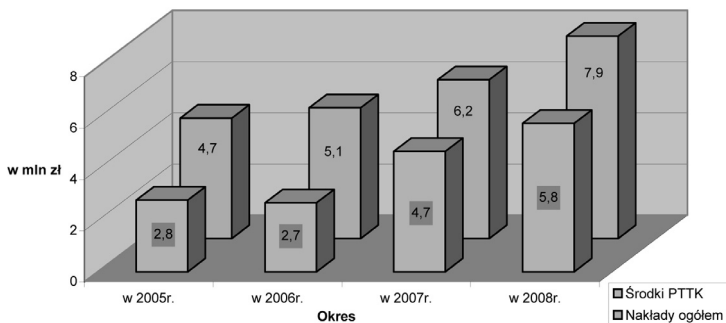
Wartość zadań inwestycyjnych i remontowych zrealizowanych w kadencji w obiektach znajdujących się w ewidencji Zarządu Majątkiem PTTK (dzierzawionych Spółkom i Oddziałom PTTK oraz w obiektach będących w bezpośrednim zarządzie ZM PTTK) wyniosła 23 954 907,73 zł, w tym inwestycje w kwocie 17 594 691,89 zł, remonty w kwocie 5 337 989,60 zł, a pozostałe koszty związane m.in. z regulacjami prawnymi, likwidacjami wyeksploatowanych środków trwałych w kwocie 1 022 226,24 zł.

W poszczególnych latach kadencji podział ten kształtował się następująco:

Lata	Inwestycje	Remonty	Pozostałe koszty	Razem
2005 r.	3 478 618,03 zł	1 231 383,95 zł	56 133,05 zł	4 766 135,03 zł
2006 r.	3 671 866,85 zł	1 321 383,28 zł	98 856,94 zł	5 092 107,07 zł
2007 r.	5 076 197,31 zł	1 013 950,57 zł	117 816,43 zł	6 207 964,31 zł
2008 r.	5 368 009,70 zł	1 771 271,80 zł	749 419,82 zł	7 888 701,32 zł
Ogółem lata 2005–2008	17 594 691,89 zł	5 337 989,60 zł	1 022 226,24 zł	23 954 907,73 zł

Wielkość wszystkich nakładów inwestycyjno-remontowych poniesionych w obiektach będących w ewidencji ZM PTTK i na tym tle udział środków PTTK (ZM PTTK, spółki i oddziały PTTK zarządzające obiektami) przedstawia poniższy wykres:

Wielkość nakładów w obiektach PTTK w zarządzie ZM PTTK w latach 2005-2008.
Nakłady ogółem w tym środki PTTK

Źródłem finansowania zadań inwestycyjnych i remontowych w okresie całej kadencji były następujące środki:

- PTTK 15 991 972,51 zł;
- EkoFunduszu 1 428 270,36 zł;
- NFOŚiGW 136 497,27 zł;
- WFOŚiGW 537 000,00 zł;
- Dzierżawców 5 469 229,47 zł;
- Inne 391 938,12 zł.

Łączny udział środków PTTK wydatkowanych w ww. obiektach w czasie XVI kadencji wyniósł 15 991 972,51 zł, co stanowi 67% wartości wszystkich poniesionych nakładów. W ubiegłej kadencji była to kwota w wysokości 10 546 051,90 zł i stanowiła 42% poniesionych nakładów. Jak wynika z powyższych danych w stosunku do ubiegłej kadencji wartość środków własnych PTTK przeznaczonych na realizację zadań inwestycyjnych i remontowych w obiektach znajdujących się w ewidencji ZM PTTK wzrosła o 5 590 920,61 zł. tzn. o 52%.

W ramach planów inwestycyjnych w czasie XVI kadencji kontynuowana była bardzo ważna część działalności PTTK, tzn. realizacja prowadzonego już od 1998 r. proekologicznego programu zatytułowanego „Zmniejszenie uciążliwości obiektów PTTK zlokalizowanych na terenie parków narodowych”, który współfinansowany jest przez Fundację EkoFundusz, NFOŚiGW oraz WFOŚiGW.

Jak dotychczas w ramach tego programu możliwa była realizacja zadań inwestycyjnych polegających na budowie lub modernizacji oczyszczalni ścieków, kolektorów sanitarnych, budowie kotłowni ekologicznych wraz z wymianą instalacji co i ccw, dociepleniu obiektów wraz z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej, montażu kolektorów słonecznych, budowie małych elektrowni wodnych i powietrznych oraz innych zadań przynoszących efekty ekologiczne i wymierne korzyści dla środowiska.

Łącznie, tj. od 1998 r. w ramach tego programu udało się już zmodernizować 15 obiektów. We wrześniu 2008 r. uzyskano z Fundacji EkoFundusz promesę na dofinansowanie zadania przewidzianego do realizacji w schronisku w Dolinie Pięciu Stawów Polskich w wysokości 1 460 000 zł, zadanie ma również akceptację NFOŚiGW, którego dofinansowanie przewidziane jest w wysokości 3 276 100 zł.

Do realizacji i wsparcia ze środków EkoFunduszu wstępnie zaakceptowano także wniosek dotyczący proekologicznej inwestycji w schronisku PTTK „Kremenaros” w Ustrzykach Górnych. Kolejne projekty przewidziane do realizacji już w następnej kadencji są w przygotowaniu, jednak z uwagi na planowane zakończenie działalności EkoFunduszu w 2010 r. program ten nie będzie mógł być już wspierany przez tę Fundację.

Ponadto w latach 2007–2008 Zarząd Majątkiem PTTK podjął działania mające na celu pozyskanie środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007–2013 na modernizację DW PTTK w Zegrzynie. Opracowano koncepcję architektoniczną, która przewiduje przebudowę i częściową rozbudowę obiektu w sposób pozwalający maksymalnie zmniejszyć jego szkodliwe oddziaływanie na środowisko oraz umożliwiającą świadczenie w nim całorocznych usług turystycznych: noclegowych, gastronomicznych, rekreacyjnych, szkoleniowych na max. 70 miejsc noclegowych i 70–110 miejsc gastronomicznych (całorocznych – 70, sezonowych w ogródkach letnich – 40). Ponadto planowana jest budowa portu jachtowego dla 30–36 jednostek pływających. Zakłada się również przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych. Realizacja ww. prac planowana jest na lata 2009–2012.

Działając zgodnie z Uchwałą nr 21/XVI/2005 Zarządu Głównego PTTK z 26 listopada 2005 r. w sprawie realizacji zamierzeń inwestycyjnych, przyjęcia procedury analizy i wyboru kierunków inwestowania w okresie XVI kadencji, Zarząd Majątkiem we współpracy ze Spółkami PTTK z o.o. opracował broszurę pod nazwą „Wykaz nieruchomości PTTK planowanych do wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych”. Publikacja ta została wydana w 2006 r. przez wydawnictwo PTTK „Kraj”. Ponadto realizując zapisy ww. uchwały ZM PTTK brał czynny udział w poszukiwaniu strategicznych inwestorów – dzierżawców obiektów PTTK, którzy w zamian za długoletnie dzierżawy ponosiliby znaczące

nakłady w majątku Towarzystwa. Dotychczas udało się zawrzeć takie umowy dzierżawy np. na obiekty PTTK w Szczyrku, w Wiśle i w Zakopanem.

Zarówno w poprzednich kadencjach jak i w XVI kadencji, w obiektach PTTK dzierżawionych przez spółki PTTK z o.o. oraz przez dwa Oddziały PTTK – w Gorlicach i Bydgoszczy, zadania inwestycyjno-remontowe wykonywane były bezpośrednio przez te jednostki, zgodnie z corocznie sporządzanymi planami inwestycyjno-remontowymi zatwierdzanymi przez ZG PTTK, a inwestycje realizowane przy współudziale środków dotacyjnych Spółki wykonywały na podstawie odrębnych umów o zastępstwo inwestorskie. Ogółem w latach 2005–2008 wykonano około 670 zadań w ponad 80 obiektach PTTK.

Zestawienie wysokości nakładów poniesionych w tym czasie w obiektach PTTK z podziałem na jednostki oraz źródła finansowania przedstawia tabela nr 18.

Poza zadaniami zrealizowanymi w obiektach ZG PTTK, spółki PTTK z o.o. prowadziły prace w swoich obiektach apartowych.

W latach 2005–2008 ze środków własnych spółek, ze środków dzierżawców obiektów i innych pozyskanych źródeł zewnętrznych wykonano zadania inwestycyjne na kwotę 3 112 029,15 zł oraz zadania remontowe na kwotę 3 104 872,18 zł, co ogółem wynosi 6 216 901,33 zł.

Zestawienie nakładów poniesionych w apartowych obiektach PTTK z podziałem na jednostki oraz źródła finansowania przedstawia tabela nr 19.

Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK w Krakowie

Wartość zadań inwestycyjnych i remontowych zrealizowanych w kadencji w obiektach znajdujących się w ewidencji Okręgowego Zespołu Gospodarki Turystycznej PTTK wyniosła 16 026 077,31 zł, w tym inwestycje ze środków własnych w kwocie 1 441 905,31 zł a remonty w kwocie 56 752,00 zł. Pozostałe środki w kwocie 14 527 600,00 zł to udział dzierżawców. Przedstawia to poniższe zestawienie:

Lp.	PTTK OZGT	Lata 2005–2008			
		Inwestycje udział własny	Remonty udział własny	Udział dzierżawcy	Ogółem
1	Dom Turysty PTTK	778 413,31	52 872,00	13 602 300,00	14 433 585,31
2	DW Myślenice	8 898,00	0,00	126 000,00	134 898,00
3	Budynek ul. Jagiellońska 6 w Krakowie (w tym raty wykupu budynku)	654 594,00	3 700,00	799 300,00	1 457 594,00
	Razem	1 441 905,31	56 572,00	*14 527 600,00	16 026 077,31

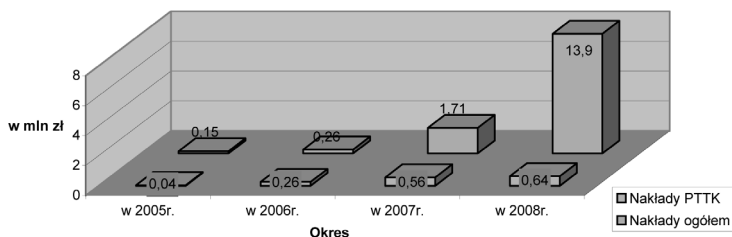
* w nakładach dzierżawcy inwestycje stanowią 14 130 400 zł, remonty 397 200 zł

W poszczególnych latach kadencji podział ten kształtował się następująco:

Lata	Inwestycje łącznie	Remonty łącznie	Razem
2005 r.	–	153 000,00	153 000,00
2006 r.	258 411,31	1 372,00	259 783,31
2007 r.	1 477 947,00	235 300,00	1 713 247,00
2008 r.	13 835 947,00	64 100,00	13 900 047,00
Ogółem lata 2005–2008	15 572 305,31	453 772,00	16 026 077,31

Wielkość nakładów inwestycyjno-remontowych poniesionych w obiektach zarządzanych przez OZGT PTTK w Krakowie przedstawia poniższy wykres:

**Wielkość nakładów w obiektach PTTK w zarządzie OZGT PTTK w Krakowie w okresie XVI kadencji 2005-2008.
Nakłady ogółem w tym środki PTTK**

Na początku bieżącej kadencji OZGT PTTK w Krakowie, po przeprowadzeniu dogłębnej analizy swoich możliwości inwestycyjnych zaproponował Zarządowi Głównemu podjęcie działań mających na celu podniesienie swoich możliwości generowania zwiększonego przychodu na rzecz Towarzystwa. Miały one polegać na zmodernizowaniu budynku wykorzystywanego na wynajem powierzchni biurowych – działalności, której rentowność w tak wyposażonym i o takim standardzie obiekcie była coraz niższa, z przekształceniem go na obiekt hotelowy. W wyniku podjętych negocjacji z dotychczasowym dzierżawcą ustalono zakres inwestycji w całym obiekcie, w ramach której powiększono ilość miejsc noclegowych z 395 do 512 docelowo po całkowitej modernizacji. Obiekt o standardzie 3 gwiazdkowym będzie trzecim co do wielkości hotelem w Krakowie. Jednocześnie wykonano całkowity zakres prac związany z przystosowaniem obiektu do nowych wymogów związanych z bezpieczeństwem pożarowym, w tym poprzez budowę dodatkowej klatki schodowej ewakuacyjnej, montaż drzwi o odpowiedniej klasie odporności ogniowej oraz skrócenie dróg ewakuacji poprzez wykonanie przegród o wysokiej klasie odporności

ogniowej. Inwestorem części hotelowej wraz z modernizacją spraw p. poż. i zaplecza kuchennego, był dzierżawca, który w wyniku przeprowadzonej inwestycji uzyskał przedłużenie umowy dzierżawnej. Zgodnie z umową OZGT był inwestorem w zakresie zabezpieczenia potrzeb we wszelkie media (nowa stacja trafo, nowa rozdzielnia niskiego napięcia, nowa wymiennikownia ciepłej wody grzewczej i użytkowej) – część tych kosztów inwestycji poniosły firmy dostarczające ciepło i energię elektryczną do obiektu zainteresowane zwiększeniem ilości dostarczanych mediów. Po zakończeniu umowy z dzierżawcą hotelu wszelkie jego nakłady przechodzą bez odszkodowania na rzecz PTTK. Do realizacji pozostaje remont elewacji. Jednocześnie rozpoczęto negocjacje w sprawie nowej inwestycji na parking, mającej na celu wybudowanie parkingu dwupoziomowego wraz z częścią biurową. Zgodnie z Uchwałą ZG PTTK nr 145/XVI/2007 z dnia 3 lutego w roku 2007 OZGT podjął ciężar finansowy wykupu obiektu przy ulicy Jagiellońskiej 6 w Krakowie odciążając budżet Towarzystwa z wydatku na kwotę 689 503 zł, w tym 642 894 zł raty i 46 609 zł odsetki przejmując od Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK działalność gospodarczą na tym obiekcie. W obiekcie nowy dzierżawca zrealizował inwestycję o wartości ponad 500 000 zł. Również i tu, po zakończeniu umowy na czas określony nakłady dzierżawcy bez odszkodowania przechodzą na własność PTTK. Jednocześnie OZGT PTTK dokonał poprzez konkurs ofert wyboru nowego dzierżawcy w Domu Wycieczkowym PTTK w Myślenicach, który zgodnie z podpisaną umową na czas określony do 2016 r. wykonuje duży zakres inwestycji. Obiekt staje się coraz nowocześniejszy i w niedługim czasie będzie prezentował właściwy na dzisiejsze czasy standard.

Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi

Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK jest specjalistyczną jednostką programową Zarządu Głównego PTTK w zakresie całokształtu zagadnień związanych z fotografią krajoznawczą, techniką video, filmową itp. Nie prowadzi działalności inwestycyjnej, jednak z uwagi na dbałość o stan techniczny zabytkowego budynku przy ul. St. Wigury 12a w Łodzi, administrowanego w imieniu ZG PTTK prowadzi w nim bieżącą działalność remontową przy znaczącym udziale środków Urzędu Miasta Łodzi.

W okresie XVI kadencji wykonano w budynku szereg bardzo istotnych remontów o charakterze zabezpieczającym i konserwatorskim:

- w 2005 r. remont dachu z wymianą pokrycia i termoizolacji nad archiwum CFK – wartość całkowita zadania wynosi 139 487,03 zł, w tym dotacja z UM Łodzi 90 000 zł, środki ZG PTTK 45 000 zł, środki CFK PTTK 4 487,03 zł;
- w 2006 r. remont elewacji – wartość całkowita zadania wynosi 106 997,64 zł, w tym dotacja z UM Łodzi 50 000 zł, środki ZG PTTK 50 000 zł, środki CFK PTTK 6 997,64 zł;

- w 2007 r. remont ogrodzenia od strony ulic Sienkiewicza i Wigury – wartość całkowita zadania wynosi 13 877,81 zł, w tym dotacja z UM Łodzi 10 000 zł, środki ZG PTTK 3 000 zł, środki CFK PTTK 877,81 zł;
- w 2008 r. remont schodów wejściowych z wymianą z lastrico na granit i wymianą konstrukcji nośnej – wartość całkowita zadania wynosi 27 000 zł, w tym dotacja z UM Łodzi 25 000 zł, środki ZG PTTK 2 000 zł.

Ogółem w latach 2005–2008 poniesiono nakłady w wysokości 287 362,48 zł, w tym dotacje z UM Łodzi 175 000 zł, środki ZG PTTK 100 000 zł, środki CFK PTTK 12 362,48 zł.

13.7. Ubezpieczenie majątku PTTK.

W latach 2005–2008 majątek rzeczowy PTTK ubezpieczony był w dwóch Towarzystwach Ubezpieczeniowych. Od stycznia 2005 r. do marca 2007 r. obiekty PTTK były ubezpieczone w Towarzystwie Ubezpieczeniowym Compensa. Do ubezpieczenia zgłoszony był majątek w wartościach księgowych brutto lub w wartościach odtworzeniowych według operatów szacunkowych. W wyniku zmiany ubezpieczyciela a tym samym wynegocjowaniu korzystniejszych stawek ubezpieczeniowych, koszt ubezpieczenia obiektów począwszy od 2007 r. zmniejszył się o ok. 45%.

Majątek rzeczowy PTTK ubezpieczony jest obecnie zgodnie z umową zawartą pomiędzy PTTK a Towarzystwem Ubezpieczeniowym STU Ergo Hestia S.A. Ubezpieczenie obejmuje działanie wszystkich żywiołów i obejmuje szkody polegające na utracie, uszkodzeniu i zniszczeniu, będące następstwem zdarzenia o charakterze losowym i niepewnym, które wystąpiło nagle, nieprzewidzianie i niezależnie od woli ubezpieczającego i zaistniało w miejscu i okresie ubezpieczenia. Strony umowy wynegocjowały jedną stawkę ubezpieczeniową dla budynków drewnianych i murowanych, możliwość ubezpieczenia według wartości księgowych brutto lub w wartościach odtworzeniowych wg stawki 0,035%. Ubezpieczeniem objęty jest cały majątek trwały widniejący w księgach ZM PTTK, koszty ubezpieczenia majątku dzierżawionego ponoszą dzierżawcy na zasadzie refundacji. Na warunkach umowy mogą przystępować do ubezpieczenia jednostki organizacyjne PTTK działające w ramach osobowości prawnej Stowarzyszenia oraz Spółki i Oddziały PTTK będące odrębnymi osobami prawnymi.

Od 2008 r. korzystamy również z możliwości ubezpieczenia obiektów w wartości odtworzeniowej. Pomimo znacznego wzrostu wartości majątku do ubezpieczenia w 2008 r. kolejne wynegocjowanie niższych składek ubezpieczeniowych w tym samym roku (z uwagi na niską szkodowość w latach poprzednich) pozwoliło na zachowanie tendencji spadkowej kosztów ubezpieczenia.

W okresie XVI kadencji wystąpiło 21 szkód na łączną kwotę 181 816,39 zł spowodowanych zdarzeniami losowymi takimi jak: huragan, intensywne opady deszczu i śniegu.

Informacja na temat ubezpieczenia majątku rzeczowego PTTK w kadencji wraz z kwotami zgłoszonymi do ubezpieczenia i składką zawarte są w tabeli nr 20. Wykaz szkód w wyżej wymienionym okresie oraz kwoty uzyskane w ramach ubezpieczenia zawiera tabela nr 17.

13.8. Przygotowanie do nowych wyzwań.

Dotychczas funkcjonujący system zarządzania majątkiem PTTK stwarza dobre zabezpieczenie przed jego utratą. Wynika to z następujących przesłanek:

- w przypadku upadłości spółki utracony może być tylko ten wcześniej wniesiony aportem; cały majątek oddany w dzierżawę wróci do Właściciela – PTTK w Warszawie;
- wszystkie nieruchomości PTTK są ubezpieczone od żywiołów a uzyskane w wyniku ewentualnych szkód odszkodowania przeznaczone są na odtworzenie majątku;
- centralnie prowadzony jest pełen nadzór płatności podatków od nieruchomości i opłat z tytułu wieczystego użytkowania (a więc tych czynności, za które w świetle obowiązujących przepisów i tak ryzyko ponosi właściciel a nie jednostka, której powierzono nad nią zarząd);
- PTTK sprawuje pełną kontrolę przy wszelkich ruchach prawnych na naszych nieruchomościach (obciążanie hipoteki, sprzedaż, podział działek itp.);
- prowadzony jest bieżący monitoring działalności Spółek PTTK;
- w cyklu czteroletnim przeprowadzana jest inwentaryzacja powierzonego spółkom majątku;
- we wszystkich spółkach PTTK oraz jednostkach wchodzących w skład bilansu zbiorczego wprowadzany jest jednolity system oprogramowania finansowo-księgowego (wdrożenie wszędzie jednakowego programu komputerowego pracującego na bazie wzorcowego planu kont), co znacznie ułatwia prowadzony nadzór.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze posiada znaczący majątek, służący głównie realizacji działalności statutowej poprzez kreowanie turystyki aktywnej w naszych obiektach. W trakcie realizacji procesów gospodarczych w nadchodzącej kadencji, utrzymując ten nadrzędny cel, koniecznym staje się:

- wzmocnienie powiązań gospodarczych z oddziałami PTTK, w tym poprzez realizację wspólnych zadań gospodarczych, powiązania kapitałowe w spółkach Towarzystwa a także realizację wspólnych z oddziałami PTTK aplikacji o środki zewnętrzne wspierające działalność Towarzystwa;
- podniesienie standardu posiadanego majątku celem polepszenia jego efektywności gospodarowania, konkurencyjności czego spodziewanym efektem powinien być dalszy wzrost wartości posiadanego majątku;
- dalsze konsekwentne tworzenie możliwości aplikacji o środki zewnętrzne pojawiające się w różnych programach wsparcia, w tym poprzez uży-

skanie środków własnych niezbędnych jako wkład do projektów ze zbywania nierentownego majątku o nieznacznej wartości dla działalności programowej;

- dalsze regulacje prawne naszego majątku zwłaszcza w świetle planowanych zmian w nowym Kodeksie Cywilnym likwidującym instytucję prawną wieczystego użytkownika. Uwłaszczenie się na gruntach będących dotychczas w naszym posiadaniu (jako użytkowników wieczystych) może być bardzo kosztowne;
- określenie długofalowej koncepcji inwestycji i modernizacji w tym także nakładów zmierzających do zmniejszania uciążliwości dla środowiska naturalnego, zwłaszcza w kontekście zmieniających się i spodziewanych nowych przepisów UE dotyczących wymogów bezpieczeństwa przeciwpożarowego, sanitarnych, ekologicznych, energetycznych, HACCAP i in. bez spełnienia, których obiekty nie mogą funkcjonować. Koszty takich inwestycji mogą stać się porównywalne z postawieniem nowego obiektu;
- określenie strategii dalszych działań gospodarczych PTTK uwzględniającej specyfikę funkcjonowania naszej bazy, jej usytuowania, sezonowości, wzrastającej konkurencyjności w postaci dużej podaży usług noclegowych w wielu przypadkach uprzywilejowanych pod względem podatkowym (gospodarstwa agroturystyczne, obiekty pielgrzymkowe, obiekty prowadzone przez gminy) a stanowiących istotną konkurencję;
- określenie strategii dalszych działań statutowych PTTK uwzględniającej w kontekście zamierzonego w najbliższym czasie zniesienia zwolnienia w podatku dochodowym od osób prawnych wynikającego z art. 17 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (zwolnienie z tytułu przeznaczenia dochodu na działalność statutową PTTK w zakresie kultury fizycznej, sportu i ochrony środowiska) trzeba dodatkowo przeanalizować ew. konsekwencje z tego tytułu.

14. GOSPODARKA FINANSOWA PTTK.

14.1. Dokumentacja i sprawozdawczość finansowa.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, wraz z jednostkami korzystającymi z osobowości prawnej Towarzystwa, prowadzą rachunkowość zgodnie z ustawą z 29 września 1994 r. o rachunkowości. Odnosi się to w szczególności do:

- zasad ustalania roku obrotowego i okresów sprawozdawczych;
- zakładowych zasad wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego;
- zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym zakładowy plan kont;
- systemy ochrony danych i ich zbiorów.

Zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości w bilansach na koniec roku obrotowego aktywa i pasywa wyceniane są w PTTK następującymi metodami:

- wartości niematerialne i prawne – w cenie zakupu pomniejszone o odpisy umorzeniowe;
- środki trwałe – w cenie nabycia pomniejszone o odpisy umorzeniowe;
- środki trwałe amortyzowane są metodą liniową i przy ustaleniu stawek amortyzacyjnych stosuje się przepisy o podatku dochodowym od osób prawnych;
- środki trwałe w budowie – wyceniane są według cen ich nabycia lub po koszcie ich wytworzenia;
- zapasy materiałów – wyceniane są według cen zakupu, koszty zakupu po ich poniesieniu odnosi się w ciężar kosztów bezpośrednich;
- zapasy materiałów – wyceniane są w cenach zakupu;
- należności – wyceniane są w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszone o uzasadnione odpisy aktualizujące z zachowaniem ostrożnej wyceny;
- kapitały własne – w wartości nominalnej;
- zobowiązania – w kwocie wymagającej zapłaty;
- prawo wieczystego użytkowania – wyceniano w wartości godziwej, za którą przyjęto wartość rynkową tego prawa, wartość ustaloną przez rzeczoznawcę lub wartość wynikającą z relacji do wartości gruntu określonej w ostatnio otrzymanej decyzji administracyjnej, która ustala opłatę roczną za użytkowanie wieczyste gruntów;
- rezerwy i odpisy aktualizujące wartości należności – wyceniono w uzasadnionej i wiarygodnie oszacowanej wartości;
- w celu ustalenia wyniku finansowego przyjęto do stosowania wariant porównawczy rachunku zysków i strat.

Sprawozdania finansowe zarówno ZG PTTK, jak i sprawozdanie finansowe zbiorcze, sporządzane są zgodnie z art. 45 Ustawy o rachunkowości obejmują:

- wprowadzenie do sprawozdania finansowego;
- bilans;
- rachunek zysków i strat, który sporządzony jest w wariantcie porównawczym;
- zestawienie zmian w kapitałach własnych;
- rachunek przepływów pieniężnych wg metody pośredniej;
- informację dodatkową i objaśnienia.

Sprawozdanie podpisują wszyscy członkowie ZG PTTK.

Art. 64 ust. 1 Ustawy o rachunkowości, zobowiązuje Towarzystwo do corocznego badania bilansów przez biegłego rewidenta. Zarząd Główny PTTK realizując zapis art. 64 w minionej kadencji corocznie podpisywał umowę z Firmą Audytową B. i J. Szafrąnsy Sp. z o.o., której zadaniem było wyrażenie

opinii i sporządzenie raportów uzupełniających opinie z badania sprawozdań finansowych.

Opinie wyrażone przez Audytorów obejmowały stwierdzenia, iż sprawozdania finansowe i objaśnienia słowne:

- przedstawiają jasno i rzetelnie wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Towarzystwa, jak i też wyniku finansowego;
- sprawozdania zostały sporządzone we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z określonymi w powołanej wyżej ustawie zasadami (polityką) rachunkowości oraz na podstawie prawidłowo sporządzonych jednostkowych sprawozdań finansowych;
- są zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i statutu PTTK.

Sprawozdania finansowe jednostkowe i zbiorcze oraz z wykonania uchwały budżetowej PTTK były przedmiotem oceny Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK, która po wyrażeniu opinii i przedstawieniu uwag i wniosków, rekomendowała przyjęcie przez Zarząd Główny PTTK sprawozdań finansowych.

Realizując wnioski biegłego i zalecenia GKR PTTK, Towarzystwo w latach 2005–2008:

- spłaciło dług wewnętrzny w wysokości 3,4 mln zł;
- pokryło straty z lat ubiegłych w wysokości 1,7 mln zł;
- zabezpieczyło swe należności z tytułu udzielonych pożyczek wpisami na hipotekę.

14.2. Realizacja zobowiązań podatkowych.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jako Stowarzyszenie i jako przedsiębiorca podlega przepisom prawa podatkowego. Wszystkie czynności związane z postępowaniem w sprawach podatkowych reguluje Ustawa z 29 sierpnia 1977 r. – Ordynacja podatkowa.

1) Podatek dochodowy od osób prawnych

Obowiązek podatkowy w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych został ustalony ustawą z 15 lutego 1992 r.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w latach 2005–2008 korzystało ze zwolnienia z opodatkowania podatkiem od osób prawnych. Wypracowane zyski w wysokości 2 288 097 zł, zgodnie z zapisami art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, przeznaczyło na cele statutowe Towarzystwa w zakresie określonym w Statucie PTTK.

2) Podatek dochodowy od osób fizycznych

Z tytułu zatrudnienia pracowników na umowę o pracę, umowę zlecenia lub

umowę o dzieło, PTTK jako płatnik, podlega obowiązkom w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych zgodnie z ustawą z 26 lipca 1991 r. Naliczanie, pobór podatku oraz jego odprowadzenie do właściwych terytorialnie Urzędów Skarbowych Zarząd Główny PTTK realizuje w terminie.

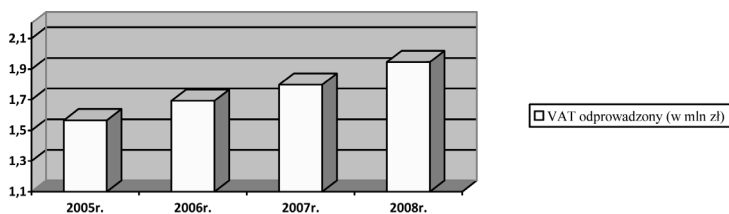
3) Podatek od towarów i usług

Ustawa z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług nałożyła na Zarząd Główny PTTK obowiązek rozliczania podatku VAT zbiorczo, od wszystkich jednostek korzystających z osobowości prawnej PTTK.

Biuro Zarządu Głównego PTTK rozlicza VAT następujących jednostek:

- Zarząd Majątkiem PTTK w Warszawie;
- Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK w Krakowie;
- Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej w Krakowie;
- Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi;
- Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK w Warszawie;
- Centrum Turystyki Wodnej PTTK w Warszawie.

W kadencji PTTK z tytułu podatku VAT odprowadziło do budżetu państwa kwotę 7 007 896 zł.

Rys. 1 Zestawienie wartości podatku VAT odprowadzonego do Urzędu Skarbowego w latach 2005–2008

	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Wysokość podatku VAT odprowadzonego	1 566 582 zł	1 694 799 zł	1 799 007 zł	1 947 508 zł

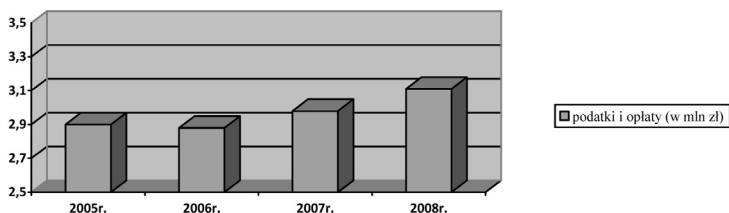
Kwoty podatku VAT wykazują tendencję wzrostową.

4) Podatek od nieruchomości i opłaty za wieczyste użytkowanie

Opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają budynki lub ich części, budowle lub ich części związane z działalnością gospodarczą, grunty oraz grunty pod jeziorami.

Stawki roczne podatku oraz wysokość opłat za wieczyste użytkowanie ustalają rokrocznie rady gmin, przy czym stawki te nie mogą być wyższe niż określone Ustawą z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych. Pol-

skie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze za lata 2005–2008 odprowadziło z tytułu podatku od nieruchomości i opłat za wieczyste użytkowanie kwotę 11 875 462 zł. Odprowadzony podatek za 2008 r. był wyższy od obciążeń podatkowych za 2005 r. o 7%.

Rys. 2 Zestawienie wysokości podatków i opłat lokalnych za lata 2005–2008

	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Wysokość podatków i opłat lokalnych	2 901 067 zł	2 877 154 zł	2 983 232 zł	3 114 009 zł

Obowiązujące przepisy na równi traktują schroniska, sezonowe campingi, domy wycieczkowe, jak i hotele pięciogwiazdkowe. ZG PTTK wielokrotnie podejmował działania zmierzające do zmniejszenia obciążeń podatkowych, ze względu chociażby na okres ich eksploatacji, czy standardu świadczonych usług.

Zarząd Główny wnosił o ustawowe rozwiązania dotyczącego okresu wykorzystywania obiektów sezonowych oraz o zwolnienie z 2% podatku od wartości inwestycji ekologicznych. Podejmowane działania nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

Pomimo bardzo dużych obciążeń podatkowych, PTTK w terminie realizuje swe zobowiązania i nie posiada żadnych zaległości podatkowych w stosunku do budżetu państwa, gmin oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

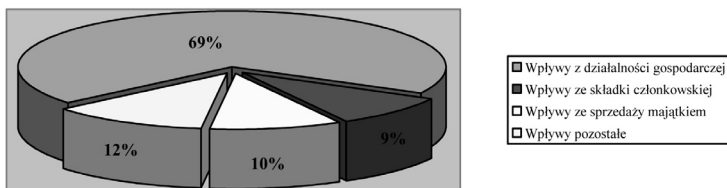
14.3. Źródła finansowania działalności PTTK.

Podobnie jak w poprzedniej kadencji podstawowym źródłem finansowania działalności PTTK były wpłaty na działalność statutową z działalności gospodarczej, ze składki członkowskiej, ze sprzedaży majątku oraz pozostałe (zwrot pożyczek, zwrot dopłat do kapitału spółek, sponsoring).

W latach 2005–2008 przychody budżetu ZG PTTK wyniosły 24 155 180,29 zł, w tym:

- z działalności gospodarczej: 16 662 857,69 zł;
- ze składki członkowskiej: 2 010 885,00 zł;
- ze sprzedaży majątku: 2 293 889,80 zł;
- pozostałe: 3 187 547,80 zł.

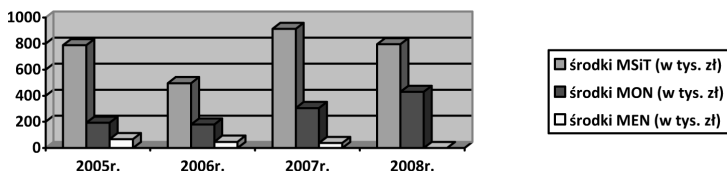
Środki ze sprzedaży majątku przeznaczaliśmy na cele inwestycyjno-moder-nizacyjne. Z przychodów ze składki członkowskiej finansowane były: ubezpieczenia członków w wys. 969 121,85 zł, druk legitymacji i znaczków organiza-cyjnych w wysokości 169 681,24 zł.

Rys. 3 Procentowy udział składników przychodów do budżetu ZG PTTK za lata 2005–2008

Na podstawie złożonych ofert na realizację zadań publicznych PTTK otrzymało w formie wsparcia zadania (dofinansowania) środki finansowe w wyso-kości 4 255 866,81 zł z czego znaczna część przeznaczona była na szlaki tury-styczne.

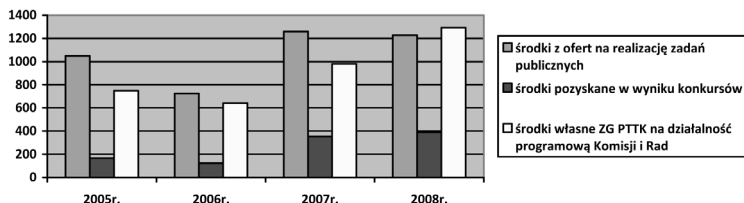
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	Razem
Ministerstwo Sportu i Turystyki	786 919,15	497 129,83	912 869,76	795 762,85	2 992 681,59
Ministerstwo Obrony Narodowej	193 911,00	179 360,00	306 055,90	431 263,03	1 110 589,93
Ministerstwo Edukacji Narodowej	67 045,40	47 349,89	38 200,00	0,00	152 595,29
Razem	1 047 875,55	723 839,72	1 257 125,66	1 227 025,88	4 255 866,81

Rys. 4 Zestawienie dotacji ministerialnych dla PTTK za lata 2005–2008

PTTK pozyskiwało także środki na działalność programową poprzez uczest-nictwo w konkursach ogłaszanych przez Fundusze dla Organizacji Pozarząd-owych, PFRON, NFOŚiGW lub przez programy operacyjne UE.

W latach 2005–2008 środki te wynosiły 1 032 099,56 zł, w tym w 2005 r. 167 691,68 zł, w 2006 r. 123 055,50 zł, w 2007 r. 352 334,37 zł, w 2008 r. 389 018,01 zł.

Rys. 5 Środki przeznaczone na działalność programową z podziałem na źródła finansowania (wartość w tys. zł)

Towarzystwo mimo ogromu prac technicznych w sposób prawidłowy i w terminie rozliczało środki pozyskane na realizację zadań programowych oraz na wytyczanie znakowanie i odnawianie szlaków turystycznych, co znajduje potwierdzenie w przesyłanych nam pismach resortów np. MON. Terminowo także były rozliczane środki pozyskane w drodze konkursów dla organizacji pozarządowych.

14.4. Sytuacja finansowa.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze na koniec 2008 r. dysponowało majątkiem trwałym netto w wysokości 53 014 528,33 zł. Majątek brutto w wysokości 109 307 326,84 zł umorzony jest (amortyzacja) w 47,9%. Majątek obrotowy natomiast wynosił 3 707 499,34 zł i był niższy od stanu na koniec 2004 r. o 1 510 501 zł. Zmniejszenie majątku obrotowego wynika z zaangażowania środków finansowych w prowadzone remonty i inwestycje. Łączny majątek, jakim dysponuje Towarzystwo na koniec 2008 r. wynosi 69 198 121,47 zł.

Wpływy do budżetu ZG PTTK w latach 2005–2008 wyniosły 24 155 180,29 zł i zapewniły finansowanie działalności statutowej, w tym inwestycje. Na ten cel zostały wydatkowane środki w wysokości 23 428 916,04 zł. Kierunki wydatkowania środków zostały przedstawione w tabeli nr 24.

W latach 2005–2008, w stosunku do ubiegłej kadencji uległy poprawie następujące wskaźniki:

- osiągnięty wynik finansowy;
- zyskowność sprzedaży;
- rentowność funduszu własnego;
- rentowność majątku;
- płynność finansowa ogólna;

- trwałość struktury finansowania;
- pokrycie aktywów trwałych funduszem własnym.

Wykonanie ww. wskaźników w poszczególnych latach zostało przedstawione w tabeli nr 25.

W tej kadencji należy uznać za sukces wykupienie nieruchomości w Krakowie przy ul. Jagiellońskiej. Ponadto Towarzystwo spłaciło 80% wartości kredytu, który został zaciągnięty na wykup nieruchomości we Wrocławiu.

Szczegółowe dane w zakresie majątku Towarzystwa, jego kapitałów i dochodów ZG PTTK zawierają tabele nr 21, 22, 23.

III. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI UCHWAŁ PRZYJĘTYCH PRZEZ XVI WALNY ZJAZD PTTK ORAZ WNIOSKÓW ZGŁOSZONYCH W TRAKCIE JEGO TRWANIA.

1. REALIZACJA UCHWAŁY XVI WALNEGO ZJAZDU PTTK O KIERUNKACH DZIAŁAŃ PROGRAMOWYCH TOWARZYSTWA W XVI KADENCJI.

Realizacja tej uchwały był naczelną wskazówką we wszystkich podejmowanych przez Towarzystwo działaniach programowych. Istotną rolę w jej realizacji spełniły działania i projekty koordynowane przez Zarząd Główny oraz jego komisje, rady i zespoły.

W XVI kadencji dla zwiększenia procesu konsolidacji działań programowych, przy jednoczesnym pozostawieniu miejsca na lokalne inicjatywy naszych jednostek organizacyjnych, wprowadzone zostały tematy-hasła wiodące dla poszczególnych lat działalności. Takie myślenie było konsekwencją podjętej przez XVI Walny Zjazd uchwały o ustanowieniu roku 2007 Rokiem Szlaków Turystycznych w PTTK. Korzystając z doświadczeń Zarząd Główny podjął uchwały o ustanowieniu roku 2008 Rokiem Przyrody, a roku 2009 Rokiem Dzieci i Młodzieży w PTTK. Realizacja zadań Roku Szlaków i Roku Przyrody odbywała się w oparciu o projekty mające dofinansowania zewnętrzne. Zasady rządzące przyznawaniem tych środków, podobnie było z projektem „Turystyka dla wszystkich”, wymuszały kierowanie zadań i obejmowanie swym zasięgiem nie tylko jednostek organizacyjnych i członków PTTK. Były kierowane one również na zewnątrz Towarzystwa. Fakt ten miał niezwykle ważne znaczenie dla postrzegania PTTK, jako kreatora działań związanych z turystyką i krajoznawstwem w skali kraju oraz w środowiskach lokalnych. Zadania związane z realizacją tych działań programowych bardzo dobrze kształtowały wizerunek Towarzystwa oraz pozwalały na rozwój współpracy ze środowiskiem szkolnym i akademickim, współdziałania z władzami administracyjnymi i samorządowymi oraz szeregiem instytucji i organizacji.

Zgodnie z zapisami uchwały podjęte zostały intensywne prace nad przygotowaniem VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego w 2010 r. w Olsztynie. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął w sprawie organizacji Kongresu stosowną uchwałę, pracuje pod kierownictwem wicemarszałka powołany specjalny zespół ds. VI Kongresu Krajoznawstwa Polskiego. Rozpoczął prace Komitet Naukowo-Programowy Kongresu. Sprawy związane z kongresem były prezentowane na Konwencji Marszałków RP. Odbyły się już pierwsze oferty zorganizowania sejmików przedkongresowych. I tak: w dniach 23–25 kwietnia br. odbył się sejmik pod hasłem „Wzajemne przenikanie kultur w regionie łódzkim, a nowe możliwości ruchu krajoznawczego” zorganizowany w Zgierzu

przez oddziały: „Łódzki” w Łodzi, „Zgierski” i w Pabianicach. Sejmik przedkongresowy w Poznaniu, w dniu 2 czerwca 2009 r. przebiegał pod hasłem „Nieprzemijające wartości ruchu krajoznawczo-turystycznego w szkole” i stanowił istotny element obchodów 90-tej rocznicy rozpoczęcia zorganizowanej działalności turystyczno-krajoznawczej w szkolnictwie polskim.

Temat współdziałania przy organizacji Kongresu był przedmiotem odbytego w grudniu 2008 r. spotkania z kierownictwem Polskiej Organizacji Turystycznej. Inicjatywę podobną do przeprowadzonej w czasie kongresu w Gnieźnie, ale rozszerzoną o nowe elementy zgłosiła Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK.

Klamrą spinającą zadania wykonywane w Roku Przyrody w PTTK była realizacja projektu „Przyroda uczy najpiękniej”, którego podsumowanie odbyło się 18 grudnia 2008 r. Efektami realizacji projektu jest m.in. szeroka popularyzacja zdobywania odznaki „Turysta Przyrodnik”, wydanie szeregu materiałów promocyjnych (plakaty, folder) oraz opracowań służących realizacji działań na rzecz ochrony przyrody, jak: „ABC Turysty-Przyrodnika”. Wydana została publikacja „Turystyka zrównoważona i ekoturystyka” zawierająca referaty oraz opracowania będące efektem zorganizowanej sesji popularno-naukowej.

Przedmiotem stałej troski był blok spraw dotyczących działalności Towarzystwa wśród młodzieży oraz zadania związane z wychowaniem patriotycznym. Kontynuowane są wszystkie dotychczasowe formy działalności: konkursy krasomówcze, OMTTK, konkurs „Poznajemy Ojcowiznę” oraz konkursu o tytuł „Najlepszego szkolnego klubu turystyczno-krajoznawczego”. Opracowany został raport „Młodzież w PTTK”. W 2009 r. została rozszerzona formuła ogólnopolskich finałów: konkursu „Poznajemy Ojcowiznę” poprzez włączenie go w Ogólnopolskie Forum Krajoznawstwa w Szkole (Poznań, 31 maja – 2 czerwca) oraz finału OMTTK – włączenie w Ogólnopolskie Forum Młodzieżowych Liderów Turystyki (Biłgoraj, 11–14 czerwca). Działalność środowiska akademickiego wspierana była wydawaniem informatora oraz mapy związanych z funkcjonowaniem studenckich chaterek i baz namiotowych.

Realizowany jest program promocji Towarzystwa przy wykorzystaniu: strony internetowej PTTK, szerokiej propagandy wizualnej, opracowywanych i wydawanych folderów, plakatów oraz zamieszczaniu informacji o PTTK w środkach masowej informacji oraz podejmowaniu zadań o zasięgu wykraczającym poza środowisko Towarzystwa. Zaczęliśmy tworzyć w naszych oddziałach swoistą biblioteczkę multimedialną. Na dzień dzisiejszy składają się na nią: CD – po konferencji dla wizytatorów dot. turystyki szkolnej, CD – wydane w ramach Roku Szlaków, CD – Kanon Krajoznawczy Polski, CD – 100 lat Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Statystyki z serwera z domeną pttk.pl wykazują wzrost zarówno wizyt jak i wywołań.

Tworzone były podstawy do wspomagania działalności programowej Towarzystwa nowoczesnymi technikami medialnymi. I tak np. utworzony został

wortal www.edueko.pl w ramach realizacji projektu „Edukacja ekologiczna na szlakach turystycznych”. Techniki medialne szeroko wspomagają również realizację programu „Turystyka dla wszystkich”.

Z nowych rozwiązań strukturalnego podejścia do realizacji zadań programowych wymienić należy realizację programu „Edukacja ekologiczna kadry programowej PTTK – Natura 2000”, który realizowały w latach 2006–2007 cztery oddziały na terenie 3 województw, a w których realizacji uczestniczy w roku 2009 (II etap) 7 oddziałów PTTK z kolejnych siedmiu województw (Elbląg, Lublin, Łódź, Kielce, Rzeszów, Szczecin i Wałbrzych). Projekt jest dofinansowywany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i jest przykładem powstania sieciowego wykonywania zadania dobrowolnie podejmowanego przez oddział, poza istniejącymi formalnie strukturami organizacyjnymi, w oparciu o szczegółowe zadanie merytoryczne.

Ta kadencja charakteryzowała się podejmowaniem prób przeanalizowania pracy oraz uporządkowania szeregu spraw związanych z funkcjonowaniem naszych instytucji i mechanizmów wspierających oraz sprzyjających działalności programowej Towarzystwa. Dotyczy to w pierwszym rzędzie funkcjonowania naszych muzeów regionalnych i ośrodków historii i tradycji turystyki górskiej oraz regionalnych pracowni krajoznawczych. Podejmowane działania obejmują sprawy formalno-prawne, organizacyjne i programowe, przygotowanie raportów o działalności.

Podjęte zostały prace nad sprawami kadry programowej Towarzystwa. Istnieje potrzeba dokonania szeregu prac nad unormowaniami prawnymi i organizacyjnymi dotyczącymi tej grupy członków Towarzystwa, tak istotnej dla realizacji zadań programowych. Nowelizacji wymaga system szkolenia i doskonalenia kadr programowych, w tym skorelowania działań Towarzystwa w tej sprawie z normami i przepisami państwowymi np. systemem uprawnień w zakresie instruktorów rekreacji ruchowej. Podjęte zostały pierwsze kroki na rzecz przeprowadzenia szkoleń naszej kadry w zakresie tzw. pierwszej pomocy medycznej.

Dążąc do podniesienia jakości działania naszych oddziałów prowadzących działalność gospodarczą przeprowadzane były coroczne szkolenia. Na stronie internetowej są zamieszczane informacje dotyczące uwarunkowań i przepisów prawnych związanych z tą działalnością, kontynuowany jest konkurs na najciekawszy produkt turystyczny, a jego zwycięzcy otrzymali nagrody w czasie Tour Salonu w Poznaniu.

Co roku, w tej kadencji podejmowane były działania mające na celu rozszerzenie świadczeń ubezpieczeniowych w Towarzystwie. Dotyczy to zarówno ubezpieczeń od następstw nieszczęśliwych wypadków, od odpowiedzialności cywilnej jak i ubezpieczeń majątkowych. Ubezpieczeniem objęci są wszyscy

członkowie PTTK, po raz pierwszy jest to ubezpieczenie przez 24 godziny na dobę. Cała kadra objęta jest ubezpieczeniem OC. Wszystkie imprezy PTTK (znajdujące się w kalendarzach imprez) posiadają ubezpieczenie na wypadek akcji ratunkowej do wysokości 3 000 euro.

Zgodnie z uchwałą Zjazdu trwale, dofinansowywane były muzea regionalne, regionalne pracownie krajoznawcze oraz, co jest nowością w tej kadencji, poprzez COTG PTTK w Krakowie, ośrodki kultury turystyki górskiej. Wysokość dofinansowań nie pozwala jednak na pełne zabezpieczenie działalności tych jednostek.

Kontynuowane jest udzielanie naszym jednostkom pomocy prawnej i prowadzenie konsultacji w sprawach prawnych i gospodarczych. Realizowana jest ona w formie kontroli prowadzonych w jednostkach PTTK, bieżącej informacji i poradnictwa w stosowaniu prawa obowiązującego w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej i statutowej oraz realizacji uregulowań wewnętrznych PTTK.

Istotną rolę w tym procesie odegrały ankiety skierowane do oddziałów, zawierające pytania o spełnianie podstawowych warunków formalno-prawnych niezbędnych dla ich działalności. Ankietę wypełniło i przysłało do ZG PTTK 245 oddziałów PTTK, a więc blisko 78% z ogólnej ich liczby (314). Omawianie ankiet stanowiło istotny element przeprowadzanych w wojewódzkich narad z prezesami oddziałów PTTK, które odbyły się w 11 województwach (nie odbyły się narady w woj. lubuskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim).

Upływająca kadencja stała pod znakiem zmniejszania się środków zewnętrznych, w tym z budżetu Państwa, na prowadzenie działalności programowej Towarzystwa. Zmiany zasad i możliwości pozyskiwania środków, późne w stosunku do potrzeb ich przekazywanie, stopień skomplikowania formularzy sprawozdawczych w znacznym stopniu utrudnia realizację wielu zadań programowych Towarzystwa. Za efekt pozytywny należy uznać prawie pełną poprawność składanych wniosków pod względem formalnym oraz w przeważającej większości pozytywną ocenę merytoryczną. Pozytywnym efektem aplikowania o środki zewnętrzne jest powstanie w Towarzystwie kadry, choć jeszcze za mało licznej, która jest przygotowana do aplikowania o środki zewnętrzne. Niezależnie od tych trudności, na centralne zadania programowe, korzystając z takich źródeł jak: Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Fundacji Fundusz Współpracy (Środki Unii Europejskiej) oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, uzyskaliśmy środki w wysokości:

w 2006 r. – 1 288 500 zł., w 2007 r. – ponad 950 000 zł, a wysokość tych środków w roku 2008 zamknęła się kwotą ponad 1 120 000 zł.

Przedmiotem stałej troski i monitoringu była sprawa ochrony nazwy, znaku oraz firmy PTTK. Ochronie prawnej podlega 11 znaków słowno-graficznych. Większość z nich posiada prawa ochronne do 2013 r. Wszystkie jednostki organizacyjne PTTK obowiązuje uchwała ZG PTTK Nr 16/XIV/2001 z 17 marca 2001 r. w sprawie ochrony nazwy i znaku PTTK oraz innych nazw będących własnością PTTK. Zgodnie z tą uchwałą Zarząd Główny PTTK w 2007 r. wyraził zgodę na dalsze używanie znaku słowno-graficznego „PTTK” przez Biuro Usług Turystycznych w Zakopanem. W 2007 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę ZG PTTK i utrzymał decyzję Urzędu Patentowego RP o wygaszeniu prawa z rejestracji znaku towarowego „Polskie Towarzystwo Tatrzańskie 1873”.

W ramach realizacji uchwał i wniosków XVI Walnego Zjazdu PTTK została opracowana i wydana nowa „Instrukcja znakowania szlaków turystycznych” w formie broszury i na płycie CD. Materiał ten został przekazany oddziałom PTTK, innym jednostkom organizacyjnym i instytucjom zainteresowanym wytyczaniem i znakowaniem szlaków turystycznych. Przyjęty został przez ZG PTTK Regulamin Znakarza. Opracowywane są materiały dotyczące metodologii organizacji i prowadzenia prac znakarskich na szlakach. W 2008 r. byliśmy na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki organizatorem powstania opracowania „Standardy techniczne budowy i oznakowania szlaków rowerowych” dla potrzeb jednego z projektów Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej.

Towarzystwo uczestniczy w przygotowaniu aktów regulujących działalność w sferze kultury fizycznej i turystyki. I tak zgłaszaliśmy w roku 2007 i w roku bieżącym nasze uwagi do nowelizacji ustawy „O usługach turystycznych”, zmiany do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne, projektu „Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2015” i innych. Do Ministerstwa Gospodarki, a następnie do Ministerstwa Sportu i Turystyki zgłaszaliśmy nasze propozycje dotyczące min. regulacji prawnych dot. szlaków turystycznych i rejestracji statków używanych na wodach śródlądowych dla uprawiania sportu i rekreacji. W sprawie szlaków turystycznych i przestrzeni turystycznej zabiegamy o uregulowania w formie Ustawy.

Umocnieniu pozycji międzynarodowej PTTK służy rozwijanie kontaktów międzynarodowych Towarzystwa koordynowanych przez Zespół ds. Współpracy i Kontaktów Zagranicznych PTTK, praca naszych przedstawicieli we władzach organizacji międzynarodowych oraz organizowane na terenie Polski imprezy i przedsięwzięcia o charakterze międzynarodowym. W 2006 r. byliśmy organizatorami II Europejskiego Tygodnia UECT – światowego spotkania turystów

kolarzy. W maju 2007 r. w Krakowie odbył się 21 Międzynarodowy Kongres Młodzieżowy NFI – naszej przedstawicielce powierzono funkcje jednego z wiceprezesów IYNF. Zorganizowana została międzynarodowa konferencja w Nowym Sączu z udziałem przedstawicieli kierownictw Klubu Czeskich Turystów i Klubu Słowackich Turystów, w czasie której omówione zostały problemy rozwoju turystyki w świetle obowiązującego Układu z Schengen, sprawa uruchomienia kilkudziesięciu ciągów turystycznych Polska-Czechy i Polska-Słowacja oraz wspólne przedsięwzięcia polsko-czeskie i polsko-słowackie na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej na terenach przygranicznych. W roku bieżącym Kongres NFI powierzył funkcje wiceprezesa kol. Krzysztofowi R. Mazurskiemu.

2. REALIZACJA UCHWAŁY XVI WALNEGO ZJAZDU PTTK W SPRAWIE OBCHODÓW JUBILEUSZU 100-LECIA POWSTANIA POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO.

Obchody 100-lecia powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego zainaugurowane spotkaniem w Ogrodzieńcu miały bogaty program i utrwaliły się w postaci okolicznościowych referatów, wydawnictw, pamiątek, które przypomniały dorobek Towarzystwa i działalność wybitnych działaczy – patriotów. Zostały zorganizowane sesje naukowe m.in. w Poznaniu, Łebie, Warszawie, Lublinie, a także w województwach małopolskim i śląskim.

Centralne obchody 100-lecia powstania PTK miały miejsce w Warszawie w dniach 20–21 października 2006 r. w Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II w Warszawie.

Przed sesją ks. prymas kardynał Józef Glemp koncelebrował mszą świętą m.in. z ks. dr prałatem Jerzym Pawlikiem, ks. prałatem Stefanem Kośnikiem, ks. prałatem Romanem Indrzejczykiem. W kościele odbył się też specjalny koncert pod kierownictwem Jerzego Antepowicza.

Sesja „100 lat obchodów polskiego dziedzictwa narodowego” odbywała się pod honorowym patronatem Kazimierza Michała Ujazdowskiego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W czasie sesji wygłoszono 16 referatów prezentujących dorobek i ludzi Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Wydane zostały opracowania: „Studia i materiały z dziejów krajoznawstwa polskiego” i „Słynni krajoznawcy” oraz płyta CD zawierająca ponad 2 500 stron dokumentów druków zwartych z dziejów PTK, wydrukowany został historyczny, pierwszy statut Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego oraz okolicznościowy certyfikat wraz z repliką historycznej odznaki PTK.

Centralne obchody 100-lecia powstania PTK zainaugurowały trwające do dziś obchody rocznicowe w naszych oddziałach. Obchodzono 100-lecia działalności oddziałów PTTK: we Włocławku, w Siedlcach, w Piotrkowie Trybunalskim, w Suwałkach, w Łomży, w Łowiczu, w Łodzi, w Radomiu i w Lublinie.

Oprócz tego odbywały i odbywają się uroczystości związane z okrągłymi rocznicami oddziałów z rodowodem nawiązującym do działalności PTK jak np.: 80 rocznica działalności oddziałów PTTK w: Rzeszowie, Rabce, Bochni, Pabianicach, 75-lecie oddziału w Przeworsku.

Charakterystycznym, bardzo cennym akcentem tych rocznic były okolicznościowe wydawnictwa, często posiadające walory cennych opracowań historycznych.

3. REALIZACJA UCHWAŁY XVI WALNEGO ZJAZDU PTTK W SPRAWIE OBCHODÓW 100-LECIA TURYSTYKI AKADEMICKIEJ W ROKU 2006.

W roku 2006 przypadła setna rocznica powstania Akademickiego Klubu Turystycznego we Lwowie. Uchwała w sprawie obchodów 100-lecia turystyki akademickiej realizowana była poprzez upowszechnianie wiedzy na temat turystyki akademickiej wśród młodzieży i studentów w wydawnictwach rajdowych, prelekcji podczas imprez turystycznych oraz w okolicznościowych wkładkach do wydawnictw.

Komisja Akademicka ZG PTTK, wspólnie z Instytutem Turystyki i Rekreacji AWF w Krakowie oraz Oddziałem Akademickim PTTK w Krakowie, były współorganizatorem w grudniu 2006 r. w Krakowie sympozjum „Turystyka Młodzieży Akademickiej – Tradycje, Współczesność, Perspektywy”.

W galerii Zarządu Głównego PTTK prezentowana były wystawy przygotowane z okazji 100-lecia powstania Akademickiego Klubu Turystycznego we Lwowie.

Z okazji obchodów 100-lecia turystyki akademickiej ustanowiona została specjalna odznaka.

4. REALIZACJA UCHWAŁY XVI WALNEGO ZJAZDU PTTK W SPRAWIE USTANOWIENIA ROKU SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH PTTK.

W związku z przypadającą 120 rocznicą oznaczenia pierwszego szlaku turystycznego w Polsce, Uchwałą XVI Walnego Zjazdu PTTK w rok 2007 został ogłoszony „Rokiem Szlaków Turystycznych PTTK”.

Chcąc zainicjować i zrealizować szereg działań na rzecz poprawy aktualnego stanu sieci szlaków turystycznych i właściwego z nich korzystania przez turystów, Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego opracował i wdrożył specjalny projekt, który uzyskał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej.

Celem projektu było podniesienie poziomu wiedzy i świadomości o szlakach oraz zapewnienie bardziej bezpiecznego korzystania ze szlaków turystycznych. Działania podejmowane w ramach projektu prowadzone na terenie całego

kraju były skierowane do wszystkich osób korzystających z aktywnej turystyki: od grup przedszkolnych aż po dorosłych odbiorców. Projekt obejmował: „lekcje turystyczne” w szkołach, aktywne uczestnictwo w edukacji na szlakach oraz międzynarodową sesję poświęconą przestrzeni turystycznej i uregulowaniom prawnym związanym z wytyczaniem i znakowaniem szlaków.

W ramach projektu wydane zostały liczne materiały i publikacje o tematyce związanej ze szlakami turystycznymi. W części województw i powiatów odbyły się symboliczne, „przejścia” po najstarszych odnowionych szlakach wytyczonych w regionie. Realizacja projektu trwała od 15 lutego 2007 r. i zakończyła się 15 grudnia 2007 r. Projekt Rok szlaków turystycznych PTTK obejmował następujące rodzaje działań:

- przeprowadzenie programu aktywnej edukacji ekologicznej i prozdrowotnej;
- wsparcie akcji edukacyjnej wydawnictwami i publikacjami;
- prowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej;
- zorganizowanie konferencji popularnonaukowej;
- działania informacyjne z wykorzystaniem Internetu;
- promowanie aktywnych form spędzania czasu służących ochronie zdrowia;
- działania związane ze znakowaniem szlaków turystycznych.

Głównym realizatorem i koordynatorem projektu był Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, który zaprosił do współpracy 16 jednostek regionalnych PTTK o zasięgu wojewódzkim, oddziały PTTK, a także wszystkich chętnych, zainteresowanych udziałem w Projekcie. W realizacji projektu wzięło udział ponad 100 000 osób. Włączyło się do jego realizacji ponad 150 miast z różnych regionów Polski. W ramach projektu odbyła się Międzynarodowa Konferencja Popularno-Naukowa oraz opracowana i wydana została publikacja „Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczna”.

5. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z UCHWAŁY XVI WALNEGO ZJAZDU PTTK W SPRAWIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.

Numer uchwały	Treść uchwały	Realizacja poszczególnych zadań
1.1	<p>Walny Zjazd PTTK akceptuje kierunki działania zawarte w Uchwale Zarządu Głównego PTTK 142/XV/2004 z dnia 18.09.2004 r. w sprawie Programu Aktywizacji Działalności Gospodarczej PTTK oraz zobowiązuje Zarząd Główny PTTK do jego cyklicznego aktualizowania i monitoringu wdrażania.</p>	<p>Przyjęte kierunki i treści zawarte w Uchwale stanowiły propozycje rozwiązań oraz zbiór zaleceń kierunkowych. Ich realizacja nie była zakładana do obligatoryjnej realizacji w czasie trwania XVI kadencji. Praktyka wykazała brak możliwości ich pełnej i szybkiej realizacji przy jednoczesnym zróżnicowaniu stopnia wykonalności zadań wynikających z Uchwały ZG PTTK i Programu Aktywizacji Działalności Gospodarczej PTTK. Podejmowane działania realizowane były w takim zakresie na jaki pozwalały możliwości finansowe i organizacyjne Towarzystwa.</p> <p>W okresie XVI kadencji Zarząd Główny podjął 99 uchwał dotyczących działalności gospodarczej Towarzystwa, które bezpośrednio lub pośrednio związane są z realizacją kierunków zawartych w Uchwale Zarządu Głównego PTTK 142/XV/2004 z dnia 18.09.2004 r. w sprawie Programu Aktywizacji Działalności</p>
1.2	<p>Przy wdrażaniu Programu Aktywizacji Działalności Gospodarczej PTTK należy zwrócić uwagę na:</p>	<p>„Program Aktywizacji Działalności Gospodarczej PTTK” w praktyce okazał się zestawem zadań bardzo trudnych do wdrożenia: wymagającym bardzo dużych nakładów finansowych już na wstępnym etapie, a także nie do końca uwzględniającym stan przygotowania naszych jednostek organizacyjnych do podejmowania tak ambitnego programu. Optymistyczne założenie możliwości jego wdrażania dzięki środkom pomocowym niestety nie sprawdziło się w praktyce prób aplikowania o te środki. Dopiero w ostatnich dwóch latach XVI kadencji udało się pozyskać środki zewnętrzne na realizację zadań gospodarczych.</p>

1.2.1	Oprzeć tworzenie produktów turystycznych na oddziałach, obiektach oraz innych podmiotach PTTK jako tych, które będą ich głównym dostawcą dla sieci sprzedaży;	<p>Tworzenie produktów turystycznych odbywa się przy wykorzystaniu szeregu form działania skierowanych zarówno do naszych oddziałów jak i obiektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja warsztatów poświęconych tworzeniu produktu turystycznego (Puławy 2006 r.); – praca instruktażowa w trakcie przygotowywania katalogów ofert; – opracowanie wzorcowego modelu oferty turystycznej; – organizacja kolejnych edycji konkursu „Na najciekawszy produkt turystyczny”; – promowanie produktów turystycznych laureatów konkursu poprzez specjalnie wydawane ulotki promocyjne; prezentowanych było w latach 2004–2006 jedenaście zwycięskich produktów turystycznych zgłoszonych przez 10 oddziałów – Oddział Miejski PTTK w Toruniu był laureatem dwukrotnie; – w 2005 r. opracowany i wydany został Katalog Ofert Turystycznych „PTTK w wychowaniu dla turystyki” (51 ofert), podobnego katalogu, przygotowywanego w roku 2006 (84 oferty – zgłoszone z 15 oddziałów PTTK i z 12 naszych obiektów) nie wydano po dyskusji na ten temat na posiedzeniu ZG PTTK. <p>Produkty aktualnie tworzą oddziały i dzierżawcy, w mniejszym stopniu spółki. Nie ma możliwości przymuszenia oddziałów, obiektów (dzierżawców) czy innych podmiotów PTTK do włączenia tworzonych przez nich produktów w sieć PTTK. ZG PTTK po zjeździe stworzył warunki dla organizacji sieci – uchwalił kierunkowe, system szkoleń, targi turystyczne, wydawnictwa itp.</p>
1.2.2	Dążyć, aby działalność gospodarcza prowadzona w oddziałach i w oparciu o obiekty PTTK miała charakter sieciowy.	<p>Jako element przybliżający wprowadzenie sieciowego charakteru działalności gospodarczej oddziałów wymienić należy pogłębiające się w ostatnim czasie tendencje do szerszej współpracy oddziałów w ramach porozumień oddziałów. Jako niedostateczne należy ocenić kontakty gospodarze naszych oddziałów i spółek.</p>

	<p>Powinno to przejawiać się przede wszystkim w przestrzeganiu uprawnień wynikających z Karty Rabatowej PTTK oraz zachowaniu jednolitych standardów;</p>	<p>Przestrzeganie uprawnień wynikających z Karty Rabatowej PTTK, sądząc po niezbyt dużej ilości interwencji w tej sprawie, należy uznać za zadowalające. Nowe umowy rabatowe zostały podpisane w tym okresie: – w 2006 r. przez 3 oddziały (Cieszyn, Warszawa-Zoliborz i Morski w Gdyni); – w 2007 r. przez 2 oddziały (Konin i Warszawski Oddział Przewodników PTTK). Na stronie internetowej znajduje się informator Karty Rabatowej.</p>
1.2.3	<p>Stworzyć efektywny kanał dystrybucji produktów turystycznych oparty na oddziałach, działający przy wykorzystaniu nowoczesnych środków komunikacji (sieć internetowa, telefoniczna infolinia);</p>	<p>Próby tworzenia takiego kanału dystrybucyjnego podjęte zostały przez Spółkę „Wierchy” oraz pewne jego elementy przez Oddział PTTK w Rzeszowie.</p>
1.2.4	<p>Dążyć do powiększenia wartości majątku PTTK oraz zachowania nad nim społecznego nadzoru;</p>	<p>Majątek PTTK ulegał stalemu powiększaniu dzięki prowadzonym inwestycjom ze środków PTTK, uzyskiwanych dotacji oraz przeznaczaniu wszystkich środków ze zbywania jego części na dodatkowe inwestycje. W okresie 2005–2008 wartość majątku brutto wzrosła o kwotę 7 587 tys. zł, tj. o 7,45%. Zasada społecznego nadzoru nad nowymi inwestycjami realizowana była poprzez: Zarząd Główny PTTK, który zatwierdzał roczne i wieloletnie plany inwestycyjne, powołany przez ZG PTTK Zespół ds. Oceny Zadań Inwestycyjno-Remontowych, oceniający konkretne zgłaszane przez jednostki eksploatacyjne projekty inwestycyjne. Stan majątku oceniany był również przez okresowe kontrole Głównej Komisji Rewizyjnej wg przyjętego przez nich harmonogramu oraz przez zgłaszane przez działaczy i członków PTTK w różnej formie uwagi np. na łamach strony internetowej i drogą korespondencyjną.</p>

1.2.5	Pamiętać, aby podejmowane działania miały charakter ewolucyjny oraz aby opierały się przede wszystkim na istniejących już podmiotach;	W czasie XVI kadencji nie zostały powołane nowe podmioty o charakterze czysto gospodarczym. Powołane zostało Centrum Turystyki Wodnej PTTK, które planuje osiągnięcie dochodów ze swojej działalności.
1.2.6	Prowadzić stały monitoring wdrażania uchwały ZG PTTK Nr 142/XV/2004 z dnia 18.09.2004 r. systematycznie ją aktualizując oraz dostosowując do zmieniających się uwarunkowań.	Informacje o realizacji zadań gospodarczych przez Spółki przedstawiane były co kwartał na posiedzeniach Zarządu Głównego PTTK. Omawiane na posiedzeniach plenarnych Zarządu Głównego materiały służyły aktualizacji Uchwały oraz dostosowaniu zakresu zadań możliwych do realizacji w trakcie XVI kadencji.
1.3	W obliczu zmian w otoczeniu turystyki związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej należy zintensyfikować działania mające na celu pozyskiwanie funduszy zewnętrznych poprzez:	Intensywność działań w tej sprawie warunkowana była przede wszystkim stopniem tzw. „zobowiązania” (głównie spełnianie szeregu wymogów formalnych i posiadanych możliwości finansowych) oraz sposobem organizowania przez gestorów środków procesu ogłaszania konkursów w poszczególnych programach. Rok 2006 praktycznie zamykał realizacyjną część projektów na lata 2004–2006. W ramach programów dla Polski na lata 2007–2013, gdzie podstawowa pula środków na turystykę została skierowana do Regionalnych Programów Operacyjnych, złożono szereg wniosków. Zadania te były zgłaszane przedmiotowo w przyjmowanych przez ZG PTTK planach inwestycyjno-remontowych. Na koniec maja 2009 r. wartość zgłoszonych do dofinansowania zadań wyniosła 52 396 tys. zł z czego przewidywany udział środków zewnętrznych wynosił 30 785 tys. zł (58,8%). W przygotowaniu były dalsze wnioski na ogólną kwotę ponad 146 410 tys. zł. Wnioski były przygotowywane przez ZG i ZM PTTK w Warszawie, OZGT i COTG PTTK w Krakowie oraz spółki z udziałem kapitału PTTK.

1.3.1	Opracowanie listy potencjalnych programów, do których mogą aplikować oddziały oraz inne Jednostki Towarzystwa;	Informacje o programach pomocowych były sukcesywnie aktualizowane oraz zamieszczane na stronie internetowej PTTK wiadomości o pojawiających się możliwościach aplikowania o środki w szeregu programach i funduszach przekazywane były drogą e-mailową zarówno do naszych oddziałów jak i jednostek PTTK prowadzących działalność gospodarczą.
1.3.2	Dążenie do zapewnienia w budżecie ZG PTTK niezbędnych środków stanowiących wymagany udział własny przy realizacji projektów, stosując klarowne zasady przydzielania tych środków oddziałom oraz innym jednostkom Towarzystwa;	Od roku 2006 w budżecie ZG PTTK były corocznie wydzielone środki na tzw. „wkład własny” wg zasad określonych przez Fundusze Unijne – środki w tych wielkościach zabezpieczały realizację zadań związanych z działalnością programową (o niskich budżetach i wysokim % finansowania całości projektu). Od 2008 r., w budżecie ZG PTTK dodatkowo były wydzielone środki na udziały własne w programach inwestycyjnych. Decyzje o uruchomieniu środków na projekty inwestycyjne podejmowane były przez ZG PTTK w trybie indywidualnej oceny zgłaszanego projektu. Ze względu na obowiązujące uregulowania podatkowe, Zarząd Główny PTTK miał znacznie utrudnione zadanie zapewnienia wkładu finansowego jako „środków własnych” oddziałom PTTK.
1.3.3	Wypracowanie zasad wspierania oddziałów i spółek PTTK w opracowywaniu projektów, prognoz związanych z projektami, ich realizacji i rozliczania.	Pomoc w tej sprawie udzielana naszym jednostkom koncentrowała się na indywidualnym poradnictwie i popularyzacji generalnych zasad ubiegania się o środki zewnętrzne, co było przedmiotem szeregu porad, spotkań i szkoleń organizowanych centralnie i przez wojewódzkie porozumienia oddziałów PTTK. Proces ten był wspierany e-mailingiem i zamieszczaniem informacji na stronie internetowej serwisu informacyjnego związanego z pozyskiwaniem środków zewnętrznych. Dla oddziałów i jednostek gospodarczych przygotowywane były dokumenty zabezpieczające formalno-prawną i finansową stronę składanych wniosków.

		<p>Opracowana została „Analiza warunków ubiegania się Polskiego Towarzystwa Turystycznego o dotacje na inwestycje ze środków Unii Europejskiej” – materiał ten został przekazany zarządowi naszych spółek oraz stanowi merytoryczną podstawę do udzielania porad i informacji związanych z aplikowaniem PTTK o środki pomocowe w okresie 2007–2013.</p> <p>Kancelaria prawna opracowała „Opinię w przedmiocie ustalenia czy Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze spełnia przesłanki Matego lub Średniego Przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej”. Temat zaszerzegowania PTTK w nomenklaturze wielkości przedsiębiorstw, ma w przypadku występowania o środki pomocowe określone konsekwencje formalne i ekonomiczne (przed wszystkim % wielkości finansowania w odniesieniu do wartości planowanych przedsięwzięć w szeregu przypadków decyduje o tym czy w ogóle można aplikować o środki z danego programu).</p>
1.3.4	Dążenie by aplikowanie o środki unijne było zgodne z nurtem rozwoju i długofalowym planem inwestycyjnym Towarzystwa oraz z przyjętym budżetem;	<p>Stała realizacja w trakcie kadencji. Skala działań uzależniona była od barier i przeszkód natury prawno-organizacyjnej i finansowej (wyników finansowych PTTK, wielkości i możliwości udziału tzw. wkładu własnego, interpretacji wpisów w KRS PTTK obowiązujących zasad ich przyznawania itp.). Opracowany został wykaz planowanych zadań o charakterze modernizacyjno-inwestycyjnym w funkcjonujących obiektach PTTK w latach 2007–2013, możliwych do współfinansowania ze środków UE wraz z wynikającymi z tego dodatkowymi potrzebami finansowymi (przygotowanie niezbędnej dokumentacji – projekty techniczne, studium wykonalności, oceny oddziaływania projektów na środowiska, audyty energetyczne itp.). Skala inwestycji uzależniona była od możliwości finansowych na tzw. „udział własny” środków PTTK w rozpoczynającym się procesie aplikowania o środki 2007–2013.</p>

I.3.5	Wprowadzenie centralnego rejestru oraz ustalenie zasad koordynacji wniosków składanych przez oddziały i inne jednostki Towarzystwa.	Opracowany został projekt centralnego rejestru wniosków, ustalono zasady korzystania z dokumentów prawnych i organizacyjnych oraz dokumentów i opracowań finansowych przy składaniu wniosków przez nasze podmioty gospodarcze i organizacyjne korzystające z osobowości prawnej ZG PTTK.
I.4	Uznaje się jako ważny element rozwoju gospodarczego Towarzystwa sposób postrzegania jego działalności programowej i gospodarczej przez społeczeństwo, w związku z tym należy opracować strategię promocji działalności PTTK	<p>Promocja Towarzystwa prowadzona jest w tej kadencji w oparciu o plany zatwierdzone przez Zarząd Główny. Stanowi bardzo istotny element projektów realizowanych z funduszy pomocowych na tzw. cele miękkie. Zarząd Główny jest na bieżąco informowany o podejmowanych przedsięwzięciach.</p> <p>Szereg działań w ramach takich projektów jak np. „Turystyka dla wszystkich” czy „Rok Szlaków Turystycznych” jest kierowany do środowisk funkcjonujących poza strukturami Towarzystwa. Wydawnictwa, plakaty, mapy i inne elementy wspomagające działania w projektach silnie promują znak PTTK, a zawarte w nich treści przybliżają szerokim kręgom społeczeństwa idee i praktykę działania Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.</p> <p>Promocji Towarzystwa służą prezentacje na konferencjach prasowych i w czasie targów turystycznych.</p> <p>Dobłą formą promocji Towarzystwa były dostarczone do wszystkich naszych obiektów turystycznych i oddziałów plakaty informacyjne o Towarzystwie, o ubezpieczeniu członków PTTK oraz plakat edukacyjny „Zanim wyruszysz na szlak”.</p> <p>W bieżącej kadencji podjęto szereg działań służących promocji Towarzystwa – zarówno skierowanych do wewnątrz dla członków PTTK jak i na zewnątrz Towarzystwa. Wielokrotnie podejmowane działania były prezentowane na posiedzeniach ZG PTTK, spotkaniach organizacyjnych i szkoleniowych z udziałem przedstawicieli oddziałów, spółek PTTK. W Biurze ZG PTTK powołano stanowisko ds. promocji i kontaktów zewnętrznych, corocznie w budżecie ZG PTTK zabezpieczane są środki niezbędne na realizację zadań promocyjnych.</p>

	z uwzględnieniem zasad postępowania się znakami PTTK.	Prowadzony jest stały monitoring zasad postępowania się wszystkimi 11 znakami zastrzeżonymi w Urzędzie Patentowym. Szczególna uwaga jest poświęcona stosowaniu aktualnego znaku Towarzystwa. Wymieniane są nieaktualne oznakowania na obiektach turystycznych, siedzibach oddziałów PTTK. Wychwytywane są przykłady stosowania nieaktualnego znaku PTTK we wszelkiego rodzaju wydawnictwach własnych i obcych, materiałach promocyjnych oraz jako elementu dekoracyjnego w czasie organizowanych imprez turystycznych.
I.5	Istotnym elementem rozwoju Towarzystwa jest systemowe i ciągłe kształcenie kadry gospodarczej i programowej PTTK.	Corocznie odbywały się spotkania o charakterze szkoleniowym z zarządami spółek oraz przedstawicielami zarządów oddziałów prowadzących działalność gospodarczą, w tym dla kadry spółek i członków rad nadzorczych. Stałą praktyką było prezentowanie na stronie internetowej www.pttk.pl nowych i nowelizowanych przepisów związanych z działalnością gospodarczą. Szkolenie kadry gospodarczej i programowej było stałym elementem działań. Były one finansowane zarówno z środków budżetowych ZG jak i dotacyjnych (unijnych). W oparciu o wytypowane, wiodące w działalności oddziały PTTK wypracowywany był system szkoleń, który gwarantował pozostawanie szkolonej kadry w strukturach PTTK.
II. GOSPODAROWANIE MAJĄTKIEM		
II.6	Zadania inwestycyjne w PTTK należy realizować na podstawie długofalowych planów inwestycyjnych przyjmowanych i zatwierdzanych przez ZG PTTK; corocznie weryfikowanych.	Zadanie realizowane. Na podstawie planów wieloletnich przyjmowane były roczne plany modernizacyjno-inwestycyjne w obiektach PTTK zatwierdzone przez ZG PTTK. Zadania w obiektach apartowych przyjmowane były przez Rady Nadzorcze poszczególnych spółek. Corocznie następowało szczegółowe rozliczanie realizowanych zadań. Informacje z realizacji zadań prezentowane były corocznie w „Sprawozdaniu z działalności Zarządu Głównego PTTK”.

II.7.	Określa się następujące priorytetyowe kierunki wydatkowania środków finansowych:	<p>Takie działania były podejmowane w oparciu o funkcjonujące obiekty hotelowe PTTK. Przykładem była rozbudowa schroniska na Markowych Szczawinach, budowa nowego schroniska Na Hali Miziowej, inwestycja w Krakowie (adaptacja części D na hotel), itp. Zakończono przygotowania projektowe do budowy obiektu hotelowego z przystanią żeglarską w Zegrzynku. Były to wszystkie inwestycje wspierające funkcjonujące obiekty PTTK. Tym celem służyły też zakupy gruntów na przyszłe inwestycje: na Przelęczy Głuchaczki (budowa nowego schroniska), „Bosmanki” w Charzykowskich (pod budowę przystani żeglarskiej).</p> <p>Stan obiektów PTTK wymuszał w głównej mierze inwestycje w sferze gospodarki wodno-ściekowej i ekologicznej. Inwestycje takie, jakkolwiek pozwalały obiektom funkcjonować zgodnie z obowiązującymi przepisami nie były źródłem dodatkowych przychodów. Podejmowane były działania przygotowujące do nowych inwestycji szybko i wysoko rentujących jak np. w Sopocie.</p> <p>Zadanie realizowane były z przyjętą Uchwałą Nr 21/XVI/2005 Zarządu Głównego PTTK z 26.11.2005 r. w sprawie realizacji zamierzeń inwestycyjnych, przyjęcia procedury analizy i wyboru kierunków inwestowania w okresie XVI kadencji.</p> <p>Uchwała ta szczegółowo określała założenia strategiczne, które powinny zostać osiągnięte w wyniku realizacji inwestycji, źródła środków finansowych na prowadzenie inwestycji oraz procedury doboru zadań inwestycyjno-remontowych przewidzianych do realizacji w obiektach PTTK.</p>
II.7.1.1	Inwestycje wspierające program tworzenia sieci bazy dla turystyki aktywnej i sieci hotelowej;	
II.7.1.2	Inwestycje, w których będą uczestniczyli oddziały.	
II.7.2	Określa się następujące priorytety w wyborze projektów:	
II.7.2.1	Inwestycje szybko i wysoko rentujące;	
II.7.2.2	Projekty, dla których pozyskano środki zewnętrzne;	
II.7.2.3	Projekty z wkładem własnym osób trzecich np. dzierżawców.	

		<p>Opracowany i wydany został z myślą o tej grupie projektów „Wykaz nieruchomości PTTK planowanych do wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych”. Stanowił on bar-dzo istotną pomoc w procesie poszukiwania i wstępnych rozmów z potencjalnymi inwestorami zewnętrznymi. Pierwszymi efektami w tej sprawie było pozyskanie inwestorów zewnętrznych w Krakowie („Hotel Wyspiański”), dzierżawcy na Dom Turysty w Zakopanem, DT PTTK w Wiśle i Szczyrku.</p>
<p>II.7.3</p>	<p>Zadania inwestycyjne powinny być realizowane głównie w nieruchomościach PTTK, a w szczególnych przypadkach w obcych środkach trwałych, stanowiących infrastrukturę niezbędną do prawidłowego funkcjonowania nieruchomości PTTK.</p>	<p>W okresie XVI kadencji zadanie inwestycyjne były realizowane przede wszystkim w nieruchomościach PTTK o uregulowanym stanie prawnym, zgodnie z procedurą doboru zadań inwestycyjno-remontowych przewidzianych do realizacji w obiektach PTTK określonej w ww. uchwale.</p> <p>Działania inwestycyjne w obiektach PTTK położonych na gruntach „obcych” podejmowane były jedynie w przypadku konieczności utrzymania sprawności technicznej obiektów już posiadanych. Dotyczyło to naszych obiektów usytuowanych na gruntach, których właścicielem są Lasy Państwowe położonych w Spychowie, Starych Jabłonkach, Babiętach, Rucianem-Nida, Janowie, Bachotku.</p> <p>PTTK prowadzi równoległe działania na rzecz regulacji prawnej tych gruntów.</p>
<p>II.7.4</p>	<p>Skala zadań o charakterze inwestycyjnym realizowanych przez inne podmioty gospodarcze (np. dzierżawców) w nieruchomościach PTTK jako tzw. „inwestycje w obcych środkach trwałych” nie powinna stwarzać zagrożenia utraty kontroli nad nieruchomością.</p>	<p>W przyjętym i stosowanym wzorze umowy dzierżawy szczegółowo zostały określone procedury prowadzenia i rozliczania przez dzierżawcę zadań o charakterze modernizacyjno-inwestycyjnym wykonywanych jako „inwestycji w obcym obiekcie” wymaganej dokumentacji wykonawczej oraz zasady ich przyszłego amortyzowania.</p>

II.8	Przy ustaleniu zasad gospodarowania majątkiem Towarzystwa należy:	
II.8.1	Dążyć do większego udziału oddziałów w funkcjonowaniu obiektów PTTK;	Udział oddziałów PTTK w funkcjonowaniu obiektów PTTK był realizowany poprzez: udział kapitałowy w spółkach PTTK – dotyczy kilkunastu oddziałów, które są udziałowcami w spółkach „Karpaty” oraz „Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK”, bezpośrednio eksploatując części obiektów (oddziały w Gorlicach, Bydgoszcz), udział przedstawicieli oddziałów PTTK w radach nadzorczych spółek (spółki w Nowym Sączu, Jeleniej Górze, Olsztynie, Lublinie i Szczecinie).
II.8.2	Dążyć do zwiększenia udziału przedstawicieli oddziałów w zarządzaniu majątkiem Towarzystwa, zwłaszcza poprzez delegowanie ich do pracy w radach nadzorczych spółek PTTK;	Nowym przykładem współpracy oddziałów w tym zakresie było przekazywanie do oddziałów nieruchomości lub ich części na prowadzenie działalności związanej z ich działalnością statutową – np. obiekt w Kamieniu. Stworzone zostały warunki do udziału oddziałów PTTK w funkcjonowaniu obiektów PTTK.
II.8.3	Uwzględnić specyfikę poszczególnych obiektów dokonując ich podziału na typowo komercyjne oraz te, które powinny aktywnie uczestniczyć w tworzeniu oferty turystycznej PTTK i służyć realizacji celów programowych;	Taki podział funkcjonuje. Uchwała Zarządu Głównego PTTK wytypowała obiekty, które służą głównie działalności statutowej PTTK. W obiektach tych funkcjonuje odrębny regulamin schroniska, stosowane są rabaty handlowe. W tworzeniu oferty turystycznej uczestniczą również obiekty typowo komercyjne.
II.8.4	Dążyć do zwiększenia efektywności zarządzania majątkiem m.in. poprzez obniżanie kosztów jego prowadzenia;	Przez cały okres XVI kadencji prowadzona była corocznie analiza ekonomiczna działalności obiektów PTTK obejmująca nieruchomości będące w ewidencji PTTK oraz nieruchomości apartowe spółek PTTK. Analiza ekonomiczna była przeprowadzona na szczeblu jednostki zarządzającej (spółka, oddział) oraz Zarządu Majątkiem PTTK i obejmowała nieruchomości będące w ewidencji PTTK i obiekty apartowe.

W analizie uwzględniona była część ekonomiczna obejmująca przychody uzyskiwane z danego obiektu na każdym szczeblu zarządzania jak i koszty z nimi związane obejmujące m.in. koszty zarządzania poszczególnych ogniw oraz uzyskiwaną rentowność i są przedmiotem analizy przez RN poszczególnych spółek, omawiane i oceniane w trakcie walnych zgromadzeń wspólników zatwierdzających bilanse oraz prezentowane na posiedzeniach ZG PTTK. Efektem tego były podejmowane określone zalecenia.

Dla osiągnięcia celu jakim jest zwiększenie efektywności zarządzania majątkiem stosowane były takie formy działań jak:

- przekazywanie obiektów z centralnego systemu zarządzania do bliższych terytorialne jednostek gospodarczych (obiekt w łebie do Spółki „Mazury”, obiekty w Żaganiu i Opolu do Spółki w Jeleniej Górze);
- przejmowanie do bezpośredniego zarządzania przez spółkę dzierzawionych obiektów;
- przekazywanie obiektów do spółek PTTK (Charzykowy, Swornegacie, Polana Gronie Drożdzowe).

Elementem wpływającym na obniżenie kosztów zarządzania majątkiem było centralne podejmowanie zadań związanych np. z promocją. Wymienić tu można wydanie „katalogu obiektów PTTK”, plakaty, ulotki i inne publikacje promujące Towarzystwo.

Istotną rolę spełniało tu również centralne organizowanie oraz zabieganie o finansowanie zewnętrzne udziału naszych oddziałów i podmiotów gospodarczych w krajowych i międzynarodowych targach turystycznych.

II.8.5	<p>Dostosowywać zawierane umowy dzierżawy obiektów do sieciowego charakteru ich działalności i do prowadzić do akceptowania Karty Rabatowej PTTK oraz przestrzegania wysokiego standardu programu odpowiadającego polityce Towarzystwa;</p>	<p>Opracowany został wzór umowy dzierżawy jaki powinny stosować jednostki bezpośrednio eksploatujące nieruchomości PTTK. Umowy te były systematycznie uzupełniane o nowe elementy wynikające ze zmieniających się przepisów lub ich interpretacji. Umowy takie (lub części zawartych tam zapisów) były systematycznie wprowadzane w nowozawieranych umowach. We wzorze umowy zawarte były również zapisy dotyczące obowiązku udzielenia rabatów handlowych oraz zapisy, które kompensują te świadczenia, pod względem podatkowym. Zadanie to było w stałej realizacji. W umowach dzierżawnych wprowadzono ponadto zapisy, które zobowiązują dzierżawców, do przestrzegania „Regulaminu Schronisk PTTK” utrzymania charakteru obiektu PTTK, w szczególności poprzez zachowanie emblematów, co czyni rozpoznawalną sieć obiektów Towarzystwa. Zasady użytkowania nazw w naszych obiektach reguluje Uchwała 536/2001 z 18 maja 2001 r.</p>
II.8.6	<p>Opracować zasady profesjonalnego nadzoru właścicielskiego nad zarządzanym majątkiem.</p>	<p>Od początku kadencji prowadzony był stały nadzór właścicielski funkcjonowania spółek z większościowym kapitałem PTTK wyrażający się m.in. stałą bezpośrednią kontrolą realizowaną przez Rady Nadzorcze powoływane przez Zarząd Główny PTTK, kwartalnym monitoringiem wyników spółek realizowanym przez Zarząd Majątkiem PTTK i prezentowanym na posiedzeniach ZG PTTK (wyniki finansowe za dany kwartał, stan rozrachunków z ZM z tytułu czynszu) i z ZG PTTK (wielkość wpłat za znak, działalność statutową, dopłaty zwrotne). Elementem nadzoru są też corocznie przyjmowane sprawozdania finansowe za rok obrotowy. Do tych celów opracowane zostały stałe zasady ich prezentowania – wykaz wymaganych dokumentów wchodzących ich w skład wraz z raportem z badania sprawozdania finansowego (okresowo), wykazem wymaganych załączników w tym rachunkiem przepływów pieniężnych, analizą wskaźnikową. Materiały takie wraz z dodatkową opinią i wnioskami ZM PTTK przedstawiane były na Walnych Zgromadzeniach Wspólników. Dokumenty opracowywane są jednolicie – na bazie przyjętego we wszystkich spółkach systemu finansowo-księgowego „Symfonia”.</p>

		<p>Niezależnie od tego prowadzona jest analiza ekonomiczna poszczególnych spółek. Efekty powyższych analiz i monitoringu oraz wynikające z nich zagrożenia są sygnalizowane właścicielowi. Podejmowane są działania zapobiegawcze.</p> <p>Sposoby realizacji inwestycji i procedury, wybór kierunków inwestowania w okresie XVI kadencji, założenie strategiczne, źródła środków finansowych na prowadzenie inwestycji oraz procedury doboru zadań inwestycyjno-remontowych reguluje Uchwała Nr 21/XVI/2005 Zarządu Głównego PTTK z 26.11.2005 r.</p>
<p>III. ZARZĄDZANIE SFERĄ GOSPODARCZĄ</p>		
<p>III.9</p>	<p>Określić należy następujące kategorie podmiotów:</p>	<p>Uchwała w tym zakresie jest realizowana. Istnieje podział na kategorie podmiotów wymienione poniżej i przedstawia się on następująco:</p>
<p>III.9.1</p>	<p>Podmioty komercyjne, które powinny tworzyć główne źródło dochodu przeznaczanego na działalność statutową Towarzystwa;</p>	<p>Zarząd Majątkiem PTTK i Okręgowy Zarząd Gospodarki Turystycznej w Krakowie.</p>
<p>III.9.2</p>	<p>Podmioty prowadzące działalność statutową, ale również i gospodarczą, która umożliwiała im pokrycie części bądź całości kosztów działalności programowej z osiągniętych dochodów z działalności gospodarczej;</p>	<p>Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK i Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego PTTK.</p>
<p>III.9.3</p>	<p>Podmioty prowadzące działalność statutową, których działalność oparta jest wyłącznie na budżecie Towarzystwa.</p>	<p>Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK utworzony w tej kadencji i Centrum Turystyki Wodnej PTTK.</p>

III.10	Zarządzanie sferą gospodarczą Towarzystwa wymaga nowoczesnego systemu zarządzania kadrami. Program szkoleń dostosowanych do potrzeb PTTK oraz nowoczesny system motywacyjny jest jego niezbędnym elementem.	PTTK prowadziło działalność w różnych sferach gospodarki. Szkolenie kadr realizowane było poprzez uczestnictwo pracowników sfery gospodarczej w poszczególnych programach szkoleń i dotyczyło m.in.: gospodarki nieruchomości, pozyskiwania środków unijnych i zewnętrznych, nadzoru właścicielskiego, prawa podatkowego oraz rachunkowości, w tym zarządzającej.
III.11	W celu uzyskania efektów ekonomicznych z sieciowego charakteru działalności gospodarczej Towarzystwa, Walny Zjazd zobowiązuje Zarząd Główny PTTK do stałego doskonalenia struktury gospodarczej:	Do prowadzenia działalności gospodarczej ZG PTTK powołał w ramach własnej osobowości prawnej wydzielone jednostki gospodarcze, będące na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym. Wydzielenie takich struktur było konieczne tak ze względów organizacyjnych jak i podatkowych (rozliczenie podatku VAT). Funkcjonowanie tych struktur było analizowane i oceniane przez ZG PTTK i GKR PTTK pod względem ponoszonych kosztów zarządzania i przy obecnych warunkach funkcjonowania sektora turystycznego, wydaje się być optymalnym.
III.11.1	W przypadku budowania nowych gospodarczych struktur terenowych – opierania ich głównie na oddziałach PTTK;	W okresie XVI kadencji nie budowano nowych struktur gospodarczych (poza CTW PTTK). W przypadku planowania takich struktur oferty w tej sprawie kierowane będą do oddziałów PTTK.
III.11.2	Upraszczania struktury sfery działalności gospodarczej Towarzystwa w celu zwiększenia skuteczności jej funkcjonowania oraz obniżenia kosztów działalności z wykorzystaniem już istniejących podmiotów;	Zasady współpracy pomiędzy wydzielonymi jednostkami gospodarczymi ZG PTTK a innymi podmiotami (spółki, oddziały) były ustalone w formie umów.
III.11.3	Wypracowania zasad współpracy pomiędzy jednostką odpowiedzialną za zarządzanie majątkiem a podmiotami zajmującymi się pozostałą sferą działalności gospodarczej Towarzystwa.	

IV. GOSPODARKA FINANSOWA	IV.12	<p>Zarządzanie finansami PTTK wymaga stałego podnoszenia kwalifikacji kadry dostosowanych do charakteru i zakresu prowadzonej działalności.</p>	<p>Obowiążujące prawo gospodarcze i podatkowe wymusza stałe podnoszenie kwalifikacji kadry zarządzającej i pracowniczej w tym zakresie. Niezależnie od tego kadra uczestniczy w szkoleniach dotyczących rozliczania środków publicznych, rozliczania projektów finansowanych z funduszy unijnych. Okresowo przeprowadzane są szkolenia służb finansowych oddziałów.</p> <p>Ponadto, PTTK ze względu na potrzeby inwestycyjne ma bardzo ograniczone możliwości finansowe umożliwiające realizację tego punktu.</p> <p>Zarządzanie finansami głównie poprzez tzw. inżynierię finansową wymaga dużych środków finansowych (wolnych), które zainwestowane głównie w „produkty strukturyzowane” przynosiłyby określone zyski.</p> <p>Do produktów tych można zaliczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obligacje strukturyzowane; – fundusze gwarantowane; – lokaty inwestycyjne; – Index Savings Account.
IV.13		<p>Analizie efektywności ekonomicznej powinny zostać poddane w pierwszej kolejności następujące sfery:</p>	
IV.13.1		<p>Zyskowność majątku Towarzystwa;</p>	<p>Netto przypadającego na jednostkę wartości zaangażowanej w majątku. Jest to wskaźnik, który syntetycznie charakteryzuje efektywność tego majątku.</p> <p>Wskaźnik zyskowności majątku w ostatnich czterech latach nie ulega znaczącym zmianom. Sytuacja ta spowodowana jest głównie koniecznością prowadzenia inwestycji i ponoszenia nakładów na zadania związane z wymogami ekologicznymi, których realizacja nie ma bezpośredniego wpływu na osiągnięty wynik finansowy.</p>

		<p>Wskaźnik zyskowności ogółu majątku Towarzystwa informuje o wielkości zysku Zyskowność majątku Towarzystwa jest przedmiotem stałej analizy zarówno na szczeblu ZG PTTK, wydzielonych jednostek gospodarczych działających w ramach osobowości prawnej PTTK, spółek z udziałem kapitału PTTK jak i poszczególnych nieruchomości.</p> <p>Wskaźnik zyskowności kształtował się w ostatnich latach następująco: 2005 – 0,09%, 2006 – 0,87%, 2007 – 2,23%, 2008 – 0,07%.</p>
IV.13.2	Zyskowność majątku oddziałów PTTK;	Niemożliwe było do tej pory przeprowadzenie całościowej analizy zyskowności majątku będącego w posiadaniu naszych oddziałów z powodu braku (trudności z uzyskaniem) materiałów źródłowych.
IV.13.3	Zyskowność majątku spółek;	Zyskowność majątku spółek była przedmiotem analizy przez coroczne Zgromadzenia Wspólników w oparciu o ustalone przez właściciela wskaźniki efektywności gospodarowania. Niezależnie od powyższego prowadzony jest kwartalny monitoring działalności spółek. Wyniki dokonanych analiz prezentowane były na posiedzeniach ZG PTTK.
IV.13.4	Koszty działalności spółek oraz jednostek wchodzących w skład bilansu zbiorczego PTTK;	Koszty działalności spółek były analizowane przez rady nadzorcze oraz Zarząd Majątkiem PTTK. W jednostkach wchodzących w skład bilansu zbiorczego koszty działalności tych jednostek były weryfikowane i zatwierdzane przez Zarząd Główny PTTK w uchwałach w sprawie gospodarki finansowej PTTK w tym zatwierdzenia planu przychodów i kosztów z działalności gospodarczej, uchwalenia budżetu ZG PTTK oraz zatwierdzenia planu zadań inwestycyjno-remontowych.
IV.13.5	Planowane inwestycje;	Większość dotychczas realizowanych zadań inwestycyjnych była spowodowana koniecznością dostosowania obiektów do obowiązujących przepisów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i ekologicznej. Planowane do realizacji inwestycje komercyjne oceniane są przez powołany przez ZG PTTK Zespół ds. Oceny Zadań Inwestycyjno-Remontowych.

IV.13.6	Podjęmowane przedsięwzięcia gospodarcze.	<p>ZG PTTK przedstawiał oddziałom PTTK szereg propozycji wzbogacenia form działalności gospodarczej np. poprzez podjęcie sprzedaży turystycznej karty ubezpieczeniowo-zniżkowej Stowarzyszenia Planeta Młodych, karty telefonicznej Tele-Pin, czy propozycja firmy Unikupon polegające na odpłatnym ładowaniu telefonów komórkowych poprzez baner umieszczony na stronie internetowej oddziału. Podjęto również próbę odpłatnego wykorzystania siedzib oddziałów PTTK jako miejsc sprzedaży oferty firmy Skok Family.</p>
IV.14	<p>Ważnym aspektem prawidłowego funkcjonowania finansów jest opracowywanie budżetów pełnych i częściowych oraz sprawowanie nadzoru nad ich realizacją, a także wdrażanie zasad rachunkowości zarządczej, wykorzystywanie wskaźników ekonomicznych w bieżącym zarządzaniu i ustalaniu wieloletniej strategii działania Towarzystwa.</p>	<p>Budżet Towarzystwa obejmuje jednostki wchodzące w skład bilansu zbiorczego. Przedkładany jest on do zatwierdzenia ZG PTTK, jego realizacja podlega też ocenie Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK i Zarządu Głównego PTTK. Dokonywana jest też analiza ekonomiczna i oceniana kondycja finansowa Zarządu Głównego PTTK. Ma to odzwierciedlenie w raportach firmy audytorskiej oraz w corocznych sprawozdaniach z działalności Towarzystwa.</p> <p>Rachunkowość zarządcza (tzw. menadżerska) jest częścią rachunkowości; system realizujący procesy identyfikacji, pomiaru, grupowania, analizy, opracowania, interpretowania i komunikowania informacji, wykorzystywanych przez zarządzających do planowania kontroli i oceny działań w organizacji oraz do zapewnienia właściwej odpowiedzialności za jej zasoby.</p> <p>Zadania:</p> <p>Kierowanie uwagi na pomiary kosztów i ich alokacja nie są jedynymi zadaniami jakimi zajmuje się rachunkowość zarządcza.</p> <p>Prócz controllingu spotykamy się tutaj z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kierowanie uwagi na obszary działalności przedsiębiorstwa wymagających interwencji zarządzających; – wspomaganie podejmowania decyzji na wszystkich szczeblach zarządzania; – dostarczanie informacji na temat skutków decyzji i działań podejmowanych przez zarządzających.

		<p>Rachunkowość zarządcza służy celom wewnętrznym przedsiębiorstwa. Dostarcza danych do podejmowania decyzji bieżących i rozwojowych. Jest więc ważnym elementem zarządzania przedsiębiorstwem. Ranga tego elementu systematycznie wzrasta, ponieważ przedsiębiorstwo działa w coraz trudniejszych warunkach zewnętrznych, w których powinno być zarządzane sprawniej i efektywniej.</p> <p>Wnioski z przeprowadzanych analiz wykorzystywane są do oceny pracy Zarządów Spółek, jednostek PTTK nie posiadających osobowości prawnej oraz przy podejmowaniu uchwał gospodarczych przez Zarząd Główny PTTK.</p>
IV.15	Należy utrzymać utworzony fundusz gwarancyjny jako istotny element wspierania działalności gospodarczej oddziałów. Należy rozważyć możliwość nawiązania współpracy z bankami lub innymi instytucjami finansowymi w zakresie udzielania gwarancji kredytowych.	<p>Fundusz przestał funkcjonować jako instrument spreczny z obowiązującymi uregulowaniami prawo-finansowymi.</p> <p>Współpraca taka podejmowana będzie stosownie do skali potrzeb i charakteru przedsięwzięć gospodarczych.</p> <p>W myśl obowiązujących przepisów udzielanie takich gwarancji jest możliwe przy umiejscowieniu określonej kwoty na długoterminowej lokacie lub zabezpieczenie hipoteczne.</p>
IV.16	Walny Zjazd zobowiązuje Zarząd Główny PTTK do tworzenia warunków dla:	ZG PTTK stworzył warunki do kapitałowego uczestnictwa oddziałów PTTK w podejmowanych inicjatywach gospodarczych.
IV.16.1	Przystępowania kapitałowego oddziałów PTTK do podejmowanych inicjatyw gospodarczych realizowanych na ich terenie;	Przystępowanie takie było możliwe a warunkowało je w pierwszym rzędzie chęć i kondycja finansowa oddziałów oraz majątek nieruchomości oddziału, który mógłby być wniesiony w formie aportu. Przykładem wykorzystania takich możliwości są spółki PTTK w Jeleniej Górze i Nowym Sączu.

IV.16.2	Wypracowania partnerskich zasad współpracy w sferach wykraczających poza przedsięwzięcia gospodarze pomiędzy oddziałami PTTK a spółkami Towarzystwa działającymi na ich terenie;	Zasady współpracy w tym zakresie nie zostały opracowane, jednak taka współpraca funkcjonuje i ma odzwierciedlenie szczególnie przy realizacji centralnych przedsięwzięć programowych („Rok Gór”, „Rok Szlaków Turystycznych”) i podejmowanych działaniach promocyjnych.
IV.16.3	Pomocy organizacyjnej i porad prawnych w zakresie funkcjonowania oddziałów, a zwłaszcza regulowania stanu prawnego posiadanego majątku i zarządzania nim;	Pomoc taka jest udzielana na bieżąco, zależnie od zgłaszanych potrzeb, niezależnie od poruszania tej tematyki na okresowych naradach oraz przy okazji kontroli rewidentów ZG PTTK.
IV.16.4	Umożliwienia oddziałom korzystania z funduszu poręczeń i pożyczek niezbędnych przy rozpoczynaniu bądź aktywizowaniu działalności gospodarczej oraz przy ubieganiu się o środki zewnętrzne na różnego rodzaju projekty;	Zgodnie z obowiązującymi przepisami – brak możliwości udzielania pożyczek. Udzielanie poręczeń możliwe według zasad opisanych w pkt I.3.2.
IV.16.5	Wykorzystania istniejącego w oddziałach potencjału ludzkiego, gospodarczego i programowego dla realizacji zadań Towarzystwa.	Kadry programowa i gospodarza skupiona w oddziałach PTTK aktywnie uczestniczy w realizacji zadań podejmowanych przez oddziały. Najwybitniejsi przedstawiciele tej kadry pełnią funkcje doradcze w pracach merytorycznych i organizacyjnych komisji, rad i zespołów na szczeblu ogólnopolskim oraz wojewódzkim. Członkowie kadry oddziałów uczestniczą również w realizacji zadań wynikających z projektów finansowanych ze środków zewnętrznych. Pomimo istniejących już przykładów wydają się, że zbyt mały jest udział naszej kadry w regionalnych i lokalnych organizacjach turystycznych (ROT i LOT).

6. REALIZACJI UCHWAŁY XVI WALNEGO ZJAZDU PTTK W SPRAWIE WSPIERANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ODDZIAŁÓW PTTK.

Punkt uchwały	Treść uchwały	Realizacja poszczególnych zadań
Walny Zjazd PTTK uznaje, że jednym z priorytetów w XVI kadencji jest wspieranie działalności gospodarczej oddziałów PTTK w zakresie turystyki, krajoznawstwa i rekreacji poprzez:		
1.	Stałe doskonalenie, wspomaganie i rozwój ogólnopolskiej sieci sprzedaży PTTK, w tym internetową siecią informatyczną, między innymi przez: wsparcie finansowe i sprzętowe, pomoc fachową w tworzeniu produktów turystycznych, szkolenie kadr itp.	<ol style="list-style-type: none"> 1. W 2006 z uwagi na brak zainteresowania oddziałów pracą w systemie Voyager Travel PTTK zaniechano wszelkich działań oraz wyłączono przejście ze strony www.pttk.pl na stronę www.pttk.bis.pl z uwagi, że strona ta, z powodu braku ofert oddziałów, stała się antyreklama systemu i PTTK. 2. Konkurs coroczny na „Najciekawszy Produkt Turystyczny PTTK” promował atrakcyjne produkty Oddziałów PTTK (wydawanie ulotek o nagrodzonych produktach, wręczanie nagród czasie targów turystycznych). 3. ZG PTTK zorganizował szkolenia dla oddziałów: <ul style="list-style-type: none"> – warsztaty na temat tworzenia produktu turystycznego i pozyskiwania środków zewnętrznych – Puławy 2006; – szkolenie dla służb finansowo-księgowych – Warszawa 2006, 2008; – szkolenia dla służb finansowo-księgowych – wszystkie województwa 2007; – warsztaty na temat tworzenia produktów turystycznych i współpracy w zakresie wspólnej sprzedaży produktów turystycznych – Święta Katarzyna 2008.
4.	Stwarzanie warunków umożliwiających oddziałom PTTK korzystanie z pożyczek, gwarancji i poręczeń ZG PTTK na rozwój działalności gospodarczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fundusz gwarancyjny tylko w ograniczonym wymiarze służył w bieżącej kadencji, było to spowodowane ograniczeniem środków w dyspozycji ZG PTTK na te działania oraz nie terminowym spłaceniem przez oddziały otrzymanych pożyczek. 2. W okresie kadencji ZG PTTK udzielił wsparcia oddziałom poprzez następujące decyzje: <ul style="list-style-type: none"> – O/Gdański – zgoda na obciążenie nieruchomości; – O/Nauczycielski w Toruniu – zgoda na sprzedaż nieruchomości;

		<ul style="list-style-type: none"> - O/Szlak Brdy – zgoda na sprzedaż nieruchomości; - O/Morski w Świnoujściu – zgoda na sprzedaż nieruchomości; - O/Żnin – zabezpieczenie spłaty pożyczki; - O/Łańcut – zabezpieczenie spłaty pożyczki; - O/Augustów – zgoda na sprzedaż nieruchomości; - O/Wrocławski – przeniesienie prawa własności na oddział; - O/Suwałki – udzielenie wsparcia finansowego; - O/Miejski w Lublinie – udzielenie gwarancji; - O/Kalisz – zgoda na sprzedaż nieruchomości; - O/Białowieża – zgoda na sprzedaż nieruchomości; - O/Mikołów – zgoda na sprzedaż nieruchomości; - O/Racibórz – zmiana użytkownika wieczystego; - O/Nowy Sącz – zgoda na obciążenie hipoteki; - O/Suwałki – zgoda na sprzedaż nieruchomości; - O/Gorzów Wielkopolski – zgoda na zamianę nieruchomości.
5.	Stwarzanie systemu pomocy oddziałom przy uzyskiwaniu gwarancji bankowych lub ubezpieczeniowych, dla organizatorów i pośredników turystycznych, wymaganych ustawą o usługach turystycznych.	ZG PTTK przekazał informacje o możliwości skorzystania przez oddziały PTTK, na preferencyjnych warunkach, z gwarancji ubezpieczeniowej dla organizatorów pośredników turystycznych w Firmie Signal Iduna (aktualnie z ubezpieczenia OC w Signal Idunie korzystają 24 oddziały).
6.	Dalsze tworzenie warunków do kapitałowego przystępowania oddziałów PTTK do istniejących lub tworzonych struktur gospodarczych PTTK.	W okresie kadencji temat nie był podjęty, nie tworzono nowych struktur gospodarczych PTTK.

7.	Zabezpieczanie pomocy merytorycznej, w tym porad prawnych, w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przez cały okres prowadzona była na stronie internetowej szeroka informacja dotycząca istniejących możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych oraz informacje przygotowawcze do procesu aplikowania o środki pomocowe. 2. We wrześniu 2006 r. do wszystkich oddziałów przesłane zostały materiały omawiające podstawowe programy i możliwości sięgania po środki zewnętrzne w latach 2007–2013. 3. Skierowana została ankieta mająca na celu poznanie chęci i potrzeb oddziałów w zakresie aplikowania o środki zewnętrzne. Na ankietę, której wypełnienie określiliśmy jako warunek niezbędny występowania o środki zewnętrzne przy pomocy Biura Zarządu Głównego PTTK odpowiedziało jedynie 28 oddziałów z 11 województw. 4. Dobrym przykładem korzystania przez oddziały ze środków zewnętrznych jest realizacja w ramach programu Natura – 2000 zadania „Edukacja kadry programowej PTTK” – rozliczane są koszty zakupu materiałów biurowych, wystawiane faktury za udostępnianie sal do prowadzonych zajęć oraz częściowo koszty mediów związanych z utrzymaniem lokalu. Tak było w 2008 r. w odniesieniu do 4 oddziałów oraz w roku 2009 – 7 oddziałów, przy realizacji II etapu zadania. 5. Problemem przy podejmowaniu zadań finansowanych zewnętrznie jest sprawa tzw. „wkładu własnego” chociaż odnotować należy, że coraz częściej obniżany jest tu próg procentowy, stwarzane możliwości pokrywania go nie ze środków własnych poprzez zaliczania jako wkładu własnego pracy na zasadzie wolontariatu. 6. Jako pozytyw należy odnotować zwiększenie się w ostatnim okresie liczby oddziałów samodzielnie występujących o środki zewnętrzne do poszczególnych resortów oraz rozszerzenie się kręgu oddziałów realizujących cząstkowe działania w centralnych projektach realizowanych przez Zarząd Główny. 7. Nadal nasze oddziały nie wykorzystują możliwości brania udziału w projektach jako partnerzy, bądź beneficjenci.
----	--	---

8.	Określanie zasad i warunków długofalowej promocji działalności gospodarczej oddziałów PTTK oraz budowania i promocji marki PTTK.	ZG PTTK stwarza szerokie warunki do promocji ofert Oddziałów PTTK na krajowych i zagranicznych targach turystycznych. Od szeregu lat oddziały nie ponoszą kosztów związanych z wynajęciem powierzchni oraz zabudową stoisk. PTTK uczestniczy w targach krajowych w Białymstoku, Łodzi, Katowicach, Gdańsku, Krakowie oraz Warszawie (Targi „Lato” oraz „Wiatr i woda”) oraz w targach zagranicznych w Utrechcie, Berlinie i Kijowie. W 2006 r. ZG PTTK zakupił własną zabudowę stoiska targowego, która była pierwszy raz wykorzystana na targach w Poznaniu w 2006 r.
9.	Stworzenie systemu pomocy organizacyjnej dla funkcjonowania oddziałów PTTK, a zwłaszcza regulowania stanu prawnego posiadanego majątku i zarządzania nim.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZG PTTK w bieżącej korespondencji informował oddziały o nowych przepisach oraz wielokrotnie dołączał do tej korespondencji interpretację prawną. Oddziały prowadzące działalność organizatora lub pośrednika turystycznego posiadają aktualny wpis do rejestru działalności regulowanej oraz wymagane ustawą gwarancje lub ubezpieczenie OC. Aktualne wyciągi z rejestru działalności regulowanej bieżąco śledzi pion organizacyjny Biura ZG PTTK. 2. Komórki organizacyjne Biura ZG PTTK zawsze służą oddziałom pomocą w załatwieniu bieżących spraw, ponadto oddziały mogą korzystać z bezpłatnej pomocy prawnej kancelarii Biafas i wspólnicy. W przypadkach szczególnych w sprawy są włączani rewidenci zatrudnieni przez ZG PTTK. 3. Oddziały otrzymywały informacje o możliwościach rozszerzenia zakresu prowadzonej działalności, m.in. o: <ul style="list-style-type: none"> – sprzedaży karty turystycznej; – sprzedaży karty telefonicznej TELE-PIN; – sprzedaży oferty turystycznej SKOK Family oraz udostępnienia powierzchni biurowej na działalność SKOK; – sprzedaż legitymacji międzynarodowych (PTSM) wydawanych przez Fundację „Poznaj swoją ojczyznę”.
10.	Zapewnianie społecznego nadzoru przedstawicieli oddziałów PTTK nad prowadzoną przez Towarzystwo działalnością gospodarczą.	Oddziały za pośrednictwem Zespołu ZG PTTK ds. Działalności Gospodarczej Oddziałów sprawowały „kontrolę” nad działalnością gospodarczą Towarzystwa.

7. INFORMACJA O REALIZACJI WNIOSKÓW DOTYCZĄCYCH SPRAW PROGRAMOWYCH.

lp.	wniosek	jak realizowano
1.	Przywrócić regularny tryb wydawania czasopisma „Ziemia”, najbardziej znaczącej publikacji krajoznawczej PTTK, trafiającej również do bibliotek i jednostek naukowych dokumentującej trwałe elementy dorobku Towarzystwa.	Wydano rocznik Ziemia z okazji 100-lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.
2.	Zwiększyć nakład „Gościńca” dla umożliwienia dotarcia do szerszego ogółu członków.	W okresie sprawozdawczym wydano sześć zeszytów „Gościńca”, utrzymując jego dotychczasowy charakter. „Gościńiec” pozostaje źródłem informacji o życiu Towarzystwa, zawiera również, w postaci wkładek, podstawowe dokumenty niezbędne w bieżącym funkcjonowaniu oddziałów PTTK. Formuła takiego periodyku pozostaje nadal aktualna ze względu na brak dostępu do Internetu przez wszystkie oddziały. Nie udało się wdrożyć dystrybucji czasopisma do członków Towarzystwa.
3.	Zmienić nazwę lub charakter „Gościńca”.	
4.	Uznać magazyn turystyczno-krajoznawczy „Na Szlaku” – jedyne rynkowe czasopismo PTTK, dostępne dla ogółu turystów i mogące szerzyć idee PTTK – jako czasopismo programowe całego Towarzystwa.	Magazyn turystyczno-krajoznawczy „Na Szlaku”, dzięki aktywności Redakcji utrzymał się jako czasopismo dostępne w Internecie, dostępne dla ogółu turystów. Silna konkurencja na rynku, między innymi czasopismo NPM, wymaga poszukiwania nowej formuły. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze siłami COTG PTTK, wydaje obecnie w nowej formule Gazetę Górską.
5.	Przeanalizować atrakcyjność przynależności do Towarzystwa, w tym: wysokość składki członkowskiej PTTK, uprawnień kadry podczas prowadzenia grup turystycznych (np. wolne wstępy do muzeów, parków narodowych itd.).	Zarząd Główny PTTK, w mijającej kadencji, wielokrotnie występował o uznanie uprawnień kadry programowej Towarzystwa i zrównanie tych uprawnień z uprawnieniami Instruktora Rekreacji Ruchowej. ZG PTTK systematycznie podnosi atrakcyjność wynikającą z przynależności do Towarzystwa poprzez zwiększanie zakresu ubezpieczenia NNW oraz rozszerzania ilości placówek udzielających Rabatu PTTK.

lp.	wniosek	jak realizowano
6.	Podjąć działania zmierzające do zwolnienia z opłat kadry programowej PTTK za wstęp do parków narodowych i innych obiektów przyrodniczych, a także muzeów.	Zgodnie z Ustawą o Ochronie Przyrody za turystykę na terenie parków narodowych odpowiada dyrektor parku i wyłączenie w jego gestii jest zwolnienie z opłaty za wstęp do parku. W części parków narodowych przedstawiciele PTTK w radach naukowych parku uzyskali dla kadry programowej prowadzącej imprezy PTTK zwolnienie z opłaty.
7.	Wprowadzić większe zróżnicowanie składek: rodzinne, wieloletnie etc.	Nie udało się wprowadzić zróżnicowanych składek.
8.	Wprowadzić składkę wysoką, ale dającą dużo świadczeń.	Wielokrotnie ZG PTTK rozważał rozszerzenie zakresu świadczeń członkowskich i niezbędnego dla realizacji tego zadania wzrostu składki. Wyniki konsultacji były jednak niepomysłne dla tego rozwiązania.
9.	Zlikwidować wpisowe dla wstępujących do PTTK.	Wniosek rozpatrywano i odrzucono.
10.	Utrzymać na obecnym poziomie wysokość składek członkowskich przez całą następną kadencję. Ograniczyć do 10% części składki członkowskiej odprowadzanej do Zarządu Głównego PTTK.	Wzrost składki był niezbędny do utrzymania właściwego poziomu ubezpieczenia NNW. Wniosek o zmniejszenie wielkości składki przekazywanej do ZG PTTK nie mógł być zrealizowany, ze względu na konieczność centralnego opłacenia ubezpieczenia indywidualnego członka PTTK przez ZG PTTK ze składki członkowskiej.
11.	Zobowiązać Zarząd Główny, aby w uchwale określającej wysokość składek wpisowego i ceny legitymacji, zawsze wprowadzał zapis dający Oddziałom możliwość zrezygnowania z pobierania pieniędzy.	Wniosek był rozpatrywany przez ZG PTTK i został uznany jako sprzeczny z zasadą jednolitości członkostwa Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.
12.	Utrzymać dotychczasową wysokość składki członkowskiej oraz rozważyć możliwość zwolnienia z opłacania składki członka, który ukończył 75 lat oraz posiada odznak: „Złotą Honorową PTTK” oraz „25 lat w PTTK”.	Wzrost składki był niezbędny do utrzymania właściwego poziomu ubezpieczenia NNW. Wniosek o zmniejszenie wielkości składki przekazywanej do ZG PTTK nie mógł być zrealizowany, ze względu na konieczność centralnego opłacenia ubezpieczenia indywidualnego członka PTTK przez ZG PTTK ze składki członkowskiej. Umowa ubezpieczenia, niezwykle korzystna w tym zakresie, nie wyłącza osób po ukończeniu 65 lat z ubezpieczenia NNW i dlatego brak możliwości zwolnienia z opłacania składki osób, które ukończyły 75 lat.

lp.	wniosek	jak realizowano
13.	Wprowadzenie znaczków karencyjnych dla osób chcących przywrócić członkostwo PTTK.	Wniosek został odrzucony przez ZG PTTK po uzyskaniu negatywnego stanowiska Głównego Sądu Koleżeńskiego. Wprowadzenie znaczków karencyjnych uznano za rozwiązanie deprecjonujące ciągłość przynależności.
14.	Zrezygnować z deklaracji członkowskich wypisywanych w dwóch egz., oraz zrezygnować ze zdjęcia w deklaracji członkowskiej.	Wniosku nie rozpatrywano, jako związanego z ewidencją członkowską. Rozwiązania przyjęte przy ewidencji członkowskiej określają sposób wypełniania deklaracji członkowskiej.
15.	Rozważyć możliwość wprowadzenia składek ulgowych dla kadry programowej Towarzystwa.	Wniosek o zmniejszenie wielkości składki nie mógł być zrealizowany, ze względu na konieczność centralnego opłacenia ubezpieczenia indywidualnego członka PTTK przez ZG PTTK ze składki członkowskiej. Umowa ubezpieczenia nie wprowadza niższej składki ubezpieczeniowej dla kadry PTTK i dlatego brak możliwości zmniejszenia składki dla tych osób.
16.	Wprowadzić od 1 stycznia 2006 r. składkę członkowską dla młodzieży szkolnej w okresach półrocznych tj. za I i II półrocze.	Wniosek zrealizowano.
17.	Zwiększyć rabaty w obiektach PTTK (schroniskach) dla społecznej kadry programowej: przodowników turystyki kwalifikowanej, instruktorów krajoznawstwa, znakarzy, opiekunów SKKT-PTTK itp. Będzie to dowodem uznania ich społecznej pracy w PTTK.	Wysokość rabatu PTTK jest przedmiotem negocjacji z dzierżawcą obiektu przy zawieraniu umowy dzierżawy schroniska. Bardzo często kierownicy schronisk PTTK nie pobierają opłaty za nocleg od kadry przyprowadzającej grupę do obiektu.
18.	Zwiększyć promowanie własnych działań programowych poprzez wykorzystanie Internetu, prasy, radia, telewizji.	Wniosek realizowano na bieżąco.
19.	Zobowiązać Zarząd Główny PTTK do stałego podejmowania spraw dotyczących ochrony przestrzeni turystycznej, troski o jej walory, ale i dostępności dla turystów.	Zarząd Główny PTTK podejmował wiele działań w sprawach dotyczących ochrony przestrzeni turystycznej; w sprawie ustawy o lasach i ustawy o usługach turystycznych. ZG PTTK uczestniczy w tworzeniu spójnego prawa dotyczącego znakowania i ochrony szlaków turystycznych. Przedstawiciele PTTK w radach naukowych parku zabiegali o utrzymanie sieci szlaków na terenie parków narodowych.

lp.	wniosek	jak realizowano
20.	Zobowiązać nowo wybrany ZG PTTK do wystąpienia w trybie pilnym w sprawie uznania uprawnień kadry programowej przez właściwe organa administracji państwowej.	Zarząd Główny PTTK, w mijającej kadencji, wielokrotnie występował o uznanie uprawnień kadry programowej Towarzystwa i zrównanie tych uprawnień z uprawnieniami Instruktora Rekreacji Ruchowej.
21.	Podjąć inicjatywę ustawodawczą, w celu ujednoczenia przez władze resortu sposobu oznakowania szlaków turystycznych, szczególnie rowerowych, w oparciu o istniejące zasady obowiązujące w PTTK, organizować szkolenia i nadawać uprawnienia młodzieżowej kadry PTTK.	Zarząd Główny PTTK opracował Instrukcję Znakowania PTTK. Instrukcja stanowi, dla wielu instytucji i samorządów, podstawę projektowania i wykonywania robót znakarskich. Wielokrotnie instytucje finansujące określają w zasadach realizacji: „według Instrukcji PTTK”. ZG PTTK aktywnie uczestniczy w procesie legislacyjnym dotyczącym rozporządzeń i ustaw regulujących znakowanie szlaków turystycznych.
22.	Zmodyfikować zasady punktacji Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego tak, aby punktacja była sprawiedliwa i bardziej obiektywna. Zasady przeprowadzania konkurencji powinny być dostosowane do możliwości finansowych organizatorów. Wszelkie zmiany winny być przeprowadzane centralnie – tak samo dla wszystkich województw.	Zasady organizacji Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego są modyfikowane na bieżąco. Podstawą zmian jest potrzeba sprawiedliwej i obiektywnej oceny.
23.	Dla podniesienia rangi Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego wystąpić do MEN o nadanie statusu ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej. (Proponowana przyszła nazwa turnieju: Młodzieżowa Olimpiada Krajoznawcza Polski).	Zarząd Główny PTTK, w mijającej kadencji, występował do MEN o uznanie Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego jako ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej.
24.	Utworzyć ogólnopolską „Dzięcięć Odnakę Turystyczną”, obejmującą wszelkie dyscypliny turystyki i krajoznawstwa.	W mijającej kadencji, wiele komisji Zarządu Głównego PTTK wprowadziło młodzieżową formę „dorosłej” odznaki, bądź obniżyło dolną granicę wieku uprawniającą do zdobywania odznaki.
25.	Znowelizować system szkoleń w celu umożliwienia zdobywania uprawnień przez kadre młodzieżową.	Podstawowym ograniczeniem wieku zdobywania uprawnień kadry są przepisy prawa ustalające 16 lat jako granicę wieku uprawniającą do podejmowania ograniczonych czynności prawnych.

lp.	wniosek	jak realizowano
26.	Wpłynąć na komisje, rady i zespoły doradcze ZG, aby dokonały gruntownej nowelizacji regulaminów odznak i przystosowania ich do nowych możliwości technicznych (potwierdzenie, komunikacja, a zwłaszcza rozdzielenia turystyki od krajoznawstwa).	Wniosek w drugiej części niezrozumiały. Komisje ZG PTTK nowelizowały regulaminy odznak w miarę potrzeb.
27.	Ujednolicić wszystkie legitymacje PTTK funkcjonujące w poszczególnych Komisjach, np. przodowników lub instruktorów turystyki kwalifikowanej.	Wniosek nie realizowany. Wniosek będzie realizowany z jednoczesnym wprowadzeniem centralnego systemu ewidencji kadry PTTK.
28.	Wnioskować, aby znakarze górcy z uprawnieniami mogli znakować szlaki na terenach nizinnych bez dodatkowych uprawnień.	
29.	Przyjąć w formie uchwały poszczególnych Oddziałów zobowiązanie o gromadzeniu archiwalnych materiałów dotyczących działalności organizacyjnej i programowej PTTK. Podjąć próbę zebrania wspomnień najstarszych działaczy.	Realizacja wniosku będącego apelem leży w gestii zarządów oddziałów, będących, w tej sprawie, niezależnymi pomiotami. Zarząd Główny PTTK wydał biogramy.
30.	Uprościć procedury dokumentowania działalności oddziałów (klubów, kół) w tym tworzenie statutów i regulaminów oraz dokumentowanie zjazdów oddziałów czy wolnych zebrań klubów/kół. Zwiększenie uprawnień oddziałów w działalności organizacyjno-prawnej, w tym tworzenie odpowiednich dokumentów.	Procedury wynikają z Ustawy Prawo o Stowarzyszeniach.
31.	Wrócić do tradycji spotkań ZG PTTK z wyróżniającymi się nauczycielami – opiekunami SKKT-PTTK z okazji Dnia Edukacji Narodowej.	Wniosek jest realizowany w formie spotkań podsumowujących wojewódzki etap konkursu Poznajemy Ojcowiznę i wojewódzki etap Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego.
32.	Uzupełnić motto przypisywane Staszicowi „Tylko poznawszy swój kraj można gorąco pokochać... i skutecznie go bronić”.	Wniosek nie był realizowany.
33.	Wprowadzić dodatkowe wyróżnienie organizacyjne pomiędzy Złotą Honorową a Członkiem Honorowym.	Wniosek niezrealizowany.
34.	ZG PTTK ma zobligować prezesów oddziałów do przesyłania wraz z TK-O aktualizacji deklaracji członkowskich.	Wniosek nie był realizowany.

lp.	wniosek	jak realizowano
35.	Wzbogacić ofertę programową PTTK poprzez ogłoszenie konkursu ogólnopolskiego na PROGRAM NAUCZANIA w kategorii szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych uwzględniających treści turystyczno-krajoznawcze (np. do realizacji na godzinach wychowawczych lub jako tzw. ścieżka międzyprzedmiotowa). Starać się o akceptację napisanych programów przez MEN.	Wniosek nie był realizowany.
36.	Zmienić nazwę SKKT (Szkolne Koło Krajoznawczo-Turystyczne) PTTK na Szkolne Koło PTTK.	Wniosek nie był realizowany.

ZAŁĄCZNIKI

LISTA ZWYCIĘZCÓW OGÓLNOPOLSKICH PRZEDSIĘWZIĘĆ PROGRAMOWYCH, ORGANIZOWANYCH PRZEZ PTTK, KIEROWANYCH DO DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ W LATACH 2006–2009

Rok 2006

W XIII Ogólnopolskim Młodzieżowym Konkursie Krajoznawczym „Poznajemy Ojcowiznę” nagrody Grand Prix otrzymali:

- w kategorii szkół podstawowych – Kamila Bochnak, Aleksandra Pisula i Marlena Sas ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Przeworsku (woj. podkarpackie) za pracę „Gorzki koniec słodkiej fabryki”, przygotowaną pod opieką Włodzimierza Gązwy;
- w kategorii gimnazjów – Katarzyna Marasek z Prywatnego Gimnazjum w Mariówce (woj. mazowieckie) za pracę „Historia drzewami pisana”, przygotowaną pod opieką Marzeny Papis;
- w kategorii szkół ponadgimnazjalnych – Krzysztof Jordan z Zespołu Szkół Gospodarczych w Rzeszowie (woj. podkarpackie) za pracę „Co trzeba wiedzieć by zostać flisakiem”, przygotowaną pod opieką Mirosławy Zwierchowskiej.

XXXIV Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK. Zwycięzcami w poszczególnych kategoriach wiekowych zostali:

- w kategorii szkół podstawowych – reprezentacja Szkoły Podstawowej nr 2 w Spytkowicach (woj. małopolskie);
- w kategorii szkół gimnazjalnych – zespół z Gimnazjum nr 39 w Szczecinie (woj. zachodniopomorskie);
- w kategorii szkół ponadgimnazjalnych – SKKT PTTK przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Biłgoraju (woj. lubelskie).

XXII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Dzieci i Młodzieży Szkół Podstawowych oraz VII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Młodzieży Gimnazjalnej w Legnicy. W konkursie szkół podstawowych najlepiej opowiadał Mateusz Plesiński z Częstochowy (woj. śląskie), a w konkursie młodzieży gimnazjalnej Jonasz Jałbrzykowski z Sońnicy (woj. dolnośląskie).

XXXV Międzynarodowy Konkurs Krasomówczy Młodzieży w Golubiu-Dobrzyniu. Pierwsze miejsce zajęła Ksenia Gąsiorowska z Żyrardowa (woj. mazowieckie).

Rok 2007

W XIV Ogólnopolskim Młodzieżowym Konkursie Krajoznawczym „Poznajemy Ojcowiznę” nagrody Grand Prix otrzymali:

- w kategorii szkół podstawowych – Katarzyna Bednarczyk, Mariusz Nosiadek, Radosław Wiaterk i Alicja Wystub ze Szkoły Podstawowej nr 19 w Rybniku (woj. śląskie) za pracę pt.: „O czym nasze starki bojały..., czyli bajki śląskie i legendy pochodzące z Rybnika i okolic dla wszystkich – po polsku i gwarą”, przygotowaną pod opieką Beaty Wawoczny;
- w kategorii gimnazjów – Joanna Burnat i Małgorzata Wach z Gimnazjum w Zakliczynie (woj. małopolskie) za pracę pt.: „Uszanuj ziemię, po której stąpasz...”, przygotowaną pod opieką Janusza Flakowicza;
- w kategorii szkół ponadgimnazjalnych – Krzysztof Gawroński, Dominika Grabarczyk i Katarzyna Morawska z Zespołu Szkół nr 1 w Przysusze (woj. mazowieckie) za pracę pt.: „Las, który wyrósł na łzach”, przygotowaną pod opieką Marzeny Papis.

XXXV Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK. Zwycięzcami w poszczególnych kategoriach wiekowych zostali:

- w kategorii szkół podstawowych – reprezentacja SKKT „Łazigóry” przy Szkole Podstawowej w Stefkowej (woj. podkarpackie);
- w kategorii szkół gimnazjalnych – Gimnazjum we Włoszakowicach (woj. wielkopolskie);
- w kategorii szkół ponadgimnazjalnych – SKKT PTTK przy Liceum Ogólnokształcącym im. ONZ w Biłgoraju (woj. lubelskie).

XXIII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Dzieci i Młodzieży Szkół Podstawowych oraz VIII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Młodzieży Gimnazjalnej w Legnicy. Najlepszymi krasomówcami okazali się: w kategorii szkół podstawowych – Karolina Kania ze Szkoły Podstawowej w Żarnowie (woj. łódzkie), a szkół gimnazjalnych – Paweł Przedpełski z Zespołu Szkół w Golubiu-Dobrzyniu (woj. kujawsko-pomorskie).

XXXVI Międzynarodowy Konkurs Krasomówczy Młodzieży w Golubiu-Dobrzyniu. Najlepszym krasomówcą była Katarzyna Poręba z Tarnowa (woj. małopolskie).

Rok 2008

W XV Ogólnopolskim Młodzieżowym Konkursie Krajoznawczym „Poznajemy Ojcowiznę” nagrody Grand Prix otrzymali:

- w kategorii szkół podstawowych – Aleksandra Fluda ze Szkoły Podstawowej nr 2 im. Hugo Kołłątaja w Przeworsku (woj. podkarpackie) za pracę pt. „Walczyłem za dobrą sprawę, w biegu wytrzymałem do końca, dochowałem wiary. Płk pilot Tadeusz Rolski – jeden spośród „nielicznych”...”, przygotowaną pod opieką Danuty Krupińskiej;
- w kategorii szkół gimnazjalnych przyznano dwie równorzędne nagrody, które otrzymali Michał Jeszke z Gimnazjum nr 4 w Rumii (woj. pomorskie) za pracę pt. „Rewszci Szkute, czyli historia zatopiona w głębinach”, przygotowaną pod opieką Danuty Sosnowskiej, oraz Barbara Gładysz, Aurelia Fąfara, Anna Kiszka i Lidia Rochacka z Zespołu Szkół im. Św. Antoniego z Padwy w Urzejowicach (woj. podkarpackie) za pracę „Śladami Turnauów”, przygotowaną pod opieką Haliny Zajęc;
- w kategorii szkół ponadgimnazjalnych przyznano dwie równorzędne nagrody, a uzyskali je Dominika Grabarczyk i Ewa Chylak z Zespołu Szkół nr 1 im. Jana Pawła II w Przysusze (woj. mazowieckie) za pracę „Blizny cierpienia”, przygotowaną pod opieką Marzeny Papis, oraz Krzysztof Drozd, Krzysztof Portas i Łukasz Zajęc z Zespołu Szkół Zawodowych im. Króla Jana III Sobieskiego w Przeworsku (woj. podkarpackie) za pracę „Forty Twierdzy Przemyśl i Linii Mołotowa”, przygotowaną pod opieką Marty Uchman.

XXXVI Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK. Zwycięzcami w poszczególnych kategoriach wiekowych zostali:

- w kategorii szkół podstawowych – Szkoła Podstawowa nr 5 im. Księdza Jana Twardowskiego w Biłgoraju (woj. lubelskie);
- w kategorii szkół gimnazjalnych – Klub Turystyczny „Hejszowizna” z Poznania (woj. wielkopolskie);
- w kategorii szkół ponadgimnazjalnych – reprezentacja I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Krośnie (woj. podkarpackie).

XXIV Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Dzieci i Młodzieży Szkół Podstawowych oraz IX Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Młodzieży Gimnazjalnej w Legnicy. Pierwsze miejsca zdobyli: Jan Składanowski ze Szkoły Podstawowej nr 10 we Włocławku (woj. kujawsko-pomorskie) oraz Karolina Kupis z Gimnazjum w Żarnowie (woj. łódzkie) w kategorii gimnazjów.

XXXVII Międzynarodowy Konkurs Krasomówczy Młodzieży w Golubiu-Dobrzyniu. Laur najlepszego krasomówcy uzyskała Anna Maria Tomczyk z Wielunia (woj. łódzkie).

Rok 2009

W XVI Ogólnopolskim Młodzieżowym Konkursie Krajoznawczym „Poznajemy Ojcowiznę” nagrody Grand Prix otrzymali:

- w kategorii szkół podstawowych – Bożena Panas, Joanna Szczepanik ze Szkoły Podstawowej nr 6 im. Braci Barskich w Śremie (woj. wielkopolskie), za pracę: „Bajka to rzeczywistość. Historia pewnego statku”, przygotowaną pod opieką Bartosza Żeleźnego;
- w kategorii szkół gimnazjalnych – Paulina Tworek, Marta Fidos, Magdalena Samulak, Joanna Chmiel, Małgorzata Oręziak z Prywatnego Gimnazjum im. Św. Królowej Jadwigi w Mariówce (woj. mazowieckie), za pracę: „Zapomniane, odnaleziony”, przygotowaną pod opieką Marzeny Papis;
- w kategorii szkół ponadgimnazjalnych – Joanna Rudzka z Liceum Ogólnokształcącego w Lipnie (woj. kujawsko-pomorskie), za pracę: „Śpieszmy się poznawać nasze korzenie, ludzie tak szybko odchodzą”, przygotowaną pod opieką Anny Rudzkiej.

XXXVII Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK. Zwycięzcami w poszczególnych kategoriach wiekowych zostali:

- w kategorii szkół podstawowych – Szkoła Podstawowa w Rumi (woj. pomorskie);
- w kategorii szkół gimnazjalnych – Trzcieńskie Bractwo Przygody Turystycznej PTTK „Kon-Tiki” przy Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. MB Nieustającej Pomocy w Trzciesku Zdroju (woj. zachodniopomorskie);
- w kategorii szkół ponadgimnazjalnych – SKKT-PTTK „Kamzik” w Rybniku (woj. śląskie).

ODDZIAŁY PTTK

Lp	Wyszczególnienie	2005	2008	Wskaźnik
				2005=100%
1	terenowe: (regionalne, miejskie, miejsko-gminne, gminne, dzielnicowe, osiedlowe)	255	245	96,1%
2	w zakładach pracy	37	29	78,4%
3	akademickie	12	11	91,7%
4	wojskowe	17	16	94,1%
5	inne środowiska:	15	13	86,7%
	w tym:			
	szkolne	2	2	
	przewodniczkowe	5	5	
	nauczycielskie	2	2	
	środowiskowy	1		
	żeglarski	4	3	
	wodny	1	1	
	RAZEM	336	314	93,5%

W roku 2005 **powstały 3 nowe oddziały**: Oddział PTTK w Radlinie, Oddział Puszczański PTTK w Solcu Kujawskim, Oddział PTTK „Wędrowiec” w Zabrze.

W latach 2005–2008 25 oddziałów zostało skreślonych z ewidencji oddziałów prowadzonej przez ZG PTTK na skutek zaniechania działalności na podstawie uchwał:

- Zjazdów swoich Oddziałów:
 - 1) Oddział PTTK im. prof. T. Seweryna w Tomaszowie Maz.
 - 2) Oddział PTTK w Przedborzu
 - 3) Wojskowy Oddział PTTK przy Klubie Garnizonowym w Koszalinie
 - 4) Oddział PTTK przy Grupie Kęty S.A. w Kętach
 - 5) Oddział Środowiskowy „Maluch” PTTK w Bielsku Białej
 - 6) Oddział PTTK w Białej Podlaskiej
 - 7) Oddział Mokotowski PTTK im. K. Kraheleskiej w Warszawie
 - 8) Wojskowy Oddział PTTK przy Klubie Garnizonowym w Giżycku
 - 9) Oddział PTTK w Bolesławcu
 - 10) Oddział Kolejowy PTTK w Lublinie
- uchwał ZG PTTK:
 - 1) Oddział Żeglarski PTTK w Bydgoszczy

- 2) Zakładowego Oddziału PTTK przy Zakładach Samochodowych „Jelcz” S.A. w Jelczu Laskowicach
 - 3) Oddziału PTTK „Ziemi Janowskiej” w Janowie Lubelskim
 - 4) Oddziału PTTK „Kolejarz” przy „Newag” w Nowym Sączu (dawny „Kolejarz” przy ZNTK „Nowy Sącz”)
 - 5) Oddziału PTTK przy Fabryce Urządzeń Mechanicznych w Warce
 - 6) Oddziału Zakładowego PTTK „Żerań” w Warszawie
 - 7) Oddziału PTTK w Lubaczowie
 - 8) Oddziału PTTK „Bieszczady” w Lesku
 - 9) Oddziału Akademickiego PTTK w Rzeszowie
 - 10) Oddziału Zakładowego PTTK „Celuloza” w Kwidzynie
 - 11) Oddziału PTTK w Myśliborzu
 - 12) Oddziału Zakładowego PTTK „Kolejarz” w Szczecinie
 - 13) Oddział PTTK w Olecku
 - 14) Oddział PTTK w Nowej Dębie
 - 15) Oddział PTTK w Miechowie
- 5 oddziałów przekształciło się:
- 1) Oddział Zakładowy PTTK „Łucznicz” przy Zakładach Metalowych „Łucznicz” w Radomiu przekształcił się w terenowy Oddział PTTK „Łucznicz” w Radomiu
 - 2) Oddział Zakładowy PTTK przy FSM w Bielsku Białej przekształcił się w środowiskowy o nazwie Oddział Środowiskowy „Maluch” PTTK w Bielsku Białej – zlikwidowany
 - 3) Oddział Nadwiślański PTTK „Morka” w Płocku przekształcił się w żeglarski o nazwie Oddział Żeglarsko-Motorowodny PTTK „Morka” w Płocku
 - 4) Oddział Zakładowy PTTK Huty „Batory” S.A. w Chorzowie przekształcił się w terenowy Oddział PTTK Batory w Chorzowie
 - 5) Oddział PTTK im. M. Kromera we Fromborku przekształcił się w żeglarski o nazwie Morski Oddział PTTK im. M. Kromera we Fromborku.

Tabela 2

**KOŁA I KLUBY PTTK
WG WYBRANYCH ŚRODOWISK DZIAŁANIA ORAZ LICZBY
ZRZESZONYCH W NICH CZŁONKÓW**

Lp.	Wyszczególnienie (środowisko)	koła i kluby			członkowie		
		2005	2008	wskaźnik 2005 = 100%	2005	2008	wskaźnik 2005 = 100%
1	szkoły	1 175	985	83,8%	17 727	15 229	85,9%
2	zakłady pracy	338	264	78,1%	10 064	8 346	82,9%
3	terenowe	489	487	99,6%	14 651	16 107	109,9%
4	osiedlowe	38	34	89,5%	983	974	99,1%
5	akademickie	70	44	62,9%	1 358	996	73,3%
6	Wojsko Polskie	102	79	77,5%	2 574	2 182	84,8%
7	emeryci, renciści, inwalidzi	63	53	84,1%	2 225	1 935	87,0%
8	inne	460	437	95,0%	10 612	11 811	111,3%
	Razem:	2 735	2 383	87,1%	60 194	57 580	95,7%
9	członkowie w oddzia- łach bez kół, klubów	–	–	–	2 532	3 329	131,5%
	Ogółem:	2 735	2 383	87,1%	62 726	60 909	97,1%

**KLUBY TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE PTTK
ORAZ LICZBA ZRZESZONYCH W NICH CZŁONKÓW**

Lp.	Wyszczególnienie	Kluby				Członkowie				wskaźnik 2005 = 100%
		2005	2008	wskaźnik 2005 = 100%	2005 ogółem	2008 ogółem	wskaźnik 2005 = 100%	2005 z zapłaconą składką człon- kowską PTTK	2008 z zapłaconą składką człon- kowską PTTK	
1.	górskie	88	89	101,1%	3 905	3 875	99,2%	2 574	2 938	114,1%
2.	jeziorne i niziny	6	8	133,3%	317	263	83,0%	252	185	73,4%
3.	jeziorne górskie	6	5	83,3%	131	112	85,5%	84	54	64,3%
4.	kajakowe	53	49	92,5%	1 498	1 189	79,4%	1 075	964	89,7%
5.	kolarskie	98	95	96,9%	2 130	2 281	107,1%	1 471	1 615	109,8%
6.	motorowe	38	39	102,6%	1 025	1 111	108,4%	934	802	85,9%
7.	narciarskie	17	14	82,4%	399	413	103,5%	241	286	118,7%
8.	piesze	101	86	85,1%	3 249	2 908	89,5%	2 410	2 321	96,3%
9.	żeglarskie	51	43	84,3%	1 781	1 839	103,3%	1 284	1 428	111,2%
10.	podwodne	32	26	81,3%	800	543	67,9%	503	394	78,3%
11.	InO	20	20	100,0%	446	462	103,6%	329	229	69,6%
12.	krajoznawcze	44	40	90,9%	1 924	1 609	83,6%	1 047	1 016	97,0%
13.	fotograficzne	5	6	120,0%	59	71	120,3%	42	56	133,3%
14.	przyrodnicze	6	5	83,3%	285	362	127,0%	221	127	57,5%
15.	młodzieżowe	109	132	121,1%	3 363	4 091	121,6%	1 828	1 859	101,7%
16.	speleologiczne	8	9	112,5%	145	167	115,2%	76	151	198,7%
17.	inne	169	166	98,2%	5 185	5 075	97,9%	4 176	4 008	96,0%
	Ogółem:	851	832	97,8%	26 642	26 371	99,0%	18 547	18 433	99,4%

Tabela 4

KOMISJE SPOŁECZNE PTTK

Lp.	Komisje w Oddziałach	2005	2006	2007	2008	wskaźnik (2005 = 100%)
1	Górska	137	132	133	138	100,7%
2	Jeździecka nizinna	1	4	2	2	200,0%
3	Jeździecka górską	3	3	2	2	66,7%
4	Kajakowa	30	31	30	28	93,3%
5	Kolarska	98	90	93	96	98,0%
6	Motorowa	22	22	21	23	104,5%
7	Narciarska	32	34	33	33	103,1%
8	Pieszka	158	155	153	145	91,8%
9	Żeglarska	24	22	21	21	87,5%
10	Podwodna	10	6	6	8	80,0%
11	Imprez na Orientację	35	30	29	27	77,1%
12	Krajoznawcza	112	109	114	111	99,1%
13	Fotografii krajoznawczej	7	8	8	9	128,6%
14	Ochrony Przyrody	85	81	79	81	95,3%
15	Opieki nad Zabytkami	49	48	45	41	83,7%
16	Przewodnicka	64	69	67	64	100,0%
17	Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej	77	74	75	73	94,8%
18	Akademicka	1	1	1	1	100,0%
19	Działalności w Miejscu Zamieszkania i Zakładzie Pracy	5	6	5	5	100,0%
20	Rada ds. tur. osób niepełnosprawnych	11	10	11	16	145,5%
21	Historii i Tradycji	32	27	26	28	87,5%
22	Inne	66	48	47	47	71,2%
	Razem:	1 059	1 010	1 001	999	94,3%
	Komisje ZG PTTK	25	26	26	26	104,0%
	OGÓŁEM:	1 084	1 036	1 027	1 025	94,6%

Tabela 5

KADRA PROGRAMOWA PTTK I JEJ UPRAWNIENIA

A.

Lp.	Osoby fizyczne	2005	2006	2007	2008	wskaźnik
						(2005 = 100%)
1	ogółem	17 291	17 587	17 442	16 948	98,0%
w tym:						
a)	przodownicy i instruktorzy	8 226	7 973	7 895	7 629	92,7%
b)	przewodnicy	7 219	7 196	7 281	7 370	102,1%

B.

Lp.	Rodzaj uprawnień	2005	2006	2007	2008	wskaźnik
						(2005 = 100%)
1	przodownicy i instruktorzy	11 226	11 128	10 794	10 594	94,4%
	w tym:					
	przodownicy turystyki górskiej	2 787	2 738	2 722	2 646	94,9%
	przodownicy turystyki jeździeckiej nizinnej	102	127	148	50	49,0%
	przodownicy turystyki jeździeckiej górskiej	73	83	91	106	145,2%
	przodownicy turystyki kajakowej	652	612	569	519	79,6%
	przodownicy turystyki kolarskiej	1 189	1 203	1 103	1 173	98,7%
	przodownicy turystyki motorowej	381	393	374	365	95,8%
	przodownicy turystyki narciarskiej	232	197	335	198	85,3%
	przodownicy turystyki pieszej	2 550	2 530	2 252	2 341	91,8%
	przodownicy turystyki żeglarskiej	280	354	320	311	111,1%
	przodownicy imprez na orientację oraz	265	270	251	264	99,6%
	instruktorzy narciarstwa	90	90	103	99	110,0%
	instruktorzy nurkowania swobodnego	131	118	112	126	96,2%
	instruktorzy krajoznawstwa	1 399	1 308	1 271	1 292	92,4%
	instruktorzy fotografii krajoznawczej	49	62	73	53	108,2%
	instruktorzy ochrony przyrody	269	298	304	308	114,5%
	instruktorzy ochrony zabytków	112	97	111	118	105,4%
	instruktorzy przewodnictwa	665	648	655	625	94,0%
2	strażnicy ochrony przyrody	1 081	913	821	739	68,4%
3	opiekunowie przyrody	693	690	667	565	81,5%
4	społeczni opiekunowie zabytków	1 075	1 049	1 015	908	84,5%
5	organizatorzy turystyki	6 766	7 253	7 085	6 496	96,0%
6	znakarze	1 016	1 062	1 054	1 096	107,9%
7	opiekunowie SKKT	1 654	1 617	1 594	1 498	90,6%
8	przewodnicy	10 189	10 027	9 979	10 463	102,7%
	Ogółem kadra programowa PTTK:	33 700	33 739	33 009	32 359	96,0%

LICZBA KURSÓW SZKOLENIOWYCH I ICH ABSOLWENTÓW WG RODZAJÓW

Lp.	Rodzaj kadry	2005		2006		2007		2008	
		Liczba kursów	Liczba absolwentów	Liczba kursów	Liczba absolwentów	Liczba kursów	Liczba absolwentów	Liczba kursów	Liczba absolwentów
1	organizatorzy turystyki	34	658	55	1052	56	743	52	995
2	przodownicy i instruktorzy	68	1 170	52	847	62	952	42	560
3	społeczni opiekunowie przyrody	3	47	1	20	1	12	2	34
4	społeczni opiekunowie zabytków	1	8	4	70	4	128		
5	znakarze	8	106	3	81	5	46	5	68
6	opiekunowie SKKT	8	147	7	113	5	85	4	88
7	przewodnicy	28	705	11	278	16	302	26	604
8	piloci wycieczek	11	266	10	228	8	208	18	435
	Razem:	161	3 107	143	2 689	157	2 476	149	2 784
9	szkolenie podstawowe	142	3 070	151	1 952	81	1 539	66	1 119
10	szkolenie ogólne	106	2 248	87	2 375	82	1 422	80	1 542
	Ogółem:	409	8 425	381	7 016	320	5 437	295	5 445

Tabela 7

WYCIEZKI I IMPREZY TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ WG DYSCYPLIN ORAZ ICH UCZESTNICY

wg dyscyplin oraz ich uczestnicy		liczba wycieczek i imprez				ogółem	liczba uczestników				ogółem
Lp.	Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008		2005	2006	2007	2008	
1	Piesze górskie	5 140	4 937	4 654	4 444	19 175	132 323	128 549	137 306	131 503	529 681
2	Jeździeckie nizinne	81	70	57	71	279	1 020	1 056	980	1 062	4 118
3	Jeździeckie górskie	121	90	50	37	298	1 035	459	468	287	2 249
4	Kajakowe	825	868	813	815	3 321	17 802	18 804	18 314	16 779	71 699
5	Kolarskie	3 658	3 547	3 651	3 644	14 500	62 372	60 359	66 244	67 055	256 030
6	Motorowe	449	461	391	456	1 757	8 284	10 237	8 748	11 048	38 317
7	Narciarskie	664	654	570	433	2 321	12 675	11 471	9 236	7 711	41 093
8	Piesze nizinne	8 830	8 508	8 278	8 126	33 742	316 872	286 244	279 841	278 191	1 161 148
9	Żeglarskie	1 577	1 303	1 331	1 248	5 459	17 110	14 555	9 663	9 870	51 198
10	Płetwonurków	469	307	363	376	1 515	4 904	2 220	3 102	3 327	13 553
11	Na orientację	822	784	753	640	2 999	39 562	35 536	35 470	34 735	145 303
12	Speleologiczne	322	230	128	221	901	1 507	1 247	929	1 124	4 807
13	Inne	1 623	1 849	2 184	1 902	7 558	59 960	65 798	64 232	63 455	253 445
Ogółem:		24 581	23 608	23 223	22 413	93 825	675 426	636 535	634 533	626 147	2 572 641

wg dyscyplin oraz ich uczestnicy		Liczba młodzieży szkolnej				ogółem	liczba osób niepełnosprawnych				ogółem
Lp.	Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008		2005	2006	2007	2008	
1	Piesze górskie	61 396	58 220	65 263	57 230	242 109	1 881	1 341	1 378	2 530	7 130
2	Jeździeckie nizinne	573	723	632	700	2 628		43	55	98	196
3	Jeździeckie górskie	627	157	284	96	1 164	65		45	175	285
4	Kajakowe	6 328	6 307	6 455	4 974	24 064	475	597	619	447	2 138
5	Kolarskie	30 685	24 619	29 164	27 610	112 078	852	897	763	833	3 345
6	Motorowe	1 690	2 024	1 958	2 488	8 160	109	156	89	104	458
7	Narciarskie	5 463	4 050	3 514	2 289	15 316	44	64	32	35	175
8	Piesze nizinne	190 520	166 804	161 935	157 308	676 567	6 418	8 190	6 503	9 927	31 038
9	Żeglarskie	7 869	5 850	2 637	2 963	19 319	352	258	222	158	990
10	Płetwonurków	1 100	553	883	893	3 429	213	33	421	520	1 187
11	Na orientację	31 430	27 892	26 505	27 430	113 257	242	407	2 390	567	3 606
12	Speleologiczne	561	433	321	143	1 458	14		0	4	18
13	Inne	26 511	30 034	27 919	26 955	111 419	1 417	1 537	1 855	2 149	6 958
Ogółem:		364 753	327 666	327 470	311 079	1 330 968	12 082	13 523	14 372	17 547	57 524

Zorganizowano w latach 2005–2008 93 825 imprez turystyki kwalifikowanej, w których wzięło udział łącznie 2 572 641 osób.

WYCIECZKI I IMPREZY TURYSTYKI POWSZECHNEJ ORAZ ICH UCZESTNICZY

A

Wycieczki imprezy ogółem (organizowane przez koła, kluby, oddziały, komisje, BORT) dla swoich członków	Liczba imprez i wycieczek				Liczba uczestników			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
	12 582	11 981	10 529	10 402	353 166	327 783	305 864	296 179

B

Wycieczki obsługiwane przez przewodników	Liczba wycieczek				Liczba uczestników			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
	4 965	4 470	5 326	4 703	165 555	159 516	179 112	151 432
20 579	21 216	21 965	20 133	694 554	702 491	708 055	698 490	
4 555	4 195	4 253	4 337	171 882	138 628	150 535	163 509	
30 099	29 881	31 544	29 173	1 031 991	1 000 635	1 037 702	1 013 431	
OGÓŁEM								

C

Młodzieżowe obozy wędrowne	Liczba wycieczek				Liczba uczestników			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
	216	312	177	238	4 479	7 729	4 280	3 400
OGÓŁEM								

ODZNAKI TURYSTYCZNE ZDOBYTE W LATACH 2005–2008

Lp.	Rodzaj odznaki	liczba przyznanych odznak			
		2005	2006	2007	2008
1.	Górska Odznaka Turystyczna	12 657	11 608	11 121	10 578
2.	Jeździecka Odznaka Turystyki Nizinnej	25		35	5
3.	Jeździecka Odznaka Turystyki Górskiej	78	352	271	530
4.	Turystyczna Odznaka Kajakowa	504	426	529	326
	w tym „Kiełbik”	64	92	82	53
5.	Kolarska Odznaka Turystyczna	1 015	1 188	1 020	900
6.	Motorowa Odznaka Turystyczna	303	268	163	135
7.	Młodzieżowa Odznaka Turystyki Motorowej	40	34	12	13
8.	Odznaka Narciarska	2 690	1 653	1 028	2 680
	w tym: Górska Odznaka Narciarska	111	510	170	2 159
9.	Odznaka Turystyki Pieszej	7 524	6 074	5 430	5 109
	w tym: 7-milowe buty	2 196	1 591	1 520	1 672
10.	Żeglarska Odznaka Turystyczna	311	149	53	176
11.	Turystyczna Odznaka Podwodna	4			
12.	Odznaka Imprez na Orientację	744	501	425	552
13.	Odznaka Krajoznawcza	1 767	1 917	1 592	1 243
14.	Odznaka Fotografii Krajoznawczej	17	21	15	7
15.	Odznaka Turysta Przyrodnik	2 989	2 767	2 081	4 109
16.	Młodzieżowa Odznaka Krajoznawcza	1 140	1 081	1 156	843
17.	Turysta Senior	32	32	56	56
18.	Regionalne	6 891	6 827	9 289	11 100
19.	inne	3 878	3 718	3 430	4 855
	Ogółem:	42 609	38 616	37 706	43 217

Tabela 10

**STAN ORGANIZACYJNY W WOJEWÓDZTWIE; UPRAWNIENIA KADRY; AKTYWNOŚĆ PROGRAMOWA
(STAN NA 31.12.2008)**

Lp.	Województwo	Liczba oddziałów	Liczba członków		Liczba kół i klubów	Kadra programowa		Liczba komisji, rad i zespołów	Turystyka kwalifikowana		Turystyka powszechna	
			ogółem	w tym: młodzież szkolna		uprawnienia	osoby fizyczne		liczba imprez i wycieczek	liczba uczestników	liczba imprez i wycieczek	liczba uczestników
1.	dolnośląskie	28	4 160	1 008	162	2 775	1 254	88	1 640	47 821	616	27 575
2.	kujawsko-pomorskie	21	3 631	967	149	1 295	674	57	1 023	35 257	330	10 781
3.	lubelskie	16	2 013	917	114	1 214	502	48	561	22 968	338	9 737
4.	lubuskie	10	1 032	276	47	616	289	26	569	10 941	143	5 371
5.	łódzkie	20	3 333	1 161	124	1 020	563	57	951	31 226	181	6 561
6.	małopolskie	28	7 071	2 037	224	4 374	2 708	86	2 357	71 966	768	21 132
7.	mazowieckie	35	9 033	3 230	358	4 812	2 852	126	2 544	70 367	1 690	54 184
8.	opolskie	11	1 985	709	78	703	380	31	709	19 716	208	6 820
9.	podkarpackie	15	3 040	1 320	86	1 540	889	38	647	19 938	628	17 595
10.	podlaskie	9	865	202	50	382	255	14	1 420	34 729	475	2 316
11.	pomorskie	11	2 826	865	114	1 746	893	54	2 411	40 903	723	16 869
12.	śląskie	43	11 933	3 500	388	5 567	2 863	171	3 522	92 145	1 921	46 471
13.	świętokrzyskie	10	1 284	453	64	1 471	653	41	531	20 137	305	10 752
14.	warmińsko-mazurskie	10	1 736	616	54	843	487	19	937	26 635	714	17 367
15.	wielkopolskie	29	4 528	1 453	234	2 684	1 188	109	1 456	49 973	1 121	36 090
16.	zachodniopomorskie	19	2 439	837	137	1 317	498	34	1 132	31 328	241	6 558
	razem:	315	60 909	19 551	2 383	32 359	16 948	99	22 410	626 050	10 402	296 179
	ZG PTTK		-	-	-	-	-	26	3	97		
	ogółem:	315	60 909	19 551	2 383	32 359	16 948	1 025	22 413	626 147	10 402	296 179

Tabela 11

**PROCENTOWY UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTW W WYNIKACH CAŁEGO TOWARZYSTWA
(STAN NA 31.12.2008)**

lp	Województwo	Liczba oddziałów		Liczba członków			Liczba kół i klubów		Uprawnienia kadry programowej		Liczba komisji, radi i zespołów		Turystyka kwalifikowana			Turystyka powszechna					
		ogółem	%	ogółem	%	w tym: młodzież szkolna	% do członków danego woj.	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	liczba imprez i wycieczek	%	liczba uczestników	%	liczba imprez i wycieczek	%	liczba uczestników	%
1	dolnośląskie	28	8,89	4 160	6,83	1 008	24,2	162	6,798	2 775	8,58	88	8,81	1 640	7,32	47 821	7,6	616	5,9	27 575	9,31
2	kujawsko-pomorskie	21	6,67	3 631	5,96	967	26,6	149	6,253	1 295	4	57	5,71	1 023	4,56	35 257	5,6	330	3,2	10 781	3,64
3	lubelskie	16	5,08	2 013	3,3	917	45,6	114	4,784	1 214	3,75	48	4,8	561	2,5	22 968	3,7	338	3,2	9 737	3,29
4	lubuskie	10	3,17	1 032	1,69	276	26,7	47	1,972	616	1,9	26	2,6	569	2,54	10 941	1,7	143	1,4	5 371	1,81
5	łódzkie	20	6,35	3 333	5,47	1 161	34,8	124	5,204	1 020	3,15	57	5,71	951	4,24	31 226	5,0	181	1,7	6 561	2,22
6	małopolskie	28	8,89	7 071	11,6	2 037	28,8	224	9,4	4 374	13,5	86	8,61	2 357	10,5	71 966	11,5	768	7,4	21 132	7,13
7	mazowieckie	35	11,1	9 033	14,8	3 230	35,8	358	15,02	4 812	14,9	126	12,6	2 544	11,4	70 367	11,2	1 690	16,2	54 184	18,3
8	opolskie	11	3,49	1 985	3,26	709	35,7	78	3,273	703	2,17	31	3,1	709	3,16	19 716	3,1	208	2,0	6 820	2,3
9	podkarpackie	15	4,76	3 040	4,99	1 320	43,4	86	3,609	1 540	4,76	38	3,8	647	2,89	19 938	3,2	628	6,0	17 595	5,94
10	podlaskie	9	2,86	865	1,42	202	23,4	50	2,098	382	1,18	14	1,4	1 420	6,34	34 729	5,5	475	4,6	2 316	0,78
11	pomorskie	11	3,49	2 826	4,64	865	30,6	114	4,784	1 746	5,4	54	5,41	2 411	10,8	40 903	6,5	723	7,0	16 869	5,7
12	śląskie	43	13,7	11 933	19,6	3 500	29,3	388	16,28	5 567	17,2	171	17,1	3 522	15,7	92 145	14,7	1 921	18,5	46 471	15,7
13	świętokrzyskie	10	3,17	1 284	2,11	453	35,3	64	2,686	1 471	4,55	41	4,1	531	2,37	20 137	3,2	305	2,9	10 752	3,63
14	warmińsko-mazurskie	10	3,17	1 736	2,85	616	35,5	54	2,266	843	2,61	19	1,9	937	4,18	26 635	4,25	714	6,86	17 367	5,86
15	wielkopolskie	29	9,21	4 528	7,43	1 453	32,1	234	9,82	2 684	8,29	109	10,9	1 456	6,5	49 973	7,98	1 121	10,8	36 090	12,2
16	zachodnio-pomorskie	19	6,03	2 439	4	837	34,3	137	5,749	1 317	4,07	34	3,4	1 132	5,05	31 328	5	241	2,32	6 558	2,21
	razem:	315	100,0	60 909	100,0	19 551	32,1	2 393	100,0	32 359	100,0	999	100,0	22 410	100,0	626 050	100,0	10 402	100,0	296 179	100,0

Tabela 12

**ODDZIAŁY PTTK W WOJEWÓDZTWACH: STAN ORGANIZACYJNY; KADRA PROGRAMOWA;
AKTYWNOŚĆ PROGRAMOWA
(NA 31.12.2008)**

Lp.	Województwo	Liczba członków		Liczba kół i klubów	Kadra programowa		Liczba komisji, rad i zespołów	Turystyka kwalifikowana		Turystyka powszechna	
		ogółem	PTTK		Uprawienia kadry programowej	Osoby fizyczne		liczba imprez i wycieczek	liczba uczestników	liczba imprez i wycieczek	liczba uczestników
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE											
1	„Rokita” Brzeg Dolny	50	3		27	23		3	127	4	522
2	Głogów	73	9	2	33	19		15	422	5	79
3	Zakładowy w Głogowie	200	45	4	10	6		3	240	27	526
4	Jawor	107	64	12	84	21	7	31	2006	21	426
	Zakładowy przy ZS „Jelcz” S.A.						w likwidacji				
5	„Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze	319	25	7	386	202	3	103	2757		
6	Kamienna Góra	56		3	65	35	3	24	667	17	463

7	Kłodzko	128	20	3	110	72	4	29	427		
8	Łądek Zdrój	55		2	102	40		19	67		
9	Legnica	141	36	11	139	52	8	50	6010	48	2016
10	Huta Miedzi w Legnicy	146	21	4	95	26	2	62	1069	41	939
11	„Zagłębie Miedziowe” w Lubinie	367	97	13	65	35	5	121	7043	55	3900
12	Lubań Śląski	91	14	5	89	35	4	45	628	24	2923
13	Lwówek Śląski	55	45	5	31	12	6	13	1359	3	147
14	Międzygórze	197	122	7	110	26	5	41	843	27	384
15	Olawa	0		4			2	15	286	3	136
16	Prochowice	42	17				brak danych				
17	Stronie Śląskie	58	12	4	47	40	3	11	353	12	415
18	Strzelin	94	81	5	25	16		38	2041	3	78
19	Świdnica	215	61	9	64	32	3	74	2196	4	153
20	Wąbrzych	335	94	12	287	67	5	98	5150	22	718
21	„Wrocławski”	554	34	12	374	203	6	314	5370	34	692
22	Wrocław Śródmieście	115	80	9	157	86	3	204	2742	186	10235
23	Wrocław Fabryczna	227	36	10	159	71	1	58	910	44	1328
24	Instytut przy PAN we Wrocławiu	61	36	2	104	28	7	27	221		
25	MPK we Wrocławiu	130	20		14	10	1	18	830	18	830
26	Politechnika we Wrocławiu	56	3	1	35	34	7	15	156		
27	Wojskowy we Wrocławiu	233	30	11	43	19		121	1904	12	385
28	Ząbkowice Śląskie	55	3	5	120	44	3	88	1997	6	280
	razem:	4160	1008	162	2775	1254	88	1640	47821	616	27575
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE											
29	Brodnica	198	31	5	6	5	1	73	987	7	337
30	Miejski w Bydgoszczy	278	42	11	59	40	4	147	4266	84	1614
31	Wojskowy w Bydgoszczy	444	146	12	72	51	4	116	2488	11	408

32	Regionalny „Szlak Brdy” w Bydgoszczy	268	13	15	129	53	5	107	2241	51	1122
33	Chełmno	50	18	3	28	23	5	19	1421	7	252
34	Golub Dobrzyń	323	104	21	28	20	1	15	419	9	548
35	Grudziądz	296	69	10	232	96	7	87	6050	13	413
36	Inowrocław	32	4	1	37	15		11	590	5	170
37	Kruszwica	105	18	5	22	15		10	223	11	826
38	Lipno	57	28	5	43	18	4	26	502	6	220
39	Solec Kujawski	46	20	2	6	3		23	500		
40	Strzelno	125	11				3			10	390
41	Świecie	57	10	4	15	10		10	870	13	907
42	Uniwersytecki w Toruniu	164	9	7	22	19		34	461	5	157
43	Przewodnicki w Toruniu	64		3	78	64	1	12	180	5	135
44	Nauczycielski w Toruniu	31		1	14	9		1	54	2	90
45	SKARPA w Toruniu	104	12	4	19	18		71	944		
46	Miejski w Toruniu	491	294	22	285	120	10	124	8767	60	2248
47	Wojskowy w Toruniu	94	11		14	6	3	11	336	10	241
48	Włocławek	244		7	127	30	6	81	2807	20	677
49	Żnin	160	127	11	59	59	3	45	1151	1	26
	razem:	3631	967	149	1295	674	57	1023	35257	330	10781
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE											
50	Biłgoraj	256	179	16	129	44	13	124	6981	80	3768
51	Chełm	245	174	14	104	29	8	24	1128	28	812
52	Wojskowy w Chełmie	51	14	4	51	42	4	6	571	1	34
53	Miejski w Dęblinie	35									
54	WSOSP w Dęblinie Janów Lubelski	13									
55	Kazimierz Dolny	125	47	5	29	17		28	1303	12	210

56	Krasnystaw	30	4	4	9	3	1	19	680	2	53
57	Miejski w Lublinie	451	152	23	367	129	10	211	5118	129	2522
58	Akademicki w Lublinie	50		3	74	30		14	438	2	56
59	Wojskowy w Lublinie	32	18	3	28	23		15	860	12	420
60	Natęczów	52	32	3	22	13		6	66	1	30
61	„Puławski” w Puławach	51	2	2	97	51	2	7	719	3	60
62	Zakłady Azotowe „Puławy” SA	156	16	6	28	15		8	222	11	192
63	Radzyń Podlaski	198	160	13	27	15	3	8	1281		
64	Włodawa	94	50	6	53	26	5	30	934	21	603
65	Zamość	174	69	12	196	65	2	61	2667	36	977
	razem:	2013	917	114	1214	502	48	561	22968	338	9737

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

66	ZWCH „Stilon” w Gorzowie	83	5		10	4		8	137	5	183
67	Ziemi Gorzowskiej	144	39	7	14	14		12	692	4	163
68	Miejski w Gubinie	111	24	4	24	14	2	26	470		
69	Wojskowy w Krośnie Odrzańskim	92	13	5	17	9	2	20	462	4	116
70	Międzyrzecz	64	39	5	65	21	7	22	396	3	107
71	Nowa Sól	89	11	2	48	19		57	863	29	623
72	Sulecin	65	22	6	28	13	2	59	674	41	950
73	Zielona Góra	167	43	8	168	70	5	136	3334	24	1594
74	Żagań	53	14	2	13	7	1	65	734	1	28
75	Żary	164	66	8	229	118	7	164	3179	32	1607
	razem:	1032	276	47	616	289	26	569	10941	143	5371

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

76	Kutno	112	52	3	43	30	3	8	293	7	280
77	Łask	50	5	4	2	2		18	270	10	200
78	Łęczyca	164	42	7	24	15		11	2685	7	1054

79	„Łódzki”	664	91	12	216	98	12	231	5891	22	1127
80	Łódź – Polesie	412	157	15	81	79	6	281	6482	17	800
81	Nauczycielski w Łodzi	166		2	26	14		13	133	10	249
82	Łowicz	176	95	5	43	29		56	762		
83	Opoczno	151	118	8	47	12	1	29	879	10	202
84	Ozorków	41		2				32	360	14	545
85	Pabianice	224	64	12	58	47	9	72	3079	49	1222
86	Piotrków Trybunalski	301	91	12	151	48	8	110	3841	6	147
87	Radomsko	40	10	2	37	17	4	4	32		
88	Sieradz	90	44	8	28	18		4	941	6	49
89	Skierniewice	72	26	3	64	44	3	36	1324	1	20
90	Warta	84	14	3	26	15	1	10	287	4	43
91	Wieluń	52	33	3	5	3				2	42
92	Wieruszów	0		3	40	27	3	6	650	2	68
93	Zduńska Wola	90	35	5	49	25	5	10	286	3	80
94	Zgierz	55	18	3	46	20	1	6	1679		
95	Żarnów	389	266	12	34	20	1	14	1352	11	433
	razem:	3333	1161	124	1020	563	57	951	31226	181	6561

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

96	AZPB „Andropoli” w Andrychowie	179		4	86	36	2	27	4192		
97	Bochnia	143	72	1	88	40	5	16	1008	18	630
98	Chrzanów	359	29	7	126	48	3	93	3931	46	2538
99	Dobczyce	51	6	2	36	18	1	12	657	3	108
100	Gorlice	431	85	14	98	69	4	41	1438	41	1435
101	„Krakowski”	1500	208	41	619	410	5	1072	20787	189	2526
102	Akademicki w Krakowie	157		7	66	66	1	82	1872	41	1046
103	Hutniczy w Krakowie	482	41	11	118	45	4	141	4558	12	359

127	Mińsk Mazowiecki	50	30	4	11	5	1	9	162		
128	Nowy Dwór Mazowiecki	206	49	5	12	5		36	977	25	492
129	„Celuloza” w Ostrołęka	109	15	3	2	2		26	402	27	950
130	Otwock	52	32	3	30	8	1	12	3813	1	48
131	Piaseczno	232	98	13	153	113	4	60	2060	20	376
132	Pionki	133	51	6	51	21	7	33	944	3	110
133	Płock	795	466	45	276	192	9	205	10415	92	2743
134	ORLEN S.A. w Płocku	91	20	6	62	28		68	1782	15	782
135	„Morka” w Płocku	54		2	7	7	1	7	894	2	67
136	Miejski w Pruszkowie	62	13	2	7	6	3	11	217	2	123
137	Przysucha	52	51	1	2	1					
138	Oddział „Wodny” w Pułtusk										
139	Miejski w Radomiu	365	222	33	159	58	5	136	2660	381	9516
140	„Łuczniczka” w Radomiu	35	8	3	24	19	4	12	287	2	78
141	„Podlasie” w Siedlcach	138	39	7	185	60	5	53	1489	31	590
142	Warka	125	82	7	61	23	5	11	560	3	132
	Warka – FUM	12		1	15	4		3	60		
143	Stoleczny w Warszawie	2059	204	32	660	495	10	683	11795	271	6132
144	Warszawa Praga Południe	138	86	7	82	40	5	52	2657	5	132
145	„Żoliborski”	573	107	15	241	173	2	233	6043	240	7385
146	„Wolski”	64	51	6	48	42	7	63	948	17	475
147	Warszawa Ochota	111	40	6	97	39	3	86	2356	205	7083
148	Międzuczelniany w Warszawie	217	1	8	241	146	13	164	1599	45	600
149	Stoleczny Oddział Wojskowy	339	10	10	97	52	5	105	1603	9	278
150	Wojskowy Oddział przy Klubie Sił Powietrznych w Warszawie	137	3	5	11	11	3	21	1150	11	410
151	„Mazowsze” w Warszawie	663	93	18	56	25	6	62	1372	17	418

152	Warszawski Oddział Przewodników	259			3	972	259		5	33	59	8795
153	„Bielany” przy Hucie „Luchini” w Warszawie	30			1	23	23		4	250	4	250
	„Zerań” w Warszawie											
154	Ursus	109	6	7	17	17	17		12	182	5	196
155	Węgrów	101	84	6	131	72	72	8	59	734	51	1107
156	Żuromin	28	4						1	12	1	12
157	Żyrardów	1302	1177	73	996	849	849	13	185	10097	107	3929
	razem:	9033	3230	358	4812	2852	2852	126	2544	70367	1690	54184
WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE												
158	Brzeg	103	24	5	25	14	14	1	83	1417	2	55
159	Cisek	48	37	5	7	3	3	3	7	117	2	61
160	Głucholazy	50	22	8	51	38	38		118	1500	10	265
161	Nysa	82	36	3	29	17	17	2	59	478	28	246
162	Olesno	138	81	8	156	80	80	4	53	685	19	299
163	Regionalny w Opolu	109	57	9	51	30	30	6	111	1210	6	201
164	Opole	590	168	16	251	98	98	8	146	3989	107	4275
165	Huta Małapanew w Ozimku	161	23	2	22	12	12		24	658	4	180
166	Prudnik	383	77	8	54	54	54	3	56	7141	5	220
167	Strzelce Opolskie	65	35	1	12	6	6	2	2	239		
168	Huta „Andrzej” S.A. w Zawadzkiem	256	149	13	45	28	28	2	50	2282	25	1018
	razem:	1985	709	78	703	380	380	31	709	19716	208	6820
WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE												
169	Jasio	60	15	1	45	30	30	1	16	640	6	240
170	Krosno	96	29	8	111	57	57	5	47	1580	54	1870
	„Bieszczady” w Lesku											
	Lubaczów											

171	Łańcut	129	17	6	78	67	4	8	58	5	186
172	Miejski w Miełcu	51	10	2	19	10	3	4	175		
w likwidacji											
Nowa Dęba											
173	Nowa Sarzyna	30	7	1	10	3		12	272	1	30
174	Przemysł	209	74	8	126	58	2	74	2130	15	450
175	Wojskowy w Przemysłu	58	5		13	12		2	339	5	438
176	Przeworsk	72	25	3	47	18	3	12	208	13	338
177	Międzyшкоlny w Przeworsku	89	79	5	52	45	4	3	940		
178	„WSK – PZL” w Rzeszowie	72	5		12	12		6	227	7	274
179	Rzeszów	1425	723	32	716	371	7	298	9704	458	12745
Akademicki w Rzeszowie											
brak danych											
180	Ropczyce	292	238	12	36	29	5	22	892	8	252
181	Sanok	211	68	3	162	120	1	28	1587	2	78
182	„Siarokopol” w Tarnobrzegu	160	17	2	57	25	2	73	781	48	576
183	„Bieszczadzki” w Ustrzykach Dolnych	86	8	3	56	32	1	42	405	6	118
razem:		3040	1320	86	1540	889	38	647	19938	628	17595
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE											
184	Augustów	73	49	5	27	15		3	252	2	37
185	Białowieża	86		1	89	86		1087	28178	7	219
186	Białostocki w Białymstoku	81	10	11	69	20	3	79	1832	9	175
187	Regionalny w Białymstoku	173	12	9	93	71	4	172	2185	9	286
188	Bielsk Podlaski	61	38	6	12	6	2	8	270	438	1330
189	Hajnówka	15		1	15	12		2	118		
190	ZNTK w Łapach	100	15	3	4	3		1	20	2	85
191	Łomża	116	58	7	37	27	2	15	1302	8	184
192	Suwalski	160	20	7	36	15	3	53	572		
razem:		865	202	50	382	255	14	1420	34729	475	2316

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE												
193	Gdański	380	30	21	344	210	4	290	6516	114	1824	
194	Studencki w Gdańsku	97				brak danych						
195	Regionalny w Gdańsku	326	137	23	645	239	20	344	10698	45	1350	
196	Przewodnicki w Gdańsku	40			91	40				1	30	
197	„Morski” w Gdyni	282	57	15	149	116	11	165	2559	114	2583	
198	„Marynarki Wojennej” w Gdyni	718	154	12	58	51	2	380	9547	186	7505	
199	„Stocznia Gdynia” SA	90	10	3	89	50		16	461	6	315	
200	Kwidzyn	195	114	9	122	45	2	569	3846	28	538	
	Zakładowy - „Celuloza” w Kwidzynie					w likwidacji						
201	Przewodnicki w Malborku	8			1	1		2	30	2	75	
202	Regionalny w Słupsku	623	361	25	213	115	11	613	6902	146	1996	
203	Sopot	67	2	6	34	26	4	32	344	81	653	
	razem:	2826	865	114	1746	893	54	2411	40903	723	16869	
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE												
204	Akademicki w Bielsku Białej	89	30	3	136	72	2	40	530	18	411	
205	Bielsko Biąta	1217	518	45	319	160	11	282	5598	122	2547	
206	Będzin	111	24	5	94	28	11	9	392	6	277	
207	Bytom	204	19	13	253	187	1	111	1585	29	714	
208	Chorzów	114	1	5	396	98	3	73	2564	51	1541	
209	Batory w Chorzowie	73				brak danych						
210	„Beskid Śląski” w Cieszynie	434	31	12	165	115	7	244	3806	33	1352	
211	Częstochowa	100	21	8	65	45	4	99	802	14	241	
212	przy Hucie „Częstochowa”	15				brak danych						
213	Regionalny w Częstochowie	1416	1061	52	489	321	7	532	18094	140	4124	
214	Częstochowski Oddział Przewodników	37	3		52	36		19	228	2	32	
215	Dąbrowa Górnicza	184	31	6	221	60	7	37	1557	24	766	

216	Huta „Katowice” w Dąbrowie Górniczej	47	7	4	15	7	4	29	735	24	703
217	Gliwice	453	148	17	157	77	10	172	3955	133	2232
218	Uczelniany przy Politechnice Śląskiej w Gliwicach	136	8	4	204	59	5	63	487	18	293
219	„Kolejowy” w Gliwicach	70	4	5	32	32	2	13	223	6	74
220	Jastrzębie Zdrój	380	70	9	110	49	8	57	3478	50	1210
221	Jaworzno	250	69	6	104	43	7	90	5223	31	1270
222	Górnośląski w Katowicach	1115	232	44	581	378	8	204	7018	206	5865
223	Międzuczelniany w Katowicach	76		2	75	26		12	180	8	170
224	„Huta Baildon” w Katowicach	545	53	7	50	34		24	512	23	728
225	Katowicki O/Regionalny	59	33	1	19	14		5	181	3	118
226	Lubliniec	10	3	1	3	1					
227	Mikołów	163	22	4	79	31	3	5	676	62	1256
228	Miejski w Mysłowicach	442	258	14	57	28	5	22	1704	3	350
229	Pszczyna	360	141	13	119	43	2	49	1679	35	1203
230	Pyskowice	40	7	1	16	11	1	92	554	98	842
231	Racibórz	85	21	3	111	73	5	23	1369	8	252
232	Radlin	131	53	1	72	49	6	123	1303	176	1918
233	Ruda Śląska	285	27	7	70	59	3	43	3396	50	1923
234	Rybnik	406	73	13	184	107	9	68	2958	20	868
235	Siemianowice	60	5	3	76	30	5	69	1360	7	147
236	Sosnowiec	328	35	12	110	58	1	29	812	57	1596
237	Szczyrk	100	45	5	16	6	1	24	948	17	850
238	Świętochłowice	237	51	7	59	24	5	51	989	54	1219
239	Tarnowskie Góry	142	16	5	128	80	3	118	686	7	220
240	Tychy	191	25	5	170	128	1	52	2282	25	343
241	Wisła	57	12	2	185	57	3	33	639	209	4346

242	Wodzisław	444	30	5	42	15	5	42	1996		
243	Miejski w Zabru	303	16	7	86	40		116	3157	116	3157
244	„Wędrowiec” w Zabru	306	165	4	39	21	2	34	1086		
245	Zawiercie	227	25	8	187	64	9	158	3520	8	378
246	„Babiogórski” w Żywcu	491	107	20	221	97	5	256	3883	28	935
	razem:	11933	3500	388	5567	2863	171	3522	92145	1921	46471
WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE											
247	Busko Zdrój	32	22	2	14	9					
248	„Świętokrzyski” w Kielcach	268		10	737	260	6	152	7967		
249	Końskie	70	12	3	68	46	4	7	1272	20	875
250	Opatów	166	116	11	97	50	7	52	1602	52	1817
251	„Świętokrzyski” w Ostrowcu Świętokrzyskim	123	50	13	145	31	7	53	1593	74	2195
252	in. Radwana w Ostrowcu Świętokrzyskim	43	5		39	17	4	39	478	3	204
253	Sandomierz	299	130	11	149	130		86	961	45	774
254	Miejski w Skarżysku Kamiennej	141	53	6	85	40	6	66	3475	66	3475
255	Starachowice	55	28	2	34	24	3	47	1728	31	1115
256	Międzyskolny w Starachowicach	87	37	6	103	46	4	29	1061	14	297
	razem:	1284	453	64	1471	653	41	531	20137	305	10752
WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE											
257	Ziemi Elbląskiej	338	152	14	184	88	9	449	15861	629	15187
258	Wojskowy w Elblągu										
259	Elk	27	2	2	10	10					
260	Giżycko	334	202	8	54	44	1	35	730	11	215
261	Frombork	50	20	1	7	5	1	17	1132	9	171
262	Ilawa	51	37	6	12	12		17	221	1	41

263	Kętrzyn	96	18	5	192	65	2	38	657	23	497
	Olecko	likwidacja									
264	Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	635	181	11	237	158	6	286	7231	32	960
265	Zakłady w Olsztynie	150	2	5	136	94		89	641	9	296
266	„Olszyński”	55	2	2	11	11		6	162		
	razem:	1736	616	54	843	487	19	937	26635	714	17367
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE											
267	Buk	136	37	5	45	28	7	38	2386	12	410
268	Chodzież	24	6	4	13	5	2	14	651	4	160
269	Gniezno	159	48	7	133	76	4	76	1830	19	2797
270	Jarocin	104	12	2	58	38	2	34	1113	17	955
271	Kaliski	193	72	25	310	100	6	82	1646	48	2078
272	Kalisz – WSK – PZL	84	1	1	71	29	1	31	444	3	32
273	Konin	200	80	14	111	64	4	61	2701	21	1024
274	Kościan	108	33	3	54	29	3	19	2197	13	332
275	Koźmin	68	42	5	24	6	4	12	218	82	1539
276	Krotoszyn	309	136	19	89	47	5	54	2759	41	936
277	Luboń	218	126	13	99	34	3	68	2300	43	1499
278	Ostrów Wielkopolski	187	52	8	373	79	7	125	3599	34	934
279	Piła	123	8	4	60	28	5	42	2066	15	648
280	Pleszew	161	98	6	62	23	5	67	1034	40	969
281	„Poznański”	660	190	32	593	335	6	128	3840	496	17360
282	Poznań – Nowe Miasto	177	50	11	59	26	5	68	3626	12	231
283	„Rataje” przy Spółdzielni Mieszkaniowej w Poznaniu	101	6	7	42	26	2	41	1071	60	721
284	H.Cegielski – Poznań S.A.	178	3	7	18	15	3	29	655	17	307
285	Żeglarskie „Wagabunda” w Poznaniu	127	30		4	4	2	4	127	2	36

286	Pracowników Kolejowych w Poznaniu	54	2	2	5	31	13	1	72	1377	8	321
287	Międzyuczelniany w Poznaniu	143			6	162	43	4	8	115	4	110
288	Rawicz	207	86		6	23	8	2	64	1608	10	275
289	Słupca	58	4		3	18	17		29	3309	1	49
290	„Mebiarz” w Swarzędzu	121	71		7	34	16	6	170	3109	80	962
291	Szamotuły	253	169		15	75	38	6	41	3348	4	194
292	Środa Wielkopolska	33	13		4	26	9	2	15	714		
293	Wągrowiec	192	20		2	18	10	4	37	856	6	301
294	Września	65	31		6	39	20	4	6	664	8	300
295	Złotów	85	27		7	40	22	4	21	610	21	610
	razem:	4528	1453		234	2684	1188	109	1456	49973	1121	36090
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE												
296	Choszczno	38			3	12	7	1	27	371		
297	Darłowo	62	13		2	2	2		12	72		
298	Drawsko Pomorskie	73	31		5	28	14	1	79	1840	8	221
299	Koszalin	140	56		23	163	49	7	155	3991	12	963
300	Kołobrzeg	141	40		6	53	30	4	6	190	7	153
301	Wojskowy w Kołobrzegu	60	40		2	27	10	1	11	350	6	240
302	Międzyzdroje	82			3	57	36		1	7	8	78
	Myślibórz											
w likwidacji												
303	Elektrownia „Dolina Odry” w Nowym Czarnowie	80	10		2	7	7	5	7	150	9	270
304	Połczyn Zdrój	40	20			1	1				5	182
305	Stargard Szczeciński	53	11		2	25	15	1	7	444	3	103
306	Kolejowy w Stargardzie Szczecińskim	117	17		5	18	12		10	650	10	275
307	Akademicki w Szczecinie	33	1		5	14	8		63	541	63	541
308	Stoczniowa Szczecińska S.A.	45			1	35	13		31	1360		

	„Kolejarz” w Szczecinie	w likwidacji										
		204	49	9	40	20	58	1162	38	950		
309	Wojskowy w Szczecinie	456	134	26	384	129	4	254	9877	15	500	
310	Regionalny Oddział Szczeciński	232	158	22	178	59	9	159	3566	2	60	
311	„Zachodniopomorski” w Szczecinie	277	222	11	172	58	1	166	3521	41	1782	
312	Świdwin	52	15	4	34	15		28	537	11	99	
313	„Morski” w Świnoujściu	254	20	6	67	13		58	2699	3	141	
314	Pomorski Oddział Wojskowy w Wątczu	2439	837	137	1317	498	34	1132	31328	241	6558	
	razem:	60909	19551	2383	32359	16948	999	22410	626050	10402	296179	
	RAZEM W WOJEWÓDZTWACH:											
	ZG PTTK (Komisje, Rady i Zespoły: COTG, CFK)	–	–	–	–	–	26	3	97	0	0	
	Ogółem:	60909	19551	2383	32359	16948	1025	22413	626147	10402	296179	

**AMORTYZACJA W LATACH 2005–2008
WG STANU NA KONIEC GRUDNIA KAŻDEGO ROKU**

(AMORTYZACJA ŚRODKÓW TRWAŁYCH, DOTACYJNA I PRAWA WIECZYST. UŻYTK. GRUNTU) W TYS. ZŁ

Lp.	Jednostka PTTK	1.01.2005		31.12.2005		31.12.2006		31.12.2007		31.12.2008		Wzrost spadek % (10:3)
		Początek XVI kadencji	Amortyzacja	3	4	6	8	Koniec XVI kadencji	Amortyzacja	10	11	
1.	ZG PTTK Warszawa	42,88	93,21	227,67	184,05	140,57	327,82					
2.	ZM PTTK Warszawa	2 478,81	2 489,99	2 540,76	2 589,73	2 571,28	103,73					
3.	OZGT PTTK Kraków	177,72	185,14	183,85	240,53	249,58	140,43					
4.	COTG PTTK Kraków	35,03	26,66	32,97	12,09	20,00	57,09					
5.	CFK PTTK Łódź	10,64	17,84	11,64	14,64	10,30	96,80					
6.	OCSP KDP Warszawa	2,57	2,35	2,35	3,18	1,28	49,81					
7.	CTW PTTK Warszawa	–	–	–	–	13,72	–					
	Razem:	2 747,65	2 815,19	2 999,24	3 044,22	3 006,73	109,43					

**WARTOŚĆ MAJĄTKU TRWAŁEGO PTTK W LATACH 2005–2008
WG STANU NA KONIEC GRUDNIA KAŻDEGO ROKU W TYS. ZŁ**

Lp.	Jednostka PTTK	1.01.2005 r. początek XVI kadencji		31.12.2005 r.		31.12.2006 r.		31.12.2007 r.		31.12.2008 r. koniec XVI kadencji		Wzrost spadek % (11:3)	Wzrost spadek % (12:4)
		Wartość brutto	Wartość netto	Wartość brutto	Wartość netto	Wartość brutto	Wartość netto	Wartość brutto	Wartość netto	Wartość brutto	Wartość netto		
1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	ZG PTTK Warszawa	917,69	271,22	3 765,35	3 067,66	3 790,01	2 870,26	1 970,42	999,13	1 968,12	888,36	214,46	327,54
2.	ZM PTTK Warszawa	91 408,50	46 174,48	92 185,59	46 317,81	93 797,37	45 955,58	94 580,68	45 357,12	97 583,32	46 002,60	106,76	99,63
3.	OZGT PTTK Kraków	6 657,43	3 114,63	6 609,13	2 930,95	6 613,92	2 752,67	8 611,62	4 372,74	8 977,63	4 643,40	134,85	149,08
4.	COTG PTTK Kraków	2 239,44	2 033,80	410,61	89,06	432,73	78,21	387,03	40,91	250,85	39,60	11,20	1,95
5.	CFK PTTK Łódź	520,26	170,52	521,57	160,04	524,56	151,39	530,51	142,85	532,27	134,30	102,31	78,76
6.	OCSF KDP Warszawa	39,94	7,22	39,94	4,87	39,94	2,53	43,63	3,03	43,62	1,75	109,21	24,24
7.	CTW PTTK Warszawa	-	-	-	-	-	-	-	-	14,51	5,03	-	-
	Razem:	101 783,26	51 771,87	103 532,19	52 570,39	105 198,53	51 810,64	106 123,89	50 915,78	109 370,32	51 715,04	107,45	99,89

**WARTOŚĆ MAJĄTKU TRWAŁEGO PTTK W LATACH 2005–2008
W SPÓŁKACH Z WIĘKSZOŚCIOWYM KAPITAŁEM PTTK W TYS. ZŁ**

Lp.	Jednostka PTTK	1.01.2005		31.12.2005		31.12.2006		31.12.2007		31.12.2008		Wzrost spadek % (11:3)	Wzrost spadek % (12:4)
		Początek XVII kadencji		Wartość netto		Wartość netto		Wartość netto		Wartość netto			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	SHIS PTTK w Jeleniej Górze	2 151,40	1 432,05	2 293,91	1 487,45	2 335,87	1 442,81	2 450,00	1 476,44	2 553,33	1 500,82	118,68	104,80
2.	OZGT/HL PTTK w Lublinie	3 271,64	2 230,63	3 474,02	2 298,94	3 558,15	2 220,40	3 963,93	2 481,85	4 076,59	2 418,04	124,60	108,40
3.	SiH PTTK Karpaty w Nowym Sączu	8 085,67	6 026,02	8 283,59	5 991,30	8 835,78	6 001,96	9 939,86	6 598,30	10 337,10	6 572,65	127,84	109,07
4.	Mazury PTTK w Olsztynie	2 751,35	1 906,53	2 668,89	1 773,78	2 713,19	1 708,34	3 734,65	2 570,49	3 890,55	2 565,33	141,41	134,55
5.	BSiH PTTK w Sanoku	2 687,01	1 834,31	2 771,93	1 805,95	2 940,87	1 854,26	3 033,56	1 847,32	3 075,15	1 737,44	114,45	94,72
6.	ZZGT PTTK w Szczecinie	2 950,90	1 607,04	2 950,90	1 539,36	2 960,08	1 471,85	3 014,63	1 404,56	3 054,41	1 376,83	103,51	85,68
7.	Tourmaco w Warszawie	94,77	3,85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	STA PTTK Wierchy w Krakowie	-	-	4,69	-	10,52	5,67	10,52	2,28	13,23	1,30	-	33,82
	Razem:	21 992,75	15 040,44	22 447,94	14 896,78	23 354,46	14 705,30	26 147,16	16 381,24	27 000,37	16 172,41	122,77	107,53

**ZMIANY KAPITAŁU FUNKCJONUJĄCYCH SPÓŁEK
Z UDZIAŁEM KAPITAŁU PTTK W LATACH 2005–2008
W TYS. ZŁ**

Rok	NAZWA SPÓŁKI											Razem spółki
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	Wyszczególnienie	SHIS PTTK Jelenia Góra	OZGT PTTK Lublin	SIH PTTK „Karpaty” Nowy Sącz	Mazury PTTK Olisztyn	BSIH PTTK Sanok	ZZGT PTTK Szczecin	Wydawnictwo PTTK „Kraj” Warszawa	STA PTTK WIERCHY Kraków	Bydgoskie BTZ PTTK Bydgoszcz	Bank WE Meritum Bank CIB SA	13
początek XVI kadencji rok 2005 stan na 1.01.2005	Kapitał zakładowy	1 373,80	923,50	2 032,00	992,20	1 374,20	1 281,20	50,00	28,00	25,00	55 187,46	63 267,36
	w tym:											
	kapitał PTTK	1 372,80	923,50	1 822,50	992,20	1 374,20	1 281,20	50,00	28,00	12,00	258,00	8 114,40
	Udział % PTTK	99,93	100,00	89,69	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	48,00	0,47	–
Dopłaty PTTK	619,96	–	–	320,00	810,64	112,54	–	45,00	–	–	–	1 908,14
rok 2005 stan na 31.12.2005	Kapitał zakładowy	1 373,80	923,50	2 297,50	1 142,20	1 374,20	1 281,20	50,00	50,00	50,00	55 187,46	63 729,86
	w tym:											
	kapitał PTTK	1 372,80	923,50	2 000,00	1 142,20	1 374,20	1 281,20	50,00	28,00	24,00	258,00	8 453,90
	Udział % PTTK	99,93	100,00	87,05	100,00	100,00	100,00	100,00	56,00	48,00	0,47	–
Dopłaty PTTK	619,96	–	–	320,00	810,64	112,54	–	45,00	0,00	–	–	1 908,14

rok 2006 stan na 31.12.2006	Kapitał zakładowy	1 373,80	923,50	2 297,50	1 142,20	1 774,20	1 281,20	50,00	50,00	55 187,40	64 129,80
	w tym:										
	kapitał PTTK	1 372,80	923,50	2 000,00	1 142,20	1 774,20	1 281,20	50,00	28,00	258,00	8 853,90
	Udział % PTTK	99,93	100,00	87,05	100,00	100,00	100,00	100,00	56,00	0,47	–
	Dopłaty PTTK	619,96	–	–	320,00	410,64	112,54	45,00	0,00	–	1 508,14
rok 2007 stan na 31.12.2007	Kapitał zakładowy	1 373,80	923,50	2 497,50	2 074,20	1 774,20	1 281,20	50,00	50,00	105 188,46	115 262,86
	w tym:										
	kapitał PTTK	1 372,80	923,50	2 200,00	2 074,20	1 774,20	1 281,20	50,00	28,00	258,00	9 985,90
	Udział % PTTK	99,93	100,00	88,10	100,00	100,00	100,00	100,00	56,00	0,245	–
	Dopłaty PTTK	619,96	–	–	320,00	410,64	112,54	45,00	0,00	–	1 508,14
rok 2008 koniec XVI kadencji stan na 31.12.2008	Kapitał zakładowy	1 373,80	923,50	2 515,00	2 074,20	1 874,20	1 281,20	50,00	50,00	105 188,46	115 380,36
	w tym:										
	kapitał PTTK	1 372,80	923,50	2 217,50	2 074,20	1 874,20	1 281,20	50,00	28,00	258,00	10 103,40
	Udział % PTTK	99,93	100,00	88,17	100,00	100,00	100,00	100,00	56,00	0,245	–
	Dopłaty PTTK	619,96	–	–	320,00	310,64	82,54	45,00	0,00	–	1 378,14
% 2008/2005 (początek roku)	Kapitał zakładowy	100,00	100,00	123,77	209,05	136,38	100,00	100,00	178,57	190,60	182,37
	w tym:										
	kapitał PTTK	100,00	100,00	121,67	209,05	136,38	100,00	100,00	100,00	100,00	124,51
	Dopłaty PTTK	100,00	–	–	100,00	38,32	73,34	100,00	–	–	72,22

**WYNIKI DZIAŁALNOŚCI FUNKCJONUJĄCYCH SPÓŁEK Z UDZIAŁEM KAPITAŁU PTTK
W LATACH 2005–2008
W TYS. ZŁ**

Lp.	Rok	Przychody ogółem	Koszty ogółem	w tym		Wynik finansowy brutto	Wynik finansowy netto	Wpłata na dział. statut. PTTK*	
				czynsz dzierżaw- ny ZM PTTK	opłata za znak PTTK				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	SUDECKIE HOTELE I SCHRONISKA PTTK SP. Z O.O. W JELENIĘJ GÓRZE								
	rok 2005	1 584,66	1 449,90	699,37	0,00	134,76	127,61 ³⁾	0,00	
	rok 2006	1 568,00	1 442,92	754,28	0,00	125,08	113,34 ³⁾	0,00	
	rok 2007	1 804,64	1 649,70	890,43	0,00	154,94	122,51 ³⁾	0,00	
	rok 2008	1 781,64	1 615,74	917,90	0,00	165,90	109,58 ³⁾	20,00	
2	OKRĘGOWY ZESPÓŁ GOSPODARKI TURYSTYCZNEJ PTTK /HOTELE LUBELSKIE SP. Z O.O. W LUBLINIE								
	rok 2005	2 222,31	1 958,85	-	37,21	263,46	40,75	210,00	
	rok 2006	2 844,51	2 472,57	-	48,68	371,94	123,20	210,00	
	rok 2007	2 615,12	2 463,49	-	49,18	151,63	1,61	150,00	
	rok 2008	2 661,45	2 646,66	-	49,38	14,79	-16,58		
3	SCHRONISKA I HOTELE PTTK „KARPATY” SP. Z O.O. W NOWYM SĄCZU								
	rok 2005	5 930,92	5 569,39	1 618,70	0,00	361,53	95,18 ¹⁾	222,00 ²⁾	
	rok 2006	5 793,22	5 225,81	1 713,87	0,00	567,41	159,04 ¹⁾	371,00 ²⁾	

	rok 2007	6 497,78	5 893,35	1 686,36	0,00	604,43	166,63 ¹⁾	372,50 ²⁾
	rok 2008	8 265,84	6 715,78	1 636,51	0,00	1 550,06	0,00 ¹⁾	1 492,92 ²⁾
4	MAZURY PTTK SP. Z O.O. W OLSZTYNIE							
	rok 2005	3 496,23	3 203,41	819,26	0,00	292,82	224,45 ³⁾	20,00
	rok 2006	2 882,94	2 769,43	869,61	0,00	113,51	63,35 ³⁾	35,00
	rok 2007	3 196,44	3 096,82	854,44	0,00	99,62	14,59 ³⁾	75,00
	rok 2008	3 486,63	3 411,24	1 141,89	0,00	75,39	22,69 ³⁾	40,00
5	BIESZCZADZKIE SCHRONISKA I HOTELE PTTK SP. Z O.O. W SANOKU							
	rok 2005	1 550,09	1 385,06	485,28	0,00	165,03	138,36 ³⁾	0,00
	rok 2006	1 557,30	1 357,52	507,32	0,00	199,78	165,28 ³⁾	0,00
	rok 2007	1 546,91	1 336,50	453,45	0,00	210,41	82,66 ³⁾	100,00
	rok 2008	1 624,23	1 476,08	494,70	0,00	148,15	20,70 ³⁾	127,44
6	ZACHODNIOPOMORSKI ZESPÓŁ GOSPODARKI TURYSTYCZNEJ PTTK SP. Z O.O. W SZCZECINIE							
	rok 2005	980,68	850,24	-	3,79	130,44	46,97	100,00
	rok 2006	1 090,27	962,69	-	15,21	127,58	48,53	80,00
	rok 2007	1 275,89	1 063,66	-	16,43	212,23	76,16	100,00
	rok 2008	1 253,17	1 162,34	-	16,58	90,83	40,83	50,00
7	WYDAWNICTWO PTTK „KRAJ” SP. Z O.O. W WARSZAWIE							
	rok 2005	223,42	230,38	-	0,00	-6,96	-6,96	0,00
	rok 2006	54,36	45,50	-	0,00	8,86	8,86 ³⁾	0,00
	rok 2007	0,00	0,31	-	0,00	-0,31	-0,31	0,00
	rok 2008	0,00	5,50	-	0,00	-5,50	0,00	0,00

STA PTTK WIERCHY SP. Z O.O. W KRAKOWIE							
8							
	rok 2005	231,88	239,73	-	0,00	-7,85	-7,85
	rok 2006	346,44	343,92	-	0,00	2,52	1,96
	rok 2007	485,33	468,63	-	0,00	16,70	12,35
	rok 2008	425,82	424,87	-	0,00	0,95	0,50
9		BYDGOSKIE BIURO TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ PTTK W BYDGOSZCZY					
	rok 2005	334,66	294,48	-	6,13	40,18	28,54 ¹⁾
	rok 2006	341,25	288,19	-	6,32	53,06	26,51 ¹⁾
	rok 2007	369,87	306,20	-	6,89	63,67	23,16 ¹⁾
	rok 2008	426,48	363,46	-	8,02	63,02	18,31 ¹⁾
10		RAZEM SPÓŁKI					
	rok 2005	16 554,85	15 181,44	3 622,61	47,13	1 373,41	687,05
	rok 2006	16 478,29	14 908,55	3 845,08	70,21	1 569,74	710,07
	rok 2007	17 791,98	16 278,66	3 884,68	72,50	1 513,32	499,36
	rok 2008	19 925,26	17 821,67	4 191,00	73,98	2 103,59	196,03
	% 2008/2005	120,36	117,39	115,69	156,97	153,17	28,53
							314,66

* wpłata na działalność statutową dokonywana jest w roku następnym po roku sprawozdawczym

1/ ujednolicona prezentacja danych

2/ dla wszystkich udziałowców

3/ zysk przeznaczono na pokrycie strat z lat ubiegłych

WYKAZ SZKÓD Z 2005 R.

	Objekt – lokalizacja szkody	data szkody	numer szkody	Przyczyna szkody	Wartość szkody	Ubezpiecz.
1	Schronisko Kremenaros	I-II.2005	08/2024360/03/519	uszkodzenie budynku, oberwanie rynien	4 234,40 zł	Compensa
2	HG Wetlina	I-II.2005	08/2024360/02/519	uszkodzenie budynku wskutek wichury śnieżnej	1 176,90 zł	Compensa
3	Polomina Wetlińska (Chatka Puchatka)	I-III.2005	08/2024360/05/519	uszkodzenie budynku wskutek wichury śnieżnej	4 566,70 zł	Compensa
4	Schronisko Komańcza	I-II.2005	08/2024360/01/519	uszkodzenie budynku wskutek wichury śnieżnej	994,51 zł	Compensa
5	HG Ustrzyki Górne	I-III.2005	08/2024360/04/519	uszkodzenie instalacji solarnej, oberwanie rynien	6 392,00 zł	Compensa
6	DT Warszawa	16.03.2005	08/2020852/01/523	uszkodzenie daszku nad drzwiami budynku	1 217,51 zł	Compensa
7	Schronisko Samotnia	29.03.2005	08/2021585/01/526	zalanie pomieszczeń chroniska	4 298,29 zł	Compensa
8	HG Ustrzyki Górne	31.12.2005	08/2024360/06/519	uszkodzenie instalacji solarnej	1 833,04 zł	Compensa
	Razem wartość szkód w 2005 r.				24 713,35 zł	

WYKAZ SZKÓD Z 2006 R.

	Objekt – lokalizacja szkody	data szkody	numer szkody	Przyczyna szkody	Wartość szkody	Ubezpiecz.
1	DT Warszawa	3.01.2006	08/2032343/01/523	uszkodzenie daszku nad wejściem wskutek obfitych opadów śniegu	1 200,89 zł	Compensa
2	DT Warszawa	3.01.2006	08/2032343/02/523	uszkodzenie ciąg wentylacyjnego przez nawisy śnieżne	1 937,61 zł	Compensa
3	Schronisko na Stozku	10.02.2006	08/2034933/01/508	zalamanie krokwi wskutek opadów śniegu	7 249,00 zł	Compensa
4	DT Żagan	16.02.2006	08/2032343/03/523	zalanie pomieszczeń	2 273,00 zł	Compensa
5	Schronisko Na Polanie Chochołowskiej	26.06.2006	08/2034933/03/508	uszkodzenie kabla energetycznego	12 494,91 zł	Compensa
6	Schronisko Andrzejówka	7.08.2006	08/2029876/01/526	uszkodzenie ujęcia wody w wyniku nawalnych deszczów	21 192,00 zł	Compensa
7	SW w Starych Jabłonkach	2.11.2006	08/2023509/03/512	uszkodzenie domki campingowe w wyniku wichury	98 744,18 zł	Compensa
	Razem wartość szkód w 2006 r.				145 091,59 zł	

WYKAZ SZKÓD Z 2007 R.

	Obiekt – lokalizacja szkody	data szkody	numer szkody	Przyczyna szkody	Wartość szkody	Ubezpiecz.
1	OTW Kamień	14-15.01.2007	08/2025553/01/512	uszkodzenie sanitariatów wskutek huraganu	2 913,82 zł	Compensa
2	Budynek Rynek Ratusz we Wrocławiu	19.01.2007	08/2038989/01/526	szkoda huraganowa – uszkodzenie dachu	856,43 zł	Compensa
3	Schronisko Na Szczelińcu	28.01.2007	08/2038990/02/526	zalanie	327,42 zł	Compensa
4	Schronisko Na Połoninie Wetlińskiej	22.04.2007	TO50/1951/07	uszkodzenie dachu schroniska wskutek silnego wiatru	1 446,75 zł	Hestia
5	DW Zegrzynek	6.11.2007	TO50/5943/07	uszkodzenie dachu wskutek silnego wiatru	3 707,03 zł	Hestia
6	Schronisko Pod Małą Rawką	6.12.2007	TO50/6834/07	pęknięcie szyby kolektora na dachu schroniska	2 760,00 zł	Hestia
	Razem wartość szkód w 2006 r.			wskutek intensywnych opadów śniegu	12 011,45 zł	

WYKAZ SZKÓD Z 2008 R.

	Obiekt – lokalizacja szkody	data szkody	numer szkody	Przyczyna szkody	Wartość szkody	Ubezpiecz.
	nie wystąpiły					
OGÓŁEM WARTOŚĆ SZKÓD W LATACH 2005–2008					181 816,39 zł	

**ZBIORCZE ZESTAWIENIE NAKŁADÓW PONIESIONYCH W OKRESIE KADENCJI 2005–2008 NA REALIZACJĘ ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I REMONTOWYCH FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PTTK, DOTACYJNYCH I DZIERŻAWCÓW W OBIEKTACH PTTK, ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W EWIDENCJI ZARZĄDU MAJĄTKIEM PTTK.
W ZŁ NETTO**

Lp.	Objekt – krótki zakres zadania	Rozliczenie planu inwestycyjnego i remontowego z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania									
		Ogółem	ZM PTTK	Własnych Spółki/Oddziału	EkoFundusz	NFOŚiGW	WFOŚiGW	Unia Europejska	Inne	Środki Dzierżaw.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	Nakłady w 2005 r. ogółem – w tym:	4 766 135,03	2 118 834,18	683 820,23	370 139,39	136 497,27	204 000,00	0,00	4 298,29	1 248 545,67	
I.	inwestycje	3 478 618,03	2 027 742,03	16 891,34	370 139,39	136 497,27	204 000,00	0,00	0,00	723 348,00	
	remonty	1 231 383,95	35 259,10	666 628,89	0,00	0,00	0,00	0,00	4 298,29	525 197,67	
	pozostałe koszty	56 133,05	55 833,05	300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Nakłady w 2006 r. ogółem – w tym:	5 092 107,07	2 055 660,27	616 231,64	363 555,23	0,00	0,00	0,00	53 801,90	2 002 858,03	
II.	inwestycje	3 671 866,85	1 888 828,05	102 882,75	363 555,23	0,00	0,00	0,00	20 543,91	1 296 056,91	
	remonty	1 321 383,28	67 975,28	513 348,89	0,00	0,00	0,00	0,00	33 257,99	706 801,12	
	pozostałe koszty	98 856,94	98 856,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Nakłady w 2007 r. ogółem – w tym:	6 207 964,31	2 189 313,57	2 471 543,06	250 508,11	0,00	333 000,00	0,00	281 077,93	682 521,64
III.	inwestycje	5 076 197,31	2 059 297,77	1 968 247,25	250 508,11	0,00	333 000,00	0,00	248 744,18	216 400,00
	remonty	1 013 950,57	12 199,37	503 295,81	0,00	0,00	0,00	0,00	32 333,75	466 121,64
	pozostałe koszty	117 816,43	117 816,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Nakłady w 2008 r. ogółem – w tym:	7 888 701,32	3 649 096,30	2 207 473,26	444 067,63	0,00	0,00	0,00	52 760,00	1 535 304,13
IV.	inwestycje	5 368 009,70	2 884 622,16	1 232 784,22	444 067,63	0,00	0,00	0,00	50 000,00	756 535,69
	remonty	1 771 271,80	15 054,32	974 689,04	0,00	0,00	0,00	0,00	2 760,00	778 768,44
	pozostałe koszty	749 419,82	749 419,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Nakłady w latach 2005-2008, w tym:	23 954 907,73	10 012 904,32	5 979 068,19	1 428 270,36	136 497,27	537 000,00	0,00	391 938,12	5 469 229,47
	inwestycje	17 594 691,89	8 860 490,01	3 320 805,56	1 428 270,36	136 497,27	537 000,00	0,00	319 288,09	2 992 340,60
	remonty	5 337 989,60	130 488,07	2 657 962,63	0,00	0,00	0,00	0,00	72 650,03	2 476 888,87
	pozostałe koszty	1 022 226,24	1 021 926,24	300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

**ZBIORCZE ZESTAWIENIE NAKŁADÓW PONIESIONYCH W OKRESIE KADENCJI 2005–2008
NA REALIZACJĘ ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I REMONTOWYCH W OBIEKTACH APORTOWYCH
W ŻŁ NETTO**

Lp.	Objekt – krótki zakres zadania	Rozliczenie planu inwestycyjnego i remontowego z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania										
		Ogółem	W tym finansowany ze środków									Środki Dzierżaw.
			ZM PTTK	Własnych Spółki	Ekofundusz	NFOŚ i GW	WFOŚiGW	Unia Europejska	Inne	11		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
I.	Nakłady w 2005 r. ogółem – w tym: inwestycje remonty	1 591 802,14 846 593,05 745 209,09	0,00 0,00 0,00	1 056 952,14 386 593,05 670 359,09	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	534 850,00 460 000,00 74 850,00	
II.	Nakłady w 2006 r. ogółem – w tym: inwestycje remonty	1 052 515,12 425 971,35 626 543,77	0,00 0,00 0,00	696 081,36 282 172,59 413 908,77	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	356 433,76 143 798,76 212 635,00	
III.	Nakłady w 2007 r. ogółem – w tym: inwestycje remonty	1 967 583,85 929 696,47 1 037 887,38	0,00 0,00 0,00	999 742,94 690 980,36 308 762,58	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	241 761,91 238 716,11 3 045,80	0,00 0,00 0,00	726 079,00 0,00 726 079,00	
IV.	Nakłady w 2008 r. ogółem – w tym: inwestycje remonty	1 605 000,22 909 768,28 695 231,94	0,00 0,00 0,00	928 693,15 422 476,41 506 216,74	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	109,20 0,00 109,20	0,00 0,00 0,00	676 197,87 487 291,87 188 906,00	
	Nakłady w 2005–2008 ogółem – w tym: inwestycje remonty	6 216 901,33 3 112 029,15 3 104 872,18	0,00 0,00 0,00	3 681 469,59 1 782 222,41 1 899 247,18	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	241 871,11 238 716,11 3 155,00	0,00 0,00 0,00	2 293 560,63 1 091 090,63 1 202 470,00	

INFORMACJA O WYSOKOŚCI SKŁADEK UBEZPIECZENIOWYCH W LATACH 2005–2008

	2005		2006		2007		2008	
	Compensa		Compensa		Compensa I–III 2007, STU Hestia IV–XII 2007		STU Hestia	
	wartość majątku	składka	wartość majątku	składka	wartość majątku	składka	wartość majątku	składka
obiekty w bezp. zarz. zm PTTK	19 813 778,00	31 079,00 zł	17 725 876,00	27 610,20 zł	15 145 671,08	15 306,05 zł	13 104 762,56	9 862,09 zł
Jelenia Góra	11 548 022,00	17 322,00 zł	11 907 261,00	19 647,00 zł	15 307 014,27	12 892,17 zł	15 898 974,56	7 153,24 zł
Olsztyn	8 344 531,00	12 517,00 zł	9 539 478,00	15 173,00 zł	9 984 489,58	8 262,43 zł	12 127 147,45	5 625,71 zł
Nowy Sącz	25 138 478,00	37 707,00 zł	28 808 754,00	43 132,00 zł	30 067 425,21	24 066,20 zł	97 546 660,21	31 356,14 zł
Sanok	9 916 905,00	13 487,00 zł	9 796 045,00	17 829,00 zł	9 720 676,19	8 015,39 zł	9 691 437,45	4 343,82 zł
Bydgoszcz	1 601 979,00	2 403,00 zł	1 601 979,00	2 403,00 zł	1 094 468,32	1 001,14 zł	916 087,62	367,22 zł
Gorlice	307 605,00	461,00 zł	307 605,00	461,00 zł	311 077,18	242,72 zł	314 978,18	137,91 zł
Razem	76 671 298,00	114 976,00 zł	79 686 998,00	126 255,20 zł	81 630 821,83	69 786,10 zł	149 600 048,03	58 846,13 zł

**BILANS ANALITYCZNY ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK ZA LATA 2005–2008
W ZŁOTYCH**

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	Zmiany 2008–2005
A. Aktywa trwałe	64 642 967,54	63 815 915,50	64 704 913,84	65 490 622,13	847 654,59
I. Wartości niematerialne i prawne	1 394,21	34 341,20	25 138,14	63 763,61	62 369,40
II. Rzeczowe aktywa trwałe	53 253 039,86	52 548 318,21	52 163 782,97	53 014 528,33	-238 511,53
III. Należności długoterminowe	1 979 624,13	1 579 624,13	1 800 711,73	1 620 665,73	-358 958,40
IV. Inwestycje długoterminowe	9 404 134,50	9 649 534,50	10 711 334,50	10 783 700,42	1 379 565,92
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	4 774,84	4 097,46	3 946,50	7 964,04	3 189,20
B. Aktywa obrotowe	4 802 687,86	5 121 490,52	5 807 830,07	3 707 499,34	-1 095 188,52
I. Zapasy	257 204,31	207 444,64	230 627,92	276 502,62	19 298,31
II. Należności krótkoterminowe	3 036 960,30	3 017 085,09	3 309 103,68	2 210 634,68	-826 325,62
III. Inwestycje krótkoterminowe	1 354 508,10	1 814 513,01	2 037 842,56	1 074 815,58	-279 692,52
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	154 015,15	82 447,78	230 255,91	145 546,46	-8 468,69
RAZEM	69 445 655,40	68 937 406,02	70 512 743,91	69 198 121,47	-247 533,93

**BILANS ANALITYCZNY ZARZĄDU GŁÓWNEGO ZA LATA 2005–2008
W ZŁOTYCH**

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	Zmiany 2008–2005
I. Kapitał własny	52 905 621,11	53 504 047,06	55 078 443,24	54 972 077,37	2 066 456,26
Kapitał podstawowy	36 326 796,30	36 326 796,30	36 326 796,30	36 426 796,30	100 000,00
Kapitał zapasowy	2 909,41	250 754,99	12 449,14	202 954,49	200 045,08
Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	18 235 302,10	17 987 456,52	17 594 217,13	17 301 370,77	-933 931,33
Niepodzielony wynik finansowy	-1 725 920,05	-1 659 386,70	-429 415,51	992 213,67	2 718 133,72
Wynik roku obrotowego	66 533,35	598 425,95	1 574 396,18	48 742,14	-17 791,21
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	4 440 836,93	3 647 168,13	3 286 441,11	2 877 178,22	-1 563 658,71
Rezerwy na zobowiązania	-	-	-	-	-
Zobowiązania długoterminowe	1 240 830,08	966 728,37	1 055 485,32	703 615,84	-537 214,24
Zobowiązania krótkoterminowe	3 200 006,85	2 680 439,76	2 230 955,79	2 173 562,38	-1 026 444,47
III. Rozliczenia międzyokresowe	12 099 197,36	11 786 190,83	12 147 859,56	11 348 865,88	-750 331,48
RAZEM	69 445 655,40	68 937 406,02	70 512 743,91	69 198 121,47	-247 533,93

**ANALIZA RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK ZA LATA 2005–2008
W ZŁOTYCH**

Lp.	Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	Zmiany 2008–2005
A.	Przychody ze sprzedaży	12 366 528,60	13 171 597,98	12 844 050,72	13 950 862,30	1 584 333,70
B.	Koszty działalności operacyjnej	14 919 204,66	14 621 773,65	15 163 979,60	16 245 609,66	1 326 405,00
C.	Wynik ze sprzedaży	-2 552 676,06	-1 450 175,67	-2 319 928,88	-2 294 747,36	257 928,70
D.	Pozostałe przychody operacyjne	4 211 629,49	3 299 773,59	4 778 601,37	4 146 449,51	-65 179,98
E.	Pozostałe koszty operacyjne	1 602 754,74	1 083 367,54	746 403,37	1 697 349,73	94 594,99
F.	Wynik na działalności operacyjnej	56 198,69	766 230,38	1 712 269,12	154 352,42	98 153,73
G.	Przychody finansowe	84 910,86	52 281,67	84 912,16	367 739,05	282 828,19
H.	Koszty finansowe	75 889,12	226 464,87	222 785,10	406 729,29	330 840,17
I.	Wynik z działalności gospodarczej	65 220,43	592 047,18	1 574 396,18	115 362,18	50 141,75
J.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	1 312,92	6 378,77	-	-66 620,04	-67 932,96
K.	Wynik brutto	66 533,35	598 425,95	1 574 396,18	48 742,14	-17 791,21
M.	Podatek dochodowy	-	-	-	-	-
N.	Wynik netto	66 533,35	598 425,95	1 574 396,18	48 742,14	-17 791,21

REALIZACJA BUDŻETU ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK W LATACH 2005–2008 W ZŁOTYCH

	Wykonanie 2005 r.	Wykonanie 2006 r.	Wykonanie 2007 r.	Wykonanie 2008 r.	Zmiany 2008–2005
I. DOCHODY	5 359 355,29	6 520 319,39	6 075 540,48	6 199 965,13	840 609,84
1. Wpłaty na dz. statutową z działalności gospodarczej	3 727 900,83	3 791 937,40	4 319 976,93	4 823 042,53	1 095 141,70
2. Z tyt. Składki członkowskiej	473 840,00	457 342,00	461 195,00	618 508,00	144 668,00
3. Wpływy ze sprzedaży majątku	683 689,80	595 400,00	1 014 800,00	0,00	-683 689,80
4. Pozostałe (zwrot pożyczek, dopłat, sponsoring)	473 924,66	1 675 639,99	279 568,55	758 414,60	284 489,94
II. WYDATKI	5 356 076,05	6 052 370,92	5 958 038,98	6 062 430,09	706 354,04
1. Wydatki na działalność programową	748 246,60	643 084,26	979 122,54	1 293 156,66	544 910,06
2. Wydatki na promocję programową i informatyzację	142 330,48	189 123,63	232 330,82	423 038,12	280 707,64
3. Wydatki organizacyjne	2 707 094,78	2 741 251,98	3 099 232,01	3 039 453,03	332 358,25
4. Działalność inwestycyjna w tym wykup nieruchomości	614 831,65	1 411 770,58	522 529,28	200 540,00	-414 291,65
5. Wydatki na remonty	368 723,45	1 131 297,85	0,00	200 540,00	-168 183,45
6. Aktywizacja struktur gospodarczych w tym wkład własny w środki zewnętrzne	15 971,37	65 853,28	0,00	67 137,14	51 165,77
7. Koszty zatrudnienia archiwistów	191 662,23	134 668,58	144 689,29	381 864,16	190 201,93
8. Ubezpieczenie członków PTTK	5 000,00	11 668,03	144 689,29	278 352,54	273 352,54
	66 493,84	60 510,80	61 360,80	82 260,80	15 766,96
	200 109,00	211 510,40	264 052,80	293 449,65	93 340,65

9.	Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	43 332,87	117 328,56	27 233,06	60 103,16	16 770,29
10.	XVI Walny Zjazd PTTK	343 027,17	0,00	0,00	21 908,93	-321 118,24
11.	Regionalne Konferencje O/PTTK	77 184,07	0,00	0,00	0,00	-77 184,07
12.	Podwyższenie kapitału spółek	150 000,00	400 000,00	200 000,00	100 000,00	-50 000,00
13.	Obsługa prawna jednostek terenowych	39 545,33	39 013,08	52 969,13	13 727,88	-25 817,45
14.	Fundusz Gwarancyjny	16 246,66	0,00	0,00	5 100,00	-11 146,66
15.	Splata zobowiązania zgodnie z wyrokiem (CFK)	0,00	38 255,77	0,00	0,00	0,00
16.	Fundusz założycielski CTW	0,00	0,00	90 000,00	0,00	0,00
17.	Splata zobowiązania wewnętrzne	0,00	0,00	284 519,25	0,00	0,00
18.	Wydatki na ratowanie obiektów zabytkowych	0,00	0,00	0,00	71 605,68	71 605,68
19.	Wydatki związane z przygotowaniem Kongresu Krajowstwa Polskiego	0,00	0,00	0,00	9 084,88	9 084,88

WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA MAJĄTKU ZG PTTK W LATACH 2005–2008

Wyszczególnienie		2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
1.	Suma bilansowa (tys. zł)	69 446	68 937	70 513	69 198
2.	Fundusz własny (tys. zł)	52 906	53 504	55 078	54 972
3.	Wynik finansowy (tys. zł)	67	598	1 574	49
4.	Zyskowność sprzedaży (%)	-20,60	-11,00	-18,10	-16,50
5.	Rentowność f-szu własnego (ROE w %)	0,13	1,11	2,85	0,09
6.	Rentowność majątku (ROA w %)	0,09	0,87	2,23	0,07
7.	Płynność finansowa ogólna	1,50	1,91	2,60	1,71
8.	Płynność finansowa natychmiastowa	0,42	0,68	0,91	0,49
9.	Szybkość obrotu należnościami (dni)	69	65	74	39
10.	Stopień spłaty zobowiązań (w dniach)	72	51	36	34
11.	Ogólny poziom zadłużenia (%)	6,40	5,30	4,70	4,20
12.	Pokrycie aktywów trwałych funduszem własnym (%)	81,80	83,80	85,10	83,90
13.	Trwałość struktury finansowania (%)	78,00	79,00	79,60	80,50

WARSZAWA 19.06.2009

NACZELNIK
PIERWSZEGO URZĘDU SKARBOWEGO
ZAS-W Warszawa-Sródmieście
02-013 WARSZAWA
ul. Lindleya 14
-68-
ZASWIADCZENIE O NIEZALEGANIU W PODATKACH
LUB STWIERDZAJĄCE STAN ZALEGŁOŚCI

1. Nr zaświadczenia
1435/KF/490-2189/09

2. Kolejny nr egz. / ogółem liczba egzemplarzy **)
3/4

Podstawa prawna: Art.306e ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U.z.2005r. nr 8, poz. 60, z późn. zm.).

A. DANE WNIOSKODAWCY

A.1. DANE IDENTYFIKACYJNE

3. Numer Identyfikacji Podatkowej
5260010044

4. Nazwa pełna / Nazwisko, pierwsze imię, data urodzenia
POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE ZARZĄD GŁÓWNY

A.2. ADRES SIEDZIBY / ADRES ZAMIESZKANIA

5. Kraj POLSKA	6. Województwo MAZOWIECKIE	7. Powiat M.ST.WARSZAWA
8. Gmina M.ST.WARSZAWA	9. Ulica SENATORSKA	10. Nr domu 11
11. Nr lokalu		
12. Miejscowość WARSZAWA	13. Kod pocztowy 00-075	14. Poczta

Odpowiednie części I, II i III wypełnia się w zależności od żądanego przez Wnioskodawcę zakresu informacji

I. Zaświadcza się, że nie ujawniono / ~~zapłacono~~ *) zaległości podatkowe Wnioskodawcy, wymienionego w części A, w/g stanu na dzień **19.06.2009**
(dzień - miesiąc - rok)

wynoszą ogółem ~~XXXXXXXXXXXX~~ zł, słownie .XX

- z tego, z tytułu zł
- za okres w kwocie zł
- z tego, z tytułu zł
- za okres w kwocie zł
- z tego, z tytułu zł
- za okres w kwocie zł
- z tego, z tytułu zł
- za okres w kwocie zł

II. ~~Zaświadcza się~~ (1*):

- kwota zł, została odroczone do dnia
(dzień - miesiąc - rok)
- kwota zł, została odroczone do dnia
(dzień - miesiąc - rok)
- kwota zł, została odroczone do dnia
(dzień - miesiąc - rok)
- kwota zł, została odroczone do dnia
(dzień - miesiąc - rok)

Min. Fin.

ZAS-W (1) 1₂

kwota zł została rozłożona narat, z terminem płatności ostatniej raty w dniu.....
 (dzień - miesiąc - rok)
 kwota zł została rozłożona narat, z terminem płatności ostatniej raty w dniu.....
 (dzień - miesiąc - rok)
 kwota zł została rozłożona narat, z terminem płatności ostatniej raty w dniu.....
 (dzień - miesiąc - rok)
 kwota zł została rozłożona narat, z terminem płatności ostatniej raty w dniu.....
 (dzień - miesiąc - rok)

III. Zaświadcza się, że wobec Wnioskodawcy: *)
 (zaznaczyć właściwy kwadrat)

a) prowadzone jest postępowanie egzekucyjne w administracji, również w zakresie innych niż podatkowe zobowiązań Wnioskodawcy

1. tak 2. nie

b) prowadzone jest postępowanie w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe

1. tak 2. nie

IV. Na podstawie art.306e §3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005r. nr 8, poz. 60, z późn. zm.) informuje się, że ~~jest~~ / nie jest *) prowadzone postępowanie mające na celu ustalenie lub określenie wysokości zobowiązań Wnioskodawcy.

V. Dokonano zapłaty opłaty skarbowej w wysokości **84.00** zł

słownie ..osiemdziesiąt cztery ..zł.....

wpłata dnia **19.06.2009 r.**.....

VI. ~~Nie podlega opłacie skarbowej~~.....
*)

VII. ~~Nie podlega opłacie skarbowej~~ / ~~nie~~ ~~zobowiązuje~~ ~~do~~ ~~opłaty~~ ~~skarbowej~~ *) na podstawie.....
*)

Pieczęć urzędowa

Z upoważnienia Naczelnika
 Pierwszego Urzędu Skarbowego
 Warszawa-Śródmieście

KONTROLER ROZLICZEŃ

Maria Suchodolska
 Maria Suchodolska

Podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego

*) Niepotrzebne skreślić.

**) Wypełnić w przypadku wydania zaświadczenia na więcej niż jednym egzemplarzu druku.

1) Jeżeli zapłata zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę została odroczone lub rozłożona na raty, uznaje się, że podatnik, płatnik lub inkasent do dnia upływu terminów, o których mowa w art 49 §1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, nie posiada zaległości podatkowych (art.306e §5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa).

ZAŚWIADCZENIE O NIEZALEGANIU W OPŁACANIU SKŁADEK

1. Nr zaświadczenia: **4400411ZN09/004012**

2. Dane wnioskodawcy (płatnika składek):

Nazwa/Nazwisko i imię/Adres **ZARZĄD GŁÓWNY POLSKIEGO TOWARZYSTWA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEGO / / ul. SENATORSKA 11 00-075 WARSZAWA**

NIP 5 2 6 0 0 1 0 0 4 4

REGON 0 0 7 0 2 3 0 1 0

PESEL

Seria i nr dowodu osobistego */ paszportu *

podaje się numery NIP i REGON, a w przypadku braku tych numerów lub jednego z nich - numer PESEL lub serię i numer dowodu osobistego albo paszportu)

3. Zaświadczasz, że wnioskodawca (płatnik składek) zobowiązany do opłacania składek na:

- a) ubezpieczenia społeczne,*
- b) ubezpieczenie zdrowotne,*
- c) Fundusz Pracy,*
- d) Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.*

nie posiada zaległości według stanu na dzień

1 7 - 0 6 - 2 0 0 9

dzień - miesiąc - rok

Zaświadczenie wydaje się na wniosek płatnika składek, na podstawie art. 50 ust. 4 i art. 123 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74) oraz art. 217 i 218 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Seria AF Nr 0417030

* niepotrzebne skreślić
21 10 0 7 3

Z PRACOWNIKI WYDZIAŁU
Iwona Krawczyk-Jalocha
pieczęć służbowa i podpis
upoważnionego pracownika

NOTATKI

NOTATKI